ΕΛΤΑ
ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ
Τοχ Γραφείο Αν. ΠΑΡΑΔΕΙΣΗΣ
Αριθμός Αδείας 64
ΚΩΔΙΚΟΣ 01 2664

αντιτετράδια

ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Τριμηνιαίο περιοδικό για την εκπαίδευση
Τεύχος 109 • Τιμή 3 €
Άνοιξη 2015

ΟΧΙ ΣΤΟ «ΡΕΑΛΙΣΜΟ» ΤΗΣ ΥΠΟΤΑΓΗΣ

ΚΑΝΟΥΜΕ ΤΑ ΑΔΥΝΑΤΑ ΔΥΝΑΤΑ

αντιτετράδια
της εκπαίδευσης

Ταυτότητα

Τριμηνιαίο περιοδικό για την εκπαίδευση

Διευθύνεται από Επιτροπή

ΚΩΔΙΚΟΣ 01 2664

Άνοιξη 2015

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
ΜΟΡΦΩΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία

Αριστοτέλους & Αβέρωφ 23,
104 33 Αθήνα
Τηλ.: 210 8227992, 210 5125714

www.antitetradia.gr

antitetradia@gmail.com

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Γιώργος Σόφης
☎ 210 9705865, 6974464638

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΥΛΗΣ:
Θανάσης Τσιριγώτης
☎ 6944253743
Αγγελική Φατούρου
☎ 6974438720

Παραγωγή:
Δ. ΓΑΒΑΛΑΣ «Αναγραφή»
Θίσβης 7, Περιστέρι
Τηλ.: 210 5722902
email: anagrafigavalas@gmail.com

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ
Στέλιος Σταυρινάδης
Νίκος Βοριάς
☎ 210 99 18 453,
6944 478564

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ
Αγγελική Φατούρου

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
☎ 210 9713651,
210 9705865

ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ
ALPHA BANK
432-002101-008070

Ανταποκριτές

ΑΙΓΙΝΑ Ιφιγένεια Γεωργάλα (6942215003)

ΑΙΤΩΛΟΚΑΡΝΑΝΙΑ Σωκράτης Ζαραβίνας (Αγρίνιο, 6977663177

ΑΡΚΑΔΙΑ Λίλη Κουτσούκου (2710228012, Τρίπολη)

ΑΧΑΪΑ Χρήστος Τσουκαλάς (Πάτρα, 2610342244)

ΕΒΡΟΣ Γιώργος Δεμερδεσλής (Ορεστιάδα, 6937271637, 25520-22898)

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ Φωτεινή Πανοπούλου (Γρανίτσα, 6972476298)

ΗΜΑΘΙΑ Γιάννης Μελιόπουλος (6972220398)
Νίκος Μπέκης (23310-63890, 6979404675)

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ Γιώργος Γρόλλιος (2310-677102, 6981391739)

ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ Παύλος Αλεξίου (Ηγουμενίτσα 2665023531, 6972272601)

ΙΚΑΡΙΑ Χρήστος Δάμαλος 6972690991,
Βασίλης Πετράκης 6944479587,
Λεμονιά Ευστρατουδάκη

ΙΩΑΝΝΙΝΑ
Χρυσάνθη Αθανασίου (26510-41058),
Γιάννης Μακρίδης (6974966131)

ΚΑΛΥΜΝΟΣ Νίνα Γεωργιάδου (6993036388)

ΚΕΡΚΥΡΑ Μιχάλης Τσιριγώτης (6936077204)

ΚΡΗΤΗ Αρετή Σπαχή (Ηράκλειο 6974493769)

ΣΕΡΡΕΣ Λίτσα Δουλοπούλου (23210-63451)

ΣΥΡΟΣ Παναγιώτης Παπαμιχαήλ (6974885777)

ΦΘΙΩΤΙΔΑ Νίκος Ζάρδας (Καμένα Βούρλα, 2235042117)
Στ. Καραμήτσος (Λαμία, 6976787390)

Δημοσιογραφική ομάδα

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ - ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
Καββαδίας Γιώργος, Κάτσικας Χρίστος, Σόφης Χρίστος, Τσιριγώτης Θανάσης, Φατούρου Αγγελική

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
Γεωργιάδου Νίνα, Νεκτάριος Μαρίνος, Ζαμπία Παπαδάκη, Λίζα Σκλάβου, Σπαχή Αρετή, Σπαχή Στέλλα

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ - ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ - ΙΣΤΟΡΙΑ
Δανιήλ Μαρία, Δεμερούκη Ασπασία, Νικολαΐδου Ελένη, Σπυράλατος Γιάννης, Πανοπούλου Φωτεινή, Τσουκαλάς Χρήστος, Φράγκου Μαρία, Στράνη Ανδριανή

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ
Αλεξίου Βασίλης

ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ
Αλεξίου Παύλος, Νίκος Γαλάνης, Δάμαλος Χρίστος, Μακρίδης Γιάννης, Πετράκης Βασίλης, Πέττας Αντώνης

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ - ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ
Δεμερδεσλής Γιώργος, Ζάρδας Νίκος, Παπαδόπουλος Γιάννης, Σόφης Γιώργος

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
Κουφοβασίλη Τιτίκα, Χατζή Ζωή

ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ
Άρης Αλεβίζος, Κώστας Σουλιώτης

για συνεργασίες

(μόνο σε ηλεκτρονική μορφή)

agelikifatourou@gmail.com
☎ 6974438720

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
Γιάννης Μελιόπουλος

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ
Μυλωνάκη Γεωργία

Γ/ΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
Ιάσων Αδριανός, Παναγιώτης Αργυράκης, Φανή Μανδελενάκη

ΑΔΙΟΡΙΣΤΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ
Κική Γιαννάτου, Τιτίκα Κουφοβασίλη, Σοφία Σουλιώτη

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ
Μυλωνάκη Γεωργία, Σταυρίδη Ειρήνη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ
Κουφοβασίλης Δημήτρης, 6946174427

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ
Λεωνίδας Σαλαπάτας, 6947567668
Κώστας Μπαλτατζής, 6972070528

**Τα «αντιτετράδια» διατίθενται δωρεάν σε όλες τις σχολικές βιβλιοθήκες.
Επικοινωνείστε στο 6974438720**

Η ύλη έκλεισε την Τετάρτη 29 Απριλίου 2015

περιεχόμενα

Αντί προλόγου 3

Εκπαιδευτική & πολιτική συγκυρία 4

✓ Ξαναφουντώνουν οι εκβιασμοί για Grexit και χρεοκοπία 4

✓ Τα άσπρα σεντόνια 7

✓ Αυξάνονται οι στρατιές των “κολασμένων της γης” 8
Χ. Σόφης

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΣΥΡΙΖΑ

✓Ανεκπλήρωτες προεκλογικές δεσμεύσεις του ΣΥΡΙΖΑ για την εκπαίδευση 10
Γ. Καββαδίας

✓ «Νέα Ομιλία» και Ευρωπαϊκή διαπραγμάτευση 10
Γ. Καββαδίας

✓ Η σχολική εκπαίδευση πριν από τις εξετάσεις πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση 15
Χ. Κάτσικας

✓ Μύθοι και πραγματικότητα για την αριστεία, τους «καλούς» και τους «κακούς» μαθητές 17
Γ. Καββαδίας

Και πάλι για ΟΟΣΑ & ΡΙΖΑ

✓ Πώς ο ΟΟΣΑ έγινε από δήμιος ... συνεργάτης 21

✓ Από τη «δημιουργική ασάφεια» στην καταστροφική ενάργεια 23
Α. Πέττας - Α. Φατούρου

✓ Καλλιστεία δεξιοτήτων 24
Α. Στράνη

✓ Αποκαλυπτική η επιστολή του ΙΕΠ 26
Γ. Σωτράλατος

✓ Έχουν και οι μαρξιστές υπουργοί του ΣΥΡΙΖΑ, ΡΙΖΑ στον εγκέφαλο; 27
Γ. Μανρογιώργος

ΝΕΑ από τα ΣΩΜΑΤΕΙΑ & τις ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

✓ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ του Εκπαιδευτικού Ομίλου 29

✓ Διακήρυξη ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ Δ.Ε. για το 17ο Συνέδριο της ΟΛΜΕ 31

✓ Για το Ενιαίο Συνδικάτο Εκπαίδευσης 35
Γ. Σόφης

✓ Συναπόφαση ή συνενοχή; 36
Εκπαιδευτικός Όμιλος

✓ Το συνδικαλιστικό κίνημα των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης 37
Γ. Μελιόσουλος

✓ Η ΑΔΙΠΠΔΕ, η αξιολόγηση και το πολυνομοσχέδιο του υπουργείου Παιδείας 41
Γ. Καλημερίδης

περιεχόμενα

✓ Για μια χούφτα μόρια
Δ. Μαρισλής-Β. Μακρής 44

✓ Ο καθένας θα σπουδάζει ανάλογα με την τσέπη του; 46
Χ. Κάτσικας - Γ. Μακρίδης

✓ Καμία ανοχή απέναντι στο φασισμό 47
Παρεμβάσεις ΔΕ

✓ Ψίχουλα για συσσίτια και πλουσιοπάροχοι εξοπλισμοί 48
Σ. Σταυρόπουλος

✓ Η εξαγγελία για 7.000 μόνιμους διορισμούς είναι πλέον μια ανάμνηση 49
Μ. Δανιήλ - Χ. Κάτσικας

✓ Τα αιτήματα της ειδικής εκπαίδευσης παραμένουν 51
Παρεμβάσεις Π.Ε.

✓ Για τη συνεδρίαση Δ.Σ. της ΟΛΜΕ 52
Παρεμβάσεις ΔΕ

✓ Το Σικάγο αδυνατεί να χρηματοδοτήσει τα σχολεία του 53

✓ Οι «Όλιβερ Τουίστ» της σύγχρονης Βρετανίας 54

ΑΠΟΨΕΙΣ

✓ Από τη σκοπιά μιας Αναπληρωματικής 55
Α. Παπαλεξάνδρου

✓ Εκλογή Διευθυντών: Επιστρέφεται λόγω αγνώστου ή λάθους διεύθυνσης 56
Α. Στράνη

✓ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ και Ιμπεριαλιστική Εξάρτηση 58
Α. Ασαμόπουλος

✓ Ορολογία του χρέους 60
Θ. Τσιριγώτης

✓ Περί του λιτού βίου 61

✓ Τα γερμανικά μονοπώλια λεπλατούν την Ελλάδα 62

ΣΕΛΙΔΕΣ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

✓ Η εκπαίδευση και ο αγώνας για κοινωνική χειραφέτηση στην εποχή της κρίσης 63
Γ. Γρόλλιος, Τ. Λιάμπας, Π. Παυλίδης

✓ Λίγο από το όνειρο της ισότητας ευκαιριών και τη δημοκρατική διοίκηση του σχολείου 71
Α. Χατζηνικολάου

✓ Η αγωγή του καταπιεζόμενου 77
Ε. Παπασυμεών

✓ 337% περισσότεροι φόροι στους φτωχότερους Έλληνες 78

✓ Δισεκατομμύρια ευρώ στο μινώταυρο των χρηματαγορών 79
Ernst Wolff

αντιτετράδια
ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

γραφτείτε συνδρομητές...
Εσωτερικού ετήσια 16€
Εσωτερικού διετής 30€
Εσωτερικού τριετής 45€

Παρακαλούμε ανανεώστε τις συνδρομές σας. Τα «αντιτετράδια» στηρίζονται αποκλειστικά στα έσοδα από τις πωλήσεις τους. Μειώσαμε την τιμή λόγω κρίσης, γι' αυτό η συνέπεια όλων στις συνδρομές αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία.
Τηλ.: 6974438720

αντί προλόγου

Τούτο το τεύχος των «αντιτετραδίων» είναι στην ουσία το πρώτο της «νέας, πολλά υποσχόμενης» εποχής. Στις εκλογές της 25ης Γενάρη ο θυμός αβγάτισε σφόδρα και ο ΣΥΡΙΖΑ μάζεψε την αφρόκρεμα της λαϊκής οργής, της οργής που ξεχείλιζε πέντε χρόνια σε δρόμους, πλατείες και χώρους δουλειάς. Το δίδυμο της συμφοράς Σαμαράς – Βενιζέλος πέρασε στον «πολιτικό πάγκο», για να αξιοποιηθεί πιθανόν αργότερα και καλύτερα από τη ντόπια και ξένη άρχουσα τάξη, που έχει προς το παρόν τη νέα κυβέρνηση στο «συνεργείο».

Αν χαιρόμαστε μαζί με το πλήθος; Βεβαίως. Μόνο που κάποιοι, μέσα στο πανηγύρι, πρέπει να δουν τους εχθρούς που έρχονται μεταμφιεσμένοι. Το Δούρειο ίππο που φτάνει –φοβού τους Δαναούς– ακόμα και το φάλτσο κλαρίνο. Γι' αυτό πήραμε το βουλοκέρι, όπως ο Οδυσσέας, μην ξεστρατίσουμε από τα τραγούδια των Σειρήνων, ν' αποφύγουμε την Καλυψώ. Εδώ ο πόλεμος συνεχίζεται. Λοιπόν, να τολμάμε να λέμε τα πράγματα με τ' όνομά τους και να καλέσουμε τους ανθρώπους οι οποίοι διακονούν τη γλώσσα, φιλολόγους και δασκάλους, να προκαλέσουν μια μορφωτική αναστάτωση, διότι η νέα συγκυβέρνηση (ροζ με μαύρους κόκκους, δηλαδή το μείγμα αναθεώρησης και εθνικισμού), διαστρέφει τα νοήματα των λέξεων που συνηθίσαμε, στραμπουλώντας τη γλώσσα μας.

Μας αναγκάζει να καταφεύγουμε στα λεξικά, σπάζει τους γλωσσικούς κώδικες, προκειμένου να μην γνωρίζει ο λαός τι πράττει η κυβέρνησή του. Αυτή η συγκυβέρνηση που ορκίστηκε με αίμα και τιμή στην Ευρώπη και το ευρώ, ξέχασε το ΝΑΤΟ και τις ΗΠΑ, πολυλογεί ασύστολα, έχει τεφτέρια για ολόκληρο το εργατολαϊκό συνδικαλιστικό κίνημα, έχει ψήφους, αλλά λαϊκή ψυχή όχι. Γι' αυτό πρέπει πάλι και πάλι να τα πούμε «απ' την αρχή». Μέσα στο λαό, με το λαό, ακάματα, δυνατά κι άφοβα.

Έχουμε επίγνωση, περισσότερη απ' όση φαίνεται, των δυσκολιών της ταπεινότητάς μας και των κοινωνικών αναγκών. Γνωρίζουμε καλύτερα από τον καθένα το βάθος και το πλάτος μιας ξεχασμένης λέξης, Ιμπεριαλισμός λέγεται, που την κουβαλάμε μαζί με τους πολιτικούς φίλους μας όπως η χελώνα το καβούκι της και όπως οι άποικοι την ιερή φλόγα, διότι άλλοι προσκυνούν την Ευρώπη και κάτι άσπονδοι δικοί ανακάλυψαν (τι οξυδέρκεια!) πως για όλα φταίνε οι ... επιχειρηματικοί όμιλοι και όχι ο ανώτατος μετασχηματισμός του καπιταλισμού σε πλανητικό αρπακτικό...

Ζητούνται επειγόντως μεταφραστές. Στα εκπαιδευτικά «καθ' ημάς», ο φιλόσοφος υπουργός Παιδείας και ο ανόητα ποιητικίζων υφιστάμενός του ξέχασαν γοργά τα χτεσινά ρήματα και βαδίζουν σε γνωστές ράγες. Ήδη οι ομοαίματοι συνδικαλιστές του ΣΥΡΙΖΑ γλωσσοκοπανούν ασύστολα μπροστά στην πρασινογάλαζη παραπαίουσα παράταξη. Είναι για κλάματα η ηγεσία των ΔΑΚΕ – ΠΑΣΚ, ενώ οι φίλοι εκ του Περισσού μαθημένοι στον αναχωρητισμό και το μοναχικό δρόμο ξέχασαν τους πραγματικούς αγώνες κι ασχολούνται με τα κομματικά ιερογλυφικά.

Αλλά τα προβλήματα είναι σαν τον Όλυμπο. Δυσθεώρητα ύψη! Απολυμένοι, απόκληροι, αγράμματοι άνθρωποι παντού. Να το πεδίο δόξας της εκπαιδευτικής Αριστεράς. Να ξεκινήσουμε από το συγκεκριμένο για να φτάσουμε στις ρίζες του κακού, ακόμα και αν χρειαστεί –όπως λέει ο Οιδίποδας– να βγάλουμε τα μάτια μας.

Γιατί η αλήθεια έχει πάντα τίμημα.

Δεν μπορείς να τελειώσεις ένα βιβλίο, άμα δεν γυρίσεις την πρώτη σελίδα. Δεν μπορείς να οργώσεις καλά, αν δεν ξεριζώσεις τ' αγριόχορτα. Και δεν μπορείς να νικήσεις την ΕΕ και το ντόπιο σινάφι της αν δεν τους κοιτάξεις στα ίσια.

Αναγνώστη! Να μη φοβηθούμε τίποτα!

Να πράξουμε όλα τ' αναγκαία!

Ξαναφουντώνουν οι εκβιασμοί για Grexit και χρεοκοπία με στόχο να καθυποτάξουν το λαό και να παραλύσουν τις λαϊκές αντιστάσεις

Καθώς οι αντιλαϊκές «διαπραγματεύσεις» έχουν μετατραπεί σε μαρτύριο της σταγόνας, η συγκυβέρνηση των Τσίπρα-Καμμένου εξακολουθεί να εμπαίζει το λαό, ανακοινώνοντας συνεχώς δήθεν φιλολαϊκά Ν/σχ, τα οποία προφανώς είτε θα πάνε στις καλένδες, είτε θα υλοποιηθούν «εν μέρει». Ανακοινώνονται λ.χ. η επαναφορά της ισχύος των συλλογικών διαπραγματεύσεων και το χρονοδιάγραμμα για τη σταδιακή αποκατάσταση του κατώτατου μισθού από τον υπουργό Εργασίας, σε τραπέζι διαλόγου με τους καρεκλοκένταυρους της ΓΣΕΕ και των εργοδοτικών οργανώσεων ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ, ΣΕΒ, ΣΕΤΕ. Ανακοινώνεται η συγκρότηση Επιτροπής Λογιστικού Ελέγχου για το δημόσιο χρέος της Ελλάδας από την Πρόεδρο της Βουλής, προκειμένου να αποκαλυφθεί η αλήθεια για την ευθύνη των ακολουθούμενων πολιτικών, αλλά και πράξεων ή παραλείψεων που εκτίναξαν το χρέος της Ελλάδας, την ίδια στιγμή που η συγκυβέρνηση προετοιμάζει μία «νέα (δανειακή) Συμφωνία». Ανακοινώνονται 4.500 προσλήψεις σε νοσοκομειακούς, όταν καθυστερούνται μισθοί, υπερωρίες, Κυριακάτικες αργίες στους ήδη εργαζόμενους. Ήδη, με την πρόσφατη συνέντευξη Τσίπρα, στην ουσία ανακοινώθηκε ότι ο ΕΝΦΙΑ θα ισχύσει και το 2015, το δε αφορολόγητο των 12.000 αναβάλλεται για το 2016.

Παράλληλα, επιχειρεί, αδέξια, να δημιουργήσει εντυπώσεις για «πολυδιάστατη πολιτική», με την επίσκεψη του Βαρουφάκη σε Παρίσι για τη συνάντηση με τον επικεφαλής του ΟΟΣΑ, και στην Ουάσιγκτον για τη συνάντηση με την επικεφαλής του ΔΝΤ, με τη σύμβουλο για θέματα Εθνικής Ασφαλείας του Ομπάμα και με τον υφυπουργό Οικονομικών των ΗΠΑ, ή του Τσίπρα και Καμμένου στη Μόσχα. Επισκέψεις που είχαν ήδη προετοιμαστεί από τον Π.Λαφαζάνη, με στόχο την επανεκκίνηση των ελληνορωσικών σχέσεων, μετά το ρωσικό εμπάργκο στα ευρωπαϊκά προϊόντα, με θέματα το ενεργειακό, το εμπόριο και τον τουρισμό.

Μάλιστα οι επαφές Τσίπρα-Πούτιν προκάλεσαν αντιδράσεις από ΕΕ και ΗΠΑ, τις οποίες ο πρωθυπουργός με μία δήλωση ενδεικτική της υποτέλειας που χαρακτηρίζει και αυτή την κυβέρνηση προς τους ιμπεριαλιστές, δήλωσε: *«Σεβόμαστε απόλυτα τις δεσμεύσεις μας σε όλους τους διεθνείς οργανισμούς όπου συμμετέχουμε».* Η συγκυβέρνηση επείγεται να υπογράψει άρον-άρον τη σύμβαση για το νέο ρώσικο αγωγό φυσικού αερίου (επέκταση του South Stream, μέσω Τουρκίας), ώστε να πάρει τη συμφωνημένη συμβατική προκαταβολή, εάν και εφ' όσον οι Ρώσοι έχουν κατά νου τέτοιου είδους δεσμεύσεις.

Σε ό,τι αφορά στη συνάντηση Βαρουφάκη-Λαγκάρντ στην Ουάσιγκτον, συζητήθηκαν θέματα συνταξιοδοτικού (κατάργηση επικουρικών, νέες περικοπές στις συντάξεις, κατάσταση Ασφαλιστικών Ταμείων, κ.α.), αλλά και αυξήσεις του ΦΠΑ. Το βέβαιο είναι πως ασκήθηκαν ασφυκτικές πιέσεις, προκειμένου αφ' ενός να τηρηθούν όλες οι δεσμεύσεις της συγκυβέρνησης προς την ΕΕ και το ΔΝΤ και αφ' ετέρου να «κατανοηθούν» και να ακολουθηθούν κατά γράμμα οι κανονισμοί, οι διαδικασίες και οι περιορισμοί του ΔΝΤ. Ωστόσο, αποτελεί μνημείο εθελοδουλείας η επίσημη ενημέρωση του υπουργείου Οικονομικών όπου ομολογείται ανοιχτά πως οι αξιωματούχοι των ΗΠΑ: *«...εξήγησαν τη σημασία που δίνει η κυβέρνηση Ομπάμα σε μια έντιμη συμφωνία μεταξύ της Ελλάδας και των εταίρων-θεσμών, και την επιθυμία των ΗΠΑ να παίζουν το ρόλο του "τίμιου διαμεσολαβητή" (honest broker), ώστε να επιτευχθεί μια τέτοια λύση το συντομότερο δυνατόν, πιέζοντας προς αυτή την κατεύθυνση όλα τα μέρη της διαπραγμάτευσης».* Φυσικά, η δήθεν «τίμια» διαμεσολαβητική επιδίωξη των Αμερικάνων, ευθυγραμμίζεται απόλυτα με τις βάρβαρες αντιλαϊκές μεταρρυθμίσεις που απαιτεί η ΕΕ και μάλιστα θα πρέπει αυτές να εφαρμοστούν άμεσα.

Σύμφωνα με τη ΣΥΡΙΖΑϊκή σοσιαλδημοκρατία, οι ιμπεριαλιστές μπορεί και να κάνουν «έντιμες συμφωνίες», αλλά και να μετατρέπονται σε «τίμιους μεσολαβητές». Εξαρτάται πάντα από ποια ταξική σκοπιά το βλέπει κανείς... Πάντως, τόσο η 34χρονη ένταξη στο ευρωπαϊκό μόρφωμα, όσο και η 60χρονη ένταξη στο ΝΑΤΟ, αποδείχθηκαν θηλιά στο λαιμό του λαού μας. Και είναι κωμικοτραγικό το γεγονός πως η συγκυβέρνηση, κάτω από τις προτροπές της μεγαλοαστικής τάξης, επιχειρεί τάχα να «εκμεταλλευτεί» ασμένως τις ενδοϊμπεριαλιστικές αντιθέσεις ΗΠΑ,

ΕΕ, Ρωσίας, κάνοντας λόγο για «εθνική κυριαρχία», ενώ βυθίζεται όλο και πιο βαθιά στο βούρκο της εξάρτησης.

Γίνεται πλέον αντιληπτό πως η συγκυβέρνηση των ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ βρίσκεται στα πρόθυρα της χρεοκοπίας, με τα σενάρια ενός Grexit, διαφόρων παραλλαγών του ή και πρόωρων εκλογών να πληθαίνουν (αν και σύμφωνα με τον Τσίπρα, το δημοψήφισμα είναι πιθανότερο).

Παράλληλα, το μέγεθος των οικονομικών υποχρεώσεων της συγκυβέρνησης προς τους δανειστές-τοκογλύφους, το οποίο θα κληθούν να πληρώσουν τα χειμαζόμενα εργατολαϊκά νοικοκυριά, είναι δυσθεώρητο. Μέχρι το φετινό Αύγουστο θα πρέπει να πληρωθούν 2,5 δις € σε τόκους, συν 2,9 δις € η δόση του χρέους στο ΔΝΤ, συν 6,7 δις € αποπληρωμή ομολόγων του ελληνικού δημοσίου και τέλος συν 13,4 δις € για έντοκα γραμμάτια του δημοσίου. Συνολικά 25,5 δις €! Ήδη για την αποπληρωμή των δόσεων του δανείου προς το ΔΝΤ, έχουν λεπλατηθεί τα διαθέσιμα αποθεματικά σε χρήμα όλων των δημόσιων Οργανισμών και των Ασφαλιστικών Ταμείων.

Στο τελευταίο Euroworking Group βρέθηκαν στο τραπέζι των «διαπραγματεύσεων» τα εργασιακά, η «ρήτρα μηδενικού ελλείμματος» στις επικουρικές συντάξεις, η αύξηση του ΦΠΑ, ενώ το Ασφαλιστικό και οι ιδιωτικοποιήσεις, που αποτελούν τις «καυτές πατάτες» για τη συγκυβέρνηση, θεωρούνται από το Brussels Group (Κομισιόν, ΔΝΤ και ΕΚΤ) εκ των «ουκ άνευ» για την εκταμίευση των δανειακών δόσεων.

Το βέβαιο είναι πως οι στρόφιγγες της χρηματοδότησης είναι προς το παρόν κλειστές, ενώ οι προσθήκες στη λίστα των «μεταρρυθμίσεων» και η «κοστολόγηση» όλων των παραπάνω, ανεβάζουν συνεχώς το λογαριασμό της «δημοσιονομικής προσαρμογής». Ήδη ξεπέρασε τα 10 δις €, τα οποία θα κληθεί και πάλι να πληρώσει ο ήδη λεπλατημένος λαός μας, παρά τις διαβεβαιώσεις των κυβερνητικών πως «ήρθε η ώρα να πληρώσουν οι έχοντες». Έπεα πτερόεντα...

Είναι λοιπόν προφανές, πως η συγκυβέρνηση των ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ οδεύει προς πλήρη υποταγή στους άτεγκτους όρους που επιβάλλουν οι ιμπεριαλιστές, όπου στον κοντινό ορίζοντα ανατέλλει μία νέα δανειακή Συμφωνία, με ένα Μνημόνιο που θα περιλαμβάνει νέα κτηνώδη μέτρα ενάντια στους εργαζόμενους.

Η κυβερνητική προσπάθεια να μετατεθούν τα καυτά προβλήματα των εργασιακών, του Ασφαλιστικού, κλπ. στη «νέα Συμφωνία» που θα ακολουθήσει μετά και τη λήξη της 4μηνης παράτασης που δόθηκε στο τρέχον μνημόνιο με βάση την απόφαση του Eurogroup της 20ής Φλεβάρη, δεν γίνεται αποδεκτή από τους δανειστές. Οι προσπάθειες της συγκυβέρνησης συνεχίστηκαν και στην Ουάσιγκτον όπου ο Γ. Βαρουφάκης είχε σειρά επαφών. Πιο συγκεκριμένα: ο υπουργός Οικονομικών εκπροσώπησε τη συγκυβέρνηση στην Εαρινή Σύνοδο του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας και παράλληλα ήταν ομιλητής στο Ινστιτούτο Brookings, επίλεκτο δημιούργημα του μεγαλοκαρχαρία Τζ. Σόρος, ενώ είχε πληθώρα συναντήσεων με τον επικεφαλής της ΕΚΤ, Μ. Ντράγκι, τον υπουργό Οικονομικών των ΗΠΑ, Τζ.Λιου, καθώς και τον υπουργό Οικονομικών της Ιταλίας, Π.Κ. Παντοάν, που βρίσκονται στην Ουάσιγκτον στο πλαίσιο της Συνόδου ΔΝΤ - Παγκόσμιας Τράπεζας. Η επωδός όλων αυτών των συναντήσεων κατέληγε πάντα στις πιέσεις για «πλήρη δέσμευση» και «άμεση οριστικοποίηση των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων» από την πλευρά της συγκυβέρνησης.

Εκείνο που γίνεται πλέον αντιληπτό είναι το γεγονός πως Ευρωπαίοι και Αμερικάνοι, γνωρίζοντας το οικονομικό χάλι της κυβέρνησης Τσίπρα, δίνουν την οικονομική στήριξη σταγόνα-σταγόνα, αφήνοντάς την να σιγοβράζει μέσα στο καζάνι των αντιφάσεών της, μέχρι να αντιληφθεί πως το καπιταλιστικό-ιμπεριαλιστικό σύστημα, στη νεοφιλελεύθερη μάλιστα εκδοχή του, ούτε εξανθρωπίζεται, ούτε ανέχεται τις ψευτοσοσιαλιστικές νησίδες που φαντασιώνεται ο ΣΥΡΙΖΑ.

Ήδη, στους τρεις περίπου μήνες της διακυβέρνησης από τους ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, και παρά τις επαγγελίες για «νέα αναπτυξιακή πολιτική», τα λαϊκά στρώματα είδαν να ακυρώνονται όλες οι υποσχέσεις για κατάργηση του ΕΝΦΙΑ, για κατώτατο μισθό στα 731 €, για φοροελαφρύνσεις, για αφορολόγητο όριο των 12.000 €, για Συλλογικές Συμβάσεις, για πάταξη της φοροδιαφυγής, για εισοδηματικές ενισχύσεις σε πολύ χαμηλά εισοδήματα, για μειώσεις φόρου λόγω αναπηρίας, για μειώσεις κατά 30% στα τεκμήρια διαβίωσης για τους συνταξιούχους, για εφαρμογή διευρυμένων φορολογικών κλιμακίων για τα νησιά με πληθυσμό μέχρι 3.100 κατοίκους, για μείωση κατά 50% του φορολογικού συντελεστή για τους νέους επιτηδευματίες, για την παροχή δωρεάν ηλεκτρικής ενέργειας σε 300.000 νοικοκυριά, για επιδότηση σίτισης, κλπ., κλπ. Κι όλ' αυτά, χωρίς να έχει αναιρεθεί έως τώρα κανένα από τον κορμό των αντιλαϊκών μέτρων της προηγούμενης κυβέρνησης!

Την ίδια στιγμή με την ΠΝΠ για τη ρύθμιση των ληξιπροθέσμων οφειλών, απαλλάσσει από προσαυξήσεις και χαρίζει πρόστιμα εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ στο μεγάλο κεφάλαιο. Σημειώνουμε πως η πολυδιαφημισμένη δυνητική αύξηση των φορολογικών εσόδων από τις «λίστα Λαγκάρντ», «λίστα Λουξεμβούργου», «off shor» εταιρείες, και καταθέσεις σε ελβετικές τράπεζες παραπέμπεται στις καλένδες.

Ιδιαίτερα ο ΣΥΡΙΖΑ παρά τις βαρύγδουπες προεκλογικές «δεσμεύσεις» του περί κυβέρνησης «εθνικής σωτηρίας», περί του λαού που «θα είναι ο πρωταγωνιστής στις εξελίξεις, στο δρόμο της μεγάλης αλλαγής», περί της «πλατειάς συναίνεσης για την υλοποίηση του Προγράμματος της Θεσσαλονίκης, για την αληθινή διαπραγμάτευση», περί του «σε λίγες μέρες θα είναι παρελθόν και τα μνημόνια της λιτότητας», περί της Ελλάδας που «γυρίζει σελίδα και ο ΣΥΡΙΖΑ αναλαμβάνει το τιμόνι», περί της Ευρώπης που «θα αρχίσει να αλλάζει, γιατί και σε πολλές χώρες της Ευρώπης πνέει άνεμος αλλαγής» «θα εφαρμόσουμε έξω από τη διαπραγμάτευση και σε περιβάλλον δημοσιονομικής ισορροπίας ένα ανορθωτικό πρόγραμμα», κλπ., κλπ., αποδεικνύεται απολύτως αφερέγγυος για

να χειριστεί τις εργατολαϊκές ανάγκες που σώριασε σε ερείπια η τελευταία πενταετία των Μνημονίων. Μισθοί, συντάξεις, εργασιακές σχέσεις και εργασιακά δικαιώματα, κοινωνικές παροχές, έχουν ήδη εξοστρακιστεί, ενώ παραμένει αλώβητο το αντιδραστικό οπλοστάσιο των δυνάμεων του ιμπεριαλισμού και της μεγαλοαστικής τάξης.

Στο όνομα της «εθνικής κυριαρχίας» και αρνούμενη η κυβέρνηση να αντιληφθεί το βάθος της εξάρτησης και της υποτέλειας, προσπαθεί δήθεν να εκμεταλλευτεί τις ενδοϊμπεριαλιστικές αντιθέσεις υπέρ των συμφερόντων της μεγαλοαστικής τάξης, επιχειρώντας ανοίγματα σε Αμερικανούς (συνεκμετάλλευση του ενεργειακού πλούτου του Αιγαίου), στους Κινέζους (ξεπούλημα και του υπόλοιπου λιμανιού του Πειραιά), στους Ρώσους (ξεπούλημα της ΔΕΣΠΑ), στους Γερμανούς (εκχώρηση αεροδρομίων, κλπ.), στους Γάλλους (ξεπούλημα της ΕΥΔΑΠ, ΕΥΔΑΘ). Την ίδια στιγμή συμμετέχει σε όλους τους ιμπεριαλιστικούς σχεδιασμούς του ΝΑΤΟ στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου και παράλληλα στα αντιδραστικά σενάρια που εξυφαίνουν οι ΗΠΑ και η ΕΕ για την Ουκρανία, τη Β.Αφρική, τη Λιβύη, τη Συρία, το Ιράκ, την Κύπρο, κ.α.

Τελικά, η γραμμή πλεύσης που ακολουθεί η συγκυβέρνηση των ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, με προτροπή των ιμπεριαλιστικών κέντρων και της ντόπιας μεγαλοαστικής τάξης, έρχεται σε ευθεία αντιπαράθεση με τα συμφέροντα της εργατικής τάξης και των άλλων στρωμάτων που χτυπήθηκαν από τη μνημονική λαίλαπα.

Είναι φανερό πως μπαίνουμε σε μία πολύ ρευστή περίοδο, κρίσιμων πολιτικών εξελίξεων, με απρόβλεπτο το αποτέλεσμα. Το μόνο βέβαιο είναι η συνέχιση του καθεστώτος εξάρτησης και σκληρής λιτότητας. Στις σημερινές κρίσιμες συνθήκες απροκάλυπτων ιμπεριαλιστικών εκβιασμών, θα πρέπει να εντείνουμε την πάλη μας ενάντια στις ιμπεριαλιστικές παρεμβάσεις και τα ιμπεριαλιστικά τελεσίγραφα, για την ανατροπή των μνημονίων υποδούλωσης και την απόκρουση αυτών που έρχονται, τη σταθερή διεκδίκηση και επανακατάκτηση των εργατικών και λαϊκών δικαιωμάτων που καταργήθηκαν, σε σύνδεση με τα γενικότερα αιτήματα πάλης για την έξοδο από την ΕΕ και το ΝΑΤΟ, την απαλλαγή από τα δεσμά της ιμπεριαλιστικής κυριαρχίας και το γκρέμισμα του αντιδραστικού καθεστώτος της ντόπιας μεγαλοαστικής τάξης.

Μέσα σε κλίμα βαθιάς συγκίνησης σύντροφοι και συναγωνιστές αποχαιρέτησαν τον Ισαάκ Ιορδανίδη

Με το βάρος της απώλειας, τις σκέψεις και τα έντονα συναισθήματα που ξεσηκώνει ο θάνατος ενός σπουδαίου κομμουνιστή αποτυπωμένα στα πρόσωπα και στα μάτια τους, συγγενείς, σύντροφοι, συναγωνιστές, άνθρωποι της αριστεράς και της λαϊκής πάλης, συνέρρευσαν τη Δευτέρα 20/4 στην πολιτική κηδεία του Ισαάκ Ιορδανίδη στο νεκροταφείο του Σχιστού. Οι σύντροφοί του από το Μ-Λ ΚΚΕ και τη νεολαία ΠΟΡΕΙΑ, σύντροφοι του ΚΚΕ(μ-λ), αγωνιστές που πέρασαν από τις γραμμές του μαρξιστικού-λενινιστικού κινήματος, συμμαχητές του από την ηρωική εποχή της Αντίστασης, από τα πέτρινα χρόνια των πολύχρονων εξοριών του μετεμφυλιακού κράτους και της χούντας, βρέθηκαν εκεί, για να τιμήσουν και να χαιρετίσουν μια ξεχωριστή φυσιογνωμία που στάθηκε στην πρώτη γραμμή της ιστορικής πρωτοβουλίας για την αναγέννηση του κομμουνιστικού κινήματος. Με κόκκινες σημαίες να ανεμίζουν και με αγωνιστικά συνθήματα τιμής για ένα πανάξιο κομμουνιστή [που περνά στην ιστορία σαν ηγετική μορφή του μαρξιστικού - λενινιστικού κινήματος της Ελλάδας] η σορός του Ισαακ Ιορδανίδη μεταφέρθηκε στην τελευταία κατοικία του, όπου εναποτέθηκε με σεβασμό, ενώ ακούγονταν αγωνιστικά συνθήματα και το "Επέσατε θύματα". Ο ακατάβλητος κομμουνιστής Ισαάκ Ιορδανίδης, ο τελευταίος της φρουράς της Αναγέννησης, διαυγής ως το τέλος, σεμνός, πεισματάρης, αλύγιστος σαν τις πέτρες της Μακρονήσου και του Αϊ-Στράτη, που τις μέτρησε σε ατέλειωτες μέρες.

Γραπτά, λόγια, στάση ζωής, η φιγούρα που έφευγε τελευταία από τις διαδηλώσεις, ο ομιλητής των 50 χρόνων από την Αναγέννηση, ο ιδρυτής της ΟΜΛΕ, ο εκδότης του Λαϊκού Δρόμου, ο υπεύθυνος των Ιστορικών Εκδόσεων, ο κομμουνιστής που δεν υπέκυψε σε εξορίες και φυλακές. Αν ζούσε ο ποιητής θα ξανάγραφε: «Τιμή σ' εκείνους όπου στη ζωή των ώρισαν και φυλάγουν θερμοπύλες».

Μαζί με τον Ισαάκ, μας εγκαταλείπει και μια ολόκληρη γενιά, αυτή που δοκίμασε το κνούτο του μετεμφυλιοπολεμικού κράτους, γενιά στερήσεων και συγκρούσεων. Αποτιμάμε την εποχή και παίρνουμε τη σκυτάλη.

Τα άσπρα σεντόνια

γράφει η Νίνα Γεωργιάδου

Νομίζω πως ένα σημαντικό δείγμα της εξέλιξης και του πολιτισμού μας, είναι τα άσπρα σεντόνια.

Όταν, για παράδειγμα, οι Ες Ες –όχι αυτοί που δικάζονται σήμερα στην Αθήνα– οι προκάτοχοί τους στην Ελλάδα της Κατοχής, δολοφονούσαν σύμπαντα τον πληθυσμό ενός χωριού, τα πτώματα κείτονταν εδώ κι εκεί ακάλυπτα, ωσότου οι κάτοικοι του γειτονικού χωριού προστρέξουν για την ταφή τους. Γιατί βέβαια οι Γερμανοί, όχι οι σημερινοί εταίροι και συνομιλητές, εκείνοι οι άλλοι, εκείνης της εποχής, ήταν, και τότε, άνθρωποι πολυάσχολοι και δεν μπορούσαν να δαπανούν το χρόνο τους σε δευτερεύοντα ζητήματα.

Το ίδιο συνέβαινε και στα σκοπευτήρια. Οι δεκάδες τουφεκισμένοι εικονίζονται, στο αρχειακό φωτογραφικό υλικό, τακτικά στοιβαγμένοι, αναμένοντες την ομαδική ταφή στον ομαδικό λάκκο, πλην όμως και πάλι ακάλυπτοι. Για να μην αναφέρει κανείς τα στρατόπεδα συγκέντρωσης όπου, και μόνο το μέγα πλήθος των πτωμάτων έκανε, εκ των πραγμάτων, αδύνατη την κάλυψή τους.

Στη σημερινή όμως εποχή, της αδιαμφισβήτητης εξέλιξης και της καταλυτικής προόδου, τα πτώματα, ακόμα κι όταν πρόκειται για ομαδικό θανατικό, έχουν πάψει να σοκάρουν και να προκαλούν τον αποτροπιασμό των ευαίσθητων ανθρώπων, ακριβώς γιατί υπάρχει πάντα η μέριμνα της κάλυψής τους με άσπρα σεντόνια.

Στην περίπτωση μιας μεγάλης, βέβαια, φυσικής καταστροφής, σεισμού, ομαδικού βομβαρδισμού, μπορεί αυτό το δείγμα του πολιτισμού και της εξέλιξης, που λέγεται άσπρα σεντόνια, να αδυνατεί να ανταπεξέλθει, λόγω της υπερβολικής ζήτησης.

Στις περιπτώσεις όμως μιας μετριασμένης ομαδικής αποβίωσης, τα άσπρα σεντόνια δίνουν το μέτρο της εξέλιξης της εποχής μας.

Εφτακόσια κουφάρια, κακοθανατισμένων στη θάλασσα, μπορεί να στραπατσάρουν λίγο το ειδυλλιακό φόντο της Μεσογειακής παραλίας, ωστόσο, η κάλυψή τους με άσπρα σεντόνια αμβλύνει το απεχθές θέαμα.

Το άσπρο σεντόνι προστατεύει τον ευαίσθητο θεατή από το να δει στο πρόσωπο, ας πούμε, ενός εικοσάχρονου τις ματαιωμένες, απ' τον πνιγμό, ελπίδες, στο πρόσωπο μιας μαύρης μάνας την απόλυτη απόγνωση, στο πρόσωπο ενός σκουρόχρωμου παιδιού τα διασταλμένα από το φόβο μάτια.

Κάτω από τα άσπρα σεντόνια, τα πτώματα αποχτούν μια εντελώς απρόσωπη ομοιομορφία. Τα άσπρα σεντόνια προστατεύουν από τη μακάβρια αποκάλυψη των έσχατων αισθημάτων.

Πόση εξέλιξη μέσα σε λίγα χρόνια! Ήταν μόλις το 2000 όταν οι αρμόδιες αρχές, που εισέπρατταν από το ταμείο της μεγάλης ευρωπαϊκής μας οικογένειας 15 ευρώ καθημερινά για κάθε κυνηγημένο Αφγανό (προκειμένου να τον κρατήσουμε μακριά απ' το κατώφλι τους), του χορηγούσαν, για σκέπασμα, μια σακούλα σκουπιδιών, για να στριμώχνεται με άλλους τριάντα σ' ένα παράπηγμα με σπασμένα τζάμια. Μέσα σε λίγα μόλις χρόνια φτάσαμε από τη σακούλα σκουπιδιών εν ζωή, στα άσπρα σεντόνια μετά θάνατο.

Είναι συγκινητικό πόσα μέτρα λευκού, λινού υφάσματος μπορεί να στερηθεί ο πολιτισμένος κόσμος για να καλύψει τόσα πτώματα, προκειμένου να επιβεβαιωθεί η σοφή ρήση, «μπροστά στο θάνατο είμαστε όλοι ίσοι»... Κι επιτέλους, ο πολιτισμένος κόσμος ξέρει πάντα να δίνει.

- Τους δώσαμε τους ιεραπόστολους μας για να τους φέρουν στο δρόμο του Θεού.
- Τους δώσαμε τους εξερευνητές και τους αποικιοκράτες μας για να μη νοιώθουν μόνοι.
- Τους δώσαμε τους πολέμους μας για να εξορθολογίσουμε τη γεωστρατηγική τους σημασία.
- Τους δώσαμε τα όπλα μας για να στήσουμε μεταξύ τους εμφύλιους.

- Τους δώσαμε τους επιχειρηματίες μας, για να μη μείνουν τα προϊόντα τους στα αζήτητα.
- Τους δώσαμε και κάποιες ΜΚΟ με προηγμένη τεχνογνωσία στην παιδεραστία και το trafficking.
- Τους δώσαμε τους στρατηγικούς επενδυτές μας για να μην μείνουν οι τόποι τους απούλητοι.
- Τους δώσαμε να καταλάβουν όποτε διανοήθηκαν να σηκώσουν κεφάλι.
- Και στο τέλος, πάλι εμείς, τους δίνουμε τα άσπρα μας σεντόνια.

Σαν αποτέλεσμα των ιμπεριαλιστικών επεμβάσεων και πολέμων

αυξάνονται οι στρατιές των "κολασμένων της γης"

γράφει ο Χρήστος Σόφης

Απελπιστική είναι η κατάσταση στα νησιά του Αιγαίου (Λέσβο, Κω, Χίο, Σάμο, Γαύδο, Σύμη κλπ), όπου φτάνουν κατά κύματα, κυρίως πρόσφυγες και μετανάστες, καθώς, μετά τα ενισχυμένα μέτρα καταστολής στον Έβρο, η θάλασσα είναι ο πιο πρόσφορος δρόμος για όσους ψάχνουν μια διέξοδο από τις εμπόλεμες ζώνες. Σοβαρότατα προβλήματα αντιμετωπίζουν οι οι πρόσφυγες, που καταφεύγουν στη χώρα μας (στέγαση, σίτιση, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη κ.λπ.).

Σύμφωνα με στοιχεία του Λιμενικού, οι μετανάστες που εισήλθαν στη χώρα μέσω θαλάσσης το πρώτο τρίμηνο του 2015, είναι υπερτριπλάσιοι σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα πέρσι. Συγκεκριμένα, το πρώτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους εισήλθαν στη χώρα, μέσω θαλάσσης, 10.445 μετανάστες, από 2.863 το πρώτο τρίμηνο του 2014. (Το 2014 εισήλθαν στη Λέσβο 12.187, από 3.793 το 2013, στη Χίο 6.158 από 1.560, στη Σάμο 7.633 από 3.323 και στα Δωδεκάνησα 15.052 από 2.409). Η κατάσταση αναμένεται να χειροτερέψει τους επόμενους μήνες, εξαιτίας των επικίνδυνων εξελίξεων και ιμπεριαλιστικών επεμβάσεων στην ευρύτερη περιοχή της Αν. Μεσογείου, Μ. Ανατολής, Β. Αφρικής. Η αναπληρώτρια υπουργός Μεταναστευτικής Πολιτικής, Τ. Χριστοδολουπούλου, υποστήριξε ότι 100.000 νέοι πρόσφυγες - μετανάστες αναμένεται να φτάσουν στη χώρα μας το 2015.

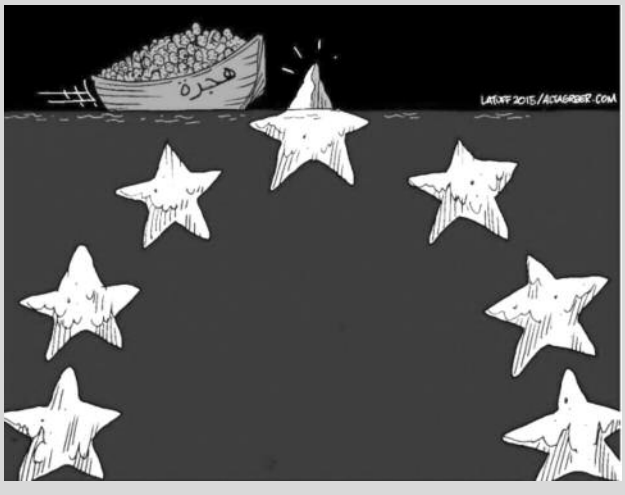

Στο μεταξύ αυξάνονται οι καραβιές μεταναστών ξεριζωμένων που πλημμυρίζουν και τις άλλες χώρες της Μεσογείου, ιδιαίτερα την Ιταλία, με καθημερινές τις τραγωδίες, με ναυάγια των άθλιων πλοιαρίων, με εκατοντάδες νεκρούς, που οδηγούν τους πρόσφυγες και τους μετανάστες από τα κυκλώματα διακινητών είτε στο μαζικό πνιγμό είτε σε άθλιους χώρους συγκέντρωσης.

Οι χιλιάδες αυτοί πρόσφυγες βρίσκονται στη χώρα μας, κυνηγημένοι από τη φτώχεια, τις ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις και τους πολέμους. Και προφανώς οι άνθρωποι αυτοί δεν «λιάζονται» και το μεγαλύτερο ποσοστό τους θέλει να φύγει από τη χώρα μας για να αναζητήσει αλλού καλύτερη τύχη. Η βασική αιτία που βρίσκονται εγκλωβισμένοι στην Ελλάδα, είναι η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που με Κανονισμούς και Συνθήκες, («Δουβλίνο ΙΙ», «Σένγκεν») που τούς απαγορεύει να φύγουν και εάν συλληφθούν σε άλλη χώρα, αυτή τους επιστρέφει στην Ελλάδα, Συνθήκες και Κανονισμούς που υπακούουν όλες οι κυβερνήσεις και η σημερινή.

Η συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ συνεχίζει την ίδια αδιέξοδη πολιτική που ακολουθούσε και η προηγούμενη ΝΔ-ΠΑΣΟΚ. Η όλη πολιτική της στηρίζεται στη δέσμευσή της από τους ευρωενωσιακούς κανονισμούς, που μετατρέπουν την Ελλάδα σε «αποθήκη ψυχών», που αντί να λύνουν, επιδεινώνουν το πρόβλημα.

Η κυβερνητική ανακοίνωση προβλέπει τη «μεταφορά των νεοεισελθέντων από τα νησιά σε κέντρα υποδοχής» και «όλες τις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης, οι μεταναστευτικές και προσφυγικές ροές προς την Ευρώπη». Την «ευρωπαϊκή αλληλεγγύη» επικαλέστηκε και η αρμόδια υπουργός, και τις συζητήσεις με Ιταλία, Ισπανία και Κύπρο, για έκτακτη χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «προκειμένου να αντιμετωπιστεί η κρίση», ενώ το κυρίαρχο ζήτημα που θα έπρεπε να μπαίνει είναι η κατάργηση του «Δουβλίνο ΙΙ» και της «Σένγκεν».

Η εναπόθεση της αντιμετώπισής του στην υποτιθέμενη αλληλεγγύη της ΕΕ, που ευθύνεται σημαντικά για τη δημιουργία του προβλήματος, είναι αδιέξοδη. Οι κυβερνη-

τικές ανακοινώσεις για ένα πρόβλημα που λαμβάνει εκρηκτικές διαστάσεις, συνιστούν ανέξοδες υποσχέσεις και λόγια του αέρα, όταν δεν διευκρινίζεται ούτε πού ακριβώς θα υπάρξουν αυτά τα κέντρα, ούτε πότε και εάν πρόκειται να γίνουν καινούργια και όταν είναι γνωστό ότι μέχρι σήμερα οι διαδικασίες είναι ιδιαίτερα χρονοβόρες και το άσυλο δίνεται με το σταγονόμετρο. Έτσι η κυβέρνηση αναγκάζεται να βγάζει τους μετανάστες από τη μια πόρτα της Αμυγδαλέζας και να τους βάζει από την άλλη, η αρμόδια υπουργός να εκλιπαρεί Περιφέρειες, Δήμους, το Στρατό και την Εκκλησία, ο υπουργός Άμυνας, αντί να ζητάει κατάργηση των Ευρωενωσιακών συνθηκών, να ζητάει από την Ευρώπη «να πιέσει την Τουρκία να εφαρμόσει το Δουβλίνο ΙΙ» και το μόνο που μένει είναι η κινητοποίηση των υγειονομικών υπηρεσιών της Περιφέρειας Αττικής.

Έτσι οι μετανάστες βρίσκονται μεταξύ φυλακής ή τρώγλης και μια τέτοια κατάσταση είναι «βούτυρο στο ψωμί» «αγανακτισμένων υπερπατριωτών» και κάθε είδους ρατσιστικών αντιλήψεων και των φορέων τους. Σε αυτή την κατεύθυνση η ΝΔ συνεχίζει να τους αποκαλεί «λαθρομετανάστες», «καίγεται» για τις επιπτώσεις στον τουρισμό και καταγγέλλει την κυβέρνηση γιατί «άνοιξε τα κέντρα κράτησης και πλημμύρισαν την Αθήνα λαθρομετανάστες, άνοιξε τα σύνορα και γέμισαν τα νησιά μας μετανάστες και πρόσφυγες εν μέσω τουριστικής περιόδου». Ενίσχυση της καταστολής στα σύνορα της χώρας ζητά και το «Ποτάμι», που με ανακοίνωσή του θέτει θέμα ενίσχυσης των κατασταλτικών δυνάμεων της FRONTEX. Στο μεταξύ, ενίσχυση των μέτρων καταστολής στα σύνορα της ΕΕ, μέσω της «Frontex», ανακοίνωσε ο Επίτροπος Μετανάστευσης Εσωτερικών υποθέσεων και Ιθαγένειας, Δ. Αβραμόπουλος.

Η ΕΕ θέλει ελεγχόμενη τη ροή μεταναστών προς αυτήν, χωρίς νομιμοποίηση, υπό καθεστώς ομηρείας και στυγνής εργοδοτικής εκμετάλλευσης, αφού όπως προβλέπουν οι μελέτες τους, την 20ετία 2010 - 2030, για να μπορέσει να στηριχθεί οικονομικά και κοινωνικά η ΕΕ χρειάζονται 20 εκατομμύρια μετανάστες σε θέσεις εργασίας. Γι΄ αυτό Κοινοτική Οδηγία προβλέπει την μπλε κάρτα, σύμφωνα με την οποία η ΕΕ θα κάνει εισαγωγή εργατικών χεριών βάσει των αναγκών της αγοράς.

Όσα όμως μέτρα κι αν πάρουν, όσο αυστηρότερα κι αν είναι αυτά, όπως έχει δείξει η ίδια η ζωή, τίποτε δεν μπορεί να συγκρατήσει τα «κύματα» των απελπισμένων, που αποφασίζουν να φύγουν από την «κόλαση», αναζητώντας μια θέση στον «παράδεισο» της Δύσης.

Όσο ο ιμπεριαλισμός των ΗΠΑ, του ΝΑΤΟ και της ΕΕ θα εξαπολύει πολέμους, θα υποκινεί εμφύλιες αιματοχυσίες, θα στηρίζει δικτατορίες και αντιδημοκρατικά καθεστώτα, όσο η εγκληματική δράση του κεφαλαίου θα γιγαντώνει τη φτώχεια, τόσο θα αυξάνεται και ο στρατός των μεταναστών - κολασμένων της γης και νέα πεινασμένα τάγματα θα προστίθενται στον εφεδρικό βιομηχανικό στρατό της εργατικής τάξης.

Τυχαίο άραγε είναι το γεγονός ότι οι περισσότεροι πρόσφυγες είναι Σύριοι, Κούρδοι, Σουδανοί, Αφγανοί, Πακιστανοί, Ιρακινοί, Νιγηριανοί;

Το μόνο που απομένει είναι να ξανακουστεί πιο δυνατά και να γίνει πράξη το σύνθημα «Οι μετανάστες είναι της γης οι κολασμένοι - Έλληνες και ξένοι εργάτες ενωμένοι», να αγωνιστούμε από κοινού μέσα από τα συνδικάτα, τα εργατικά σχήματα, κινήσεις, φορείς και τα κόμματα της Αριστεράς,

- Να κλείσουν όλα τα κέντρα κράτησης μεταναστών και να αντικατασταθούν από δημόσια ανοιχτά κέντρα - ανθρώπινους χώρους υποδοχής και φιλοξενίας, όπου θα παρέχονται πλήρης ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, επαρκής σίτιση δωρεάν, ειδική μέριμνα για όλους τους ανηλίκους, νομική αρωγή και διερμηνεία.
- Να νομιμοποιηθούν οι μετανάστες που ζουν και εργάζονται στη χώρα μας, ιδιαίτερα αυτοί που βρίσκονται πολλά χρόνια και έχουν δημιουργήσει οικογένειες, δουλειές κλπ.
- Να αποδίδεται με γρήγορες διαδικασίες το καθεστώς του ασύλου σε όλους τους πρόσφυγες, θύματα ιμπεριαλιστικών πολέμων, επεμβάσεων και αντιδραστικών καθεστώτων.
- Να χορηγούνται ταξιδιωτικά έγγραφα σε όσους μετανάστες επιθυμούν να ταξιδέψουν σε κάποια χώρα της Ευρώπης, με την κατάργηση του Κανονισμού «Δουβλίνο ΙΙ» και της Συνθήκης Σένγκεν.

«Νέα Ομιλία» και Ευρωπαϊκή διαπραγμάτευση

«Και νόμισαν πως είχαν το δικαίωμα ν΄αλλάξουν και τη συνηθισμένη ανταπόκριση των λέξεων προς τα πράγματα για να δικαιολογήσουν τις πράξεις τους»
(Θουκυδίδη Ιστορία Γ 83)

Εύστοχα οι Αρχαίοι Έλληνες υποστήριζαν ότι «αρχή σοφίας (ή κατ΄ άλλους «παιδεύσεως»), η των ονομάτων επίσκεψις». Ωστόσο ο ευφημισμός και η αντονομασία που χαρακτηρίζουν τη γλώσσα της εξουσίας δίνουν τη δυνατότητα εξαπάτησης του λαού με την αλλοίωση της σημασίας των λέξεων. Άλλωστε πριν από τη συμφωνία στο eurogroup της 20ης Φεβρουαρίου, ο υπουργός Οικονομικών μας είχε προϊδεάσει: «Η Ευρώπη είναι πάρα πολύ επιδέξια στο να βρίσκει ευφημισμούς, φράσεις που να ικανοποιούν όλους» (31–1–2015, υπ. δική μου). Η διαπραγμάτευση των λέξεων ήταν το βασικό menu στο eurogroup και ολόκληρης της μετεκλογικής περόδου με στόχο την απλή απόσυρση λέξεων και διατυπώσεων που έχουν φορτιστεί αρνητικά και την επινόηση λεκτικών ακροβασιών και νοητικών σχημάτων που θα διευκολύνουν και επιτρέψουν την προσωρινή ανακούφιση, διαιωνίζοντας τη ζοφερή, για το λαό, πραγματικότητα. Με άλλα λόγια «η αυταπάτη έρχεται με τα δώρα της Κίρκης και το τραγούδι των Σειρήνων».

"Ο πόλεμος είναι ειρήνη,
η ελευθερία είναι σκλαβιά,
η άγνοια είναι δύναμη".
(George Orwell, 1984)

Στην οργουελιανή «Νέα Γλώσσα», κυριαρχεί η «δημιουργική αμφισημία και ασάφεια, έτσι το Μνημόνιο μετονομάζεται σε «τρέχον πρόγραμμα», η Τρόικα σε «θεσμούς», οι ιμπεριαλιστές δανειστές σε «εταίρους». Ο εκβιασμός και η υποταγή σε «αμοιβαία επωφελή συμφωνία». Με όλα αυτά η

Ανεκπλήρωτες προεκλογικές δεσμεύσεις του ΣΥΡΙΖΑ για την εκπαίδευση

γράφει ο Γιώργος Καββαδίας

Όσοι θεωρούσαν ότι η εκπαίδευση θα είναι προνομιακό πεδίο για την πολιτική της συγκυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ, θα πρέπει να αναθεωρήσουν τις απόψεις τους μετά από τρεις μήνες διακυβέρνησης. «Άνθρακες ο θησαυρός» είναι η ρήση που ταιριάζει, μετά την αρνητική στάση της συγκυβέρνησης για την πλειονότητα των αιτημάτων των εκπαιδευτικών και την παραπομπή των προεκλογικών δεσμεύσεων στις ελληνικές καλένδες ή στη γνωστή κυβερνητική ρήση – ανέκδοτο «σε βάθος χρόνου».

Ωστόσο αλήθεια είναι ότι η εκπαίδευση παίρνει ανάσα που είναι απόρροια των εκπαιδευτικών αγώνων. Δεν είναι, όμως, αρκετή σε σχέση με το στρατηγικό αίτημα για μόρφωση – εκπαίδευση δημόσια και δωρεάν για όλα τα παιδιά, χωρίς διακρίσεις. Οι αγώνες της προηγούμενης περιόδου αποδίδουν καρπούς, αφού μερικά από τα αιτήματα (κατάργηση υποχρεωτικότητας τράπεζας θεμάτων, επαναπρόσληψη απολυμένων, stop στις απολύσεις και την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών με βάση το ΠΔ 152) με τον ένα ή τον άλλο τρόπο βρίσκονται στο επίκεντρο των «υποσχόμενων» λύσεων.

Δεν είναι θέμα χρόνου, πρωτίστως, η τήρηση και εφαρμογή των προεκλογικών δεσμεύσεων. Ούτε θέμα γκρίνιας ότι «εδώ και τώρα» πρέπει να υλοποιηθούν μια σειρά προεκλογικών δεσμεύσεων. Βασικά είναι θέμα γενικότερης φιλοσοφίας ή στρατηγικής. Εδώ, κυρίως, εντοπίζεται το πρόβλημα. Με μια κυβέρνηση που επιμένει στην «ευρωπαϊκή διαπραγμάτευση» ως πανάκεια, δίνοντας εξετάσεις «καλής διαγωγής» στους «εταίρους» στην ΕΕ, υπογράφοντας μια νέα αντιλαϊκή συμφωνία για την παράταση της δανειακής σύμβασης και του καθεστώτος της επιτροπείας. Δίνει τα διαπιστευτήριά της ψηφίζοντας τον Π. Παυλόπουλο ως πρόεδρο Δημοκρατίας. Μια κυβέρνηση που αναφέρεται στην Αριστερά, αλλά «ξεχνάει» την ταξική πάλη, αποφεύγοντας οποιαδήποτε ρήξη με το καπιταλιστικό σύστημα. Μια τέτοια κυβέρνηση θα εξαντλείται σε εκθέσεις ιδεών για την εκπαίδευση και σε ανεκπλήρωτες υποσχέσεις και δεσμεύσεις, αναπαράγοντας την «εκπαιδευτική ψευδαίσθηση» ότι η εκπαίδευση μπορεί να αλλάξει και να κατοχυρωθεί το δικαίωμα όλων στη μόρφωση, χωρίς φραγμούς και διακρίσεις, χωρίς κοινωνική ανατροπή!

Αλλά ας εξετάσουμε βασικές προεκλογικές δεσμεύσεις που έχουν παραπεμφθεί στις καλένδες.

1. Δαπάνες για την εκπαίδευση

Προεκλογική δέσμευση: ***«Η αύξηση των δαπανών για την εκπαίδευση και την έρευνα δεν μπορεί παρά να αποτελεί αναγκαιότητα ακόμα και σε περιόδους οικονομικής ένδειας.» -Διασφάλιση της χρηματοδότησης για τις πιεστικές ανάγκες της εκπαίδευσης. Αναπροσαρμογή των κονδυλίων του ΕΣΠΑ και ουσιαστική αξιοποίηση τους. -Δέσμευση για σταδιακή αύξηση των κονδυλίων για την παιδεία και την έρευνα από τον κρατικό προϋπολογισμό ανάλογα με την οικονομική κατάσταση της χώρας.*** (Προγραμματικό κείμενο του ΣΥΡΙΖΑ για την Παιδεία)

Μετεκλογική πραγματικότητα: Η δημόσια εκπαίδευση παραμένει στην πρέσα του μνημονίου, αφού η συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ απορρίπτει κάθε αίτημα που έχει οικονομικό «κόστος», όπως τη γενναία και αναγκαία αύξηση των δαπανών. Για το 2015 έχουν προβλεφθεί οι δαπάνες μόλις στο 2,47 % του ΑΕΠ (35,6% μείωση σε σχέση με το 2009) και προβλέπεται να πέσουν στο τραγικά χαμηλό ποσοστό του 1,9%, όπως προβλέπει το νέο μεσοπρόθεσμο για το 2018, με το μέσο όρο δημόσιων δαπανών για την παιδεία στην Ε.Ε 5.34% και στην Ευρωζώνη 5.02%.

Στον αντίποδα οι γονείς στην Ελλάδα για εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών δημοτικού, γυμνασίου και λυκείου διέθεσαν 2,791 δισ. ευρώ το 2013, σύμφωνα με έρευνα, του Κέντρου Αναπτυξιακής Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΚΑΝΕΠ – ΓΣΕΕ). Αυτό σημαίνει πρώτα απ΄ όλα οικονομική αφαίμαξη των οικογενειών και όξυνση των κοινωνικών και εκπαιδευτικών ανισοτήτων. Το αίτημα του εκπαιδευτικού κινήματος για αύξηση των δαπανών για την παιδεία στο 5% του ΑΕΠ, είναι ώριμο και επείγον. Όμως από την κυβέρνηση υιοθετούνται οι ισοσκελισμένοι προϋπολογισμοί, ένα εργαλείο διαρκούς λιτότητας, ένα σπιράλ θανάτου της δημόσιας εκπαίδευσης.

2. Για το δικαίωμα όλων στη μόρφωση

Προεκλογική δέσμευση: ποιότητα – αναβαθμισμένη εκπαίδευση για όλους

«Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση που επιδιώκει ο ΣΥΡΙΖΑ αποσκοπεί να διασφαλίσει το καθολικό δικαίωμα στη μόρφωση σε ένα ποιοτικά αναβαθμισμένο, δημόσιο και δωρεάν εκπαιδευτικό σύστημα».

-Πρωινή λειτουργία όλων των σχολείων και εξοπλισμός τους με τα απαιτούμενα μέσα (σχολική βιβλιοθήκη, εργαστήρια, αίθουσα υπολογιστών κ.λπ.) με προτεραιότητα στα σχολεία των πιο υποβαθμισμένων εκπαιδευτικά και κοινωνικά περιοχών, στο πλαίσιο μιας αντισταθμιστικής εκπαιδευτικής πολιτικής.

-Θεσμοθέτηση μαθητικής μέριμνας : οργάνωση σχολικών συσσιτίων, δεκατιανού για όλους τους μαθητές και γεύματος στα ολοήμερα δημοτικά, δημιουργία κοινωνικών κυλικείων.

-Αναβάθμιση του μαθήματος των Ξένων Γλωσσών και Πληροφορικής στην Δημόσια Εκπαίδευση και δυνατότητα απόκτησης πιστοποίησης εντός της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών των μαθητών εντός του Δημόσιου σχολείου (μουσική, καλλιτεχνικές δραστηριότητες, αθλητισμός, ηλεκτρονικοί υπολογιστές)». (Προγραμματικό κείμενο του ΣΥΡΙΖΑ για την Παιδεία)

Μετεκλογική πραγματικότητα: Σχολεία της φτώχειας, χωρίς εκπαιδευτικούς και υποδομές. Δεν μπορεί να υλοποιηθεί το αίτημα για ενιαίο δωδεκάχρονο σχολείο που να χωρά όλους τους μαθητές, χωρίς φραγμούς και διακρίσεις, με ψίχουλα για την παιδεία. Το αίτημα για μαζικούς διορισμούς εκπαιδευτικών και συγκεκριμένες δεσμεύσεις για μείωση αριθμού μαθητών ανά τμήμα παραπέμπεται «σε βάθος χρόνου». Τα τελευταία πέντε χρόνια ο αριθμός των εκπαιδευτικών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση μειώθηκε δραματικά. 28.500 εκπαιδευτικοί λιγότεροι από το 2010 (102.360 (2010) – 72.428 (2013) δηλ. το 27,3 % του συνολικού αριθμού των εκπαιδευτικών. Από την άλλη μεριά οι διορισμοί ουσιαστικά έχουν μηδενιστεί. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, τα κενά, παρά την πρόσληψη 20.000 (!) αναπληρωτών, τις συμπτύξεις προγράμματος, την αύξηση ωραρίου στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, παραμένουν 3.500. Τα δραματικά κενά στην εκπαίδευση θα υπάρχουν, επομένως, και την επόμενη χρονιά.

Αναγκαία είναι η επαναφορά και επέκταση όλων των δομών και των μηχανισμών στήριξης του μαθητή και του σχολείου (τάξεις υποδοχής , τμήματα ένταξης, παράλληλη στήριξη, πρόσθετη διδακτική στήριξη και ενισχυτική διδασκαλία, λειτουργία σχολικών βι-

δανειακή σύμβαση παρατείνεται και καταρρέει ο ανυπόστατος μύθος, ότι άλλο η δανειακή σύμβαση άλλο τα μνημόνια. Ο ΟΟΣΑ θα αξιοποιηθεί για την εφαρμογή «σαρωτικών μεταρρυθμίσεων». Έτσι δε μένει ούτε 30% ... εθνικής υπερηφάνειας για να καλύψει το 70% συμφωνίας με το «Μνημόνιο». Η μνημονιακή βαρβαρότητα θα συνεχιστεί, όχι με την ένταση του mail Χαρδούβελη, αλλά πιο ήπια, με ψίχουλα φιλανθρωπίας για την αντιμετώπιση της «ανθρωπιστικής κρίσης». Η αντιμνημονιακή ρητορική αποσύρεται, δείχνοντας πόσο ρηχή ήταν η αντίθεση «μνημονιακοί – αντιμνημονιακοί». Ανέπαφος και πιο ισχυρός παραμένει ο μηχανισμός της επιτροπείας της χώρας από ΕΕ-ΕΚΤ-ΔΝΤ που θα συνεχίσουν να αξιολογούν την πορεία εξέλιξης του μνημονίου, ώστε το κύριο σώμα των μνημονιακών μέτρων και αναδιαρθρώσεων θα παραμείνει ακέραιο. Όμως η υποταγή και ευθυγράμμιση στα κελεύσματα θα μεταφράζεται από τους μηχανισμούς προπαγάνδας, τα Μέσα Μαζικής Εξαπάτησης και Αλλοτρίωσης «έντιμος συμβιβασμός με αξιοπρέπεια».

Η «ευρωπαϊκή διαπραγμάτευση», ο μοχλός της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ για άσκηση «φιλολαϊκής πολιτικής» είναι εξαιρετικά αδύνατο για υλοποίηση ακόμα και του ήπιου διαχειριστικού προγράμματος της Θεσσαλονίκης. Ήδη ο πρώτος διακηρυγμένος στόχος του για «τη διαγραφή του μεγαλύτερου μέρους της ονομαστικής αξίας του χρέους» έχει «ξεχαστεί» πριν από το eurogroup. Στην απόφαση υπάρχει ρητή δέσμευση: *«Η Ελλάδα δε θα ανακαλέσει μέτρα, ούτε θα κάνει μονομερείς αλλαγές που μπορεί να έχουν αρνητική επίδραση στους δημοσιονομικούς στόχους, την οικονομική ανάκαμψη ή*

τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, όπως θα εκτιμηθούν από τους θεσμούς».

Πέρα από τις εύστοχες ή άστοχες κριτικές προς την κυβέρνηση για τις διαπραγματεύσεις με την ΕΕ, υποβαθμίζεται ή αλλοιώνεται ο ρόλος των Ευρωπαίων «εταίρων» μας. Επιδιώκουν την υποταγή της κυβέρνησης στην κυρίαρχη πολιτική της ΕΕ, χωρίς να αφήνουν περιθώριο για «μονομερείς ενέργειες», βάζοντας σφραγίδα σε κάθε νομοσχέδιο με γνώμονα ότι το «κράτος – πρόνοιας» αποτελεί πια έναν φιλολαϊκό αναχρονισμό. Γι' αυτό κλείνουν τις στρόφιγγες ρευστότητας (περιορισμοί στα ελληνικά ομόλογα – αποκλεισμός από το πρόγραμμα «ποσοτικής χαλάρωσης» κ.α.), οδηγώντας την ελληνική οικονομία σε χρηματοδοτικό αδιέξοδο. Επικαλούνται «κανόνες» και «αρχές» που πρέπει να γίνουν σεβαστές από την κυβέρνηση. Μόνο που οι ίδιοι τις εφαρμόζουν επιλεκτικά σύμφωνα με τα συμφέροντα των ισχυρών κρατών – μελών και κυρίως της Γερμανίας.

Οι «ισχυροί» ή «εταίροι μας», όπως κατ' ευφημισμόν αποκαλούνται οι Ευρωπαίοι ιμπεριαλιστές –για να αποκτήσουν οι λέξεις την πραγματική σημασία τους– ασκούν ασφυκτικές πιέσεις και εκβιασμούς προς την κυβέρνηση, χωρίς να ενδιαφέρονται μόνο για τους όρους της αποπληρωμής των δανείων, αλλά για να διαιωνίσουν ένα ταπεινωτικό καθεστώς Εθνικής Υποτέλειας, με στόχο το ξεπούλημα της περιουσίας και του ορυκτού πλούτου της χώρας και την άνθιση της κερδοφορίας του κεφαλαίου. Σημαντική λεπτομέρεια ότι η Deutsche Bank έχει υπολογίσει τα κοιτάσματα φυσικού αερίου εντός της ελληνικής ΑΟΖ σε 430 δισεκατομμύρια ευρώ, εκμεταλλεύσιμα στην επόμενη δεκαετία. Παράλληλα η πολιτική ηγεμονία της Γερμανίας διευρύνει την ανισορροπία και τη μεταφορά πλούτου από τον μεσογειακό Νότο στον ευρωπαϊκό Βορρά με κύριο παραλήπτη την ίδια.

Από αυτό επιβεβαιώθηκε για μια ακόμα φορά ότι η ΕΕ δεν είναι το «κοινό ευρωπαϊκό μας σπίτι», όπου «δεν υπάρχουν ιδιοκτήτες και ενοικιαστές, όλοι είμαστε συγκάτοικοι». Η ΕΕ είναι ένα αντιδραστικό οικοδόμημα όπου τα βλιοθηκών, διοικητικό προσωπικό στα σχολεία, στελέχωση των ΚΕΔΔΥ, σχολικοί ψυχολόγοι, σχολικός αθλητισμός). Για όλα αυτά και άλλα πολλά αναγκαία ισχύει το «δει δη χρημάτων και άνευ τούτων ουδέν εστί γενέσθαι των δεόντων» (Δημοσθένης).

3. Για καταργήσεις σχολείων και την επαναλειτουργία τους

Προεκλογική δέσμευση: ***«επαναλειτουργία σχολικών μονάδων που καταργήθηκαν»***

-«Πάγωμα των καταργήσεων – συγχωνεύσεων στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και επαναλειτουργία σχολικών μονάδων που καταργήθηκαν (νηπιαγωγεία- δημοτικά-γυμνάσια-λύκεια) βάσει αντικειμενικών κριτηρίων». (Προγραμματικό κείμενο του ΣΥΡΙΖΑ για την Παιδεία).

Μετεκλογική πραγματικότητα: «Δεν είδαμε – δεν ακούσαμε – δεν ξέρουμε τίποτα». Η συγκυβέρνηση απορρίπτει την προεκλογική δέσμευση σύμφωνα με την οποία «επαναλειτουργούν σχολικές μονάδες που καταργήθηκαν». Πρόκειται για 1590 σχολεία που έκλεισε η μνημονιακή λαίλαπα, ρημάζοντας το σχολικό δίκτυο και ματώνοντας το δημόσιο σχολείο.

4. Για τους μισθούς των εκπαιδευτικών

Προεκλογική δέσμευση: ***Οικονομική (...) αναβάθμιση εκπαιδευτικών***

«Ένα πολυδιάστατο πρόγραμμα μορφωτικής, κοινωνικής και οικονομικής αναβάθμισης του εκπαιδευτικού προσωπικού, με έμφαση στους τρόπους εκπαίδευσης και επιμόρφωσης, με ενίσχυση των ευκαιριών για μεταπτυχιακές σπουδές, και τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας βρίσκεται υπό συστηματική επεξεργασία.» (Προγραμματικό κείμενο του ΣΥΡΙΖΑ για την Παιδεία).

Μετεκλογική πραγματικότητα: Σημείο μηδέν. Η κυβέρνηση απορρίπτει κάθε αίτημα για αυξήσεις στους πενιχρούς μισθούς των εκπαιδευτικών και για επαναφορά του ωραρίου στα προ μνημονίου επίπεδα. Γκρίζα η πραγματικότητα: Μείωση μισθών έως και 45% στον πρωτοδιόριστο – εισαγωγικός 640 ευρώ από 1070 και καταληκτικός 1400 από 1600, κόψιμο 13ου – 14ου μισθού και χαράτσι – εισφορά δήθεν αλληλεγγύης / μείωση συντάξεων – εφάπαξ. Πάγωμα βαθμολογικής εξέλιξης με το μεσοπρόθεσμο.

Από το mail Βαρουφάκη υπάρχει σαφής δέσμευση: «Η Ελλάδα θα (...) αναμορφώσει το δίκτυο των μισθών στο δημόσιο τομέα με σκοπό να αποσυμπιεστεί η κατανομή αμοιβών μέσω αύξησης της παραγωγικότητας...». Με άλλα λόγια ανακατανομή φτώχειας και «σύνδεση του μισθού με την παραγωγικότητα», δηλαδή στο δρόμο του νεοφιλελευθερισμού.

5. Για τον αριθμό των μαθητών ανά τμήμα

Προεκλογική δέσμευση: ***«Εφαρμογή του ανώτατου ορίου των 25 μαθητών ανά τμήμα στην Δευτεροβάθμια και μεσοπρόθεσμα των 20 μαθητών στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση».*** (Προγραμματικό κείμενο του ΣΥΡΙΖΑ για την Παιδεία).

Μετεκλογική πραγματικότητα: Καμιά νομοθετική ρύθμιση. Απορρίπτεται κάθε αίτημα που έχει οικονομικό κόστος.

6. Για το ωράριο των εκπαιδευτικών

Προεκλογική δέσμευση: Επαναφορά – μείωση του ωραρίου των εκπαιδευτικών. ***"Οσον αφορά στο θέμα του ωραρίου εμείς λέμε πάρα πολύ καθαρά ότι ως ΣΥΡΙΖΑ θα επαναφέρουμε το ωράριο".*** (Ομιλία στη Βουλή του Αναπληρωτή υπουργού Παιδείας Τάσου Κουράκη, ως τομεάρχη παιδείας του ΣΥΡΙΖΑ, Ιανουάριος 2015)

Μετεκλογική πραγματικότητα: Καμιά νομοθετική ρύθμιση. Απορρίπτεται κάθε αίτημα που έχει οικονομικό κόστος.

7. Για την αξιολόγηση

Προεκλογική δέσμευση: ***«Η κυβέρνηση της Αριστεράς, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα καταργήσει όλο το υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο της τιμωρητικής αξιολόγησης»*** (Τάσος Κουράκης, ομιλία στη Βουλή 10/10/2014).

Μετεκλογική πραγματικότητα: «Θα υπάρξει κάποιου είδους αξιολόγηση. Η αξιολόγηση όπως την ξέραμε θα καταργηθεί. Όταν θα γίνεται, θα γίνεται από τίμιους εκπαιδευτικούς και μόνο για να δούμε τις αδυναμίες, για να ενισχύσουμε τις καλύτερες λειτουργίες. Καμία τιμωρητική διάθεση, μόνο διορθωτική προς το καλύτερο» (Τάσος Κουράκης, αναπληρωτής Υπουργός Παιδείας).

«Η εγκαθίδρυση ενός συστήματος αποτίμησης του εκπαιδευτικού και παιδαγωγικού έργου, με δημοκρατικό και συλλογικό τρόπο, ως μια συμμετοχική και δημοκρατική μεθοδολογία διάγνωσης προβλημάτων, αναζήτησης λύσεων και επεξεργασίας προτάσεων και μέτρων για την βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης, είναι απαραίτητη. Το Υπουργείο θα προχωρήσει στην επεξεργασία του παραπάνω πλαισίου με επόμενο νομοθέτημα» (από τη συνέντευξη τύπου για το πολυνομοσχέδιο, 16/4/2015).

Άλλωστε παραμένει η Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε.) με βάση τον ν. 4142/2013 που αποτυπώνει τους βασικούς στόχους της: "Η Αρχή αξιολογεί την ποιότητα του εκπαιδευτικού έργου (2αα άρθ.1), (...) Παρακολουθεί, μελετά και αξιολογεί την εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση (3αα άρθρο1), Διαμορφώνει, οργανώνει, εξειδικεύει, τυποποιεί και δημοσιοποιεί εκ των προτέρων τις διαδικασίες αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και τα σχετικά κριτήρια και δείκτες στο πλαίσιο, ιδίως, αντίστοιχων διεθνών προτύπων (3αα άρθρο1), Αναπτύσσει ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και βάση δεδομένων της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου (3ββ), διεξάγει μελέτες και έρευνες σχετικές με την αποστολή της ή αναθέτει τη διεξαγωγή της σε άλλους φορείς (...) συμμετέχει σε διεθνή δίκτυα, φορείς και οργανισμούς"

Στη λογική της «ποιότητας» και της αξιολόγησης παραμένει ακόμα και η Τράπεζα Θεμάτων. Στο άρθρο 43 του πολυνομοσχεδίου για την εκπαίδευση προβλέπεται η «Λειτουργία της Τράπεζας Θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας», ως «προαιρετικό συμβουλευτικό εργαλείο για μαθητές και εκπαιδευτικούς».

ισχυρά ιμπεριαλιστικά κράτη της ΕΕ επιβάλλουν, με αδυσώπητο τρόπο, τα συμφέροντά τους. Η απροκάλυπτη κατίσχυση της γερμανικής ηγεμονίας, σήμερα, κονιορτοποιεί όλες τις αερολογίες περί αλληλεγγύης, ισοτιμίας και όλα τα συναφή.

Η οργάνωση και οι θεσμοί της ΕΕ όχι μόνο είναι αδιάβροχοι από κάθε είδους λαϊκό έλεγχο, αλλά αποτελούν τα εργαλεία προώθησης της πολιτικής του γερμανικού άξονα της Κεντρικής Τράπεζας και των πολυεθνικών, την ώρα που σε κάθε χώρα της Ευρώπης τα κοινοβούλια έχουν διακοσμητικό ρόλο. Αυτή είναι μια ιμπεριαλιστική ΕΕ που έχει ως βάση το καπιταλιστικό μοντέλο οργάνωσης της οικονομίας και της κοινωνίας. Μια αντιδημοκρατική οργάνωση σε ένα διακρατικό συνασπισμό που λειτουργεί ως ένα ιμπεριαλιστικό υπερκράτος με αντίστοιχους θεσμούς, διασφαλίζοντας την κυριαρχία των ισχυρών μέσα από μηχανισμούς επιτήρησης και τιμωρίας όσων δε συμμορφώνονται με τις κυρίαρχες πολιτικές λιτότητας, αποδόμησης του «κράτους πρόνοιας» και καταπάτησης βασικών δικαιωμάτων και ελευθεριών.

Η νέα κυβέρνηση δεν μπορεί να συγκριθεί με την απόλυτη ευθυγράμμιση και υποταγή της συγκυβέρνησης ΝΔ – ΠΑΣΟΚ για να κερδίσει κάποιους πόντους. Κριτήριο είναι οι προεκλογικές εξαγγελίες που αναιρούνται σε χρόνο ρεκόρ, αλλά και οι προσδοκίες, τα αιτήματα του κόσμου της εργασίας τα οποία παραπέμπονται στις καλένδες. Κάθε βήμα της κυβέρνησης θα εξαρτάται από την αξιολόγηση και έγκριση των δανειστών και των «θεσμών». Γι' αυτό η προεκλογική δέσμευση για 13η σύνταξη «ξεχάστηκε», η αύξηση του μισθού στα 751 ευρώ, η κατάργηση του ΕΝΦΙΑ, το αφορολόγητο των 12. 000 ευρώ παραπέμπονται «σε βάθος χρόνου». Οι ιδιωτικοποιήσεις με τον ένα ή τον άλλο τρόπο θα συνεχιστούν, ενώ το ΤΑΙΠΕΔ, μηχανισμός ξεπουλήματος της δημόσιας περιουσίας «ξεκαταργήθηκε». Αντίθετα δεσμεύεται με «μεταρρυθμίσεις», δηλαδή αντιδραστικές αλλαγές με βάση τις κατευθύνσεις του μνημονίου, όπως αποτυπώνονται στη «λίστα Βαρουφάκη»

Δεσμεύεται να «μεταρρυθμίσει το

μισθολόγιο του δημόσιου τομέα, με σκοπό την αποσυμπίεση της κατανομής των μισθών μέσω της βελτίωσης της παραγωγικότητας». Αυτό αφήνει ανοιχτή την κερκόπορτα σύνδεσης του μισθού με την παραγωγικότητα, με αναδιανομή των μισθών, αφού τα κονδύλια για τους μισθούς παραμένουν στα χαμηλά επίπεδα του προϋπολογισμού. Παράλληλα δεσμεύεται «να μειώσει τις συνολικές δαπάνες» του δημόσιου τομέα μέσω του «εξορθολογισμού των παροχών μη μισθολογικού κόστους». Αυτό ανοίγει δρόμους ακόμα και για νέες μειώσεις αποδοχών στο δημόσιο τομέα, ενώ έχει ήδη δεσμευτεί ότι θα διατηρήσει το πάγωμα των μισθών και των τριετιών / ωριμάνσεων ότι δεν θα επαναφέρει τον 13ο κι 14ο μισθό κλπ. Δεσμεύεται «να συνεχίσει τον εκσυγχρονισμό του συνταξιοδοτικού συστήματος», με όσα βάρη συνεπάγεται αυτό για τους εργαζόμενους.

Η κυβέρνηση έχει σταθερά την πυξίδα – ψευδαίσθηση της «ευρωπαϊκής διαπραγμάτευσης» και της αλλαγής της πολιτικής της λιτότητας και των μνημονίων εντός ευρωζώνης, με συσκευασία τον «έντιμο συμβιβασμό» και «ρεαλισμό» και περίσσεια δημαγωγία που από το "go back" Μέρκελ και την προεκλογική βεβαιότητα περί συμφωνίας φτάνει σε επιστολή – εγκώμιο και ικεσίας.

Η πολιτική με βάση το δόγμα «ούτε ρήξη – ούτε» υποταγή είναι ανέφικτη, γιατί το δίλημμα «ρήξη ή υποταγή» είναι πραγματικό. Όποιος αποφεύγει να απαντήσει θα βρίσκεται στον μονόδρομο της εξάρτησης, της φτώχειας και της πολλαπλής καταπίεσης του λαού. Αντίθετα, από την Επανάσταση του 1821, τους εθνικοαπελευθερωτικούς και λαϊκούς αγώνες διδασκόμαστε: «Όσοι το χάλκεον χέρι του φόβου βαρύ αισθάνονται, ζυγόν δουλείας, ας έχουσι. Θέλει αρετήν και τόλμην η Ελευθερία» (Αντρέας Κάλβος). Από αυτή την άποψη η ρήξη και η έξοδος από την ΕΕ και το ΝΑΤΟ είναι όρος για την Εθνική Ανεξαρτησία και συνδέεται με τον αγώνα για τη διάλυση κάθε ιμπεριαλιστικού οργανισμού και την οικοδόμηση του σοσιαλισμού.

Το εκπαιδευτικό κίνημα έχει θέσει με σαφήνεια ένα διπλό αίτημα, καρπό των εκπαιδευτικών και κοινωνικών αγώνων:

α) Να καταργηθεί όλο το νομοθετικό οπλοστάσιο που αφορά την αξιολόγηση των νόμων 4024/11, 4142/13, ΠΔ 152/13, 3848/10, 3679/10, 2525/1997 και 2986/2002, καθώς και όλων των εγκυκλίων και υπουργικών αποφάσεων που τους συνοδεύουν.

β) Να σταματήσει κάθε δρομολόγηση νομοθετικών ρυθμίσεων άλλης μορφής αξιολόγησης με άλλο όνομα: («προγραμματισμός και αποτίμηση του εκπαιδευτικού έργου»), που επαναφέρει εναλλακτικά μοντέλα χειραγώγησης και υποταγής των εκπαιδευτικών. Η ποιότητα στο δημόσιο σχολείο συνδέεται με την ικανοποίηση των αιτημάτων του εκπαιδευτικού κινήματος.

8. Για τα στελέχη της εκπαίδευσης

Προεκλογική δέσμευση: ***Στελέχη εκπαίδευσης, χωρίς κομματικά κριτήρια***

«Δεν υπάρχουν κομματικά κριτήρια σε τέτοιου είδους διαδικασίες, υπάρχουν (...)αξιολογήσεις, όσον το δυνατόν αντικειμενικές... Αυτό είναι θέση αρχής ... δεν έχουμε κανένα λόγο να διορίσουμε ανθρώπους που είναι στον ΣΥΡΙΖΑ ...» (Αρ. Μπαλτάς, 25/2/2015)

Η μακρά παράδοση των κυβερνητικών συνδικαλιστών που πλουτίζουν και εξαργυρώνουν τη συνδικαλιστική τους δράση ενισχύοντας τη θέση τους στην κομματική και κυβερνητική ιεραρχία συνεχίζεται. 11 ΣΥΡΙΖΑ, 1 ΑΝΕΛ στους 13 Περιφερειάρχες!

Για να μπορεί να λειτουργεί, επίσης, χωρίς να διαταράσσεται η ιεραρχική λειτουργία του διοικητικού μηχανισμού, η κυβέρνηση της Αριστεράς εφαρμόζει το νόμο της Α. Διαμαντοπούλου (ν. 3879/2010), τοποθετώντας τους πρώην περιφερειακούς διευθυντές σε θέσεις σχολικών συμβούλων, για να μην πάει χαμένη η τόση εμπειρία στην υλοποίηση της κυβερνητικής πολιτικής και την αποσάθρωση της δημόσιας εκπαίδευσης. Με την ίδια συνταγή θα ... μαγειρέψει η συγκυβέρνηση (ΣΥΡΙΖΕΛ) και τους Διευθυντές Διευθύνσεων Εκπαίδευσης ...

Ύστερα θα ακολουθήσουν οι επιλογές διευθυντών και σχολικών με ..ολίγη δημοκρατία και ψηφοφορία από τους Συλλόγους Διδασκόντων που κατά τα άλλα δεν έχουν ουσιαστικές αρμοδιότητες. Έτσι θα υλοποιηθεί και η «τίμια» αξιολόγηση που έχουν εξαγγείλει οι κυβερνώντες.

Αντί Επιλόγου

Χωρίς ψευδαισθήσεις είναι αναγκαία όσο ποτέ άλλοτε η διεκδίκηση των αιτημάτων της εκπαιδευτικής κοινότητας για ένα δημόσιο δωρεάν σχολείο για όλα τα παιδιά που διαμορφώνει ελεύθερους και κριτικά σκεπτόμενους ανθρώπους. Αίτημα που συνδέεται άρρηκτα με τον αγώνα για μια ανθρωποκεντρική, σοσιαλιστική, κοινωνία που ικανοποιεί τις ανάγκες και διασφαλίζει τα δικαιώματα κάθε ανθρώπου.

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΙΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ

Η σχολική εκπαίδευση πριν από τις εξετάσεις πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

γράφει ο Χρήστος Κάτσικας

Στη συζήτηση για το σύστημα πρόσβασης των υποψηφίων, οφείλουμε να επισημάνουμε τους οικονομικούς, κοινωνικούς και εκπαιδευτικούς όρους που επιδρούν στη διάρκεια της φοίτησης, πολύ πριν οι μαθητές, ως υποψήφιοι, φτάσουν στις πανελλαδικές εξετάσεις, στην έκβαση αυτής της φοίτησης και σε τελευταία ανάλυση στη διαφοροποιημένη κατάταξη των υποψηφίων. Ουσιαστικά οφείλουμε να στρέψουμε το μικροσκόπιο του ενδιαφέροντός μας και της πολιτικής και εκπαιδευτικής μας ανάλυσης στις λειτουργίες του υπαρκτού σχολείου από την πρώτη μικρή του δημοτικού, πολύ δηλαδή πιο πριν από το τέλος της Λυκειακής βαθμίδας.

Ταυτόχρονα, χρειάζεται να αντιπαρατεθούμε αποτελεσματικά με τη θεωρία των φυσικών χαρισμάτων (αυτών που «παίρνουν» τα γράμματα) και άρα της «αναγκαίας επιλογής» μέσω εξετάσεων όσων μαθητών «αξίζουν» να προχωρήσουν.

Δεν υπάρχει «φαεινή ιδέα» για το εξεταστικό, πολύ περισσότερο δεν υπάρχει αντίπαλη πρόταση, αν δεν τοποθετηθεί κανείς για την ουσία της σχολικής εκπαίδευσης, καθώς, είναι σαφές ότι το σύστημα πρόσβασης δεν μπορεί να βρει δίκαιη λύση στο πλαίσιο των άνισων όρων που δημιουργεί η σημερινή εκπαιδευτική και κοινωνική πραγματικότητα. Οφείλουμε να μιλήσουμε για την εκπαίδευση και το σχολείο σε συνάρτηση με τις υπαρκτές σχέσεις παραγωγής, με το σύστημα εκμετάλλευσης που προσδιορίζει και καθορίζει τη σχολική εκπαίδευση.

Η εκπαιδευτική κοινότητα πρέπει να κοιτάξει το δάσος και όχι το δέντρο και να μιλήσει για όλα τα παιδιά. Αλλιώς θα «εγκλωβιστεί» σε μια επιφανειακή συζήτηση που θα επικεντρώνεται στην τελευταία τάξη του λυκείου, θα μεγαλοποιεί το ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει αυτό καθαυτό το «σύστημα πρόσβασης» και θα αφήνει απ΄ έξω τα μεγάλα προβλήματα του εκπαιδευτικού συστήματος.

Χρειάζεται, επίσης, να αποκαλύψουμε ότι η «αυτονομία» ή «αποδέσμευση του Λυκείου» δεν εξαρτάται, σε τελευταία ανάλυση, από τις εξετάσεις πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Πρώτα - πρώτα γιατί κάθε εκπαιδευτική βαθμίδα είναι λογικό να δένεται ως κρίκος μιας αλυσίδας με την επόμενη. Δεύτερον, γιατί όπου κι αν μετατεθούν οι εξετάσεις πρόσβασης χρονικά, το Λύκειο θα συνεχίσει να είναι προθάλαμός τους, καθώς η «αξία» των τίτλων του Λυκείου στον υφιστάμενο κοινωνικό καταμερισμό εργασίας δεν είναι εδώ και χρόνια συνδεδεμένη με κανένα επαγγελματικό δικαίωμα, ουσιαστικά είναι απαξιωμένη εργασιακά.

Στα πλαίσια αυτά: Πρέπει να σταθούμε κριτικά απέναντι στο περιεχόμενο, τις μορφές και τις κατευθύνσεις των αναλυτικών προγραμμάτων και βιβλίων και στις σχολικές πρακτικές (τι, πως και γιατί μαθαίνουν οι μαθητές), που εντυπώνουν στους μαθητές μας από την πιο τρυφερή ηλικία, αντιλήψεις, πεποιθήσεις και στάσεις για τη φύση και την κοινωνία απαραίτητες για την «παραγωγή» παθητικών, συναινετικών, δογματικών, υπομονετικών, εξουσιαζόμενων, άκαμπτων, συντηρητικών προσωπικοτήτων, που αντιστέκονται στην αλλαγή της κοινωνίας προκειμένου να κρατήσουν ανέπαφες τις παραδοχές τους για τον κόσμο που ζουν.

Πρέπει να σταθούμε κριτικά απέναντι στην τεμαχισμένη, αποσπασματική και τυποποιημένη γνώση, που δημιουργεί στρατιές ημιαναλφάβητων ή προσοντούχων άσχετων, οι οποίοι μπορούν να «διαβάσουν τη λέξη», αλλά είναι αξιοθρήνητα ανίκανοι να «διαβάσουν τον κόσμο». Να ξεκαθαρίσουμε ότι η «εκπαίδευση της αμά-

θειας» δεν εντάσσεται στην παθολογία της καπιταλιστικής εκπαίδευσης, δεν είναι σε καμιά περίπτωση δυσλειτουργία του αστικού σχολείου, μια «άτυχη στιγμή του συστήματος» η οποία μπορεί να επιδιορθωθεί ή να θεραπευθεί μέσα από εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις. Η «εκπαίδευση της αμάθειας» ανήκει στη φυσιολογία του αστικού σχολείου, αποτελεί δομικό χαρακτηριστικό του, το οποίο δεν μπορεί να το αποβάλει όσες μεταρρυθμίσεις και αν κάνει. Αν το αποβάλει δεν θα μπορεί να λειτουργήσει καθώς δεν θα μπορεί να πραγματοποιήσει το σκοπό της στα πλαίσια του καπιταλισμού: να εκπαιδεύσει αφενός κατάλληλα τη δική της νέα γενιά, ως «συνέχεια του εαυτού της», εξοπλίζοντάς την με την ιδεολογία της και με γνώσεις και ικανότητες οι οποίες απαιτούνται για τον έλεγχο των μέσων παραγωγής και του κράτους και αφετέρου να «εκπαιδεύσει» τη νέα γενιά της εργατικής τάξης, έτσι ώστε αυτή να γίνει ικανή και πρόθυμη για εκμετάλλευση.

Τα πάνω από 150 νέα βιβλία που ήρθαν τα τελευταία χρόνια στο υποχρεωτικό σχολείο, πέρα από την ιδεολογική μονομέρεια, την αντιεπιστημονικότητα και το μυθολογικό - θεολογικό τρόπο προσέγγισης της πραγματικότητας, θρυμματίζουν τις γνώσεις και αποσπούν τις πληροφορίες από το θεωρητικό τους θεμέλιο, όπου χάνεται η σχέση αιτίας και αποτελέσματος, καθώς και κάθε νόημα σε τέτοιο βαθμό που οδηγούν σε βιασμό της πνευματικής συγκρότησης

Πρέπει να μιλήσουμε για τις χιλιάδες μαθητών για τους οποίους η συζήτηση για το σύστημα πρόσβασης στην Ανώτατη εκπαίδευση είναι έξω από το οπτικό τους πεδίο, καθώς δεν ολοκληρώνουν ούτε καν την υποχρεωτική -εδώ και αρκετές δεκαετίες- 9χρονη εκπαίδευση.

Πρέπει να μιλήσουμε για το διπλό ανισότιμο, κοινωνικά και εκπαιδευτικά, σχολικό δίκτυο.

Τέλος πρέπει να αναδείξουμε τη στενά ωφελιμιστική (εργαλειακή=εξετάσεις), συνεπώς μονοδιάστατη και θνησιγενή παιδεία (υπερτονισμένη από την πρόωρη πρακτική των λεγόμενων «φροντιστηρίων») των μαθητών του Λυκείου.

Το στρατηγικό αίτημα του κόσμου της εργασίας «μόρφωση και δουλειά για όλους» είναι το μόνο έδαφος το οποίο μπορεί να αξιοποιήσει μια πρόταση αγώνα για το σήμερα, που θα στοχεύει στο να μορφώνονται όσο το δυνατόν περισσότεροι, όσο το δυνατόν καλύτερα.

Στα πλαίσια αυτά η οποιαδήποτε πρόταση οφείλει να είναι δεμένη άρρηκτα με την αλλαγή του περιεχομένου της εκπαίδευσης, την εξάλειψη της σχολικής διαρροής, την κατάργηση του διπλού δικτύου, της βάσης του 10 και του κλειστού αριθμού εισακτέων, μαζί με τη διεκδίκηση-απαίτηση επαγγελματικής διεξόδου. Οφείλει να είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη γενναία χρηματοδότηση της εκπαίδευσης, την ελαχιστοποίηση των σκληρών ταξικών φραγμών, την αντισταθμιστική αγωγή, την ένταξη στα σχολικά δίκτυα των χιλιάδων παιδιών που βρίσκονται «εκτός των τειχών», την αναπροσαρμογή των αναλυτικών προγραμμάτων. Οφείλει να μιλάει για όλες τις παραμέτρους της εκπαίδευσης (χρηματοδότηση, αναλυτικά προγράμματα, αντισταθμιστική διδασκαλία), να συνδέει την Εκπαίδευση με την Εργασία και τα πτυχία με το επάγγελμα, απαιτώντας το δικαίωμα για σταθερή και μόνιμη εργασία με αξιοπρεπή μισθό και αρνούμενη τις νεοφιλελεύθερες ιδεολογικές εμμονές, όπου η αγορά κανοναρχεί και η εκπαίδευση υποτάσσεται.

Οφείλει να μιλάει για το Ενιαίο 12χρονο δωρεάν δημόσιο Σχολείο για όλα τα παιδιά (μετά από δίχρονη υποχρεωτική Προσχολική Αγωγή), μέχρι τα 18 τους χρόνια. Ένα τέτοιο σχολείο, με μόνιμο εκπαιδευτικό προσωπικό με ενιαία εργασιακά δικαιώματα, απαλλαγμένο από επικαλύψεις και ανακύκλωση της ύλης σε κάθε βαθμίδα, θα έχει βελτιωμένο επίπεδο γενικών γνώσεων, θα συνδέει τη θεωρία και την πράξη, θα αναπτύσσει την κριτική σκέψη, ώστε τα παιδιά να κατανοούν τους νόμους κίνησης της φύσης και της κοινωνίας. Στο σχολείο αυτό θα παρέχονται και εισαγωγικές επαγγελματικές γνώσεις.

Οφείλει να μιλάει για τη λήψη αντισταθμιστικών εκπαιδευτικών μέτρων, όπως ειδική οικονομική υποστήριξη και επιδόματα στη φτωχή οικογένεια, στους άνεργους και τους μετανάστες, ώστε τα παιδιά τους να τελειώνουν το Ενιαίο 12χρονο Σχολείο, καθώς και για πρόσθετη εκπαιδευτική υποστήριξη (ζώνες εκπαιδευτικής προτεραιότητας) στους μαθητές που το έχουν ανάγκη.

Οφείλει να μιλάει για έναν δεύτερο προαιρετικό (για τους μαθητές) κύκλο σε όλη τη διάρκεια του Ενιαίου δημόσιου Σχολείου (μεσημεριανό ή απογευματινό) στον οποίο, σε αντίθεση με το ασυνάρτητο και εξουθενωτικό πρόγραμμα του ολοήμερου, ο μαθητής θα έχει τη δυνατότητα, δωρεάν και συγκροτημένα, να καλύψει την εκμάθηση ξένων γλωσσών, υπολογιστών, μουσικής κλπ και να πιστοποιήσει τις γνώσεις του, λειτουργίες για τις οποίες τα νοικοκυριά έχουν σήμερα αυξημένες και ανελαστικές ιδιωτικές δαπάνες.

Οφείλει να μιλάει, παράλληλα, για ένα δημόσιο δωρεάν και ανοιχτό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης μετά το 12χρονο σχολείο για όσα επαγγέλματα δεν απαιτούν πανεπιστημιακή μόρφωση.

Όσες αλλαγές έχουν προωθηθεί μέχρι σήμερα από τη μεριά του Υπουργείου Παιδείας πριμοδοτούν στην κατεύθυνση της τροποποίησης, μετάθεσης ή και «κατάργησης» των πανελλαδικών εξετάσεων για την τριτοβάθμια εκπαίδευση αποκρύπτοντας ή υποτιμώντας ή αφήνοντας άθικτες όλες τις παραπάνω λειτουργίες και πρακτικές της σχολικής εκπαίδευσης, τους μηχανισμούς της κοινωνικής επιλογής στο σχολείο. Η στόχευση σε κάθε περίπτωση είναι μια νέα διαχείριση της ροής του μαθητικού πληθυσμού, με πλήρη «ηγεμονία» των αποτελεσμάτων των εξεταστικών δοκιμασιών. αντιτετράδια

Μύθοι και πραγματικότητα για την αριστεία, τους «καλούς» και τους «κακούς» μαθητές

γράφει ο Γιώργος Καββαδίας

Οι πρόσφατες νομοθετικές ρυθμίσεις για τα πρότυπα και πειραματικά σχολεία έφεραν στο επίκεντρο των συζητήσεων το θέμα των «άριστων», των «καλών» και «κακών» μαθητών. Η κυρίαρχη άποψη θεωρεί ότι οι «άριστοι» ή οι «καλοί» είναι οι προικισμένοι από τη φύση μαθητές, ενώ αντίθετα οι «κακοί» μαθητές είναι εκείνοι που δεν «παίρνουν τα γράμματα». Εξοβελίζονται από τη συζήτηση για τις «άριστες» ή μέτριες επιδόσεις όλοι εκείνοι οι κοινωνικοί και εκπαιδευτικοί παράγοντες, δηλαδή η κοινωνία και η εκπαίδευση που τις καθορίζουν.

Οι έννοιες δεν είναι ουδέτερες

Σε μια κοινωνία διαιρεμένη σε τάξεις οι έννοιες δεν έχουν διαταξική, υπεριστορική και υπερχρονική σημασία, δεν είναι, δηλαδή, ουδέτερες. Μπορούμε να αντιληφθούμε τις έννοιες μέσα από τη διαφορετική οπτική γωνία των βασικών αντίπαλων κοινωνικών τάξεων, των αναγκών και των συμφερόντων τους. Έτσι οι έννοιες «δίκαιο», «ειρήνη», «παιδεία», «ανάπτυξη» ή «απελευθέρωση της αγοράς και των απολύσεων» και τόσες άλλες έχουν διαφορετική σημασία για τους εργαζόμενους απ' ό, τι για τις κυρίαρχες τάξεις.

Προέχει **«**η των ονομάτων επίσκεψις**»** προκειμένου να διευκρινίσουμε τις έννοιες και τις σημασίες τους. Η «αριστεία» εμφανίζεται στα Ομηρικά έπη και συγκεκριμένα, στην Ιλιάδα, προκειμένου να αποδώσει την καλύτερη στιγμή στον αγώνα του ήρωα - πολεμιστή. Η αριστεία συναρτάται προς τις επιδόσεις του Αχιλλέα, του Έκτορα και άλλων ηρώων στον Τρωϊκό πόλεμο και χαρακτηρίζει τα ιδιαίτερα, τα εξαιρετικά τους ανδραγαθήματα. Πέρα από αυτό, είναι γνωστό ότι η Αριστοκρατία, από τα αρχαιότερα πολιτεύματα, στηρίζεται, κατά τον Αριστοτέλη, στη διακυβέρνηση των αρίστων. Στην πορεία των χρόνων, ο όρος χρησιμοποιήθηκε ευρύτερα για να υποδηλώσει τις τάξεις των ευγενών «κληρονομικώ δικαιώματι». Οι άριστοι μεταγενέστερα ταυτίστηκαν σταδιακά με τις ανώτερες τάξεις και ειδικότερα με τους μεγάλους γαιοκτήμονες και το φεουδαρχικό σύστημα.

«Αιεν αριστεύειν και υπείροχον έμμεναι άλλων»
(Όμηρος, Ιλιάδα)

Στην ομηρική κοινωνία οι ευγενείς λέγονταν "άριστοι". Ο λαός δηλωνόταν με τους όρους "λαός", "δήμος", "πληθύς", "πολλοί". Οι ευγενείς ήταν οι κατεξοχήν πολεμιστές, που διέθεταν αρετή. Η ακριβής αρχική σημασία της λέξης αρετή ήταν: ικανότητα πρόκλησης αρής, ολέθρου (φόνου και καταστροφής). Με λίγα λόγια, άριστος είναι αυτός που θανατώνει τους περισσότερους, που προκαλεί τις μεγαλύτερες και περισσότερες καταστροφές, που αρπάζει την περισσότερη λεία. Επειδή όμως η αρή είναι η προϋπόθεση της επιβίωσης, της νίκης στις αγροτικές κοινωνίες, η ικανότητα της πρόκλησης αρής, η αρετή, κατέληξε να δηλώνει την ίδια την ικανότητα, την υπεροχή, τη δεξιότητα και ο άριστος τον ικανότερο, τον καλλίτερο.

Στη Β' ραψωδία της Ιλιάδας παρατίθεται το επεισόδιο με τον Θερσίτη. Ο Θερσίτης ανήκε στον λαό και όχι στην τάξη των αρίστων. Ήταν ταπεινής καταγωγής και ο Όμηρος τον παρουσιάζει να έχει όλα τα κακά της μοίρας του: πανάσχημος, αλλήθωρος, κουτσός κ.α. Το κυριότερο ψυχικό του χάρισμα η ... δειλία. Ωστόσο, παίρνει το λόγο στη συνέλευση του στρατού και κατακεραυνώνει τον Αγαμέμνονα και τον Αχιλλέα και καλεί τους συμπολεμιστές τους να μην πολεμάνε γι' αυτούς και να επαναστατήσουν. Αλλά φυσικά ποιος τον ακούει;

Γενικότερα η ασχήμια, η δυσμορφία αποτελούσε φυσικό χαρακτηριστικό του κοινωνικά κατώτερου ανθρώπου, ενώ η ομορφιά και η αντρεία το φυσικό χαρακτηριστικό των «αρίστων», «των ευγενών». Πράγματι, μεταξύ των ευγενών υπήρχε η τάση είτε να ανάγουν την καταγωγή τους σε ήρωες ή σε θεούς, είτε να ηρωοποιούν μερικούς από τους ιστορικούς προγόνους τους και να τους αποδίδουν υπεράνθρωπες πράξεις.

Με το πέρασμα από τον αγροτικό στον δουλοκτητικό τρόπο παραγωγής, με την αποκήρυξη των ηρωικών αξιών (αφηρωισμός), οι λέξεις αρετή και άριστος απόκτησαν νέες σημασίες. Στους φεουδαρχικούς καιρούς ήταν εύκολο να διακρίνει κανείς τους λίγους από τους πολλούς. Οι άνθρωποι γεννιόντουσαν βαρόνοι, μαρκήσιοι και κόμητες ή γεννιόντουσαν δουλοπάροικοι, και πέθαιναν έτσι ακριβώς όπως είχαν γεννηθεί.

Η κυρίαρχη ιδεολογία της φεουδαρχικής κοινωνίας αναπαυόταν στη βεβαιότητα πως η θεία Πρόνοια φρόντισε να μοιράσει διαφορετικά ταλέντα στον άνθρωπο, κατά τον ίδιο τρόπο που μοίρασε τα διάφορα δέντρα στη φύση, με τέτοιο τρόπο που κάθε ταλέντο "θεϊκό χάρισμα", όπως κάθε δέντρο, έχει τις ιδιότητές του και βέβαια τα αποτελέσματα που απορρέουν απ' αυτά. Πάνω σ' αυτή την αυθαίρετη θεωρία του "θεϊκού χαρίσματος" που έπαιρνε τη μορφή των "εξαιρετικών" ατόμων, οι κυρίαρχοι του φεουδαλισμού αναγνώριζαν στον εαυτό τους το δικαίωμα να κατέχουν τα πρωτεία στην κοινωνία, καθώς και το δικαίωμα να μεταβιβάζουν κληρονομικά τα προνόμιά τους.

Φιλελεύθεροι και αριστεία

Ύστερα, ήλθαν οι αστοί με τις φιλελεύθερες ιδέες τους, και αρνήθηκαν στην πράξη το προνόμιο της γέννησης. Διακήρυξαν ότι στον καθένα, θα επιτρεπόταν να έχει μια μοίρα διαφορετική από αυτήν που υπαγόρευε η γέννησή του. Στα τέλη του 19ου αιώνα, ο ιδρυτής ενός εκπαιδευτικού θεσμού από τον οποίο αποφοιτά, ακόμα και σήμερα, η μεγάλη πλειοψηφία της γαλλικής πολιτικής ελίτ, ο φιλελεύθερος Εμίλ Μπουτμύ (Emile Boutmy) τόνιζε: «Τα προνόμια πέθαναν και κανείς δεν μπορεί να σταματήσει τη δημοκρατία. Οι ανώτερες τάξεις, όπως αυτοαποκαλούνται, είναι υποχρεωμένες να αναγνωρίσουν τα δικαιώματα της πλειοψηφίας. Θα κατορθώσουν, όμως, να διατηρήσουν την πολιτική τους κυριαρχία, αν επικαλεσθούν το δικαίωμα του πιο ικανού. Πίσω από τις ετοιμόρροπες επάλξεις των προνομίων και της παράδοσης, ο χείμαρρος της Δημοκρατίας πρέπει να

συναντήσει μια δεύτερη γραμμή άμυνας, χτισμένη από πασίδηλες και χρήσιμες ικανότητες, από ανώτερες ιδιότητες που κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει το κύρος τους»[1].

Οι φιλελεύθεροι των προηγούμενων εποχών και οι νεοφιλελεύθεροι της εποχής μας πάντα ήθελαν μια εκπαίδευση για «λίγους και εκλεκτούς». Ένα σχολείο που αποκλείει τους «κοινωνικά αδύνατους». Και σήμερα κραδαίνουν την «αριστεία», υπονοώντας ότι αυτοί οι ίδιοι είναι οι «άριστοι» και οι άλλοι, μπδαμινοί και ασήμαντοι.

Οι θιασώτες της ανισότητας και του εκπαιδευτικού ρατσισμού κραδαίνουν την «αριστεία» ως το αυτονόητο. Ξεχνούν, ή δεν γνωρίζουν, ότι οι διακηρύξεις των ναζιστών και των απογόνων τους βρίθουν από ύμνους στην «αριστεία» και στους «αρίστους». Η αντίληψη της φυσικής επιλογής των ισχυρών, των «αρίστων» που κυριαρχούν εξαφανίζοντας τους αδύνατους είναι το θεωρητικό υπόβαθρο του Ναζισμού που ματοκύλισε την ανθρωπότητα. Σε αυτό το πλαίσιο το κράτος σκοπό έχει να προστατέψει αυτή τη φυσική πραγματικότητα προκειμένου μέσω του αγώνα για επιβίωση και επιβολή να κυριαρχήσουν οι «άριστοι», οι ισχυροί και η κοινωνία να εξαγνιστεί από τους αδύνατους που την υπονομεύουν. Με λίγα λόγια η κυριαρχία των «αρίστων», των δυνατών και η συντριβή των «αδυνάτων» είναι το δόγμα του ναζισμού και του φασισμού.

Πρωτιά – αριστεία και ανταγωνισμός στην εκπαίδευση

Έννοιες σχετικές με την πρωτιά χρησιμοποιούνται συχνά στον καθημερινό λόγο. Για παράδειγμα, διαφημίσεις φροντιστηρίων προβάλλουν τη σημασία να «ξεχωρίσει» κανείς και να είναι «πρώτος» και υπόσχονται π.χ. τη «γνώση που οδηγεί στην κορυφή — γιατί κάποιοι πάντα ξεχωρίζουν». Η έντυπη διαφήμιση κάποιου ιδιωτικού εκπαιδευτικού οργανισμού ανακεφαλαιώνει το έργο του ως εξής: «[Σ]το [. . .] Κολλέγιο δε διδάσκουμε στους μαθητές μας μόνο πώς μπορούν να γίνουν πρώτοι, αλλά και πώς να αναδείξουν τον καλύτερο εαυτό τους». Μερικές φορές παρόμοιες έννοιες επιλέγονται από τους ιδιοκτήτες για την ονομασία φροντιστηρίου (π.χ. «Το Πρώτο» και «Κορυφή»). Είναι εύλογο να φανταστούμε ότι δεν υπάρχει άνθρωπος που θα δεχτεί εύκολα να ταυτίσει τη θέση του με τα «υπόγεια». Αντίθετα, συχνά παρουσιάζονται ως μέσα για να φτάσει κανείς «στην κορυφή», γιατί «σας αξίζει η κορυφή». Στην κοινωνία της πρωτιάς, ο πρώτος είναι πρώτος και ο δεύτερος τίποτα, όπως τονίζουν και οι Αμερικανοί στο μπάσκετ. Έτσι καθημερινά στη ζωή, οι περισσότεροι κάνουμε πρωταθλητισμό. Σ' αυτήν την κούρσα, συχνά συνδράμουν και οι ... ουσίες, αμφεταμίνες και άλλες ψυχοτρόπες ουσίες. Για να αντέξουν πολλοί τις καθημερινές «εξετάσεις», τον ξέφρενο αγώνα δρόμου με έπαθλο την «αριστεία», το φαίνεσθαι, τη δόξα, τον εύκολο και γρήγορο πλουτισμό.

Αντιφάσεις διακηρύξεων

Όλα αυτά έρχονται σε αντίφαση με τους επίσημους διακηρυγμένους στόχους της εκπαίδευσης. Στο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.) έννοιες-κλειδιά είναι η συνεργασία και η συλλογικότητα (Π.Ι., 2004- 2007). Με παρόμοιο τρόπο, ο Νόμος 1566/1985 σχετικά με τη «δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» (κεφ. Α, άρθρο 1) δηλώνει το σκοπό «να αναπτύσσουν [οι μαθητές] . . . αντίληψη συλλογικής προσπάθειας και συνεργασίας....». Κρατικές οδηγίες προβλέπουν επίσης ότι κατά την αξιολόγηση του μαθητή θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και η συνεργασία του με άλλα άτομα (Eurydice, 2005- 2006), που μάλλον σημαίνει ότι η ικανότητα για συνεργασία ενός μαθητή ή μιας μαθήτριας θεωρείται θετικό στοιχείο.

Ωστόσο, πρακτικές που ωθούν τα άτομα να αναζητούν την πρωτιά, την αριστεία και την επιτυχία με ατομικούς όρους συνεχίζουν να κυριαρχούν και στο σχολείο. «[Ο]που υπερτονίζεται ο ανταγωνισμός δημιουργείται ένα κλίμα στο οποίο η «πρωτιά» αποβαίνει ο πιο σημαντικός σκοπός [. . .]. Ο ανταγωνισμός που καλλιεργείται και αναπτύσσεται παρεμποδίζει την ανάπτυξη του συνεργατικού πνεύματος και των στάσεων συνεργασίας. Η ικανότητα, όμως, για συνεργασία είναι πιο απαραίτητη για μια επιτυχημένη ζωή παρά η ικανότητα για ανταγωνισμό προς τους άλλους». Βέβαια, εξαρτάται από το περιεχόμενο που προσδίδει κανείς στον όρο «επιτυχημένη».

Σύμφωνα με τον Γ. Μαυρογιώργο «[η] ιδεολογία του ατομικισμού αντανακλάται, υποθάλπεται και αναπαράγεται στο σχολείο με πολλούς τρόπους: τη μορφή και το περιεχόμενο των προγραμμάτων, το μεθοδολογικό ατομικισμό, την ατομική κατάκτηση και επικύρωση της γνώσης, τη διεξαγωγή της διδασκαλίας, τις άτυπες μορφές ατομικής αξιολόγησης, την υποτίμηση της συλλογικής εργασίας, την έμφαση στο γραπτό λόγο κ.τ.ό.[2].

Η Αριστεία και η σχολική επίδοση δεν είναι ατομική υπόθεση...

Η πίστη στη "φυσική ευφυία- χάρισμα" που διαφοροποιεί τους μαθητές μέσα στο σχολείο και αργότερα βέβαια στην κοινωνία, είναι πολύ δύσκολο να αντιμετωπιστεί για δύο κυρίως λόγους : α) Πρώτα - πρώτα γιατί είναι μια αντίληψη που στηρίζει και στηρίζεται πάνω στην κοινωνική ανισότητα και κάθε προσπάθεια αναίρεσης της αυθαίρετης αυτής πίστης προσκρούει σ' αυτούς –και όχι μόνο- που από κυρίαρχη θέση δικαιώνουν αυτή την ανισότητα, β) Δεύτερο, γιατί αυτό το ιδεολόγημα είναι πολύ παλιό, πολύ ισχυρό και ευρύτατα διαδεδομένο.

Βέβαια, σήμερα έχει αποδειχθεί από δεκάδες μελέτες ότι οι δοκιμασίες (test) νοημοσύνης δεν είναι καθόλου "ουδέτερες" κοινωνικά και πως η "καθαρή" ευφυία δεν είναι ποσότητα μετρήσιμη. Οι δοκιμασίες δεν έχουν ακρίβεια, ούτε αντικειμενικότητα, δεν έχουν επιστημονική αξία σαν εργαλεία μέτρησης της νοητικής ικανότητας και σαφώς οι διαφορές που πιστοποιούν είναι κοινωνικές διαφορές, όπως και τα κριτήρια στα οποία στηρίζονται και με τα οποία διαφοροποιούν τα άτομα είναι κοινωνικά. Οι δοκιμασίες νοημοσύνης αποδεικνύουν συστηματικά ότι οι φτωχοί είναι κουτοί και οι πλούσιοι έξυπνοι. Από αυτό, βέβαια, θα μπορούσε να βγει ένα συμπέρασμα μεταξύ σοβαρού και αστείου – που θα υποστήριζε, πως η φύση μοιράζει στα άτομα την ευφυία με κριτήρια ταξικά, εθνικά ή φυλετικά[3]...

Δεκάδες έρευνες και μελέτες έχουν δείξει ότι η σχολική επίδοση είναι συνάρτηση της κοινωνικής προέλευσης των μαθητών. Η παραδοσιακή αντίληψη που ερμήνευε τη σχολική επιτυχία με τις εγγενείς νοητικές ικανότητες και την αποτυχία με την απουσία τους, δέχτηκε συντριπτικά χτυπήματα στο επίπεδο της θεωρίας από δεκάδες αναλύσεις και έρευνες που απέδειξαν ότι η κοινωνική ανισότητα διευθύνει τη σχολική.

Αυτό που λέμε νοημοσύνη φαίνεται να είναι μια "ειδική ευαισθησία" που διαμορφώνει ή δε διαμορφώνει στο παιδί το

περιβάλλον του και με την οποία "ευαισθησία" αυτό "αντιλαμβάνεται" και "αντιδρά" στις εμπειρίες του. Αλλά αυτό είναι ζήτημα μαθησιακής παρέμβασης, είναι αγωγή που παρέχεται από το κοινωνικό περιβάλλον στο παιδί. Επομένως, η σχολική επιτυχία ή η αποτυχία δε γίνεται κατανοητή παρά μόνον εάν τη θεωρήσουμε ως ένα φαινόμενο κοινωνικά προσδιορισμένο.

Η ικανότητα που ο πολιτισμός μας ονομάζει ευφυία, γράφει ο Καρλ Λιούγκμαν, επηρεάζεται από πάρα πολλούς παράγοντες, που αρχίζουν από τη διατροφή, τη βιολογική και ψυχολογική κατάσταση της μητέρας, του εμβρύου, το κοινωνικό περιβάλλον κ.λπ., δηλαδή με λίγα λόγια την ταξική προέλευση. Είναι καθαρά επιστημονική απάτη, να ισχυρίζεται κανείς, ότι μπορεί να απομονώσει όλους αυτούς τους συντελεστές, την επίδραση των περιβαλλοντικών παραγόντων και ν' αποφανθεί σχετικά με την κληρονομικότητα της ευφυίας.

Ο «μέγας μηχανισμός επιλογής»

Το σχολείο, καθώς απευθύνεται σ' όλο το μαθητικό πληθυσμό με τον ίδιο τρόπο κι έχει από όλους τις ίδιες απαιτήσεις, αγνοώντας τις μορφωτικές ανισότητες, ενισχύει τα πλεονεκτήματα και ευνοεί όσους ήδη είναι ευνοημένοι, εκείνους δηλαδή που η κοινωνική τους προέλευση εφοδίασε με ανάλογη μορφωτική κληρονομιά. Οι μαθητές εκείνοι που πληθαίνουν τις «τάξεις» των απορριφθέντων και των ανεξεταστέων προέρχονται στη συντριπτική τους πλειοψηφία από γονείς αμόρφωτους και φτωχούς, που «μεταφέρουν» βέβαια μαζί τους, στην πρώτη επαφή με το σχολείο, το μορφωτικό τους μειονέκτημα. Και, γίνεται σαφές ότι το σχολείο, με το να αντιμετωπίζει όλους τους μαθητές, όσο άνισοι κι αν είναι μεταξύ τους, σαν ίσους ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, οδηγείται στην πράξη να επικυρώσει με το κύρος της εγκυρότητάς του τις αρχικές ανισότητες.[3]

Στο σχολείο ανέκαθεν γινόταν λόγος για δυο υποσύνολα μαθητών, εντελώς ξεχωριστά: εκείνους που δε θέλουν και δε μπορούν να προχωρήσουν στις σπουδές τους κι εκείνους που θέλουν και μπορούν να συνεχίσουν. Οι πρώτοι είναι "οι προοριζόμενοι δια τον πρακτικόν βίον", "το πλήθος των ημιμαθών", "οι επιβλαβείς", "οι υστερούντες", ενώ οι δεύτεροι είναι "οι επιμελείς", "οι ικανοί", "οι επιδέξιοι", "οι λίγοι κι εκλεκτοί". Η συντριπτική πλειονότητα της πρώτης κατηγορίας ανήκει στην ίδια κοινωνική τάξη, ενώ η συντριπτική πλειονότητα των άλλων σε άλλη τάξη.

Οι «ανίκανοι» εγκαταλείπουν

Είναι φανερό ότι το σχολείο, αντί να βρει τις μεθόδους και τις τεχνικές που θα μεταδώσουν σε όλους τους μαθητές την ποσότητα γνώσεων που αντιστοιχεί σε κάθε επίπεδο, ασχολήθηκε πώς θα εντοπίσει τους «ικανούς» και τους «ανίκανους». Μεγάλο τμήμα από τις μη ευνοημένες καταστάσεις (μαθητές από φτωχά και αμόρφωτα στρώματα) μεταμορφώνονται σε ασχετοσύνη, κατωτερότητα φυσική. Οι μαθητές αυτοί δεν παίρνουν απ' όλα τα χρόνια της σχολικής τους ζωής τίποτε άλλο από την πεποίθηση της ακαταλληλότητάς τους, της αναξιότητάς τους. «Φυσική» διέξοδος η εγκατάλειψη του σχολείου.

Μύθοι και πραγματικότητα για το εξεταστικό σύστημα

Σύμφωνα με το μύθο της αξιοκρατικής επιλογής, σ' όλους τους μαθητές παρέχονται «ίσες ευκαιρίες» στο πλαίσιο της εκπαίδευσης, προκειμένου να προχωρήσουν από την υποχρεωτική βαθμίδα προς τη μέση και την ανώτατη, αρκεί να αξίζουν. Εξάλλου, όλοι διδάσκονται την ίδια ύλη, εξετάζονται σε κοινά θέματα και αξιολογούνται με κοινά κριτήρια, έτσι ώστε να διαπιστώνεται το επίπεδο γνώσεων, καθώς και οι ικανότητες των μαθητών για να κατατάσσονται ανάλογα με τις «φυσικές τους ικανότητες».

Στην πραγματικότητα, όμως, οι μηχανισμοί ελέγχου επίδοσης των μαθητών δεν αποβλέπουν απλώς στον έλεγχο γνώσεων, ικανοτήτων κ.α., αλλά παίζουν καθοριστικό ρόλο στη διευρυμένη αναπαραγωγή των κοινωνικών τάξεων και ανισοτήτων. Συγκεκριμένα αποσιωπούν τον ταξικό διαχωρισμό ανάμεσα σ' εκείνους που προερχόμενοι από τις «ανώτερες» κοινωνικές τάξεις και «πρέπει» να έχουν βαθιά επιστημονική εκπαίδευση για να ενταχθούν αύριο στην ελίτ της κοινωνίας, απ' όσους –προερχόμενοι από τα μεσαία και «κατώτερα» στρώματα– θα αποτελέσουν το «επιστημονικό προλεταριάτο». Όσοι από τις φτωχότερες τάξεις και στρώματα δεν μπόρεσαν να επιλεγούν για τις παραπάνω θέσεις, είναι «ελεύθεροι και ικανοί» να ασκήσουν διάφορα τεχνικά επαγγέλματα ή να γίνουν ανειδίκευτοι εργάτες ή αγρότες ή να μείνουν άνεργοι.

Τίποτα δεν είναι πιο άνισο από ένα σχολείο «ίσο» για «παιδιά άνισα»

Με άλλα λόγια η κοινωνικά καθορισμένη άνιση επίδοση στο σχολείο επιβιώνει και μετά τις οποιεσδήποτε εκπαιδευτικές παροχές στα πλαίσια της τυπικής ισότητας ευκαιριών στη μόρφωση (δωρεάν παιδεία, κτίρια, βιβλία κ. α.) και όχι μόνο επιβιώνει, αλλά οι διάφορες «παροχές» συμβάλλουν στην απόκρυψη της πραγματικότητας.

Το σχολείο ευνοεί εκείνους που είναι ήδη ευνοημένοι, αποκλείει, απωθεί, απαξιώνει τους άλλους.

Πολυάριθμες έρευνες οδήγησαν σε ορισμένα συμπεράσματα, που συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- Η άνιση επίδοση στο σχολείο δεν οφείλεται στις ατομικές διαφορές ικανοτήτων, αλλά στην κοινωνική προέλευση των ατόμων
- Η κοινωνικά καθορισμένη άνιση επίδοση στο σχολείο επιβιώνει και μετά την άρση των οικονομικών και κοινωνικών εμποδίων (προσφορά κτιρίων, δασκάλων και γενικά "δωρεάν παιδείας")
- Η αξιολογική κλίμακα του σχολείου, που με μεθόδους δήθεν κοινωνικά ουδέτερες (διαγωνισμούς, εξετάσεις) κατατάσσει τους καλούς και τους κακούς μαθητές, αναπαράγει με εντυπωσιακή ακρίβεια την ταξική διαστρωμάτωση της κοινωνίας.

• Φαίνεται ότι οι μαθητές είναι άριστοι, μέτριοι και κακοί και οι κατηγορίες αυτές σε όλες τις χώρες αντιστοιχούν, με μεγάλη στατιστική αυστηρότητα, στις κοινωνικές τάξεις απ΄ όπου προέρχονται: κακοί μαθητές είναι τα παιδιά των αγροτών και των εργατών, μέτριοι τα παιδιά ορισμένων μικροαστικών κατηγοριών και μεσαίων στρωμάτων, καλοί και άριστοι τα παιδιά των ανώτερων στρωμάτων. [4]

Ειδικότερα οι εξετάσεις - διαγωνισμοί είναι διαδικασίες αφερέγγυες ως προς την επιλογή των πιο κατάλληλων, ακόμα και με βάση τα κυρίαρχα περί αξιοκρατίας κριτήρια. Γιατί μέσα σε ελάχιστες ώρες και κάτω από ασφυκτικές ψυχολογικές συνθήκες καλούνται οι υποψήφιοι ν΄ αποδείξουν τις γνώσεις και, τις ικανότητές τους. Έτσι η αξιολόγηση ακόμα και τυπικά δεν μπορεί να θεωρείται ακριβής και δίκαιη. Η αξιολόγηση μπορεί να είναι «υποκειμενική, επισφαλής, ανακριβής, άδικη»... Άλλωστε για την επιτυχία στις εξετάσεις δεν απαιτούνται πάντα γνώσεις, ανθρώπινες δεξιότητες και ικανότητες, όπως η κριτική σκέψη, αλλά κυρίως η «παπαγαλία».

Παράλληλα οφείλουμε να τονίσουμε ότι δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι τα τεστ τύπου πολλαπλής επιλογής και άλλα προάγουν την κριτική σκέψη και άλλες συναφείς δραστηριότητες, καθώς δέχονται σοβαρές αμφισβητήσεις. Τι ελέγχεται αλήθεια με αυτά τα τεστ που παρουσιάζονται σαν η λυδία λίθος της αξιολόγησης των μαθητών; Θραύσματα γνώσεων και επιλεκτικής μνήμης που δεν είναι παρά μία από τις μορφές που παίρνει η ικανότητα συγκράτησης πληροφοριών, η οποία δρομολογείται στα ίδια ίχνη της αποστήθισης που υποτίθεται ότι έρχεται να αναιρέσει.

Αξιολόγηση και πειθάρχηση

Ας μην ξεχνάμε ότι με τη βαθμολόγηση και άλλες μορφές ελέγχου, επιβραβεύονται ορισμένες ικανότητες και ιδιότητες των μαθητών προκειμένου να διαμορφωθούν προσωπικότητες σύμφωνα με τα πρότυπα και τις αξίες της καπιταλιστικής κοινωνίας. Για αυτό και ο έλεγχος αφορά, κυρίως:

1) την ικανότητα απομνημόνευσης της παρεχόμενης γνώσης

2) την ανάπτυξη στάσεων και συμπεριφορών που προσιδιάζουν στις αξίες του αστικού σχολείου και της κοινωνίας: ατομική επιτυχία – ατομικισμός, υπακοή και υποταγή – απέχθεια στην ουσιαστική γνώση κ.α.

Γενικότερα στο πλαίσιο του καπιταλιστικού συστήματος το εκπαιδευτικό σύστημα αποσκοπεί στην παροχή γνώσεων, ικανοτήτων, αλλά και πεποιθήσεων, νοοτροπιών και συμπεριφορών που λειτουργούν για την αναπαραγωγή του.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην προβληματική της σχολικής επίδοσης παρουσιάζει η θεωρία του Howard Gardner περί πολλαπλών τύπων νοημοσύνης: μια θεωρία η οποία υποστηρίζει ότι κανένας άνθρωπος δεν είναι «συνολικά» ευφυής, αλλά ότι ο καθένας διαθέτει τις ευφυείς και τις βραδύνοες πλευρές του, ανάλογα με τον τύπο νοημοσύνης τον οποίο διαθέτει. Ένας «λογικο-μαθηματικός» τύπος νοημοσύνης μπορεί, έτσι, να αριστεύει στις «θετικές» επιστήμες και να υστερεί απολύτως στη γυμναστική ή στις τέχνες. Αντιστοίχως, ένας «κιναισθητικός» τύπος νοημοσύνης μπορεί να διαπρέπει σε συγκεκριμένα αθλήματα, αλλά να συναντά ανυπέρβλητες δυσκολίες στην κατανόηση της φιλοσοφίας ή της ποίησης. Όθεν και το κρίσιμο ερώτημα: σε ποιον τύπο νοημοσύνης αναφέρεται εντέλει η «αριστεία»; Ποιες ακριβώς δεξιότητες και επιδόσεις επιβραβεύει;

Για ποιο σχολείο;

Δεν είναι ανάγκη να είναι κανείς μαρξιστής ή επαναστάτης για να απορρίψει όλες αυτές τις ρατσιστικές αντιλήψεις περί «αριστείας» , «καλών» και «κακών» μαθητών που πλασάρουν οι κάθε λογής συντηρητικοί. Από το διαφωτισμό και τον αστικό ανθρωπιοσμό διαδασκόμαστε ότι όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και ίσοι.

Ένας σπουδαίος παιδαγωγός, ο Μίλτος Κουντουράς, από τη δεκαετία του 1930 τόνιζε: *«Σκοπός του Σχολείου δεν είναι ο βαθμός. Αν δεν μαθαίνουν τα παιδιά χωρίς τη βοήθεια βαθμού, τιμωρίας, αμοιβής, σημαίνει ότι ο δάσκαλος είναι κακός, που ζητά μ΄ εξωτερικά μέσα τη μάθηση. Τέτοια μάθηση έξω από τα πραγματικά ενδιαφέροντα και το ζήσιμο των παιδιών είναι επιπόλαιο χρίσμα, που θα βγει με το πρώτο φύσημα. Τα παιδιά πρέπει να μαθαίνουν όλα, επομένως όλα να έχουν καλό βαθμό. Αλλιώς πρέπει να καλείται ο δάσκαλος σε απολογία. Οι εξετάσεις κι οι διαγωνισμοί είναι αιτία ηθικής διαφθοράς των μαθητών. Τρόποι εξετάσεων – οι κλεψιές, οι υποκρισίες, οι ψευτιές, ο τρόμος, η άδικη κούραση των παιδιών. Ψεύτικα αποτελέσματα. Αιτία κακών σχέσεων δασκάλων και παιδιών».* (Από χειρόγραφο για το λόγο του Μίλτου Κουντουρά στο τέλος του σχολικού έτους 1929-30 στο Διδασκαλείο Θηλέων Θεσσαλονίκης.)

Το τι πρέπει να γίνει δεν μπορούμε να το δούμε απομονωμένα από το τι παιδεία και τι κοινωνία θέλουμε. Η απάντηση των κυρίαρχων τάξεων είναι δεδομένη. Θέλουν ένα φτηνό σχολείο υποταγμένο στις ανάγκες της αγοράς, ώστε να διαμορφώνει ανθρώπους, χωρίς γενική μόρφωση, πειθήνιους απασχολήσιμους – υποτακτικούς πολίτες. Από τη πλευρά του κόσμου της εργασίας χρειάζεται να διαμορφωθεί ένα ευρύ μορφωτικό κίνημα παιδείας με μια εκπαιδευτική διακήρυξη για τα δικαιώματα και τις μορφωτικές ανάγκες της νέας γενιάς, προβάλλοντας το στρατηγικό αίτημα «μόρφωση και δουλειά για όλους». Τώρα, οφείλουμε απέναντι στο «νέο» σχολείο που προωθεί η ΕΕ των δεξιοτήτων, της κατακερματισμένης γνώσης, της αγοράς, της εγκατάλειψης και της υποταγής, να προβάλλουμε το όραμά μας για ένα άλλο σχολείο. Για ένα σχολείο ενιαίο δωδεκάχρονο δημόσιο δωρεάν που θα χωράει όλα τα παιδιά, χωρίς φραγμούς και διακρίσεις και θα μορφώνει ολόπλευρα. Πραγματικά δημόσιο και δωρεάν, που να ανταποκρίνεται στην ανάγκη του ανθρώπου να ανακαλύπτει τους νόμους κίνησης της φύσης και της κοινωνίας, να τους χρησιμοποιεί για να καλυτερέψει την ανθρώπινη ζωή, που να δημιουργεί δημοκρατικά ελεύθερες προσωπικότητες, ανθρώπους που να μαθαίνουν να συνεργάζονται, να σέβονται τη διαφορετικότητα και να δουλεύουν συλλογικά για την προσωπική , αλλά και κοινωνική απελευθέρωση και ευτυχία.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Σταύρος Κωνσταντακόπουλος, Οι άριστοι και οι μπδαμινοί, http://left.gr/news/oi-aristoi-kai-oi-midaminoi#sthash.uR1eN3bu.dpuf
2. Luciana Benincasa , «Εσείς που ύστερα από πολλές προσπάθειες κατακτήσατε την κορυφή...» Πολιτισμικοί στόχοι στο λόγο εκπροσώπων του κράτους σε μια τελετή επιβράβευσης αριστευσάντων μαθητών Νέα Παιδεία (2009, υπό δημοσίευση)
3. Γιώρος Κ. Καββαδίας – Χρήστος Κάτσικας,Το «εγχειρίδιο» του καλού εκπαιδευτικού, εκδόσεις «Ελληνικά Γράμματα»
4. Γιώρος Κ. Καββαδίας – Χρήστος Κάτσικας, Η ανισότητα στην ελληνική εκπαίδευση, Η εξέλιξη των ευκαιριών πρόσβασης στην ελληνική εκπαίδευση 1960-2000, Εκδόσεις Gutenberg

ΘΑΥΜΑ! ΠΩΣ Ο ΟΟΣΑ ΕΓΙΝΕ ΑΠΟ ΔΗΜΙΟΣ ... ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ

Υπάρχουν καλές μεταρρυθμίσεις με τις συμβουλές του ΟΟΣΑ;

Σε συνάντηση με τον Γ.Γ. του ΟΟΣΑ στις 12 Μαρτίου 2015 ο Αλέξης Τσίπρας δήλωσε: «Οι μεταρρυθμίσεις που συζητάμε με τον ΟΟΣΑ δεν είναι μεταρρυθμίσεις που κάποιοι μας υποχρεώνουν, είναι αυτές που θέλουμε, που θεωρούμε απαραίτητες για να αλλάξει η Ελλάδα και ζητάμε την τεχνογνωσία ενός οργανισμού εγνωσμένου παγκόσμιου κύρους».

Ένα μόλις μήνα νωρίτερα, στις 11 Φλεβάρη 2015, η νέα κυβέρνηση κάλεσε τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) και ο Πρωθυπουργός Α. Τσίπρας μαζί με τον Γ.Γ. του ΟΟΣΑ Ανχέλ Γκουρία ανακοίνωσαν τη σύσταση μιας μόνιμης επιτροπής συνεργασίας, με τον πρωθυπουργό να δηλώνει ότι *«η Ελλάδα πρέπει να τολμήσει τις μεταρρυθμίσεις που δεν τόλμησαν οι προηγούμενες κυβερνήσεις».*

Σε δημοσίευμα της ιστοσελίδας του ΣΥΡΙΖΑ με τίτλο «Αλ. Τσίπρας - Άνχελ Γκουρία: Συνεργασία για μεταρρυθμίσεις με ξεκάθαρο κοινωνικό πρόσημο» αναφέρονται τα παρακάτω*: «Μια νέα εποχή στην συνεργασία Ελλάδας – ΟΟΣΑ εγκαινίασαν ο πρωθυπουργός Αλ. Τσίπρας και ο γ.γ. του Οργανισμού Άνχελ Γκουρία...»* είπε χαρακτηριστικά ο Αλ. Τσίπρας. *«Ανακοίνωσε, μάλιστα την απόφαση για τη σύσταση μόνιμης κοινής επιτροπής που θα προετοιμάσει ένα σύμφωνο για ανάπτυξη, απασχόληση και κοινωνική συνοχή με δικαιοσύνη, αλλά και στενή συνεργασία με το ΟΟΣΑ για την εκπόνηση και την εφαρμογή του προγράμματος των μεταρρυθμίσεων με ξεκάθαρο κοινωνικό πρόσημο».*

Στις κοινές δηλώσεις του Πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα και του ΓΓ του ΟΟΣΑ Ανχέλ Γκουρία μετά τη συνάντησή τους ο Αλέξης Τσίπρας ανάμεσα σε άλλα δήλωσε: *«Με μεγάλη χαρά υποδέχτηκα σήμερα τον κ. Γκουρία στην Αθήνα. Ο κ. Γκουρία προΐσταται ενός παγκόσμιου Οργανισμού για την ανάπτυξη. Για το λόγο αυτό νομίζω ότι ίσως είναι ο πιο χρήσιμος άνθρωπος σήμερα στην Ευρώπη. Διότι το ζητούμενο σήμερα στην Ευρώπη είναι η ανάπτυξη... Η νέα κυβέρνηση έχει δεσμευτεί να πραγματοποιήσει τις μεταρρυθμίσεις που πραγματικά έχει ανάγκη η Ελλάδα. Να πραγματοποιήσει τις μεταρρυθμίσεις που δεν τόλμησαν να πραγματοποιήσουν οι προηγούμενες κυβερνήσεις... Είμαι αισιόδοξος ότι από κοινού με τον κ. Γκουρία και τους συνεργάτες του, μπορεί να αποτελέσει την αρχή μιας νέας σχέσης ανάμεσα στον ΟΟΣΑ, την ελληνική Κυβέρνηση και την Ελλάδα. Νομίζω ότι γυρίσαμε σελίδα στο κεφάλαιο των χρήσιμων μεταρρυθμίσεων για τη χώρα μας. Αποφασίσαμε να συστήσουμε μια μόνιμη κοινή επιτροπή συνεργασίας που θα προετοιμάσει ένα Σύμφωνο για την Ανάπτυξη, την Απασχόληση και την Κοινωνική Συνοχή, με Δικαιοσύνη στην Ελλάδα. Αποφασίσαμε να έχουμε στενή συνεργασία και τη βοήθεια του ΟΟΣΑ, για την εκπόνηση και εφαρμογή του προγράμματος των μεταρρυθμίσεων... Πολύ σύντομα θα μεταβώ στο Παρίσι όπου θα έχω την ευκαιρία να επισημοποιήσω αυτή την σχέση συνεργασίας και να δούμε συγκεκριμένες πτυχές για το πώς προχωράμε σε συγκεκριμένα βήματα υλοποίησης. Θέλω να ευχαριστήσω τον κ. Γκουρία και τους συνεργάτες του για την κατανόηση και για τη βοήθεια που δείχνουν σε μια κρίσιμη στιγμή για την Ελλάδα, για τον ελληνικό λαό. Μια βοήθεια που για την ελληνική κυβέρνηση είναι εξαιρετικά ωφέλιμη και να τον διαβεβαιώσω ότι βούλησή μας είναι να προχωρήσουμε σε σαρωτικές μεταρρυθμίσεις που θα αντιστρέψουν αυτή την εικόνα, την εικόνα την αρνητική για την Ελλάδα».*

Ο ΟΟΣΑ (Οργανισμός για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη και με λατινικούς χαρακτήρες OECD) είναι ένας διεθνής ιμπεριαλιστικός οργανισμός με 34 κράτη τακτικά μέλη, που δημιουργήθηκε το 1961. Ο ΟΟΣΑ είναι μετεξέλιξη του Οργανισμού Ευρωπαϊκής Οικονομικής Συνεργασίας, που δημιουργήθηκε το 1948 για να ρυθμίσει τα της «ανοικοδόμησης» της Ευρώπης, με βάση το σχέδιο Μάρσαλ. Πρώτος του γενικός γραμματέας ήταν ο R. Marjolin, στέλεχος της ναζιστικής κυβέρνησης του Πεταίν στο Βισύ της Γαλλίας. Σημερινός γ.γ. του ΟΟΣΑ (από το 2006) είναι ο Angel Gurría, Μεξικανός, καταστροφέας της μεξικανικής οικονομίας 20 χρόνια πριν (υπό τις εντολές του ΔΝΤ), άνθρωπος του διεθνούς τραπεζικού κυκλώματος και υπουργός Οικονομίας της διαβόητης κυβέρνησης Zedillo.

«Αλλάζουν όλα εδώ κάτω με ορμή»

Η «θεραπευτική αγωγή» του ΟΟΣΑ

Είναι ο ίδιος Οργανισμός που σε μία από τις τελευταίες Εκθέσεις του για την ελληνική οικονομία, αφού έδωσε εύσημα και απλόχερη στήριξη στη Συγκυβέρνηση ΝΔ – ΠΑΣΟΚ, εισηγήθηκε 25 χρόνια άγριας λιτότητας, θεωρώντας πως αυτή η πρόταση θα μπορούσε να αποτελέσει διέξοδο από την κρίση.

Στην πραγματικότητα, ο ΟΟΣΑ και ο επικεφαλής του Α. Γκουρία, πριν ακόμα από την εκδήλωση της καπιταλιστικής κρίσης στην Ελλάδα, πρωτοστατούσαν σε «με-

Και πάλι για
ΟΟΣΑ & PIZA

Μα ποιος είναι στ' αλήθεια αυτός ο «οργανισμός εγνωσμένου παγκόσμιου κύρους και ποιος ο Ανχέλ Γκουρία;

ταρρυθμιστικές προτάσεις», αντίστοιχες ή και πανομοιότυπες με αυτές που εδώ και χρόνια αξιώνουν ο ΣΕΒ και τα άλλα τμήματα του εγχώριου κεφαλαίου και οι οποίες «έτρεξαν» πιο γρήγορα κατά τη «μνημονιακή» περίοδο.

Να θυμίσουμε, για παράδειγμα, ότι ο επικεφαλής του ιμπεριαλιστικού Οργανισμού, Α. Γκουρία, σε επίσκεψή του στην Αθήνα το 2007 σημείωνε: «Εχετε (η Ελλάδα) πολύ υψηλή νεανική ανεργία, άρα πρέπει να υπάρχει μια αγορά που να προσφέρει χαμηλότερους μισθούς από τους κατώτατους». Ταυτόχρονα, έβαζε στο τραπέζι τη μείωση των εργοδοτικών ασφαλιστικών εισφορών, τη διευκόλυνση των απολύσεων και την αύξηση των ηλικιών συνταξιοδότησης. Παράλληλα, αξίωναν τη μείωση των συντάξεων, οι οποίες, σύμφωνα με τον επικεφαλής του ΟΟΣΑ έπρεπε να υπολογίζονται στο σύνολο της εργάσιμης ζωής.

Πρότεινε επίσης αυξήσεις στους φόρους πάνω στην πλατιά λαϊκή κατανάλωση (ΦΠΑ, ειδικούς φόρους, πετρέλαιο θέρμανσης), φέρνοντας το παράδειγμα της Γερμανίας που είχε ήδη προηγηθεί. Επίσης, «απεξάρτηση» της ΔΕΗ από το κράτος, απελευθέρωση των σιδηροδρόμων, αποκρατικοποίηση των ΕΛΤΑ, περικοπή των κρατικών κονδυλίων, επικαλούμενοι (τότε) τη δημοσιονομική «σταθερότητα και προσαρμογή».

Παράλληλα δεν παρέλειψε την προηγούμενη περίοδο, να προτείνει την άρση της μονιμότητας για τους νεοπροσληφθέντες στο Δημόσιο, την περαιτέρω ελαστικοποίηση των σχέσεων εργασίας, την αύξηση της συμμετοχής του ασφαλισμένου στην υγεία, καθώς και νέα μείωση του αφορολογήτου ορίου και μια σειρά νέων φοροεισπρακτικών μέτρων! Επίσης ο διεθνής αυτός οργανισμός εισηγήθηκε το ξεπούλημα της δημόσιας περιουσίας, το οποίο ούτως ή άλλως είχαν δρομολογήσει η Συγκυβέρνηση ΝΔ – ΠΑΣΟΚ και η τρόικα, αλλά και την παράδοση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος στα χέρια του ξένου χρηματιστικού κεφαλαίου!

Σήμερα, ίσως περισσότερο από ποτέ, καθώς αναπνέουμε τα αποκαΐδια αυτής της πολιτικής που ευλαβικά υλοποιήθηκε τα τελευταία χρόνια, μπορεί κάποιος εύκολα να καταλάβει τι σήμαιναν οι προτροπές αυτές του «αθώου» και «ουδέτερου» αυτού Οργανισμού που χρόνια τώρα πασχίζει να προσαρμόσει την εκπαίδευση και την εργατική δύναμη στις «νέες συνθήκες», κοντολογίς, στην ευελιξία, αποδοτικότητα, ανταγωνιστικότητα, επιχειρηματικότητα, απασχολησιμότητα κ.λπ., αλλά και να τις αναπτύξει, να τις τυποποιήσει περισσότερο, να τις μετρήσει και να τις ελέγξει, ώστε να διαμορφώσει το σημερινό εργαζόμενο: με εργασιακές προδιαγραφές 19ου αιώνα και παραγωγικές δυνάμεις 21ου αιώνα!

Βεβαίως, δεν ανακαλύπτουμε την Αμερική, αναφέροντας τα παραπάνω για το ρόλο και τη φυσιογνωμία του ΟΟΣΑ. Και το λέμε αυτό για ένα παραπάνω λόγο. Το γεγονός ότι, λιγότερο από δυο μήνες πριν ο νέος Πρωθυπουργός της χώρας υφάνει το φωτοστέφανο του ΟΟΣΑ και του Γ.Γ του, σε άρθρο τους στην Αυγή (7/12/2014) ο τότε βουλευτής Τάσος Κουράκης (συντονιστής της ΕΕΚΕ Παιδείας και Θρησκευμάτων του ΣΥΡΙΖΑ) και ο Νικόλας Κουντούρης, επιστημονικός συνεργάτης του ΣΥΡΙΖΑ (μέλος της ΕΕΚΕ Παιδείας και θρησκευμάτων του ΣΥΡΙΖΑ), έγραφαν: *«...Το σημείο εκκίνησης της εφαρμογής των μνημονίων στην ελληνική εκπαιδευτική πολιτική θα μπορούσε να το τοποθετήσει κανείς σε διάφορα πολιτικά γεγονότα. Αδιαμφισβήτητα όμως ένα από τα πλέον κομβικά σημεία αποτελεί η ενεργή ανάμειξη του ΟΟΣΑ στα ελληνικά εκπαιδευτικά πράγματα το 2011, με το ρόλο του «ανεξάρτητου αξιολογητή» της ελληνικής εκπαίδευσης. Ο διεθνής αυτός οργανισμός ο οποίος ασχολείται μεταξύ άλλων και με την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών συστημάτων των διαφόρων χωρών κλήθηκε από την τότε ελληνική κυβέρνηση να «διαγνώσει» τα προβλήματα του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και να διατυπώσει προτάσεις «μεταρρύθμισής» του. Παρέδωσε στο πλαίσιο αυτό, στην ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας, μία μελέτη με τίτλο «Καλύτερες Επιδόσεις και Επιτυχείς Μεταρρυθμίσεις στην Εκπαίδευση. Προτάσεις για την εκπαιδευτική πολιτική στην Ελλάδα». Δεν θα ήταν υπερβολή να πει κανείς ότι η έκθεση αυτή έθεσε την τεχνοκρατική βάση για όλες τις αλλαγές στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, η εφαρμογή των οποίων συνδέθηκε με τις αξιολογήσεις της ελληνικής οικονομίας από την τρόικα και με την εκταμίευση των δόσεων προς τη χώρα. Έχουν γραφεί πολλά για την εν λόγω έκθεση, η οποία χρησιμοποιήθηκε και χρησιμοποιείται μέχρι σήμερα ως «νεοφιλελεύθερο ευαγγέλιο» για τους δανειστές. Θα είχε ενδιαφέρον στο πλαίσιο αυτό να αναφερθεί κανείς σε ορισμένες σημαντικές ιδέες της έκθεσης, οι οποίες καταδεικνύουν με τον πιο ξεκάθαρο τρόπο ότι εδώ και 5 χρόνια το ελληνικό Υπουργείο Παιδείας δεν νομοθετεί «μόνο του». Το βασικό στερεότυπο που αναπαράγει και παγιώνει η έκθεση είναι ότι το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα κοστίζει ακριβά και δεν παράγει καλά αποτελέσματα. Στο πλαίσιο αυτό ο ΟΟΣΑ πρότεινε μεταξύ άλλων το 2011, τους δύο βασικούς πυλώνες της μετέπειτα μνημονιακής πολιτικής στη εκπαίδευση. Ο πρώτος αφορούσε στην «επαγγελματική ανάπτυξη και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού», δηλαδή στο τρίπτυχο απολύσεις – αξιολογήσεις – αύξηση της έντασης εργασίας. Ο δεύτερος πυλώνας αφορούσε στον «εξορθολογισμό του εκπαιδευτικού δικτύου», δηλαδή στην περιστολή των δημοσίων δαπανών για την λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος».* Βέβαια, τότε ο ΣΥΡΙΖΑ ήταν στην αντιπολίτευση και έκανε κριτική στη Συγκυβέρνηση Νέας Δημοκρατίας – ΠΑΣΟΚ...

Αυτός είναι ο οργανισμός που σύμφωνα με τον Αλ. Τσίπρα θα μας παρέχει την «τεχνογνωσία» του για «φιλολαϊκές» μεταρρυθμίσεις που δε θα είναι «συνώνυμο της απορρύθμισης», αλλά «συνώνυμο της αναγκαίας αλλαγής». «Αναγκαίας» ναι, αλλά για το κεφάλαιο, με ό,τι αυτό συνεπάγεται πάντα για το λαό.

Με αυτά τα δεδομένα, γίνεται κατανοητό τι μπορεί να σημαίνουν οι αναδιαρθρώσεις που τάχα «δεν τόλμησαν οι προηγούμενες κυβερνήσεις και θα τις τολμήσει η παρούσα κυβέρνηση», όπως είπε ο πρωθυπουργός. Και όποιος, χωμένος στις συστάδες των θάμνων που τον περιβάλλουν χάνει το δάσος από το οπτικό του πεδίο, καλό είναι να κάνει ένα βήμα στα πλάγια για να δει καθαρότερα μπροστά του. Δύσκολη και δυσάρεστη ενέργεια, αλλά αναγκαία.

Και πάλι για
ΟΟΣΑ & PIZA

Από τη «δημιουργική ασάφεια» στην καταστροφική ενάργεια

"Είμαστε ευτυχείς να σημειώσουμε ότι είμαστε σε ευρεία συμφωνία με την πρωτοπόρα έρευνα διεθνών οργανισμών, όπως ο ΟΟΣΑ και το ΔΝΤ"
Αλέξης Τσίπρας, 12 Μάρτη 2015

"Με τη συμφωνία που υπογράψαμε με τον ΟΟΣΑ ανοίγει νέο μεταρρυθμιστικό κεφάλαιο για την Ελλάδα, τόνισε ο πρωθυπουργός στην κοινή συνέντευξη Τύπου με τον επικεφαλής του Οργανισμού Άνχελ Γκουρία, που εμφανίστηκε ιδιαίτερα φιλικός και υποστηρικτικός προς τη νέα κυβέρνηση», με τέτοιου είδους ρεπορτάζ και σχόλια περιέγραψαν τα ειδησεογραφικά πρακτορεία το αποτέλεσμα της επίσκεψης του Αλ.Τσίπρα στην έδρα του ΟΟΣΑ στο Παρίσι, όπου μίλησε και στη γενική συνέλευση του Οργανισμού. Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-**ΑΝΕΛ** ***"υπέγραψε συμφωνία με βάση την οποία ο ΟΟΣΑ θα δώσει την Ελλάδα τεχνογνωσία για το σχεδιασμό και εφαρμογή μεταρρυθμίσεων".***

Ποιος άραγε, ακόμη, δεν ξέρει τι είναι ο ΟΟΣΑ; Ένας οργανισμός που λειτουργεί σαν διεθνής οικονομικός "συμβουλάτορας" κυβερνήσεων, σύμφωνα με τις οδηγίες των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων που τον ελέγχουν. Η κακόφημη "εργαλειοθήκη" του με τις "νεοφιλελεύθερες" μεταρρυθμίσεις αποτέλεσε και το "νονό" αρκετών μνημονιακών μεταρρυθμίσεων που εισηγήθηκε για την Ελλάδα, τα προηγούμενα χρόνια. Συνεργάτης και των κυβερνήσεων της ΝΔ και του ΠΑΣΟΚ είναι αυτός που με "Εκθέσεις του για την ελληνική οικονομία", έχει εισηγηθεί την πολιτική της μακρόχρονης άγριας λιτότητας και μέτρα όπως η μείωση των μισθών κάτω απ' όσα προβλέπουν οι συλλογικές συμβάσεις, η διεύρυνση της ελαστικοποίησης των εργασιακών σχέσεων, η άρση της μονιμότητας για τους νεοπροσληφθέντες στο Δημόσιο, η αύξηση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης, η αύξηση της συμμετοχής του ασφαλισμένου στην υγεία, η μείωση του αφορολογήτου ορίου και άλλα συναφή. Όσον αφορά δε στην εκπαίδευση, είναι γνωστές όλες οι καταστροφικές προτάσεις του, τις οποίες και χρησιμοποίησε πρώτη η αλήστου πολιτικής μνήμης Α. Διαμαντοπούλου.

Αυτή είναι η "τεχνική εμπειρία" του ΟΟΣΑ την οποία συμφώνησε η συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ να "αξιοποιήσει", όπως άλλωστε είχε αναγγείλει και το Φεβρουάριο, όταν ο επικεφαλής του ΟΟΣΑ ήλθε στην Αθήνα και ανακοινώθηκε η σύσταση μιας μόνιμης επιτροπής συνεργασίας, με τον Αλ.Τσίπρα να δηλώνει ότι ***«η Ελλάδα πρέπει να τολμήσει τις μεταρρυθμίσεις που δεν τόλμησαν οι προηγούμενες κυβερνήσεις»...***

Με τη συμφωνία που υπέγραψε με τον ΟΟΣΑ ο Τσίπρας δίνει μια ακόμα εγγύηση πως η συγκυβέρνησή του, παρά τις δημαγωγίες περί "τέλους του μνημονίου", προχωρεί όχι μόνο στη 4μηνη "γέφυρα" επέκτασης του μνημονίου, άλλα και προετοιμάζεται να βαδίσει, και μετά το 4μηνο, στο δρόμο των "μεταρρυθμίσεων" μνημονιακού τύπου, για την εκπόνηση και την εφαρμογή των οποίων ζητά την "τεχνογνωσία" του "έμπειρου" ΟΟΣΑ.

Αυτό άλλωστε ήταν και το νόημα των λόγων του, στο Παρίσι ***«υπάρχει από ένα μέρος των εταίρων μας η καχυποψία ότι η Ελλάδα δε θέλει πραγματικά μεταρρυθμίσεις. Είμαστε εδώ, για να πιστοποιήσουμε και μέσω του ΟΟΣΑ τη βούλησή μας (...) η σφραγίδα του ΟΟΣΑ στο ελληνικό μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα αποτελεί εγγύηση και θα διαλύσει την όποια καχυποψία των εταίρων για την αποφασιστικότητα της ελληνικής κυβέρνησης να προωθήσει ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις".***

Με δεδομένο ότι οι "εταίροι" ιμπεριαλιστές της ΕΕ εκείνο που απαιτούν από την Ελλάδα είναι οι μνημονιακές "μεταρρυθμίσεις", τί ομολογεί με αυτές τις δηλώσεις του; Πως η συμφωνία με τον ΟΟΣΑ είναι ένα επιπλέον εχέγγυο που προσφέρει η κυβέρνησή του στο "καχύποπτο" Διευθυντήριο των Βρυξελλών, πως θα "προωθήσει αποφασιστικά" τις μεταρρυθμίσεις που θέλουν!

Η ΝΔ έσπευσε να "συγχαρεί" τη "συνέχιση της συνεργασίας" με τον ΟΟΣΑ, υπενθυμίζοντας, με ειρωνεία, πως άλλοτε ο ΣΥΡΙΖΑ κατάγγειλε αυτήν τη συνεργασία ως **"μαύρη βίβλο του νεοφιλελευθερισμού"** και τις συμβουλές του ΟΟΣΑ ως **"συνταγή κοινωνικής κατεδάφισης".**

Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος με γλώσσα χαμαιλέοντα [που τη λεκτική μετονομασία της τρόικας σε "θεσμούς" την εμφανίζει, γελοιωδώς, σαν "τέλος της τρόικας"], προσπάθησε να ανταπαντήσει πως ... δεν υπήρξε "εργαλειοθήκη του ΟΟΣΑ", αλλά μόνο "η περίφημη εργαλειοθήκη της κυβέρνησης του κ. Σαμαρά"!

Είναι φανερό πως για να δικαιολογήσει την όλο και βαθύτερη προσχώρησή της στη μνημονιακή πολιτική, η συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ προχωρεί σε έναν απροκάλυπτο εξωραϊσμό του ρόλου και των παρεμβάσεων των διεθνών ιμπεριαλιστικών οργανισμών. Έτσι έφθασε στο σημείο να δηλώνει στο Παρίσι ο Αλέξης Τσίπρας πως για το θέμα των μεταρρυθμίσεων ***"είμαστε ευτυχείς να σημειώσουμε ότι είμαστε σε ευρεία συμφωνία με την πρωτοπόρα έρευνα διεθνών οργανισμών, όπως ο ΟΟΣΑ και το ΔΝΤ"***!

Το λόγο τώρα πρέπει να έχουν, πάλι, τα συνδικάτα και το μαζικό συνδικαλιστικό κίνημα. Η αναμονή, η προσαρμογή «στο ρεαλισμό της πραγματικότητας» και η μετατροπή του σκ σε φορέα που θα προτείνει «ισοδύναμα», είναι καταστροφικός για το ερειπωμένο δημόσιο σχολείο και τους εκπαιδευτικούς.

ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΞΑΝΑ, ΛΟΙΠΟΝ! Η ανατροπή αυτής της πολιτικής είναι ο μοναδικός μονόδρομος!

ΑΝΤΩΝΗΣ ΠΕΤΤΑΣ - ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΦΑΤΟΥΡΟΥ,
Πρόεδροι των ΕΛΜΕ Γ' και Α' Δυτικής Αθήνας
15/3/2015

Και πάλι για
ΟΟΣΑ & PIZA

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ PISA

Καλλιστεία δεξιοτήτων ή μας μέτρησαν και μας βρήκαν κοντούς

Από παλιά, τα καλλιστεία ως διαγωνισμός ομορφιάς κατ' επίφαση, στην πραγματικότητα ήταν ένα μέσο προβολής εμπορεύματος συγκεκριμένου χώρου και ιδεολογίας, στην αγοραία κοινωνία που απευθύνονταν.

Η παιδεία με τη σειρά της, ως μοναδική τροφός της κοινωνίας, έχει υποστεί διάφορες δοκιμασίες και πειράματα προκειμένου να εξυπηρετήσει την κυρίαρχη πολιτική και να διαμορφώσει την κοινωνία που θέλει.

Κατά διαστήματα, λοιπόν, και με αυτόν το στόχο εισάγονται διάφοροι διαγωνισμοί στην εκπαίδευση, ως ευκαιρίες διάκρισης των διαγωνιζομένων μαθητών στην πασαρέλα της «γνώσης».

Ένας τέτοιος διαγωνισμός είναι και ο πολυσυζητημένος PISA. Χιλιάδες μαθητές θα σταθούν-στηθούν και φέτος, το 2015, με δέος μπροστά στον «Πύργο» κατασκεύασμα του ΟΟΣΑ, σε μια ακόμη προσπάθεια ανόδου και διάκρισης των ιδίων και της χώρας τους. Ο «Πύργος PISA» φαντάζει από μακριά ως υπερασπιστής της παιδείας, αλλά εάν γνωρίσει κάποιος από κοντά την προέλευση και τις τεχνικές που ακολουθεί, καταλαβαίνει ότι είναι υπασπιστής της πολιτικής υπεράσπισης του παγκόσμιου κεφαλαίου.

Ας δούμε λοιπόν την ιστορία του PISA ξετυλίγοντας το κουβάρι σε βάθος χρόνου, για να πιάσουμε το νήμα από την αρχή. Από το 1961, για το καλό μας πάντα, και με σταθερότητα στο δόγμα «ανήκομεν εις την Δύση», γίναμε μέλος του ΟΟΣΑ στην αναζήτηση συμμαχιών οικονομικής ανάπτυξης.

Στην πορεία αυτή και στο πιο πρόσφατο «ένδοξο» παρελθόν του 2000, της εποχής του σημιτικού εκσυγχρονισμού, ο κε(αι)νοφανής διαγωνισμός PISA προβάλλεται ως αρωγός της παιδείας με στόχο την αναβάθμιση των χωρών που θα την αποδεχτούν. Θα τον ονομάσουν "Programme for International student assessment" για την ακρίβεια. Τον καιρό κείνο πρώτη η Ελλάδα στα πειράματα του εκσυγχρονισμού και της επιδιωκόμενης με κάθε μέσο «ανάπτυξης», τα αποτελέσματα της οποίας βλέπουμε σήμερα, μπαίνει στο πρόγραμμα. Από το 2000 και κάθε τρία χρόνια μάς μετράνε υποχρεωτικά.

Το PISA consortium για το 2015 συγκροτείται από ξένα ερευνητικά ιδρύματα, με έδρα την Αυστραλία, Βέλγιο, Λουξεμβούργο, Γερμανία, ΗΠΑ, Καναδά και Αγγλία. Φαίνεται ότι εμείς στερούμαστε επιστημόνων και ερευνητικών κέντρων ως χώρα αποικία ή ως υποτελείς αρκούμαστε στη διαχείριση της «πολυκατοικίας», αφού το αφεντικό απουσιάζει στο εξωτερικό, αλλά τα φροντίζει όλα με το αζημίωτο. Έτσι, σύμφωνα με τους όρους του προγράμματος, ορίζεται κάθε φορά κάποιος εθνικός διαχειριστής μόνο, και από πάνω πληρώνουμε και τα έξοδα των εξετάσεων εμείς. Με παρόμοιο τρόπο στήθηκε και φέτος ο διαγωνισμός PISA 2015 με τη συμμετοχή 231 σχολείων και 6.300 μαθητών σε διάφορα εξεταστικά κέντρα.

Μια τράπεζα θεμάτων, προσφιλής νεολογισμός που αποδίδει το πνεύμα του καπιταλισμού, θα μας στείλει τα θέματα «κονσέρβα» για να γράψουμε. Έτσι διασφαλίζεται, λέει, το απόρρητο και η ακεραιότητα του διαγωνισμού. Καλούνται λοιπόν τα 15χρονα, αφού η ηλικία είναι μοναδική προϋπόθεση και κριτήριο συμμετοχής στο διαγωνισμό, να επιτύχουν υψηλές επιδόσεις δεξιοτήτων (και όχι αριστεροτήτων) και να αποδειχτεί ο κάλλιστος. Ίσες ευκαιρίες για όλους, πρέπει να πάμε, είναι για το καλό μας, διακηρύσσουν προς ενημέρωση των μαθητών οι Διευθυντές και οι κάθε είδους εμπλεκόμενοι στο διαγωνισμό, διαφημιστές του ΟΟΣΑ και του έργου του.

Από πότε στ' αλήθεια έχουν όλοι ίσες ευκαιρίες σε έναν διαγωνισμό, όταν συμμετέχουν ταυτόχρονα μαθητές από λαϊκές γειτονιές, από τα βόρεια προάστια, από τα πρότυπα-πειραματικά και γνωστά ιδιωτικά σχολεία υψηλού κόστους; Θα μας πουν κι άλλους «δράκους» περιμένοντας να τους πιστέψουμε;

Επειδή, λοιπόν, με τέτοιους και παρόμοιους συσχετισμούς προέλευσης μαθητικού δυναμικού και συμμετεχόντων χωρών τα αποτελέσματα είναι προκαθορισμένα και προβλέψιμα, είναι γνωστό από πριν ότι με τις μετρήσεις αυτές διενεργείται μια εικονική αποτίμηση (προσέξτε τον όρο θα τον συναντάμε συχνά στο κοντινό μέλλον) για να ακολουθήσει η υποτίμηση της χώρας που θα αξιολογηθεί με χαμηλή βαθμολογία. Όπως λένε οι ίδιοι οι διοργανωτές, εξετάζονται και αξιολογούνται πάνω από 70 χώρες και οικονομίες. Σύμφωνα με το σκοπό του διαγωνισμού PISA οι μετρήσεις γίνονται όχι για την υπεράσπιση της παιδείας αλλά για να δουν αν έχουμε δεξιότητες κι όχι γνώσεις που μας κάνουν πιο ανταγωνιστικούς. Αν η μέτρηση δείξει ότι έχουμε δεξιότητες, βαίνουμε καλώς για τον ΟΟΣΑ, αν δείξει ότι υστερούμε και πατώσουμε, θα μας βάλουν σε πρόγραμμα δεξιόστροφης πολιτικής για το καλό μας. Η παιδεία στην υπηρεσία της οικονομίας για να ενισχυθεί και να σωθεί ο καπιταλισμός.

Προς τούτο προβάλλουν ως πρότυπο εκπαιδευτικού συστήματος την Κορέα. Η Κορέα λοιπόν, όχι η Βόρεια μη φοβόσαστε, για τη Νότια Κορέα ομιλώ, είναι στ' αλήθεια πρότυπο εκπαίδευσης, αλλά μάλλον προς αποφυγήν. Κατόρθωσε να επιτύχει

Και πάλι για ΟΟΣΑ & PIZA

γράφει η Ανδριανή Στράνη

ένα φοβερό εκπαιδευτικό σύστημα θυσιάζοντας τα ίδια τα παιδιά της. Οι μαθητές διακατεχόμενοι από το φόβο της αποτυχίας στις εξετάσεις που τους έχουν εμφυσήσει, τρέχουν από το πρωί ατελείωτες ώρες στο σχολείο και μέχρι αργά το βράδυ στα φροντιστήρια. Το εκπαιδευτικό σύστημα ιδιαίτερα ανταγωνιστικό, που αν διαπιστώσει ότι ένας μαθητής είναι ελλιπής σε ένα αντικείμενο διπλασιάζει τα φροντιστήρια με «ιδιαίτερα». Τις μέρες των εξετάσεων το χρηματιστήριο ανοίγει μια ώρα αργότερα, οι αεροπορικές πτήσεις τροποποιούνται για να μην ενοχλούνται οι διαγωνιζόμενοι από το θόρυβο, τα καταστήματα αλλάζουν το ωράριό τους. Προσπαθούν να πιάσουν τα πάντα στα ερωτηματολόγια των εξετάσεων, αλλά δυσκολεύονται να εμβαθύνουν στο παραμικρό. Ο εγκέφαλος αδυνατεί να ανταπεξέλθει σε τέτοια πίεση με αποτέλεσμα να νεκρώνει. Απουσιάζει η κριτική σκέψη και αμφισβήτηση. Βαθιά θλίψη διακρίνεις στα πρόσωπά τους από τα οποία απουσιάζει η χαρά. Η Νότια Κορέα έχει το μεγαλύτερο ποσοστό μαθητικών αυτοκτονιών. Ο Πρόεδρος της Παγκόσμιας Τράπεζας Jim Yong Kim, ο ίδιος Νοτιοκορεάτης δήλωσε ότι το εκπαιδευτικό σύστημά της επιβαρύνει πολύ τα παιδιά, καθώς καλλιεργεί τον ανταγωνισμό και απαιτεί πολλές ώρες διαβάσματος.

Είναι βαρύ το τίμημα για τη νεολαία, διαπιστώνουν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς της χώρας αυτής το τελευταίο διάστημα. Τα χρόνια της εφηβείας χάνονται για να κερδίσουν μια θέση στην παραγωγή μεταλλαγμένοι ως ενήλικες σε ρομπότ στις μεγάλες πολυεθνικές.

Αυτούς όμως τους μαθητές η αξιολόγηση του PISA τους κάνει stars. Φορούν το στέμμα των καλλιστείων δεξιοτήτων το οποίο αγωνίζονται να κρατήσουν στο διεθνές πρεσάρισμα του αλλοτριωμένου ανθρώπου με κάθε κόστος. Αυτός είναι ο καπιταλισμός. Ιδιαίτερα προσβλητικός για τον άνθρωπο της σκέψης, στην κοινωνία της αγοράς. Ο διαχωρισμένος, μεταλλαγμένος και δυστυχής τελικά εργαζόμενος, που χάνει τον εαυτό του κυνηγώντας το άπιαστο όνειρο.

Κοινή διαπίστωση βέβαια είναι η κρίση που περνάει ο παγκόσμιος καπιταλισμός στις μέρες μας. Αφού λοιπόν δεν είναι και στα καλύτερά του και η απόδοσή του εξαρτάται άμεσα από τις «ανθρωποθυσίες», προσπαθούν να μας πλασάρουν την «ανάπτυξη» με διάφορα κόλπα-διαγωνισμούς για να ενισχύσουμε την απόδοσή μας.

«Υιοθετήστε ό,τι αποδίδει» λέει ο ΟΟΣΑ. «Μετρήστε με ακρίβεια» (έτσι εξηγείται και η χρήση μεζούρας με διεθνή στάνταρς στα καλλιστεία). «Εξασκήσετε τους μαθητές σας στις βασικές δεξιότητες». Εάν κατέχουν τα 15χρονα δεξιότητες τότε είναι σε θέση να μπουν στην παραγωγή χωρίς να χρειάζεται να συνεχίσουν σπουδές, με ό,τι συνεπάγεται αυτό για την πρώιμη, εφηβική εργασία, τις ελαστικές εργασιακές σχέσεις με τις χαμηλές αμοιβές και τη μόδα του τζάμπα εθελοντισμού.

Για τον έλεγχο της απόδοσης της παραγωγής και της ανταγωνιστικότητος προτείνουν αξιολογήσεις, δηλαδή το κατ΄ εξοχήν εργαλείο της νεοφιλελεύθερης οικονομίας. Έτσι εξηγείται γιατί εμφανίζεται παντού με το βαλιτσάκι-εργαλειοθήκη ο Άνχελ Γκουρία. «Αξιολογήστε μαθητές, καθηγητές, εκπαιδευτικά ιδρύματα». «Δημιουργήστε αυτόνομα, υπεύθυνα και ανταγωνιστικά σχολεία».

Δυνατή γεύση της ξεφτίλας από το φόβο της «αξιολόγησης» πήραμε την προηγούμενη χρονιά με τους γνωστούς-αγνώστους υποστηρικτές της μέσα κι έξω από τα σχολεία. Μιας και ξεμπερδέψαμε (προς το παρόν) από την κακόφημη αξιολόγηση, που την πληρώσαμε χρυσή -ακόμα και μετά τις εκλογές στις 26/1/2015 ο Λοβέρδος υπέγραφε τσεκ πληρωμών στους εκλεκτούς εκτελεστές των εντολών- τώρα προετοιμάζεται με τις ευλογίες του ΟΟΣΑ η αποτίμηση και η λογοδοσία (λέξεις φαντάσματα που θα στοιχειώσουν στο μέλλον) του εκπαιδευτικού έργου στη λογική του ανταγωνισμού (αλληλοφαγώματος).

Οι λογοδοσμένοι λοιπόν εκπαιδευτικοί, δεχόμενοι μελλοντικά την αποτίμηση του έργου τους, προετοιμάζονται ήδη στο νέο σχολείο να εφαρμόσουν «καλές πρακτικές». Εννέα στους δέκα σχολικούς συμβούλους αρέσκονται στην προώθηση καλών πρακτικών, λες και μέχρι σήμερα εμείς οι εκπαιδευτικοί εφαρμόζαμε στη διδασκαλία μας κακές πρακτικές. Ποιος θα μας εξηγήσει επιτέλους τη σημασία και το νόημα των «καλών πρακτικών»; Μήπως με την εφεύρεση αυτού του νεολογισμού ή αγγλισμού (good practices) εννοούν την καλουπωμένη «γνώση» ή τις δεξιότητες εκπαιδευτικών - μαθητών που επιδέχονται μετρήσεις, ώστε να απομακρυνθούμε σιγά-σιγά από την ελευθερία και τη χαρά της μάθησης και της δημιουργίας και να οδηγηθούμε γρήγορα στην ελευθερία της αγοράς και του ανταγωνισμού;

Ήρθε η ώρα καθαρά πλέον να πάρουμε θέση μάχης και να απαντήσουμε με αρετή και τόλμη «Τι κοινωνία θέλουμε και τι παιδεία επιλέγουμε για το σκοπό αυτόν;». Εάν η παιδεία στοχεύει στην καλλιέργεια και την ελευθερία του ανθρώπου, θα πρέπει να της δώσουμε φτερά και ανοικτούς ορίζοντες. Για όποιον όμως νομίζει ότι η παιδεία είναι πρωτίστως «καλή πρακτική», «δεξιότητες» και επένδυση για φράγκα, θα πρέπει να κυκλοφορεί με μια μεζούρα και να μετράει τη ζωή του με αυτή, αφού μετρημένη θα είναι και η σκέψη του.

Και πάλι για
ΟΟΣΑ & PIZA

Αποκαλυπτική η επιστολή του ΙΕΠ προς τους μαθητές για το διαγωνισμό PISA 2015

γράφει ο Γιάννης Σπυράλατος

Αγαπητοί μαθητές, με αφορμή τη συμμετοχή σας στον διαγωνισμό PISA, θεωρώ ότι έχετε ήδη ενημερωθεί από τους διευθυντές και τους συντονιστές των σχολείων σας για τη μορφή, το περιεχόμενο και τον σκοπό του Διεθνούς Προγράμματος Αξιολόγησης (PISA).

Η ενημέρωσή σας αποτελεί σαφώς απαραίτητη προϋπόθεση για τη μετάβασή σας στον χώρο διεξαγωγης των εξετάσεων, αφού θα οδηγηθείτε εκεί με συνοδεία για να δώσετε «τον καλύτερο εαυτό σας». Η γνώση και η προετοιμασία σχετικά με το αντικείμενο αυτού του διαγωνισμού μπορεί να σας οδηγήσει στη θετική ή αρνητική απόφαση για τη συμμετοχή σας. Για το λόγο αυτό, θεωρείται δεδομένο ότι μέσα στη σχολική μονάδα, με δημοκρατικό τρόπο, έγιναν όλες οι απαραίτητες ενέργειες ώστε να ενημερωθούν οι διδάσκοντες και οι μαθητές για το περιεχόμενο και το σκοπό τού διαγωνισμού PISA. Εξάλλου, στο πλαίσιο αυτό, αποκαλυπτική είναι και η επιστολή τού Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) που απευθύνεται στους μαθητές των σχολείων για τις εξετάσεις του PISA.

Ως καλοί μαθητές οφείλουμε να διαβάσουμε την επιστολή προσεκτικά πριν προσέλθουμε στον διαγωνισμό. Για την ιστορία, αναφέρεται ότι ο διαγωνισμός PISA εφαρμόζεται στη χώρα μας από το 2000 και επαναλαμβάνεται ανά τριετία, με σκοπό την προώθηση της εκπαιδευτικής και οικονομικής πολιτικής του ΟΟΣΑ. Στους διαγωνισμούς αυτούς, η χώρα μας καταλαμβάνει σχεδόν τις τελευταίες θέσεις κατάταξης (2012: 40η στη γλώσσα και 42η στα μαθηματικά/φυσικές επιστήμες) και διατυπώνονται συνεχώς επικριτικά σχόλια για την ανταγωνιστικότητα του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας. Ωστόσο, κάθε διαγωνισμός του PISA φαίνεται ότι αποτελεί εμπειρική(;) επαλήθευση της πολιτικής τού ΟΟΣΑ. Κάθε χρόνο, παρά τις διάφορες έρευνες του ΟΟΣΑ, οι πλούσιες χώρες γίνονται πλουσιότερες, και οι φτωχές φτωχότερες.

Στον φετινό διαγωνισμό του PISA (Μάρτιος-Απρίλιος 2015) συμμετέχουν 231 σχολεία και 6.000 μαθητές από 70 και πλέον χώρες, ηλικίας 15-16 ετών (Γ΄ Γυμνασίου - Α΄ Λυκείου), οι γεννηθέντες το 1999, που εξετάζονται σε τέσσερα «αντικείμενα»: γλώσσα (κατανόηση κειμένου), μαθηματικά, φυσικές επιστήμες και για πρώτη φορά, στη «Συνεργατική Επίλυση Προβλήματος».

Στην επιστολή-ενημέρωση του ΙΕΠ προς τους μαθητές, τονίζεται ότι η επιλογή των μαθητών για το διαγωνισμό γίνεται με σκοπό τη συγκέντρωση πληροφοριών «σχετικά με το τι έχουν μάθει στο σχολείο οι μαθητές της ηλικίας σας» και «γι' αυτό, λοιπόν, είναι εξαιρετικά σημαντικό να δώσετε τον καλύτερο εαυτό σας».

Ως καλοί μαθητές αντιλαμβάνεστε ότι για τη συμμετοχή σας απαιτείται μάλλον μία σχετική μελέτη και προετοιμασία, αφού από τα αποτελέσματα του διαγωνισμού θα εξαχθούν σημαντικά συμπεράσματα για το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας μας. Ωστόσο, το ΙΕΠ καθησυχάζει την αγωνία σας, αφού «τα θέματα είναι όλα παρμένα από την καθημερινή ζωή και έτσι δεν χρειάζεται να μελετήσετε κάτι». Τα θέματα, ανεξάρτητα αν είναι

Η επιστολή του ΙΕΠ προς τους μαθητές

Αγαπητοί μαθητές,

έχετε επιλεγεί να συμμετάσχετε στο Διεθνές Πρόγραμμα Αξιολόγησης Μαθητών –το Πρόγραμμα που είναι περισσότερο γνωστό ως PISA. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη εκπαιδευτική έρευνα παγκοσμίως, που θα διεξαχθεί σε περισσότερες από 70 χώρες και που σκοπεύει να καταδείξει τι μπορούν να καταφέρουν οι μαθητές στις *Φυσικές Επιστήμες*, στα *Μαθηματικά*, στην *Κατανόηση Κειμένου* και, για πρώτη φορά φέτος, και στη *Συνεργατική Επίλυση Προβλήματος*.

Σε αυτή την Έρευνα, δεν έχουν επιλεγεί να συμμετάσχουν όλοι οι μαθητές, αλλά μερικοί από αυτούς – μεταξύ των οποίων κι εσείς. Όλοι μαζί θα εκπροσωπήσετε τους χιλιάδες, συνολικά, συμμαθητές σας από όλη τη χώρα. Η συμμετοχή σας θα δώσει χρήσιμες πληροφορίες, σχετικά με το τι έχουν μάθει στο σχολείο οι μαθητές της ηλικίας σας, ενώ, σε ένα δεύτερο επίπεδο, αυτές οι πληροφορίες θα επιτρέψουν τη σύγκριση με τις άλλες συμμετέχουσες χώρες και θα δώσουν το υλικό που απαιτείται, ώστε να παρθούν αποφάσεις και αναγκαία βελτιωτικά μέτρα για το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας μας. Γι' αυτό, λοιπόν, είναι εξαιρετικά σημαντικό να δώσετε τον καλύτερο εαυτό σας.

Το Πρόγραμμα PISA απαιτεί δύο (2) ώρες ηλεκτρονικής εξέτασης και μία (1) επιπλέον ώρα για τη συμπλήρωση ενός ερωτηματολογίου, που αφορά τις στάσεις και τις πεποιθήσεις σας σχετικά με την εκπαίδευση. Τα θέματα είναι όλα παρμένα από την καθημερινή ζωή κι έτσι δε χρειάζεται να μελετήσετε κάτι. Οι απαντήσεις σας θα είναι ανώνυμες και δεν πρόκειται να επηρεάσουν σε καμία περίπτωση τους βαθμούς σας ή την όλη σχολική σας πορεία. Θα συσχετισθούν, απλώς, με τις επιδόσεις των μαθητών των άλλων χωρών, ούτως ώστε να εξαχθούν συμπεράσματα που θα αντανακλούν τις ικανότητες και δεξιότητες των μαθητών σε εθνικό επίπεδο.

Για πιθανές ερωτήσεις, απορίες, παλαιότερα θέματα ή οτιδήποτε άλλο σχετικά με το Πρόγραμμα PISA, μπορείτε να απευθύνεστε στον Διευθυντή ή τον καθηγητή ο οποίος ο έχει οριστεί υπεύθυνος για το PISA στο σχολείο σας. Επίσης, μπορείτε να επισκεφθείτε τις ιστοσελίδες http://www.iep.edu.gr/pisa ή http://www.oecd.org/pisa.

παρμένα ή αλλοπαρμένα, δεν έχουν και μεγάλη σημασία, αφού «οι απαντήσεις σας θα είναι ανώνυμες και δεν πρόκειται να επηρεάσουν σε καμία περίπτωση τους βαθμούς σας ή την όλη σχολική σας πορεία». Μάλλον ο επιστολογράφος του ΙΕΠ θα πρέπει να εξηγήσει στους μαθητές πώς συμβιβάζεται η «ανωνυμία» με την προηγούμενη προτροπή «να δώσετε τον καλύτερο εαυτό σας». Ο εαυτός του μαθητή είναι πάντοτε πρόσωπο με επώνυμο, και ποτέ ένα ανεύθυνο ανώνυμο. Ο μαθητής μαθαίνει στο σχολείο ότι η ευθύνη και η διάκριση είναι προσωπική υπόθεση, δυστυχώς ή ευτυχώς. Ωστόσο, παρά τις επίσημες διαβεβαιώσεις, η συμμετοχή των μαθητών είναι επώνυμη, υποχρεωτική, και απαιτείται υπεύθυνη δήλωση του κηδεμόνα, όπου δίδονται στοιχεία για το οικογενειακό περιβάλλον του μαθητή. Μήπως για στατιστική επεξεργασία των δεδομένων της έρευνας και μόνο; Αυτή η ελεύθερη, ανώνυμη, και αμελέτητη συμμετοχή στην έρευνα του PISA προκαλεί ερωτηματικά.

Ένας αφελής μαθητής θα ρωτήσει: «ποιος είναι ο σκοπός του διαγωνισμού PISA, αφού όλες οι απαντήσεις είναι ανώνυμες και δεν επηρεάζουν τη βαθμολογία μου και τη σχολική μου πορεία;» Στην ερώτηση αυτή, το ΙΕΠ απαντά: «Σε ένα δεύτερο επίπεδο, αυτές οι πληροφορίες θα επιτρέψουν τη σύγκριση με τις άλλες συμμετέχουσες χώρες και θα δώσουν το υλικό που απαιτείται, ώστε να παρθούν αποφάσεις και αναγκαία βελτιωτικά μέτρα για το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας μας». Βεβαίως, ένας καλός μαθητής θα διερωτηθεί: πώς ένας διαγωνισμός που δεν βασίζεται στη μελέτη και τη συγκεκριμένη γνώση των διδακτικών αντικειμένων ενός αναλυτικού προγράμματος σπουδών αποτελεί κριτήριο για τη μελέτη του εκπαιδευτικού συστήματος μιας χώρας; Με ποια μεθοδολογικά και επιστημολογικά κριτήρια συγκρίνεται το εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας με αυτό της Φινλανδίας και της Σιγκαπούρης, που υποτίθεται ότι αποτελούν τα πρότυπα εκπαίδευσης, αφού οι χώρες αυτές κατατάσσονται μεταξύ των πρώτων στους διαγωνισμούς PISA;

Οι πιο καχύποπτοι και σκεπτικοί μαθητές θα διερωτηθούν: είναι δυνατή μία «αντικειμενική» σύγκριση σε «εθνικό επίπεδο» μεταξύ διαφορετικών σχολείων, ανάμεσα σε λαϊκές και εργατικές γειτονιές (Ταύρος, Δραπετσώνα, Πέραμα) με τα κυριλέ πρότυπα-πειραματικά και τα «ακριβά» και «καλά» ιδιωτικά; (Στο διαγωνισμό PISA, στον νομό Αττικής συμμετέχουν 68 σχολεία απ΄ τα οποία 57 δημόσια, 4 πρότυπα-πειραματικά και 7 ιδιωτικά. Βλ. σχετικό πίνακα σχολείων που συμμετέχουν στον διαγωνισμό PISA).

Αλλά και σε διεθνές επίπεδο, σε τι συμπεράσματα θα καταλήξει ο ΟΟΣΑ και το PISA, όταν συγκρίνει ανομοιογενή εκπαιδευτικά συστήματα και ανισόμετρες οικονομίες; Πόσο αξιόπιστη θεωρείται μία έρευνα που λαμβάνει ως μοναδικό κριτήριο συμμετοχής την ηλικία των μαθητών (15 ετών) -αλήθεια, γιατί άραγε τα 15χρονα;- σε χώρες με διαφορετικά εκπαιδευτικά συστήματα; Είναι άραγε συγκρίσιμες οι χώρες του Κέντρου και της Περιφέρειας, οι «ανεπτυγμένες» με τις «αναπτυσσόμενες» και τις «υποανάπτυκτες» χώρες, σε τελευταία ανάλυση είναι συγκρίσιμες οι ιμπεριαλιστικές και οι εξαρτημένες χώρες και οικονομίες με τα αντίστοιχα εκπαιδευτικά συστήματα;

Μήπως ο διαγωνισμός PISA διοργανώνεται για να μπούμε ως υπάκουοι μαθητές στο «πρόγραμμα» του ΟΟΣΑ και να αντιγράψουμε ως κακοί μαθητές τα εκπαιδευτικά μοντέλα-πρότυπα «ανθηρών» οικονομιών αλλά μαραμένων ανθρώπων;

Εκπαιδευτικοί, Γονείς και Μαθητές, γρηγορείτε.

Έχουν κι οι μαρξιστές Υπουργοί του ΣΥΡΙΖΑ, «PISA» στον εγκέφαλο;

γράφει ο Γιώργος Μαυροχιώρχος

Έχω επιστρέψει στο ξενοδοχείο από μια αρκετά «ζωηρή» συζήτηση που ακολούθησε την παρουσίαση του βιβλίου μου-σε συνεργασία με μεταπτυχιακούς μου φοιτητές- «Οίκοι αξιολόγησης στην εκπαίδευση και το ΄αόρατο χέρι της αγοράς΄: Η περίπτωση PISA», στο Πανεπιστήμιο Κύπρου στη Λευκωσία. Ένας σύντροφος ελλαδίτης εκπαιδευτικός (στην Κύπρο) που ήταν στην εκδήλωση μου έγραψε σε SMS: «Αν επέζησες από το απογευματινό πρεσάρισμα, σου βγάζω το καπέλο. Η ανοησία και η συντήρηση των επηρμένων πανεπιστημιακών σπάει καρύδια...». Με το που ανοίγω τον Η/Υ και μπαίνω στο ΑΛΦΑΒΗΤΑ, να σου η τορπίλη: « Ο Αριστείδης Μπαλτάς για το διαγωνισμό του PISA». Εδώ, σε θέλω, σύντροφε ελλαδίτη να δεις «τι θα κάνουμε με τον «μπαλτά» και τα καρύδια...

Δε θα επαναλάβω τα σχόλια που ήδη δημοσίευσα. Θέλω να του αφιερώσω, κατά πώς λέμε, δυο από τις συμπερασματικές σελίδες του σχετικού βιβλίου ως μια απάντηση στο πιο απαξιωτικό για τη νοημοσύνη μας κείμενο που έχω διαβάσει από θιασώτη του PISA. Αισθάνομαι ντροπή με δόσεις πολιτικού θυμού. Γιατί δεν έγραφε τέτοιες νεοφιλελεύθερες μπούρδες όσο διατηρούσε τη στήλη του στην «Αυγή της Κυριακής»:

Έγραφα, αμέσως, μετά τις εκλογές: «Η διαμόρφωση και η άσκηση εκπαιδευτικής πολιτικής στην Ελλάδα και στην Κύπρο, παρά τις διαφορές τους, έτσι όπως αυτή εκφράστηκε, στο πεδίο της υποδοχής και της πρόσληψης των συμβουλευτικών υπηρεσιών του ΟΟΣΑ και της «ανταγωνιστικής παιδαγωγικής» του PISA, στο πλαίσιο των διεργασιών της ευρωπαϊκής εναρμόνισης, έδειξε ότι έχουμε μια ανομολόγητη διείσδυση του νεοφιλελευθερισμού: απορύθμιση, ανταγωνιστικότητα και ιδιωτικοποίηση.

Σε μια συγκυρία παγκόσμιας καπιταλιστικής κρίσης, οι δυο χώρες αντιμετωπίζουν σοβαρή ανθρωπιστική κρίση που πλήττει ιδιαίτερα μαθητές και μαθήτριες από ευάλωτες και μη προνομιούχες κοινωνικές ομάδες. Αυτές οι ομάδες έχουν αυξηθεί, σε πραγματικούς αριθμούς, λόγω της κρίσης. Οι αρχές της ισότητας, της κοινωνικής δικαιοσύνης, της αλληλεγγύης υποβαθμίζονται. Σε μια τέτοια συγκυρία, η διείσδυση του νεοφιλελευθερισμού με όχημα την «εργαλειοθήκη» του ΟΟΣΑ, τις εξετάσεις του PISA, τα μοντέλα αξιολόγησης Danielson και των εγχώριων «ανεξάρτητων» Αρχών Διασφάλισης Ποιότητας στην εκπαίδευση, αποκτάει τα χαρακτηριστικά μιας ιδιότυπης κοινωνικής αναλγησίας και «κοινωνικού κανιβαλισμού».

Αν συνεκτιμηθεί ότι το όλο εγχείρημα υποστηρίζεται με τον

Και πάλι για ΟΟΣΑ & PIZA

πακτωλό και τη διασπάθιση κοινοτικών κονδυλίων του ΕΣΠΑ (χρηματοδότηση), σε συνδυασμό με τις μνημονιακές πολιτικές (περικοπές), τότε μπορούμε να ισχυριστούμε ότι οι εγχώριοι διαχειριστές της εξουσίας με τη σύμπραξη διεθνών οργανισμών (ΟΟΣΑ, ΔΝΤ, ΕΚΤ) επιτείνουν την ένταση αυτής της ανθρωπιστικής κρίσης. Έτσι, ξεδιπλώνεται το πιο απάνθρωπο, βίαιο και αυταρχικό πρόσωπο του νεοφιλελευθερισμού που την εξαθλίωση των ανθρώπων την αντιμετωπίζει λες και αυτή είναι αναπόφευκτη, αναμενόμενη, ακόμα και αναγκαία για την ανασυγκρότηση που κρίνεται απαραίτητη ώστε να έχουμε την εγκαθίδρυση και την παγίωση της αυτοκρατορίας της αγοράς.

Η εργαλειοθήκη του ΟΟΣΑ, η επιστροφή του PISA (δεύτερη φορά σε περίοδο κρίσης) με τις κίβδηλες υποσχέσεις, η καθιέρωση των Αρχών Διασφάλισης Ποιότητας, οι αντιγραφές της Danielson Group, κ.α. προβάλλονται ως μεσσιανικές και «αδιάβροχες» στην κοινωνική και ανθρωπιστική κρίση. Με αυτόν τον τρόπο συγκαλύπτουν τη βίαιη νεοφιλελεύθερη αναδιάρθρωση της εκπαίδευσης όπου τα κριτήρια της αγοράς έχουν προτεραιότητα και η εκπαίδευση αναλαμβάνει την προετοιμασία του ευέλικτου εργάτη που θα είναι επιδέξιος στην επίλυση προβλημάτων, σε μια ανταγωνιστική αγορά.

Το PISA είναι μια νεοφιλελεύθερη παιδαγωγική επινόηση ενός μονοπωλιακού παγκόσμιου «εξεταστικού παραδείγματος» για τη «μέτρηση» των επιδόσεων των μαθητών σε συγκεκριμένες ικανότητες και δεξιότητες. Το PISA φετιχοποιεί τις μετρήσεις, τις συγκρίσεις και τις κατατάξεις στο πλαίσιο ενός οικουμενικού ανταγωνιστικού μαραθώνιου επιδόσεων. Το δοκίμιο PISA είναι «ευφυές»: τα βάζει με την «παπαγαλία»! Το PISA έχει μικρά «μυστικά» που αποκρύπτονται επιμελώς. Το PISA δεν αναγνωρίζει τα σχολικά προγράμματα. Το PISA υποβαθμίζει τις γνώσεις σε πληροφορίες Το PISA κατασκευάζει τις καταστάσεις ζωής. Το PISA είναι ένα διεθνές πρόγραμμα «παρακυβέρνησης» της εκπαίδευσης που διαμορφώνει τη νεοφιλελεύθερη ατζέντα σε έναν καπιταλιστικό κόσμο της εκμετάλλευσης, της οδύνης και ανείπωτης και ανομολόγητης βίας. Το PISA έχει σφοδρούς επικριτές. Έχει και θερμούς υποστηρικτές και θιασώτες. ΟΟΣΑ και PISA είναι το «μακρύ χέρι» της αγοράς.

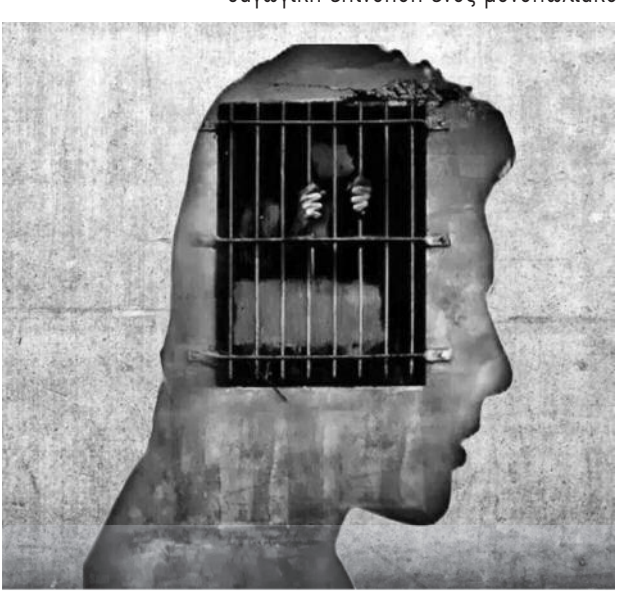

Η ιστορική πολιτική ανατροπή που έχουμε στην Ελλάδα, με την κυβέρνηση της ριζοσπαστικής αριστεράς στην εξουσία, οι νεοφιλελεύθεροι «οίκοι αξιολόγησης» και τα προγράμματά τους δεν έχουν ούτε προτεραιότητα ούτε θέση στην ελληνική εκπαίδευση. Οι ομοσπονδίες των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων (ΔΟΕ, ΟΛΜΕ, ΠΟΣΔΕΠ, ΟΣΕΠ-ΤΕΙ) με τις κινητοποιήσεις τους ενάντια στις νεοφιλελεύθερες πολιτικές, παρά τις διαφοροποιήσεις στην ένταση της αντίστασής τους, περιόρισαν τη διείσδυση των αγοραίων κριτηρίων στην εκπαίδευση, αν και δεν κατάφεραν να την εμποδίσουν. Αυτό σημαίνει ότι ο αγώνας έχει πολύ δρόμο ακόμη. Η πολιτική ανατροπή που έχει συντελεστεί σηματοδοτεί την απαρχή ριζοσπαστικών προοδευτικών παρεμβάσεων και στην εκπαίδευση, κι αυτό υπαγορεύει εγρήγορση για την ανατροπή των πολιτικών έντασης του ελέγχου και της αγοραίας εκμετάλλευσης στην εκπαίδευση. Χρειάζεται πάλη για την καθιέρωση αρχών ουσιαστικής βελτίωσης των συνθηκών εργασίας των εκπαιδευτικών και των όρων μάθησης των μαθητών, χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς. Οι γόνιμες ή οι εποικοδομητικές αντιπαραθέσεις, είναι βέβαιο, δεν αρκούν. Πολύ περισσότερο οι κίβδηλες υποσχέσεις και οι αντίλογοι των «ανυπόστατων ισχυρισμών». Αυτά είναι σύντομα ανέκδοτα του νεοφιλελευθερισμού».

Κύριε Υπουργέ της Παιδείας, με τον ΟΟΣΑ και το PISA, εμπλέκεστε σε ένα project νέων τεχνικών διακυβέρνησης που στηρίζονται στη σχέση εξουσίας πιστωτών-δανειστή-αξιολογητών συμβούλων, όπου ο εκβιασμός υποκαθιστά κάθε αρχή δημοκρατίας. Ξέρετε δα ότι στα σχολεία εργάζονται χρεωμένοι εκπαιδευτικοί, χρεωμένοι μαθητές και μαθήτριες, με χρεωμένους τους γονείς τους. Προϊστασταστε χρεωμένων πολιτών που είναι μπλεγμένοι στα δίχτυα της εξουσίας του χρέους και της υποχρέωσης της αποπληρωμής. Με ρώτησε κάποιος, πριν καιρό, αν έχω χρέη και του απάντησα, ο αφελής, «όχι». Πώς είναι δυνατόν μου απάντησε! «Αφού κάθε μήνα σου κρατάν από τη σύνταξη που έπαιρνες πριν, 1.600 ευρώ, για να ξεπληρώσουμε τα δάνεια». Αυτούς τους προϋπολογισμούς του PISA, κύριε Υπουργέ, από πού τους αντλείς για να στήνεις το ευτελές επιχείρημα για το «ενδιαφέρον της Ελλάδας για συμμετοχή σε θεσμούς διεθνών οργανισμών»! Ποια είναι τα άλλα ποσά που πληρώνει η χώρα στον ΟΟΣΑ και για ποιο σκοπό;

Μαρξιστή Υπουργέ μου, η μείωση του χρέους, για την οποία κόπτονται οι «εταίροι» και οι άλλοι διεθνείς τοκογλύφοι, επιδιώκεται με την ανάκτησή του μέσα από περικοπές συντάξεων και μισθών, με περικοπές κοινωνικών αγαθών, με την απλήρωτη εργασία και με αλλαγές στις εργασιακές σχέσεις. Αυτή είναι η «εργαλειοθήκη» του ΟΟΣΑ. Με την πληρωμένη συμμετοχή μας στο PISA, σε περίοδο μεγάλων χρεών και δανείων, ζητάτε τη χαριστική βολή εναντίον της χώρας. Να πιάσει «πάτο» και τη θέση «σκουπίδια» από τους διεθνείς απατεώνες, τους οίκους αξιολόγησης, για τη χρηματοπιστωτική της ικανότητα. Και δε σας αρκεί αυτό, αγοράζετε μια πιστοποίηση της εκπαίδευσης, εν μέσω ανθρωπιστικής κρίσης από το PISA για μια από τις τελευταίες θέσεις στη διεθνή κατάταξη.

Το ξέρετε! Γιατί το κάνετε; Μήπως, για να μας ντρεσάρετε και ως χρεωμένους και ως ανεπίδεκτους εκμάθησης δεξιοτήτων της αγοράς;

Αναρωτιέμαι, μήπως αυτή η έπαρσή σας με τα ιστορικά πρότυπα, τα πειραματικά και το PISA, αντλεί από τη γοητεία και τα αστικά μεγαλεία των νεανικών σχολικών σας χρόνων, εκεί στο Αμερικανικό Κολλέγιο; Εμείς, οι άλλοι, τι φταίμε και μας σέρνεις πίσω από το άρμα του μονοπωλιακού αγοραίου εξεταστικού PISA;

Αριστείδη μου, γι αυτό σου είπαμε να κρατάς μπαλτά στο χέρι; Οι θιασώτες του PISA έχουν «PISA στον εγκέφαλο»! Εσύ είσαι ενεργό μέλος του ΣΥΡΙΖΑ. Τι δουλειά έχεις με το PISA! Μήπως, μπέρδεψες το ΣΥΡΙΖΑ με το PISA;

(Απ τη Λευκωσία, μετά τα μεσάνυχτα, στις 4.4.2015)

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ

του Εκπαιδευτικού Ομίλου

- ✓ **Υπολογίζουμε όλες τις δυσκολίες, αλλά τις περιφρονούμε**
- ✓ **Ο ορίζοντάς μας έχει το ύψος των ανθρώπων**
- ✓ **Να αγωνιστούμε ενάντια σε όλες τις αλυσίδες**
- ✓ **Να πτυθεί η πολιτική της φτώχειας, της ανεργίας, της υποτέλειας**

Πολιτική συγκυρία

Οι εκλογές της 25ης Γενάρη 2015, αποτέλεσαν ένα σταθμό *στο ίδιο ταξίδι*. Η νέα συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ ορκίστηκε ήδη πίστη και υποταγή στην ΕΕ – ΔΝΤ – ΕΚΤ – ΝΑΤΟ και αρά παρά τη διγλωσσία, τις διαφοροποιήσεις λόγω εσωτερικού ακροατηρίου, φροντίζει να δίνει διαπιστευτήρια στους δανειστές και τους ιμπεριαλιστές. Ο κόσμος της εργασίας, της διανόησης και η νεολαία είναι γονατισμένοι από τη **μαύρη πενταετία** της συγκυβέρνησης ΝΔ – ΠΑΣΟΚ με όλες τις παραλλαγές τους. Η ανεργία γενικεύτηκε, η μετανάστευση νέων θυμίζει τη δεκαετία του 1960. Η παραγωγική βάση της χώρας συντρίφτηκε και η ρομφαία του Grexit επικρέμεται ως μόνιμη απειλή πάνω από ένα λαό που κατάντησε μετανάστης στον τόπο του.

Ο νέος αιώνας μπήκες με το δεξί! Με το φιλελευθερισμό σε πλήρη ισχύ και την αριστερά σε υποχώρηση. Στη γηραιά ήπειρο ο νεοφασισμός αποτελεί εναλλακτική λύση για τους εκμεταλλευτές και όπου γης ο πόλεμος ενάντια στους λαούς είναι πλέον μόνιμη πληγή. Σε όλη τη μεταβατική φάση που ζούμε το ιμπεριαλιστικό – καπιταλιστικό σύστημα δείχνει την πυγμή του στον κόσμο της εργασίας και παρά τις αντιθέσεις των λύκων, το αστικό σύστημα φαντάζει ισχυρότερο ή ακόμα και μόνιμο. Δεν ήταν ποτέ έτσι τα πράγματα, δεν είναι και τώρα.

Εκπαίδευση

Το λεγόμενο «κοινωνικό κράτος» βρίσκεται στο απόσπασμα! Υγεία – Παιδεία – Πρόνοια είναι στις πρώτες προτεραιότητες των περικοπών που επιβάλλει ο βρόγχος του δανεισμού και οι απαιτήσει των επικυρίαρχων ξένων και ντόπιων δυνάμεων. Οι κραυγές των νεοφιλελεύθερων για «λιγότερο κράτος» που αναπαράγονται από τα ΜΜΕ της διαπλοκής – διαφθοράς διαπερνούν όλο τον πολιτικό κόσμο. Αυτό βιώσαμε με δραματικό τρόπο.

Απολύσεις. Αξιολόγηση. Κλείσιμο σχολείων. Τράπεζα θεμάτων. Αυταρχισμός. Είναι μόνο λίγες από τις ορατές και μαύρες πρακτικές της πέτρινης πενταετίας. Τώρα το βομβαρδισμένο τοπίο μερεμετίζεται από τους νέους διαχειριστές, οι λέξεις χάνουν την κοινωνική σημασία τους, στο κακοφορμισμένο σώμα της εκπαίδευσης μπαίνουν μεταρρυθμιστικά κουρέλια για να φαντάζει διαφορετικό.

Όμως η αφετηρία μας πρέπει να είναι αλλιώτικη. Ο κόσμος της εκπαίδευσης που έδωσε σπουδαίες μάχες δεν πρέπει να υποχωρήσει. Εμείς έχουμε πραγματικές **κόκκινες γραμμές,** οι οποίες σχετίζονται με τις ανάγκες της κοινωνίας και της νέας γενιάς. Η Εκπαιδευτική Αριστερά και κάθε τίμιος και αγωνιστής δάσκαλος δεν πρέπει να κάνει πίσω, επειδή οι κυρίαρχοι στην ΕΕ – ΗΠΑ, οι τραπεζίτες και οι εργοδότες θέλουν να παραδώσουν την Παιδεία – Υγεία – Πρόνοια ολοκληρωτικά στις δυνάμεις της αγοράς. Οι στόχοι μας είναι πιο πάνω από τα κέρδη τους και οι ζωές των ανθρώπων πέρα από τα θησαυροφυλάκια τους. **Αγωνιζόμαστε όπως ξέρουμε. Οραματιζόμαστε όπως πρέπει.**

Η εκπαίδευση στο 5% του ΑΕΠ ή στο 15% του προϋπολογισμού **ΤΩΡΑ!** Να ανοίξουν τώρα **όλα** τα κλεισμένα σχολεία. Κανένα παιδί κάτω από τα 18 έξω από το σχολείο. Όχι στην αξιολόγηση – χειραγώγηση - απόλυση. Δημοκρατία στην εκπαίδευση.

Τα συνδικάτα

Τα συνδικάτα γεννήθηκαν ως όπλα των εργαζομένων και κατάντησαν από τις σημερινές ηγεσίες τους εξαρτήματα και γρανάζια του κράτους. Στις συνθήκες που ζούμε η απαξίωση των συνδικάτων από την κυρίαρχη ιδεολογία και ο μικροαστικός εγωϊσμός «μόνος μου να σωθώ» υποσκάπτει την ταξική ενότητα όλων των εργαζομένων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και παραδίδει τον καθένα ξεχωριστά βορά στις κρατικές και εργοδοτικές διαθέσεις. **Θέλουμε συνδικάτα άλλης λειτουργίας και άλλης ηγεσίας.**

Εργαζόμαστε για την Ταξική Ανασυγκρότηση και το δυνάμωμα της Αριστεράς σ' αυτά. Όχι απλά για να αλλάξουν οι συσχετισμοί αλλά για ν' αλλάξουν τα συνδικάτα ρότα.

Ως **Εκπαιδευτικός Όμιλος** ρίξαμε – εδώ και 15 χρόνια – το σύνθημα «**Ένα συνδικάτο Εκπαίδευσης**». 150.000 δάσκαλοι και καθηγητές είναι μια μεγάλη δύναμη και τίποτα πλέον δεν διαχωρίζει όλη τη διαδρομή τους. Δυστυχώς η μικροσκοπιμότητες και η ανοησία καθυστερούν ένα ώριμο αίτημα. Κυρίαρχη ευθύνη έχουν οι ηγεσίες των ΔΑΚΕ – ΠΑΣΚ – ΠΑΜΕ που βολεύονται στις καρέκλες τους και «μετρούν τα κουκιά» τους.

Τα εκπαιδευτικά συνδικάτα (ΕΛΜΕ – ΔΣ – ΔΟΕ – ΟΛΜΕ) πρέπει να βελτιώσουν όλες τις λειτουργίες τους. Να ανοίξουν τις πύλες τους στη νέα βάρδια (ωρομίσθιοι – αναπληρωτές κλπ) και με βάση την απότομη φτωχοποίηση των ΔΥ να επιχειρήσουμε την **έξοδο** και το **μέτωπο αγώνα** με την κοινωνία.

ΔΟΕ – ΟΛΜΕ ένα συνδικάτο! Δημοκρατία, Γεν. Συνελεύσεις – Επιτροπές Αγώνα και Πολιτισμού – Απλή αναλογική στις αρχαιρεσίες. Οργανωτική και πολιτική αυτοτέλεια από το αστικό κράτος.

Οι αγώνες

Ζητείται επειγόντως αντιπολίτευση! Οι κυρίαρχοι πολιτικοί κύκλοι έχουν αποδυθεί σε μια τεράστια προσπάθεια να συκοφαντήσουν τους αγώνες που έγιναν από το λαό και τη νεολαία, στους χώρους δουλειάς, κατοικίας και μόρφωσης όλο το προηγούμενο διάστημα. Αυτοί προβάλλουν το ατελέσφορο των αγώνων ή την αντικατάστασή τους από τις παντοειδείς κάλπες. Όμως από την ΕΡΤ, τις Σκουριές και τις καθαρίστριες ως τους εκπαιδευτικούς, το Μετρό και τους φοι-

τητές, το μήνυμα είναι σαφές! **Ό,τι κερδήθηκε, κερδήθηκε με θυσίες και αγώνες!** Από το πενθήμερο και το οκτάωρο ως τη σύνταξη, τη μόρφωση και τη σχετική δημοκρατία όλα δείχνουν ότι ούτε η καλπολογία του ΣΥΡΙΖΑ ούτε ο αναχωρητισμός του ΚΚΕ οδηγούν σε μια καλύτερη ζωή.

Οι δίδυμοι πύργοι των ηγεσιών ΔΑΚΕ – ΠΑΣΚ φλυαρούν ασύστολα αλλά έχουν το νου τους στη νομή και κατανομή της εξουσίας. Μόνο η πραγματική Αριστερά, οι ταξικοί συνδικαλιστές και οι δημοκράτες που αποτελούν και «*τον κινητήρα του σύμπαντος*» είναι ανιδιοτελείς, ουσιαστικοί, εργάτες για μια καλύτερη Παιδεία σε μια καλύτερη κοινωνία.

Μπροστά στα συνέδρια ΔΟΕ και ΟΛΜΕ καλούμε όλους τους δασκάλους και καθηγητές να στηρίξουν αποφασιστικά τα ψηφοδέλτια του αγώνα. **Να ψηφίσουμε όπως αγωνιζόμαστε και οραματιζόμαστε.**

Καμία υποχώρηση, κανένας συμβιβασμός, καμία ρωγμή! Να ψηφίσουμε όπως διδάσκουμε στα παιδαγωγικά παιδιά μας! Πως δηλαδή να γίνονται μαχητές της ζωής και της κοινωνίας. Αυτό είναι το μεγάλο μας υπερόπλο απέναντι στην αναχώρηση, τον ωχαδελφισμό, την παραίτηση και τη συνδιαλλαγή.

Κριτική

Μπορεί να αγωνιζόμαστε για την **πλήρη ισότητα όλων των ανθρώπων** αλλά δεν είμαστε **όλοι ίδιοι**. Ανάμεσα σε πολιτικά ρεύματα, παρατάξεις και ομάδες υπάρχουν μικρές ή μεγάλες διαφορές, οι οποίες θεωρούμε πως πρέπει (αν εξαιρέσουμε το φασισμό) να λύνονται με δημόσια, ανοιχτή, δημοκρατική κριτική παίρνοντας ως **κριτήριο την πράξη**.

Ως **Εκπαιδευτικός Όμιλος** είμαστε αντίθετοι, και ορισμένες φορές ακριβώς απέναντι, στις ηγεσίες των παρατάξεων:

✓ **ΔΑΚΕ – ΠΑΣΚ** γιατί εκφράζουν ό,τι πιο συντηρητικό στην εκπαίδευση, την οικονομία, την κοινωνία. Διαπλέκονται και συναλλάσσονται με την εκάστοτε εξουσία, είναι θερμοκήπια τυχοδιωκτών και αριβιστών.

✓ **ΜΕΤΑ – ΣΥΝΕΚ – ΣΥΡΙΖΑ** για τη διγλωσσία, τον οπορτουνισμό, τον τακτικισμό και το «δίπλωμα» μπροστά στις δυσκολίες, την απολογητική στάση προς την κυρίαρχη πολιτική που προσιδιάζει προς το νέο **κυβερνητικό συνδικαλισμό**

✓ **ΠΑΜΕ – ΕΣΑΚ – ΚΚΕ** για την περιφρόνηση των αγώνων, τον αναχωρητισμό, τη «χωριστή πλατεία» και τον αυτάρεσκο πολιτικό αυτισμό.

Διαφωνούμε επίσης με τις εφήμερες, φιγουρατζίδικες ενέργειες της αυθορμησίας, που έχουν ως πυρήνα «*να κάνουμε κάτι*» χωρίς στόχο και επόμενη ημέρα. Με προτάσεις που χωνεύονται εύκολα από το σύστημα (πχ «διαγραφή χρέους») που καταντούν αδειανό πουκάμισο μιας χρήσης. Με την ουτοπία πως μπορεί να διοικηθεί δημοκρατικά και αξιόπιστα ένα σχολείο μέσα στην κόλαση του καπιταλισμού και τη Σαχάρα του Μνημονίου. Με τις «γλυκερές» κουβέντες για το «*δικό μας διευθυντή ή προϊστάμενο*», οι οποίες υποβιβάζουν την πολιτική και την πείρα στο επίπεδο του «*εμένα μου αρέσει*».

Η κριτική μας πρέπει να γίνεται με πολιτικά όπλα και την ευθύνη αυτού που αγωνίζεται και διδάσκει. Όχι στείρα και αδιέξοδη, αλλά ανεβάζοντας ένα σκαλοπάτι τη συνείδηση όλων, καλλιεργώντας την ομαδικότητα και την προσφορά.

Τι είναι και τι θέλει ο Εκπαιδευτικός Όμιλος

Ο Εκπαιδευτικός Όμιλος με το περιοδικό του «αντιτετράδια της εκπαίδευσης» αποτελούν μια διακριτή συνιστώσα των Αγωνιστικών Παρεμβάσεων Συσπειρώσεων Κινήσεων στο χώρο της εκπαίδευσης. Ο Εκπαιδευτικός Όμιλος γεννήθηκε στο καμίνι των ιστορικών αγώνων του 1988 – 1990 και στην απεργία στις εξετάσεις. Ρίξαμε το σπόρο και τις ιδέες για διαρκή και παρατεταμένο αγώνα για την απεργία στις εξετάσεις, τις επιτροπές αγώνα, τη θεωρία των ταξικών φραγμών στο σχολείο, το ενιαίο συνδικάτο, το σχολείο που χωράει όλα τα παιδιά όλη τη γνώση και τους εκπαιδευτικούς, τον αγώνα ενάντια στην αξιολόγηση, την κριτική στην παρεχόμενη γνώση. Με 28 χρόνια παρουσίας, 109 τεύχη εκατοντάδες, άρθρα και αντίστοιχες παρεμβάσεις, δεκάδες ανταποκριτές και διακινητές ο Εκπαιδευτικός Όμιλος, κολεκτίβα ιδεών, αποτελεί τον πιο νευρώδη πολιτικοσυνδικαλιστικό και θεωρητικό πόλο στην εκπαίδευση.

Ως ιδρυτική συνιστώσα και λειτουργικό τμήμα των Αγωνιστικών Παρεμβάσεων – Συσπειρώσεων Κινήσεων θεωρούμε ότι το εκπαιδευτικό κίνημα πρέπει να στηρίζεται στις αρχές των 3 «αντί»:

- Αντιμπεριαλισμός
- Αντικαπιταλισμός
- Αντιρεφορμισμός (αντι-συνδιαχείριση) καθώς και στους στόχους
- Δημόσια Δωρεάν Παιδεία για όλους
- Αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας
- Δημοκρατία στο σχολείο, στο συνδικάτο, στην κοινωνία
- Ενιαίο Μέτωπο Αγώνα όλων των εργαζομένων
- Ο δάσκαλος διδάσκει και με το παράδειγμά του.

Τι να κάνουμε

- Να μην πάμε ούτε βήμα πίσω από τις διεκδικήσεις μας. Όσα είπαμε ισχύουν! Κανένας συμβιβασμός με το ρεαλισμό της υποταγής!
- Να επιστρέψουν στα σχολεία τους όλοι οι συνάδελφοί μας τώρα!
- Συλλογικές συμβάσεις εφ' όλης της ύλης! Να ζούμε με αξιοπρέπεια από το μισθό και τη σύνταξή μας!
- Αγώνας ενάντια στην αξιολόγηση, τη φτώχεια και τις απολύσεις!
- Ενιαίο Δημόσιο Δωρεάν Δωδεκάχρονο Σχολείο για όλα τα παιδιά! Όχι στο σχολείο των ταξικών φραγμών, της τράπεζας θεμάτων και της μαύρης ανήλικης εργασίας!
- Να ανοίξουν τώρα όλα τα σχολεία που έκλεισαν! Όλα τα παιδιά στις τάξεις τους!
- Μαζικοί διορισμοί μονίμων εκπαιδευτικών! Όλα τα παιδιά να έχουν τον Δάσκαλό τους!
- Να επανέλθει το ωράριο στα προηγούμενα επίπεδα άμεσα!

Δεν τελειώνεις ένα βιβλίο αν δεν γυρίσεις την πρώτη σελίδα!
Κάνε ένα βήμα μπροστά!
Οργάνωσε στο σωματείο και στο σχολείο ομαδικές αντιστάσεις!
Μάθε, μίλα, πάλεψε, οργανώσου!
Έλα σε επαφή με τον Εκπαιδευτικό Όμιλο και τις Παρεμβάσεις
Κανείς δεν είναι δυνατότερος από τους αποφασισμένους και οργανωμένους εργαζόμενους!
Η Παιδεία είναι κοινωνικό αγαθό, όχι εμπόρευμα!
Κάνε τα συνέδρια ΟΛΜΕ – ΔΟΕ βήμα αγώνα!
Ανάτρεψε όλες τις πολιτικές που περιφρονούν τη ζωή σου!

17ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΟΛΜΕ

Τα δικαιώματά μας και οι ανάγκες της εκπαίδευσης μπροστά!

Καμιά συμφωνία για νέα Μνημόνια - Δανειακές Συμβάσεις

Ανατρέπουμε την πολιτική κεφαλαίου - ιμπεριαλιστών - ΕΕ - ΔΝΤ!

Με όπλα τα ταξικά ανασυγκροτημένα συνδικάτα μας!

ΟΧΙ ΣΤΟ «ΡΕΑΛΙΣΜΟ» ΤΗΣ ΥΠΟΤΑΓΗΣ! ΚΑΝΟΥΜΕ ΤΑ ΑΔΥΝΑΤΑ ΔΥΝΑΤΑ!

Η πολιτική των πέντε χρόνων της μνημονιακής θύελλας, του καταιγισμού των αντιλαϊκών μέτρων που τσάκισαν εργατικά και κοινωνικά δικαιώματα και κατακτήσεις, της βαθιάς φτώχειας, της ανεργίας και εξαθλίωσης, της εργατικής και νεολαιίστικης γενοκτονίας, που επέβαλαν οι κυβερνήσεις της ΝΔ και του ΠΑΣΟΚ, με τις ερπύστριες του κεφαλαίου, της ΕΕ και του ΔΝΤ, ήρθε ανιμέτωπη με τη λαϊκή οργή, τις πολύμορφες αντιστάσεις και μεγάλους πανεργατικούς αγώνες. **Ητήθηκαν εκλογικά ΝΔ - ΠΑΣΟΚ και οι συγκυβερνήσεις τους.** Οι εκφραστές της πολιτικής που καταλήστεψε και αφαίμαξε τα λαϊκά εισοδήματα, που γκρέμισε τις κοινωνικές κατακτήσεις σε υγεία - Παιδεία - Πρόνοια, συνάντησαν την πλατιά λαϊκή αποδοκιμασία στις πρόσφατες εκλογές.

«ούτε ρήξη - ούτε υποταγή», το πολιτικό δόγμα της νέας κυβέρνησης

Από τις πρώτες ημέρες η νέα κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ κάνει σαφές ότι είναι ***«αδιαμφισβήτητη η δέσμευσή της να τηρήσει όλες τις δανειακές υποχρεώσεις της προς τους πιστωτές πλήρως και έγκαιρα».*** αποκαλυπτικές οι κυβερνητικές δηλώσεις ότι ***«δεν θα προβούν σε μονομερείς ενέργειες», ότι «θα ολοκληρώσουν την πορεία Δημοσιονομικής Προσαρμογής, χωρίς να θίξουν ό,τι θετικό έγινε».*** Την ίδια σιγμή ο πρωθυπουργός δηλώνει ***«ιδιαίτερα ευτυχής διότι βρίσκεται σε ευθεία συμφωνία με την πρωτοπόρα έρευνα διεθνών οργανισμών, όπως ο ΟΟΣΑ και το ΔΝΤ»!***

Η συμφωνία της 20ης Φλεβάρη δείχνει πολύ γρήγορα τα όρια της πολιτικής που χαράσσει η νέα κυβέρνηση. ***«Επανεξέταση των κυβερνητικών δαπανών στην παιδεία», «μεταρρυθμίσεις σύνδεσης μισθών, παραγωγικότητας, αξιολόγησης στο Δημόσιο», «υιοθέτηση των βέλτιστων πρακτικών της ΕΕ για την αγορά εργασίας», «αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης ... χωρίς αρνητικό δημοσιονομικό αντίκτυπο»*** είναι μόνο λίγα από τα «δημιουργικά ασαφή» που περιείχε το πρώτο mail Βαρουφάκη! Μπροσιά στις πιέσεις και τους ωμούς εκβιασμούς των ισχυρών του κεφαλαίου, των τοκογλύφων δανειστών και των διεθνών κέντρων του ιμπεριαλισμού σε ΕΕ, ΗΠΑ και ΔΝΤ, το **«δάσος» των μνημονιακών πυλώνων που δεν ξηλώνονται, προδιαγράφει την βέβαιη υλοτόμηση οποιουδήποτε υπεσχημένου «δέντρου» ανακούφισης.** Με δυο λόγια η νέα κυβέρνηση οδηγείται στην πλήρη ευθυγράμμιση, συμμόρφωση και τελικά στην ταπεινωτική υποταγή στα κελεύσματα για συνέχιση της μνημονιακής πολιτικής.

Εν αναμονή των λεγόμενων διαπραγματεύσεων επιχειρείται η πλήρης καθήλωση του εργατικού και λαϊκού παράγοντα ενώ «υποδεικνύεται» πως οφείλει να βάλει τα ζωτικά του αιτήματα στο εικονοστάσι του αύριο, αφού απαγορεύονται οι «μονομερείς ενέργειες» οικονομικού κόστους. Ταυτόχρονα ο λαός μας θα συνεχίσει να πληρώνει πολύ ακριβά και με αμέτρητες θυσίες το ληστρικό και τοκογλυφικό χρέος σε βάρος της παιδείας, της υγείας, του μισθού του και της ζωής των παιδιών του. Ένα χρέος που δεν του ανήκει, δεν το δημιούργησε ο ίδιος και δεν το χρωστά σε κανέναν.

Κεφάλαιο - ιμπεριαλιστές, ΕΕ και ΔΝΤ επιδιώκουν να εξολοθρεύσουν την όποια πεποίθηση ρήξης, ενισχύοντας ταυτόχρονα την αντίληψη της υποταγής στο «μονόδρομο» της πολιτικής που επιβάλλουν. Οι κυβερνητικές δηλώσεις ότι «θα κινηθούν εντός αυτού του πλαισίου πάση θυσία» σημαίνουν πλήρη αποδοχή του μονόδρομου αυτού.

Η εκπαίδευση στο προσκήνιο των αγώνων!

Μέσα στο καθεστώς της πολιτικής των μνημονίων οι εκπαιδευτικοί και η εκπαίδευση ήρθαν αντιμέτωποι με την οξυμένη επίθεση από τη συγκυβέρνηση ΝΔ - ΠΑΣΟΚ, των κομμάτων του σκληρού πυρήνα της ντόπιας ολιγαρχίας, υλοποιώνιας τις επιταγές της ΕΕ και του ΔΝΤ. Η πρωτοφανής –για τα εκπαιδευτικά χρονικά– επιβολή της διαθεσιμότητας, που εκδίωξε μαζικά από την εργασία χιλιάδες συναδέλφους μας, η εφαρμογή του αυξημένου ωραρίου, οι μηδενικοί διορισμοί, η δραματική αύξηση του αριθμού των μαθητών στα τμήματα, η επιβολή του αντιδραστικού - αντιεκπαιδευτικού νόμου για το Λύκειο και της κακόφημης αξιολόγησης, σε συνδυασμό με την ένταση του αυταρχισμού και του εκφοβισμού στα σχολεία και τους εκπαιδευτικούς, δημιούργησαν εκρηκτικές συνθήκες ασφυξίας στον κλάδο.

Η πολυήμερη απεργία του Σεπτέμβρη '13 αποτέλεσε κορυφαίο γεγονός της αντιπαράθεσης του κλάδου με την πολιτική των απολύσεων και της διάλυσης του Δημόσιου Σχολείου. Ο αγώνας ενάντια στο καθεσιώς της εργασιακής ομηρίας, της διαθεσιμότητας και των απολύσεων, για την επαναφορά των συναδέλφων μας και όλων των ειδικοτήτων στα σχολεία δεν έχει κριθεί ακόμα.

Η κυβερνητική επιχείρηση επιβολής της αξιολόγησης και της αυτοαξιολόγησης διά του εκφοβισμού και του τρόμου, συνάντησε τις σοβαρές αντιστάσεις του κλάδου μας. Ακόμα κι αν δεν ανατράπηκε συνολικά το πλαίσιο της αξιολόγησης, εντούτοις αποκαλύφθηκε το πραγματικό της περιεχόμενο, το οποίο συνδέεται άμεσα με τον κατακερματισμό των εργασιακών σχέσεων, με τις απολύσεις και την παρατεταμένη φτώχεια για χιλιάδες εκπαιδευτικούς.

Παρά όμως τα οξυμένα προβλήματα και τη γενικευμένη επίθεση απέναντι στην εκπαίδευση,

τον κλάδο μας και όλο το Δημόσιο, οι αγώνες δεν έφτασαν μέχρι το τέλος. Το συνδικαλιστικό κίνημα καθηλώθηκε από τη «νομιμότητα» της επιστράτευσης και της κρατικής καταστολής. Η εργοδοτική ΓΣΕΕ και η κυβερνητική ΑΔΕΔΥ, επιστρατεύτηκαν για να διασπάσουν τη δύναμη ενός πανδημοσιοϋπαλληλικού - πανεργατικού μετώπου αντί να συνεισφέρουν σ' αυτό. Με ευθύνη των πολιτικών δυνάμεων γι' αυτό. Καλλιεργήθηκε έντεχνα και συστηματικά η εκλογική προσμονή και η λογική της ανάθεσης, της επίλυσης των προβλημάτων από τους νέους επίδοξους «αριστερούς» κυβερνητικούς διαχειριστές.

Οι ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ, γεννημένες ακριβώς μέσα στην καρδιά όλων των μεγάλων αγώνων του εκπαιδευτικού κινήματος, αποτέλεσαν την «ατμομηχανή» που μαζί με τους χιλιάδες εκπαιδευτικούς που αγωνιούν και αγωνίζονται, έδωσαν το μαχητικό παρόν σε όλους τους αγώνες και τις μάχες, μικρές και μεγάλες, ενάντια στην πολιτική που σπέρνει την ανεργία, τη φτώχεια και την εξαθλίωση, που διαλύσει το Δημόσιο Σχολείο και αποκλείει τα παιδιά από τη μόρφωση. Κόντρα στις δυνάμεις εκείνες που «ξορκίζουν» τους λαϊκούς αγώνες, όταν δεν τους ελέγχουν, που θέλουν τους εργαζόμενους διασπασμένους και περιχαρακωμένους, που καλλιεργούν την αναμονή και την ανάθεση, θέτοντας το λαϊκό κίνημα σε ρόλο θεατή.

Ούτε βήμα πίσω από τις διεκδικήσεις μας

Οι ανακοινώσεις της νέας πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Παιδείας είναι αποκαλυπτικές. Η λιτή διατύπωση πως «ότι έχει να κάνει με οικονομικά δεν μπορεί να ικανοποιηθεί», απέναντι στο σύνολο των αιτημάτων του κλάδου παραπέμπει ευθέως στη συνέχιση της ίδιας πολιτικής. Οι απανωτές αρνήσεις για ικανοποίηση των αιτημάτων αύξησης των κονδυλίων για την εκπαίδευση, για δραστική μείωση των μαθητών στα τμήματα, για επαναφορά του ωραρίου, για μαζικούς και μόνιμους διορισμούς, ώστε να καλυφθούν όλες οι ανάγκες των σχολείων, για άνοιγμα των σχολείων που καταργήθηκαν τα προηγούμενα χρόνια, επιβεβαιώνουν ότι **και την επόμενη χρονιά οι εκπαιδευτικοί θα έρθουν αντιμέτωποι με όλα να προβλήματα** που υπάρχουν σήμερα. Και φυσικά κανένας λόγος δεν γίνεται για αυξήσεις στους εξανεμισμένους μισθούς των εκπαιδευτικών.

Οι δεσμεύσεις για «πάγωμα της αξιολόγησης», ενώ το πλαίσιο της εξωτερικής αξιολόγησης παραμένει στη θέση του γίνονται μόνο για επικοινωνιακούς λόγους και για να δημιουργήσουν ένα πέπλο ασφάλειας στον κλάδο, αφού η ηγεσία του υπουργείου Παιδείας επανέρχεται στο ζήτημα, με το μανδύα της «αποτίμησης του εκπαιδευτικού έργου». Την ίδια στιγμή η κυβέρνηση επιβεβαιώνει τη συνέχιση της πολιτικής του ενιαίου μισθολογίου, που συνδέει άμεσα τους μισθούς με την αποδοτικότητα και την κινητικότητα.

Ακόμα και η επαναφορά στην εργασία των συναδέλφων που βρίσκονται σε διαθεσιμότητα εδώ και δύο σχεδόν χρόνια, επιχειρείται από την κυβέρνηση να υλοποιηθεί με κουτσουρεμένους όρους. Συμψηφίζοντάς τους από τις ήδη αναιμικές 15.000 νέες προσλήψεις που αφορούν το σύνολο του Δημοσίου, μειώνοντας έτσι ακόμα περισσότερο τους όποιους μόνιμους διορισμούς για την κάλυψη των δυσθεώρητων κενών στα σχολεία. Παράλληλα, καμία οικονομική αναπλήρωση των απωλειών των συναδέλφων αυτών δεν προβλέπεται, πολλοί από τους οποίους έχουν σταματήσει να μισθοδοτούνται εδώ και πάνω από ένα χρόνο.

Η δειλή αντιμετώπιση ορισμένων ακραίων μνημονιακών συνεπειών, που αποτέλεσαν τις αιχμές του συνδικαλιστικού κινήματος των εκπαιδευτικών και των σκληρών αγώνων του (διαθεσιμότητα, Τράπεζα θεμάτων, (αξιολόγηση), είναι υπονομευμένη, όταν δεν ξηλώνονται οι πυλώνες της πολιτικής ΕΕ και ΟΟΣΑ που τις παράγουν. Πολύ περισσότερο που διατυπώνεται με σαφήνεια ότι οι εργαλειοθήκες τους είναι σε πλήρη ισχύ και η κυβέρνηση δεσμεύεται για την υλοποίηση των αντιδραστικών τους αναδιαρθρώσεων.

Δεν πρέπει να υποταχθούμε στο «ρεαλισμό» της «αντικειμενικής κατάστασης». Προτεραιότητές μας είναι η εκπαίδευση για όλα τα παιδιά, το Δημόσιο Σχολείο, να ζούμε με αξιοπρέπεια από την εργασία μας, τα δημόσια και κοινωνικά αγαθά, τα δημοκρατικά μας δικαιώματα, να ορίζουμε εμείς τις τύχες μας. Δεν έχουμε ανάγκη από προστάτες, αλλά από πολιτικές δυνάμεις αποφασισμένες να βάλουν πλάτη γι' αυτά.

Όλες οι διεκδικήσεις μας παραμένουν ζωντανές και επίκαιρες. Οφείλουμε να μην χαμηλώσουμε ούτε μια σπιθαμή τον πήχη των άμεσων και ζωτικών μας αιτημάτων, αν θέλουμε να διαβούμε ελπιδοφόρους δρόμους.

Διαρκής αγώνας για Δημόσια και Δωρεάν Παιδεία για όλα τα παιδιά!

Οι συνθήκες εργασίας των εκπαιδευτικών είναι συνθήκες μάθησης των μαθητών. Εκπαιδευτικός πεινασμένος, ανασφαλής, φοβισμένος, χωρίς παιδαγωγική ελευθερία και αξιοπρέπεια, δηλαδή ο «κρατικός υπάλληλος», εφαρμοστής εντολών, δεν μπορεί να είναι καλός Δάσκαλος. Με το αγωνιστικό μας παράδειγμα, με το πάθος και την αυτοθυσία κρατάμε όρθια την εκπαίδευση και τιμάμε τον τίτλο του «Δασκάλου».

Αντιστεκόμαστε στο σχολείο της Δημοσιονομικής Προσαρμογής, της λιτότητας και της υποχρηματοδότησης, της αγοράς και των ιδιωτικοποιήσεων. Βρισκόμαστε στον αντίποδα του σχολείου των κατευθύνσεων της ΕΕ και του ΟΟΣΑ, του σχολείου των ταξικών φραγμών, της κατακερματισμένης γνώσης, των δεξιοτήτων και των πολλαπλών εξεταστικών φίλτρων που αποκλείει πρόωρα τη νέα γενιά από τη μόρφωση και την εξωθεί στην πρόωρη κατάρτιση και στη μαθητεία -τζάμπα εργασία χωρίς δικαιώματα.

Αγωνιζόμαστε για το Ενιαίο Δωδεκάχρονο Δημόσιο και Δωρεάν Σχολείο για όλα τα παιδιά. Διεκδικούμε ένα σχολείο, που αμφισβητεί το ρόλο του υπάρχοντος, της αναπαραγωγής της αστικής εξουσίας και των κοινωνικών αντιθέσεων, γνωρίζοντας ότι παραπέμπει στο μέλλοντα χρόνο μιας κοινωνίας απελευθερωμένης από τα δεσμά του καπιταλιστικού κέρδους, της αχαλίνωτης εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο. Γι' αυτό το θέλουμε **Ενιαίο,** γιατί συγκρούεται με τον ταξικό διαχωρισμό μεταξύ διανοητικής - χειρονακτικής εργασίας. **Δημόσιο,** γιατί είναι λαϊκή κατάκτηση και καθολικό κοινωνικό δικαίωμα. **Δωρεάν,** γιατί είναι χιλιοπληρωμένο από τον ιδρώτα των εργαζόμενων και των λαϊκών στρωμάτων. **Δωδεκάχρονο,** γιατί όλα τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην ολόπλευρη μόρφωση.

Αυτό το όραμα δεν το φυλάμε στο εικονοστάσι, αλλά φωτίζει τη δράση μας στο σήμερα.

Ισχυροποίηση και ταξική ανασυγκρότηση των συνδικάτων

Η ανατροπή της αντιλαϊκής πολιτικής των μνημονίων κεφαλαίου - ΕΕ - ΔΝΤ και η διεκδίκηση των άμεσων ζωτικών, αλλά και των μακροπρόθεσμων αιτημάτων μας, περνάει μέσα από την αγωνιστική ανασυγκρότηση και ενίσχυση των σωματείων μας, των συλλογικών μας διαδικασιών. Στην περίοδο αυτή είναι μέγιστη η ανάγκη να σπάσει η αναμονή, που δίνει «πίστωση χρόνου» και να μπουν ξανά τα συνδικάτα σε τροχιά συλλογικών διαδικασιών και αγωνιστικών κινητοποιήσεων.

Οι ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ έδιναν και συνεχίζουν να δίνουν όλες τους τις δυνάμεις στην κατεύθυνση αυτή. Για να γίνει η Ομοσπονδία μας όπλο διεκδίκησης στα χέρια των εκπαιδευτικών. Για να περάσει η υπόθεση των αγώνων στα χέρια των εκπαιδευτικών, σε αντιπαράθεση με τη γραμμή του παλιού κρατικού και κυβερνητικού συνδικαλισμού, που θέλει να μετατρέψει τα συνδικάτα σε ουρά και χειροκροτητές της κυβερνητικής πολιτικής.

Η πολιτική που θέλει τα συνδικάτα υποταγμένα και χειραγωγημένα δεν είναι καινούργια μέσα στο συνδικαλιστικό κίνημα. Έρχεται από παλιά. Κουβαλάει στις χειραποσκευές της ό,τι πιο σκουριασμένο. Οι ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ με σταθερό και αταλάντευτο τον αγωνιστικό προσανατολισμο τους και τη βαθιά πίστη στις αστείρευτες δυνάμεις του εκπαιδευτικού κινήματος, θα συνεχίσουν να μάχονται ενάντια στη γραμμή της ανάθεσης, της συνθηκολόγησης, του συμβιβασμού και της υποταγής με όποιο προσωπείο και αν εμφανίζεται κάθε φορά. **Καλούμε τον**

κόσμο της εκπαίδευσης να συσπειρωθεί και να οργανωθεί τώρα στα πρωτοβάθμια σωματεία. Να ενισχύσει και να αναδείξει τις **Γενικές Συνελεύσεις** ως το **αποφασιστικό όπλο του κλάδου.** Οι αγώνες και τα σωματεία μπορούν και πρέπει να περάσουν στα χέρια των εκπαιδευτικών.

Ιδιαίτερα στην περίοδο που διανύουμε, θεωρούμε ώριμη και πολιτικά αναγκαία την υλοποίηση του διαχρονικού αιτήματος για ένα **ενιαίο συνδικάτο της εκπαίδευσης.** 150.000 δάσκαλοι και καθηγητές με κοινό εργασιακό - οικονομικό - ασφαλιστικό καθεστώς, που αναπνέουν τον ίδιο αέρα της κιμωλίας καθημερινά, με κοινό εργοδότη και κοινά προβλήματα δεν μπορεί παρά να έχουν και κοινή δράση. Αλλά και η ουσιαστική διεκδίκηση μιας άλλης εκπαίδευσης το προϋποθέτει. Όπως και την ανασυγκρότηση του πανεκπαιδευτικού μετώπου σε όλη την εκπαίδευση, που έδειξε σοβαρά δείγματα γραφής στην πάλη για το άρθρο 16. Εργαζόμαστε στην κατεύθυνση ενός ενιαίου συνδικάτου που ενώνει τις δεκάδες χιλιάδες Εκπαιδευτικών. **Ένα Συνδικάτο που αποτελεί ισχυρή δύναμη πυρός, που παλεύει, υπερασπίζεται και διεκδικεί Δημόσια Δωρεάν Παιδεία για όλα τα παιδιά, συνολική αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των εκπαιδευτικών.** Ταυτόχρονα, συμβάλλουμε στο συντονισμό των πρωτοβάθμιων σωματείων σε όλο το Δημόσιο και τον Ιδιωτικό τομέα, σπάζοντας την εργοδοτική λογική της ΓΣΕΕ και την αδράνεια της ΑΔΕΔΥ, αλλά και των πολιτικών δυνάμεων που θέλουν να κρατούν καθηλωμένους τους κλάδους σε ρόλο θεατή.

Για τη στάση των άλλων συνδικαλιστικών δυνάμεων

Τη διετία που μεσολάβησε από το 16ο μέχρι το τωρινό 17ο Συνέδριο της ΟΛΜΕ, οι πολιτικές και κυβερνητικές εναλλαγές είχαν έντονη την αντανάκλασή τους και μέσα στο Συνδικάτο. Οι κλασσικές δυνάμεις - πυλώνες των κυβερνήσεων ΝΔ και ΠΑΣΟΚ, οι ΔΑΚΕ και ΠΑΣΚ, που μέχρι χθες αποτελούσαν τους απολογητές και χειροκροτητές της κυβερνητικής πολιτικής, σήμερα παρουσιάζονται όψιμα ως αντιμνημονιακοί. Επιχειρούν με βάση τα αδιέξοδα της σημερινής κυβέρνησης να «αθωώσουν» όλη την προηγούμενη πολιτική των κυβερνήσεων και συγκυβερνήσεων ΝΔ και ΠΑΣΟΚ που έφεραν το λαό και τον τόπο στη σημερινή κατάσταση. Υιοθετούν μια ρηχή αντιπολιτευτική στάση, ώστε να μην θίγονται τα ιερά και τα όσια των «θεσμών» (ΕΕ - ΟΟΣΑ - ΔΝΤ), των οποίων οι ΣαμαροΒενιζέλοι είναι ο πιο καθαρόαιμοι ιδεολογικοί και πολιτικοί εκφραστές. Αυτό δεν τους εμποδίζει να συνηγορούν με τα ΣΥΝΕΚ στις κυβερνητικές επιλογές, μη καταγγέλλοντας τη νέα συμφωνία. **Πρέπει να μαυριστούν!**

Η ηγεσία του **ΠΑΜΕ,** μπροστά στα οξυμένα προβλήματα της εκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών όλη τη διετία που διανύσαμε, επέλεξε τη γραμμή του χωριστού δρόμου, της υπόσκαψης των κινητοποιήσεων με πρόσχημα την ιδεολογική και ταξική «καθαρότητα». Απέναντι στο εκπαιδευτικό σκίρτημα το Σεπτέμβρη του 2013, επιχείρησαν να σπείρουν την απόλυτη ηττοπάθεια στον κλάδο. Επιμένει να επιλέγει τη γραμμή του διαχωρισμού και της περιχαράκωσης των εργαζομένων αντί να συμβάλλει στην ενότητα του κλάδου πάνω ακριβώς στη βάση των αιτημάτων και διεκδικήσεών του. Περιορίζεται σε μια κοινοβουλευτικού τύπου κριτική και «αποκάλυψη» των προθέσεων της κυβέρνησης. Δεν διστάζει μάλιστα να επιτίθεται στις Παρεμβάσεις για να τορπιλίσει οποιαδήποτε συζήτηση για τους όρους, το περιεχόμενο και τη μορφή της προσπάθειας για κοινή δράση, στη βάση του αγωνιζόμενου και αγωνιώντος κόσμου της εκπαιδευτικής Αριστεράς.

Οι δυνάμεις των ΣΥΝΕΚ που μέχρι χθες κατήγγειλαν την πολιτική της ΕΕ και του ΔΝΤ και προσυπέγραφαν αντίστοιχα αιτήματα και διεκδικήσεις του κλάδου, σήμερα παρουσιάζονται στην πράξη με το πρόσωπο της **υποταγής στο «ρεαλισμό» της «αντικειμενικής κατάστασης»** της χώρας. Καλούν τους εκπαιδευτικούς να δώσουν «πίστωση χρόνου» στη νέα κυβέρνηση και τα συνδικάτα -όπου μπορούν- να μετατραπούν σε «αριστερά στηρίγματα» της κυβερνητικής πολιτικής. Με αυτή τη στάση και την τοποθέτησή τους για την κυβερνητική πολιτική, διαμορφώνουν ένα πεδίο αναπόφευκτης υποταγής, προβάλλοντας πολιτικά συνθήματα και ιδεολογήματα, άμεσα και μακροπρόθεσμα επικίνδυνα στην εμπέδωσή τους, για την ανάπτυξη του κινήματος.

Έτσι οι δυνάμεις των **ΣΥΝΕΚ** θέτουν σαν κεντρικό στόχο του συνδικαλιστικού κινήματος αόριστα την απόρριψη της λιτότητας, αποσυνδέοντάς την όμως από τις λεγόμενες αναδιαρθρώσεις τις οποίες η σημερινή κυβέρνηση συνυπογράφει με την ΕΕ και τον ΟΟΣΑ και δηλώνοντας θεματοφύλακάς τους. **Τα αιτήματα** για μαζικούς διορισμούς κι αυξήσεις στους μισθούς και στον προϋπολογισμό παιδείας άμεσα, κρίνονται **μαξιμαλιστικά** και **ανεπίτρεπτα** όταν *«υπάρχει τόση φτώχεια».* Όσο χαμηλώνουμε το μπόι του κινήματος στο ύψος των επιταγών ΕΕ, ΟΟΣΑ, κεφαλαίου, τόσο πιο μαξιμαλιστικός θα φαίνεται οποιοσδήποτε στόχος ξεφεύγει από αυτούς. Με δεδομένη την υποχώρηση στα οικονομικά αιτήματα, η συζήτηση περί «δημοκρατίας» και «άλλου εκπαιδευτικού προτύπου» στα λόγια, περισσεύει. Το τελευταίο πράγμα που χρειάζεται σήμερα το εκπαιδευτικό κίνημα είναι μια **νέα έκδοση κυβερνητικού συνδικαλισμού,** που θα απολογείται και θα δικαιολογεί την κυβέρνηση, την ίδια ώρα που θα παραιτείται ή και θα υπονομεύει τη συνειδητή ενεργοποίηση του εκπαιδευτικού κινήματος απέναντι στα σχέδια κεφαλαίου - ιμπεριαλιστών και ντόπιας ολιγαρχίας.

Οι ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ μπροστά στο 17ο Συνέδριο της ΟΛΜΕ

Οι Παρεμβάσεις συμπληρώνουν φέτος 26 χρόνια συνεπούς αγωνιστικής παρουσίας στο συνδικαλιστικό κίνημα των εκπαιδευτικών. Βρισκόμαστε πάντα σε πλήρη αντιπαράθεση με τη γραφειοκρατία στα συνδικάτα και τον φιλοκυβερνητικό και εργοδοτικό συνδικαλισμό, σε σύγκρουση με τη λογική της ανάθεσης, της συνδιαχείρισης και της συνθηκολόγησης. Βασικός γνώμονας στη πολύχρονη παρουσία μας ήταν η βαθιά πεποίθηση ότι μόνο με τη σταθερή προσήλωση στην υπόθεση των αγώνων και ταυτόχρονα με την ενίσχυση της πραγματικής ταξικής πτέρυγας της εκπαιδευτικής Αριστεράς, μπορούν να αλλάξουν τα πράγματα προς όφελος των εκπαιδευτικών και της εκπαίδευσης, αλλά και γενικότερα προς τα λαϊκά και εργατικά συμφέροντα. Και αυτή την υπόθεση συνεχίζουμε να υπηρετούμε ακλόνητα. Όχι χωρίς λάθη και ανεπάρκειες. Βλέποντας αυτοκριτικά την πορεία μας, οφείλουμε να απλώσουμε τα σχήματά μας παντού και να δυναμώσουμε τη συλλογικότητά μας. Αγωνιζόμενοι να βρούμε καλύτερες μορφές οργάνωσης της δράσης των εκπαιδευτικών, ενισχύοντας τη ζωή των ΕΛΜΕ. Τονώνοντας τον αποφασιστικό αγωνιστικό βηματισμό μας απέναντι στη λογική της ανάθεσης που καλλιεργείται από τον «επίσημο» συνδικαλισμό. Περιφρουρώντας αποφασιστικά τις Γενικές Συνελεύσεις, ακόμα κι όταν το ΔΣ της ΟΛΜΕ αδρανεί, αλλά και τη μεταφορά των αποφάσεων τους όταν αυτές υπονομεύονται όπως το Μάη του 2013.

Ιδιαίτερα στη σημερινή πολιτική συγκυρία που η καπιταλιστική κρίση οξύνεται και βαθαίνει, που χαλκεύονται για το λαό και τον τόπο νέα σκληρά δεινά από τις δυνάμεις της ντόπιας πλουτοκρατίας, του κεφαλαίου και των ιμπεριαλιστών, θεωρούμε απολύτως αναγκαίο ότι πρέπει το εργατικό και λαϊκό κίνημα να μπει ξανά σε τροχιά νέων κινητοποιήσεων με όχημα ένα ισχυρό και μαχητικό Συνδικάτο

που δεν συνθηκολογεί και δεν συμβιβάζεται αλλά ενώνει, εμπνέει και καθοδηγεί τους μαζικούς αγώνες. **Διεκδικούμε πίσω τη ζωή που μας ανήκει!**

Τα οράματά μας δεν τελειώνουν όμως σε μια διαφορετικού τύπου διαχείριση ή «μεταρρύθμιση» του σημερινού σάπιου εκμεταλλευτικού συστήματος. Αντίθετα, παραπέμπουν σε μια άλλη κοινωνία που θα εξαλείψει την βάρβαρη εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, που υπηρετεί πραγματικά τις ανάγκες των εργαζομένων και του λαού. Παράλληλα με την άμεση αγωνιστική διεκδίκηση όλων των δικαιωμάτων μας δεν σταματάμε να αποκαλύπτουμε την αυταπάτη που κρύβεται πίσω από τις διακηρύξεις εκείνες που επιχειρούν να μεταμφιέσουν την ΕΕ, το ΔΝΤ, τον ΟΟΣΑ και το ΝΑΤΟ, μετονομάζοντάς τους σε «θεσμούς» ή «ισότιμους εταίρους». Ταυτόχρονα παλεύουμε για τη συγκρότηση ενός ισχυρού πανεργατικού - παλλαϊκού μετώπου αντίστασης και πάλης για να σπάσουν τα δεσμά με τις δυνάμεις του κεφαλαίου και του ιμπεριαλισμού σε ΕΕ, το ΔΝΤ και το ΝΑΤΟ, ως όρο για να αποτινάξει οριστικά ο λαός μας τη βάρβαρη πολιτική των Μνημονίων που του επιβάλλονται.

Απευθύνουμε προσκλητήριο στήριξης και ενίσχυσης των Παρεμβάσεων, της ταξικής πτέρυγας, της μαχόμενης εκπαιδευτικής Αριστεράς μέσα στην Ομοσπονδία, για ένα Συνδικάτο ισχυρό, μαχητικό και διεκδικητικό.

Διαρκής αγώνας!

Παλεύουμε για τη δημιουργία πανεργατικού παλλαϊκού μετώπου για την

- ✓ Ανατροπή της βάρβαρης και αντιλαϊκής πολιτικής που επέβαλαν τα απανωτά μνημόνια και οι πυλώνες τους. Ακύρωση μεσοπρόθεσμων, προγραμμάτων δημοσιονομικής σταθερότητας, δανειακών συμβάσεων και όλων των εφαρμοστικών νόμων. Καμιά νέα ανάλογη συμφωνία!
- ✓ Έξοδο της χώρας μας από ΕΕ - ΔΝΤ - ΝΑΤΟ και κάθε άλλο ιμπεριαλιστικό οργανισμό. Καμία συμμετοχή στις ιμπεριαλιστικές πολεμικές εκστρατείες!
- ✓ Διαγραφή του λιστρικού και τοκογλυφικού χρέους που επιβάλλει στο λαό μας νέες θηλιές!
- ✓ Ακύρωση των συμφωνιών ιδιωτικοποιήσεων. Δεν πουλάμε! Δεν παραχωρούμε το δημόσιο πλούτο!
- ✓ Απαλλαγή της χώρας και του λαού μας από όλα τα ιμπεριαλιστικά δεσμά!

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

- ✓ Να καταργηθεί ο νόμος για το «νέο Λύκειο», για την αντιδραστική αναδιάρθρωση της εκπαίδευσης (Ν.4186/2013 Ν.3848/2010). Όχι στο σχολείο των αποκλεισμών, που διώχνει τους μαθητές, σκοτώνει τη γνώση και επιβάλλει την εφήμερη κατάρτιση και τη μαθητεία-απλήρωτη και ανασφάλιστη εργασία. Όχι στους ταξικούς και εξεταστικούς φραγμούς!
- ✓ Ενιαίο δημόσιο και δωρεάν 12χρονο, υποχρεωτικό σχολείο για όλα τα παιδιά!
- ✓ Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση ενταγμένη στο δημόσιο σύστημα εκπαίδευσης και εξ ολοκλήρου στο Υπουργείο Παιδείας. Να επανέλθουν τώρα όλοι οι τομείς και οι ειδικότητες που καταργήθηκαν! Επαγγελματικά δικαιώματα στους τίτλους σπουδών! Όχι στην κερδοσκοπία των πιστοποιήσεων και το χτύπημα των εργασιακών δικαιωμάτων!
- ✓ Ανατροπή όλου του πλαισίου της αξιολόγησης, εσωτερικής - εξωτερικής και αυτοαξιολόγησης που ανοίγει το δρόμο σε απολύσεις, βαθαίνει τη φτώχεια των εκπαιδευτικών και οδηγεί στο κλείσιμο τα σχολεία, καθώς και κάθε άλλης παραλλαγής αυτής της πολιτικής. Παιδαγωγική ελευθερία στο σχολείο. Περιοδική επιμόρφωση όλων των εκπαιδευτικών!
- ✓ Καμιά συγχώνευση - κατάργηση σχολείου. Να ανοίξουν όλα τα σχολεία που έκλεισαν!
- ✓ 20 μαθητές στο τμήμα, 15 στις κατευθύνσεις και 10 μαθητές ανά καθηγητή στα εργαστήρια!
- ✓ Αύξηση των δαπανών για την εκπαίδευση στο 5% του ΑΕΠ ή το 15% του προϋπολογισμού. Έκτακτη επιχορήγηση τώρα για την ουσιαστική αντιμετώπιση των εξόδων των σχολείων, για τη σίτιση, ασφάλιση υγεία των μαθητών μας!

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΕ ΜΟΝΙΜΗ ΣΤΑΘΕΡΗ και ΑΞΙΟΠΡΕΠΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

- ✓ Συλλογικές συμβάσεις εφ' όλης της ύλης. Πραγματικές αυξήσεις στους μισθούς και στις συντάξεις για να μπορούμε να ζούμε με αξιοπρέπεια! Κανένας εκπαιδευτικός με λιγότερα από 1000€. Κατάργηση του ενιαίου μισθολογίου. Καμία σύνδεση μισθού και αξιολόγησης. Άμεση επαναφορά του 13ου και 14ου μισθού. Άμεσα διεκδικούμε το ξεπάγωμα όλων των μισθολογικών και βαθμολογικών ωριμάνσεων χωρίς όρους και προϋποθέσεις. Ακώλυτη μισθολογική και βαθμολογική προαγωγή για όλους τους εργαζομένους!
- ✓ Σταθερή και μόνιμη εργασία για όλους. Κανένας εκπαιδευτικός με ελαστική σχέση εργασίας. Μαζικές προσλήψεις μονίμων εκπαιδευτικών εδώ και τώρα, ώστε να καλυφθούν οι τραγικές ανάγκες των σχολείων και των μαθητών. Πλήρη εργασιακά, εκπαιδευτικά και ασφαλιστικά δικαιώματα στους αναπληρωτές!
- ✓ Να επιστρέψουν πίσω στις θέσεις τους όλοι οι συνάδελφοι που βρίσκονται σε καθεστώς διαθεσιμότητας. Άμεση και πλήρη οικονομική αποκατάσταση όλων των εκπαιδευτικών σε διαθεσιμότητα. Κανένας συμψηφισμός που στερεί από την εκπαίδευση θέσεις εργασίας και καλλιεργεί την κοινωνική ανθρωποφαγία!
- ✓ Καμιά μετακίνηση, υποχρεωτική μετάταξη - διαθεσιμότητα - απόλυση. Οργανικές θέσεις για όλους τους εκπαιδευτικούς!
- ✓ Γενναία οικονομική ενίσχυση των ασφαλιστικών μας ταμείων. Να γυρίσουν πίσω άμεσα όλα τα χρήματα που υφαρπάχθηκαν. Ανατροπή όλων των αντιασφαλιστικών νόμων. Σύνταξη με 30 χρόνια δουλειάς χωρίς όριο ηλικίας. Σύστημα υγείας - συνταξιοδότησης - πρόνοιας -κοινωνικής ασφάλισης για όλους αποκλειστικά δημόσιο και δωρεάν!
- ✓ Κάτω τα χέρια από τα αποθεματικά των ταμείων μας! Ούτε ένα ευρώ από τα ασφαλιστικά μας ταμεία για τις δόσεις του ΔΝΤ και της ΕΚΤ!

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΔΩΡΕΑΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΑΓΑΘΑ!

- ✓ Παιδεία - υγεία - ασφάλιση - ρεύμα και νερό για όλο το λαό!
- ✓ Όχι στη διάλυση - συρρίκνωση - ιδιωτικοποίηση των δημόσιων αγαθών. Να ακυρωθούν όλες οι ιδιωτικοποιήσεις. Κατάργηση του ΤΑΙΠΕΔ.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ ΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ!

- ✓ Να καταργηθεί το καθεστώς της πολιτικής επιστράτευσης απεργών!
- ✓ Σταμάτημα κάθε συνδικαλιστικής δίωξης, κάθε απόπειρα τρομοκράτησης συναδέλφων μέσω πειθαρχικών, διαθεσιμότητας, υποχρεωτικών μεταθέσεων!
- ✓ Καμιά δίωξη ενάντια στους αγωνιζόμενους εκπαιδευτικούς!

Απέναντι στο νέο γύρο ιμπεριαλιστικής επέλασης κεφαλαίου – ΔΝΤ – ΕΕ οργανώνουμε πολύμορφο αγώνα διαρκείας!

Το συνδικάτο και οι αγώνες στα χέρια των εκπαιδευτικών

Στηρίξτε τις ταξικές δυνάμεις στην εκπαίδευση!

Ψηφίστε ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΕΙΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΣΥΝΔΙΚΑΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

(για μια ακόμη φορά)

γράφει ο Γιώργος Σόφης

Προτάξαμε σ' αυτό το σημειωμά μας για την ανάγκη δημιουργίας ενιαίου συνδικάτου δασκάλων και καθηγητών, ένα ντοκουμέντο σε μια περίοδο πολύ δύσκολη για το συνδικαλιστικό και γενικότερα το λαϊκό κίνημα για να τονίσουμε ότι η πρότασή μας δεν είναι μία «φαεινή» ιδέα η οποία προσπαθεί να δημιουργήσει εντυπώσεις. Αντίθετα την επαναφέρουμε για να υπενθυμίσουμε την μία αναγκαία κατεύθυνση που αποτελούσε το αίτημα των δεκάδων χιλιάδων εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης εδώ και πάνω από 50 χρόνια και δυστυχώς παραμένει μέχρι σήμερα ανεκπλήρωτη.

Βέβαια η πρόταση του τότε μιλούσε για μια συνομοσπονδία των εκπαιδευτικών εξ' αιτίας των συνθηκών που επικρατούσαν στην ΑΔΕΔΥ και που δεν επέτρεπαν στις εκπαιδευτικές ενώσεις να συμμετέχουν στο ενιαίο δημοσιοϋπαλληλικό κίνημα. Παρ' όλα αυτά εξέφραζαν στην πραγματικότητα τους πόθους για την οργανική ενότητα ενός ουσιαστικά ενιαίου κλάδου που κάποιοι φρόντιζαν να τον κρατούν διαιρεμένο. Να τονίσουμε επίσης ότι την ίδια περίοδο και στις ιδιαίτερα δύσκολες συνθήκες έμπαινε ουσιαστικά στην ημερήσια διάταξη και το αίτημα για δημόσια και δωρεάν παιδεία σαν κεντρικός στόχος του εκπαιδευτικού κινήματος στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, η οποία ήταν απρόσιτη για τη μεγάλη πλειοψηφία των λαϊκών στρωμάτων. Αξίζει ακόμα να αναφέρουμε για την ιστορία ότι ανακοινώσεις του Δ.Σ. της ΟΛΜΕ μερικά χρόνια πριν (1949) αποτελούν όνειδος για την ιστορία της εκπαίδευσης, όταν η ηγεσία της ομοσπονδίας συμπαρατάσσονταν με τις βαθύτατα αντιδραστικές μετεμφυλιακές κυβερνήσεις που έστελναν χιλιάδες αγωνιστές εκπαιδευτικούς του αριστερού και κομμουνιστικού κινήματος στις φυλακές, τις εξορίες και τις εκτελέσεις.

Επαναφέρουμε λοιπόν σήμερα την πρότασή μας για ενιαίο συνδικάτο στην εκπαίδευση προβάλλοντας τα εξής ζητήματα.

Οι εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έχουν τον ίδιο εργοδότη, το κράτος, με εκφραστή του το υπουργείο παιδείας (ή όπως αλλιώς το ονομάζουν κάθε φορά). Να υπενθυμίσουμε επίσης ότι ο μισθός σήμερα είναι κοινός για όλους τους εκπαιδευτικούς, όλοι έχουν σχεδόν τα ίδια τυπικά προσόντα (απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης). Η ενοποίηση αυτή θα είναι ίσως και η καλύτερη απάντηση σε όλες εκείνες τις διχαστικές και ταυτόχρονα καθυστερημένες φωνές που θυμούνται ότι οι δάσκαλοι δεν έχουν διαγωνίσματα, έχουν λιγότερα παιδιά στην τάξη και άλλα σαθρά επιχειρήματα. Είναι βέβαια οι ίδιοι που λένε γιατί οι φιλόλογοι να παίρνουν τον ίδιο μισθό με το γυμναστή που δεν έχει να διορθώσει εκθέσεις, ή τους φυσικούς που δεν «*καταλαβαίνουν*» γιατί να παίρνουν τα ίδια χρήματα με τους τεχνολόγους που φτιάχνουν κουτάκια και τόσα άλλα αντιδραστικά επινοήματα που στην πραγματικότητα κρύβουν την πιο συντεχνιακή και πιο καθυστερημένη αντίληψη που θεωρεί ότι όσοι λιγότεροι είμαστε τόσο πιο εύκολα μπορούμε να κερδίσουμε κάτι, κάτω απ' το τραπέζι, με τη λογική του ρουσφετιού και της κομματικής πελατείας.

Το συνδικαλιστικό κίνημα για να μπορεί να υπάρχει, για να μπορεί να μάχεται, να αγωνίζεται και να κερδίζει, πρέπει να έχει συμμάχους μέσα στην κοινωνία. Επομένως χρειάζεται πρώτον να ενοποιήσει τα αιτήματά του με άλλους εργαζόμενους που έχουν τον ίδιο εργοδότη (εν προκειμένω το κράτος) και ταυτόχρονα να έχει αιτήματα που να αγκαλιάζουν τη μεγάλη πλειοψηφία της κοινωνίας, δηλαδή τους εργαζόμενους και τα ευρύτερα λαϊκά στρώματα. Τα αιτήματα αυτά συμπυκνώνονται ουσιαστικά σε ένα, που περιγράφει το σύνολο της εκπαιδευτικής πολιτικής που είναι η **Δημόσια Ενιαία Δωδεκάχρονη και Δωρεάν Παιδεία** για όλα τα παιδιά, χωρίς φυλετικές, κοινωνικές και θρησκευτικές διακρίσεις. Φυσικά εννοείται και η υποχρεωτική προσχολική εκπαίδευση για όλα τα παιδιά. Το αίτημα αυτό που έχει τις ρίζες του στη δεκαετία του '60 και που εν μέρει το αποδέχτηκε και η τότε κυβέρνηση, αφ' ενός μεν γιατί το προοδευτικό κίνημα το απαιτούσε επιτακτικά και αφ' ετέρου γιατί το απαιτούσε και η καπιταλιστική ανάπτυξη της χώρας την εποχή εκείνη, σήμερα μπαίνει σε αμφισβήτηση απ' τις πολιτικές της πρωτοφανούς καπιταλιστικής βαρβαρότητας, της πολιτικής των μνημονίων και της υποδούλωσης. Θεωρούμε ότι το αίτημα αυτό συσπειρώνει και τακτικά αλλά και στρατηγικά τη συντριπτική πλειοψηφία των εκπαιδευτικών.

Θα μπορούσαμε να αναφέρουμε και πολλά άλλα παραδείγματα και επιχειρήματα για να αναλύσουμε την αναγκαιότητα του κοινού βηματισμού δασκάλων και καθηγητών. Δεν το θεωρούμε αυτή τη στιγμή αναγκαίο. Εκείνο που όμως θεωρούμε αναγκαίο και επιβεβλημένο είναι να γίνει σήμερα η πρόταση αυτή πραγματικότητα. Την έχουμε καταθέσει και άλλες φορές. Πολλοί μας είπαν ότι την θεωρούν σωστή. Φρόντισαν όμως να μην κάνουν τίποτε για να εφαρμοστεί. Ελπίζουμε ότι δεν θα έχουν ξανά την ίδια στάση.

Καθηγητές δάσκαλοι και εργαζόμενος λαός, μια γροθιά, για ένα σχολειό που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες της νεολαίας και του λαού μας. Αυτό το στόχο μπορεί και πρέπει να υπηρετήσει το ΕΝΙΑΙΟ ΣΥΝΔΙΚΑΤΟ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ.

Νέα από τα σωματεία & τις ομοσπονδίες

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΝ ΒΗΜΑ

ΠΟΛΥΗΜΕΡΟΣ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΔΙΔ/ΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ' ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 433 ΑΘΗΝΑΙ 30 ΜΑΪΟΥ 1960.

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΛΕΙΤ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Κατωτέρω δημοσιεύομεν σχέδιον καταστατικού της Συνομοσπονδίας Λειτουργών Παιδείας, όπερ θα τεθή υπ' όψιν των Γεν. Συνελεύσεων αμφοτέρων των κλάδων προς έγκρισιν. Είναι περιττόν να τονισθεί ότι αί Γεν. Συνελεύσεις δύνανται να επιφέρουν τροποποιήσεις εις το εν λόγω σχέδιον καταστατικού, εφ' όσον κρίνουν τούτο αναγκαίον. Προς τον σκοπόν αυτόν οι αντιπρόσωποι της ΛΒ' Γεν. Συνελεύσεως δέον να είναι πλήρως κατατοπισμένοι επί των επί μέρους διατάξεων.

Άρθρον 1ον.

Ιδρύεται Ένωσις της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδος και της Ομοσπονδίας Λειτουργών Μέσης εκπαιδεύσεως με έδραν τας Αθήνας και υπό την επωνυμία «Εθνική Συνομοσπονδία Λειτουργών Παιδείας».

Εκπαιδευτικός Όμιλος
αντιτετράδια της εκπαίδευσης

Επιλογή διευθυντών: Συναπόφαση ή συνενοχή στην εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής

Με πρόσφατη ανακοίνωση του υφυπουργού παιδείας Τ. Κουράκη ήρθε στην επικαιρότητα η πρόταση της κυβέρνησης για τον τρόπο επιλογής των διευθυντών των σχολικών μονάδων. Σύμφωνα με την πρόταση αυτή σε κάθε σχολική μονάδα ο διευθυντής θα εκλέγεται από το σύλλογο διδασκόντων, άσχετο αν τελικά η ψηφοφορία απλώς θα δίνει ποσοστό της τελικής βαθμολογίας. Υποψήφιος για τη θέση του διευθυντή θα μπορεί να είναι είτε εκπαιδευτικός του σχολείου ή ο προηγούμενος διευθυντής που μπορεί να προέρχεται και από άλλη σχολική μονάδα. Σύμφωνα με την ανακοίνωση, ο τρόπος αυτός θα εφαρμοστεί φέτος πιλοτικά. Απ' την επόμενη σχολική χρονιά θα γενικευτεί ανάλογα με τις εμπειρίες που θα υπάρξουν απ' τη πιλοτική εφαρμογή και θα προσδιορισθεί και ο τρόπος επιλογής και των υπολοίπων στελεχών της εκπαίδευσης. Τελικά ο Διευθ. Εκπαίδευσης θα παίρνει τμήμα της βαθμολογίας του από την ψήφο των Διευθυντών των σχολείων της περιοχής του!).

Η πρόταση του υπουργείου παιδείας έρχεται σε μια περίοδο που τα οξυμένα προβλήματα της εκπαίδευσης από τη συνεχιζόμενη αντιεκπαιδευτική πολιτική βρίσκονται καθημερινά στην ημερήσια διάταξη. Η πολιτική τού καθημερινού αυταρχισμού, των μονίμων απειλών για πειθαρχικές διώξεις, της αξιολόγησης, των «εντέλλεσθε», των αυθαίρετων προφορικών εντολών της διοίκησης, δημιούργησε ένα εκρηκτικό κλίμα διαρκούς έντασης μέσα στα σχολεία και ανάμεσα στους συναδέλφους.

Επίσης σε μια περίοδο κατά την οποία η επικοινωνιακή πολιτική της κυβέρνησης βρίσκεται στο απόγειό της. Με τον τρόπο αυτό η κυβέρνηση αποφεύγει να τοποθετηθεί στα βασικά και οξυμένα προβλήματα της εκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών. Είναι χαρακτηριστικές οι δηλώσεις της ηγεσίας του υπουργείου και ενδεικτικές της ουσίας της πολιτικής της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ ότι δεν πρόκειται να υπάρξουν μισθολογικές αυξήσεις που να αντιμετωπίζουν έστω στοιχειωδώς την άθλια οικονομική κατάσταση δεκάδων χιλιάδων εκπαιδευτικών, ότι αποκλείεται η επαναφορά του ωραρίου στα προηγούμενα επίπεδα, ότι δεν πρόκειται να μειώσει τον αριθμό των μαθητών ανά τμήμα, ούτε φυσικά να επαναλειτουργήσει τα περισσότερα από τα 1500 σχολεία που έκλεισαν από τη βίαιη πολιτική της συγκυβέρνησης ΝΔ – ΠΑΣΟΚ. Την ίδια στιγμή η ηγεσία του υπουργείου Παιδείας υπογραμμίζει με έμφαση πως προσλήψεις μονίμων εκπαιδευτικών για να αντιμετωπίσει τα τεράστια κενά σε πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, θα γίνουν με το σταγονόμετρο.

Αντί λοιπόν να δώσει άμεσα λύσεις στα βασικά προβλήματα της εκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών, η κυβέρνηση επιλέγει να ανοίξει τη συζήτηση για τα λεγόμενα «θεσμικά» θέματα και συγκεκριμένα για τον τρόπο επιλογής των διευθυντών. Παρουσιάζει μάλιστα την πρόταση αυτή ως ιδιαίτερα «δημοκρατική», βάζοντας περίτεχνα στο κάδρο της υπαιτιότητας για τον καθημερινό αυταρχισμό και την αυθαιρεσία όλης της προηγούμενης περιόδου, τους διευθυντές των σχολείων, αφήνοντας όμως την ίδια στιγμή απ' έξω την κυρίαρχη πολιτική που επέβαλε αυτό το καθεστώς στα σχολεία και στους εκπαιδευτικούς. Γι' αυτό κατά' αρχάς τονίζουμε ότι η πρόταση του υπουργείου παιδείας δεν είναι τίποτε άλλο από ένα επικοινωνιακό τέχνασμα.

Οφείλουμε όμως να απαντήσουμε και στο περιεχόμενο της πρότασης Κουράκη, γιατί υπάρχουν πολλοί καλοπροαίρετοι συνάδελφοι που αντιμετωπίζουν με ευνοϊκό μάτι τις κινήσεις αυτές, ή ακόμα μπορεί και να εντυπωσιάζονται κιόλας.

Η πρόταση αυτή ούτε καινούρια είναι ούτε και πρωτότυπη. Έρχεται από παλιά, έχει τις ρίζες στη σοσιαλδημοκρατική ιδεολογία και εντάσσεται στην αντίληψη που πρόβαλε για πολλά χρόνια το ΠΑΣΟΚ με τη λεγόμενη συμμετοχική δημοκρατία. Στα πλαίσια αυτής της αντίληψης επιχειρήθηκε να προωθηθεί η συνδιοίκηση μέσα απ' τα υπηρεσιακά συμβούλια στην πρώτη και δεύτερη βαθμίδα της εκπαίδευσης, αλλά και με αντίστοιχες διαδικασίες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Βέβαια, η σκληρή πραγματικότητα οδήγησε όλες αυτές τις μορφές της συναίνεσης σε κατάρρευση, τόσο μέσα απ' τις διαδικασίες του αγωνιστικού κινήματος, που αποκάλυπτε συνεχώς τον ταξικό χαρακτήρα της εκπαίδευσης και τον κάλπικο και αποπροσανατολιστικό χαρακτήρα που είχαν, όσο και απ' τις ίδιες τις αντιφάσεις που περιείχαν, ειδικά όταν έπρεπε να παρθούν αποφάσεις που πιθανόν θα ξέφευγαν απ' τις κυρίαρχες κυβερνητικές επιλογές κάθε φορά. Με λίγα λόγια η πολιτική της λιτότητας, ο κυβερνητικός αυταρχισμός και τόσοι άλλοι παράγοντες απογύμνωναν κάθε φορά τις όποιες προσπάθειες ή ιδέες υπήρχαν σε κάποια συνδιοικητικά όργανα, που πιθανόν να έβαζαν σε αμφισβήτηση κάποιες επί μέρους πλευρές των κυρίαρχων επιλογών και των κυβερνητικών αποφάσεων.

Οφείλουμε, επίσης, να προσδιορίσουμε με σαφήνεια τους όρους λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος για να έχουμε απόλυτα καθαρή εικόνα για το ρόλο που μπορεί να έχει και ένας διευθυντής. Η εκπαίδευση είναι τμήμα του εποικοδομήματος του αστικού κράτους, με ένα διπλό στόχο. Πρώτον, να αναπαράγει την κυρίαρχη ιδεολογία μέσα από ένα πολυσύνθετο σύστημα που ξεκινάει απ' το πρόγραμμα και το περιεχόμενο των σπουδών, το εξεταστικό σύστημα τον τρόπο λειτουργίας και αμέτρητους άλλους δεσμούς και θεσμούς που το διαπερνούν. Δεύτερον, να παράγει δυναμικό που να υπηρετεί τις ανάγκες της καπιταλιστικής οικονομίας, ανεξάρτητα αν αυτό γίνεται πάντα «σωστά». Αν κάποιος μελετήσει τις συνεχείς αλλαγές που γίνονται σε όλες τις βαθμί-

δες θα μπορέσει να αντιληφθεί τη σύνδεση αυτή στο πέρασμα των χρόνων. Με δεδομένη λοιπόν τη δομή και τη λειτουργία της εκπαίδευσης πρέπει κάποιος να απαντήσει και στο ερώτημα: Ποιον θα υπηρετεί και ο διευθυντής της σχολικής μονάδας; Την απροσδιόριστη εκπαίδευση που κάποιοι φαντάζονται και τον καταφρονεμένο εκπαιδευτικό, ή την εκπαίδευση του αστικού συστήματος και τις επιλογές του; Αλήθεια, ποια όρια μπορεί να αλλάξει ένας διευθυντής, ή ακόμα και ένας σύλλογος, στο πρόγραμμα σπουδών, στην καθημερινότητα του σχολείου ή ακόμα και στις πιο στοιχειώδεις ανάγκες των μαθητών; Η απάντηση είναι κατηγορηματικά **καμία**! Στο πλαίσιο αυτό και τραβώντας το νήμα παραπέρα, μέσα σε συνθήκες βαθιάς και εντεινόμενης καπιταλιστικής κρίσης, θεωρούμε ότι είναι επικίνδυνη αυταπάτη να μιλάει κανείς για «*αμεσοδημοκρατική λειτουργία των σχολείων*», η οποία μάλιστα θα μπορούσε να γενικευτεί σε όλο το φάσμα των «στελεχών» της εκπαίδευσης.

Τι επιδιώκει η κυβέρνηση με την πολιτική αυτή; Ο βασικός κυβερνητικός στόχος είναι να δημιουργήσει στους εκπαιδευτικούς την ψευδαίσθηση της συμμετοχής και της συναπόφασης σ' αυτά που στην πραγματικότητα η κυρίαρχη πολιτική καθορίζει, μετατρέποντας τον εκπαιδευτικό σε συνένοχο στην εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής, για την οποία όμως υποτίθεται ότι και ο ίδιος θα έχει αποφασίσει.

Η πρόταση της συγκυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ δεν είναι καινούρια. Είναι τόσο παλιά όσο και η ρεφορμιστική πολιτική μέσα στο κίνημα. Είναι μια πρώτης τάξης ευκαιρία για τη σημερινή έκφραση της σοσιαλδημοκρατίας να ευνουχίσει το εκπαιδευτικό κίνημα μέσα απ' τις δήθεν συναινετικές προτάσεις και αποφάσεις. Ταυτόχρονα, θα δώσει την ευκαιρία στη κυβέρνηση και στους πολιτικούς της κομισάριους να καταλάβουν θέσεις ευθύνης και μάλιστα με τη δική μας ψήφο! Θα επιχειρηθεί να δημιουργηθούν οι γνωστές κλίκες γύρω απ' τους «εκλεγμένους» διευθυντές, που ούτως ή άλλως εμείς θα τους έχουμε εκλέξει, άρα θα έχουν και το άλλοθι της συνευθύνης για ό,τι συμβαίνει στο σχολείο.

Είναι βέβαιο ότι διάφοροι ρεφορμιστές θα επιχειρήσουν να φτιασιδώσουν το «νέο» θεσμό με διάφορες χάντρες και καθρεφτάκια. Όμως έχουμε βαθιά πείρα απ' το αγωνιστικό παρελθόν για να απορρίψουμε όλα τα συνενοχικά τους φτιασιδώματα. Άλλωστε όταν το συνδικαλιστικό κίνημα εξακολουθεί και βρίσκεται αντιμέτωπο με όλα τα επίδικα που αφορούν στα άμεσα ζωτικά συμφέροντα δεκάδων χιλιάδων εκπαιδευτικών (μισθοί, προσλήψεις, ωράριο, τμήματα), η μετατόπιση του κέντρου βάρους της αντιπαράθεσης προς τα λεγόμενα «θεσμικά» ζητήματα, αθωώνει, εξωραΐζει και τελικά υπηρετεί αποκλειστικά και μόνο την κυρίαρχη πολιτική.

Στην κατεύθυνση αυτή ο **Εκπαιδευτικός Όμιλος**, θα δώσει όλες τις δυνάμεις του για να μην επιτρέψει να φωλιάσει στις γραμμές του κινήματος η νέα κυβερνητική απάτη και ο αποπροσανατολισμός.

Μάρτης 2015

Το συνδικαλιστικό κίνημα των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στη νέα περίοδο

Μπροστά στη Γενική Συνέλευση της ΔΟΕ

γράφει ο Γιάννης Μελιόπουλος

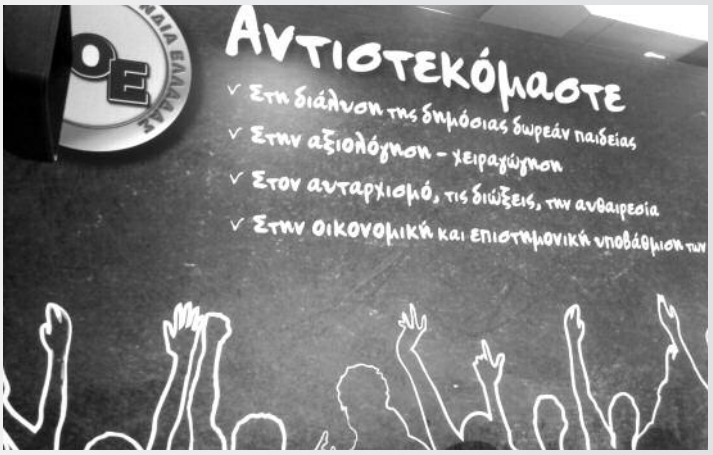

Δάσκαλοι, νηπιαγωγοί και γενικότερα εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας είναι εκ των πραγμάτων κληρονόμοι μιας αγωνιστικής παρουσίας στα εκπαιδευτικά και πολιτικά ζητήματα της πατρίδας μας, παρουσία που μετρά εννέα και πλέον δεκαετίες οργανωμένης δράσης, μέσα από τους Συλλόγους και την Ομοσπονδία τους, τη ΔΟΕ.

Η κατάσταση του εκπαιδευτικού τους κινήματος όπως και η διοργάνωση στο προσεχές διάστημα της ΓΣ της ΔΟΕ, σημαδεύονται και πρόκειται σαφώς να καθοριστούν από τη νέα κατάσταση μετά τις πολιτικές εξελίξεις των τελευταίων μηνών (εκλογές της 25ης Γενάρη και εξής.)

Το εκπαιδευτικό κίνημα διαθέτει έτσι κι αλλιώς ιδιαίτερη βαρύτητα και σημασία στο κοινωνικό γίγνεσθαι εξαιτίας της ίδιας της μαζικής, οργανωμένης συνδικαλιστικής δράσης όλα αυτά τα χρόνια. Πρόκειται για δράση πολυκύμαντη που γνώρισε ανόδους, αγωνιστικές εξάρσεις, στροφές, καμπές και πισωγυρίσματα και δε γίνεται παρά να τα λάβει κανείς σοβαρότατα υπ' όψιν. Η ιστορία κλάδου και Ομοσπονδίας καθώς και η εφ' εξής πορεία αποκτούν σημαντικό χαρακτήρα σήμερα, υπό το φως των νέων εξελίξεων.

Η κατάσταση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Η κατάσταση στα τέλη της φετινής αλλά και για τη νέα σχολική χρονιά προβλέπεται εξαιρετικά σκληρή και δύσκολη. **Δίκαια γράφτηκε, παραφράζοντας γνωστό ρηθέν πως «ένα φάντασμα πλανιέται πάνω από τα σχολεία»!** Το φάντασμα δεν είν ' άλλο από τις τεράστιες ελλείψεις σε εκπαιδευτικούς. Δυόμισι μήνες πριν τη λήξη της σχολικής χρονιάς σε πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια λείπουν ακόμα 2500-3000 εκπαιδευτικοί, αριθμός που δείχνει ανάγλυφα την τραγικότητα της κατάστασης που έχει δημιουργηθεί με την πολιτική που ασκείται εις βάρος της εκπαίδευσης.

Σχετικά με τη νέα σχολική χρονιά, 2015-2016 το πρόβλημα διαγράφεται εκρηκτικό, εκτιμώντας τα κενά με τους πλέον συντηρητικούς υπολογισμούς σε 25 χιλιάδες, αν συνυπολογίσουμε τις 20 χιλιάδες προσλήψεις αναπληρωτών φέτος, αλλά και τις χιλιάδες αποχωρήσεις λόγω συνταξιοδοτήσεων (5-7 χιλιάδες).

Όταν μάλιστα η νέα κυβέρνηση και η ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας (Μπαλτάς) ανακοινώνει μόλις 3-4 χιλιάδες προσλήψεις σε όλες τις βαθμίδες, υπακούοντας στη συνέχιση της ίδιας εξοντωτικής μνημονιακής πολιτικής των ΕΕ-ΔΝΤ-ΕΚΤ στα ασφυκτικά πλαίσια του προϋπολογισμού, διαπιστώνει κανείς εύκολα τη σοβαρότητα της κατάστασης. Χρειάζεται ο αριθμός αυτός

να συμπληρωθεί με περίπου 20 χιλιάδες πιστώσεις αναπληρωτών μόνο για τις βασικές ελλείψεις και όχι για τη στοιχειώδη λειτουργία οποιασδήποτε υποστηρικτικής δομής θα άμβλυνε την ταξικότητα της εκπαίδευσης. Χαρακτηριστικός αριθμός που χρωματίζει με τα πιο μελανά χρώματα τη δημόσια εκπαίδευση των τελευταίων ετών, το ποσοστό της μείωσης των εκπαιδευτικών από το 2009 ως το 2014 που ανήλθε σε 30% και δημιούργησε ασφυξία κι απόγνωση. Ενώ το 2010 ο αριθμός των εκπαιδευτικών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση ήταν 74.518, το 2014 έχει σαφώς μειωθεί φτάνοντας τις 68.235 εκπαιδευτικούς, αποκαλύπτοντας και μια άλλη διάσταση, την πρόκριση κάλυψης των δυσθεώρητων κενών με εκπαιδευτικούς γαλέρας και όχι μόνιμους.

Οι χιλιάδες συγχωνεύσεις και οι καταργήσεις της πενταετίας οδήγησαν σε δραματική μείωση των σχολείων με ό, τι αυτό συνεπάγεται-δραματική μείωση των σχολικών μονάδων από 11.694 το 2009 σε 9.876 το 2014 και συνεπακόλουθη αύξηση των μαθητών ανά τμήμα-2636 τάξεις της πρωτοβάθμιας με πάνω από 25 μαθητές, ανά τμήμα γεγονός που παραβιάζει ακόμα και την κείμενη νομοθεσία και απέχει δραματικά από το πάγιο αίτημα μείωσης μαθητών ανά τμήμα σε 20 για τα δημοτικά και 15 για τα νηπιαγωγεία.

Αυτά είναι κάποια από τα αριθμητικά δεδομένα της σημερινής κατάστασης, που μαζί με την κατάσταση που δημιουργεί η ασφυκτική και συνεχιζόμενη υποχρηματοδότηση, οδηγεί τη δημόσια εκπαίδευση στο χείλος του γκρεμού.

Αυτή η κατάσταση δεν άλλαξε με την κυβερνητική εναλλαγή, καθώς και η νέα συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ υποτάσσεται στη συνέχιση της ίδιας εξοντωτικής για εκπαίδευση και εκπαιδευτικούς πολιτική, όπως και για τα εργατολαϊκά στρώματα στο σύνολό τους. Έγινε πλέον φανερό, έπειτα από ελάχιστο διάστημα πως δεν πρόκειται να αλλάξει ελέω «αριστερής κυβέρνησης».

Ό, τι ίσχυε λίγους μήνες πριν με την προηγούμενη συγκυβέρνηση εξακολουθεί να ισχύει ατόφιο και σήμερα. Ό, τι κινητοποίησε και φλόγισε τις καρδιές των εκπαιδευτικών το προηγούμενο διάστημα είναι παρόν και δεν το αλλάζει καμία αναμονή πολυνομοσχεδίων που θα δώσουν τάχα λύσεις στα γιγαντωμένα προβλήματα. Μπορούν ίσως να προσφέρουν λύσεις σε λίγα επί μέρους προβλήματα, που όμως δεν πρόκειται να διαφοροποιήσουν τη συνολική εικόνα ούτε στο ελάχιστο.

Ίδια προβλέπεται η εξέλιξη και σε θέματα που κινητοποίησαν χιλιάδες εκπαιδευτικούς, όπως το κορυφαίο της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών, που όχι μόνο δεν καταργείται αλλά παραμένει ζωντανό και αμετακίνητο, παίρνοντας άλλο πιο ευκολόπεπτο όνομα. Η νέα συγκυβέρνηση παίζοντας με τις λέξεις βαφτίζει την αξιολόγηση «αποτίμηση του εκπαιδευτικού έργου», κρατώντας σε ισχύ όσα προξένησαν την αγωνιστική αντίδραση των εκπαιδευτικών

Η επίγνωση αυτής της κατάστασης αποτελεί στοιχείο καίριας σημασίας για το μαχόμενο κίνημα. **Τίποτα δεν έχει αλλάξει και τίποτα δεν είναι όπως παλιά.**

Το πολιτικό και συνδικαλιστικό πλαίσιο

Τέτοια είναι η τραγική κατάσταση στο χώρο της δημόσιας εκπαίδευσης, τόσα και τόσο γιγαντιαία τα προβλήματα που έχει επισωρεύσει στο σώμα της η πολιτική των τελευταίων ετών.

Ποιο είναι όμως το πολιτικο-συνδικαλιστικό πλαίσιο μέσα στο οποίο κινείται και πρόκειται να κινηθεί στο άμεσο μέλλον το εκπαιδευτικό κίνημα; Πώς τα γεγονότα επηρεάζουν τους εκπαιδευτικούς στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, τα σωματεία και την Ομοσπονδία τους, κατά συνέπεια και τη Γ. Σ. τους, όργανο επιφορτισμένο εκ των πραγμάτων με την εποπτεία όλων των παραπάνω και τη χάραξη πορείας στο κίνημα;

Το συνδικαλιστικό κίνημα στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και η ίδια η Γ. Σ. καθορίζονται και σημαδεύονται από την ευθύνη που πηγάζει από το γεγονός πως λαός και τόπος βρίσκεται στο μέσο της εξελισσόμενης εδώ και περισσότερο από 5 χρόνια σκληρής μνημονιακής επιβολής φτώχειας, εξαθλίωσης, τεράστιων αριθμών ανεργίας, βάναυσης καταπάτησης δικαιωμάτων και ελευθεριών. Μια πολιτική που δεν έχει τελειώσει μετά τις εκλογές στις 25 Γενάρη, βρίσκεται υπό διαρκή εξέλιξη, όπως και οι τρόποι εφαρμογής της στο καθημαγμένο σώμα εργαζόμενων και κοινωνίας.

Προκειμένου να επιτυγχάνεται η ανεμπόδιστη επιβολή αυτής της πολιτικής όλα αυτό το διάστημα, εκπαιδευτικοί, εργατικά και λαϊκά στρώματα γίναμε μάρτυρες κυβερνητικών μεταμορφώσεων, εναλλαγής κυβερνητικών σχηματισμών και συνδυασμών στην υπηρεσία ξένων και ντόπιων πατρώνων, με τελευταία την κυβερνητική αλλαγή της 25ης Γενάρη και την άνοδο της νέας συγκυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ. Κυβερνητική αλλαγή που προέκυψε από τις προσδοκίες, αλλά και γέννησε με τη σειρά της προσδοκίες κι ελπίδες στα λαϊκά στρώματα, άρα και στους εκπαιδευτικούς.

Είναι μικρή η περίοδος που χωρίζει το συνέδριο έπειτα από την καταδίκη από τον απαυδισμένο λαό της συγκυβέρνησης ΝΔ-ΠΑΣΟΚ των τελευταίων δυόμισι ετών που γέννησε δυστυχία κι απόγνωση. Μιλώντας για το χώρο της δημόσιας εκπαίδευσης, η περίοδος των ετών αυτών αποκάλυψε πως η πολιτική που με λύσσα εφάρμοστηκε από τους κρατούντες, την αποδόμησε φέρνοντάς την στα όρια της καταστροφής.

Η αποκάλυψη στα μάτια ευρύτατων μαζών του λαού του χαρακτήρα αυτής της πολιτικής, η αποκάλυψη σε ευρύτατες μάζες εκπαιδευτικών του χαρακτήρα αυτής της πολιτικής και των συνεπειών της στους ίδιους και στην εκπαίδευση, οδήγησε στο ξεδίπλωμα κινητοποιήσεων, έβγαλε στο δρόμο του αγώνα χιλιάδες εκπαιδευτικούς αγωνιστές ενάντια στην πολιτική που επέβαλαν ΕΕ-ΔΝΤ και ΕΚΤ. Οι αγωνιστικές κινητοποιήσεις και των εκπαιδευτικών βοήθησαν στο ξήλωμα της πολιτικής αυτής, στο γκρέμισμα των πολιτικών οργάνων των ιμπεριαλιστών και της ντόπιας ακρίδας.

Άνοιξε όμως αυτή η περίοδος το δρόμο στους εκφραστές της αυταπάτης, των ψευδαισθήσεων και των κούφιων προσδοκιών.

Είναι πολύ γρήγορη η προσγείωση στην πραγματικότητα, είναι πολύ σύντομο το ξεγύμνωμα του βασιλιά, ο οποίος αποκαλύφθηκε πως δεν αλλάζει ρότα, αλλά συνεχίζει την ίδια πολιτική, πειθήνιας εξυπηρέτησης των συμφερόντων που ακολούθησαν και οι προηγούμενοι σωτήρες του λαού, έστω κι αν αυτή τη φορά γίνεται φορώντας διαφορετικό ένδυμα.

Οι ραγδαίες αυτές αλλαγές στο πολιτικό σκηνικό, με την πρόκριση σ΄ αυτήν τη συγκυρία σοσιαλδημοκρατικής διακυβέρνησης και διαχείρισης των συμφερόντων δανειστών και κεφαλαίου, καθώς και της διαχείρισης των συνεπειών της συνεχιζόμενης καπιταλιστικής κρίσης εις βάρος των εργατολαϊκών στρωμάτων και υπέρ της αδιατάρακτης συνέχισης του καθεστώτος της διπλής εξάρτησης**, επηρεάζουν όπως είναι κατανοητό και το συνδικαλιστικό κίνημα γενικά και ειδικά το εκπαιδευτικό κίνημα κατά πολλούς τρόπους**. **Μπορεί κανείς να πει με σιγουριά πως έχουμε εισέλθει σε μία περίοδο που διαθέτει από τη μία χαρακτηριστικά του κύκλου που έκλεισε και από την άλλη νέα χαρακτηριστικά της περιόδου που λίγο καιρό πριν ξεκίνησε.Τα χαρακτηριστικά αυτά πρέπει εκ νέου να τεθούν προς συζήτηση, να ανιχνευθούν και να εκτιμηθούν.**

Είναι λοιπόν ιδιαίτερα σημαντικό πως η Γ. Σ. της ΔΟΕ έρχεται στη λήξη μιας συνδικαλιστικής χρονιάς η οποία στο πρώτο της μισό έχει να επιδείξει σειρά αγωνιστικών κινητοποιήσεων, με χαρακτηριστικά υψηλών βαθμών συνειδητοποίησης και εναντίωσης από μεγάλη μερίδα εκπαιδευτικών στις μνημονιακές πολιτικές, ενώ αντίθετα στο δεύτερο μισό έχουμε τη διακυβέρνηση της χώρας από τη νέα συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, γεγονός που δίνει νέα χαρακτηριστικά και καθορίζει ήδη το παρόν του κινήματος αλλά και το μέλλον του. **Αν στο πρώτο μισό της χρονιάς τον τόνο έδιναν οι αγωνιστικές κινητοποιήσεις για την ανατροπή των πολιτικών που έβαζαν φωτιά στο εκπαιδευτικό σκηνικό, στις ζωές κάθε εκπαιδευτικού, στο δεύτερο μισό βιώνουμε περίοδο**

αναμονής και σωτηρίας μεσσιανικού χαρακτήρα, θέριεμα και επικράτηση σε μεγάλο βαθμό ισχυρών αυταπατών και προσδοκιών για άλλη πορεία. Βιώνουμε παραλυτικά φαινόμενα και συνειδητή προσπάθεια αφοπλισμού του κινήματος.

Σε γενικές γραμμές οι παραπάνω παράμετροι καθορίζουν τις συνθήκες μέσα στις οποίες κινείται και πρόκειται να κινηθεί το συνδικαλιστικό κίνημα των εκπαιδευτικών και κατά συνέπεια θα καθορίσουν, εκτός απροόπτων εξελίξεων, και τη Γ.Σ. της ΔΟΕ. Είναι κατανοητό ότι η σωστή και όχι διαστρεβλωμένη εικόνα της πραγματικότητας, το κοίταγμά της κατάματα και όχι μέσα από ποικίλους παραμορφωτικούς φακούς είναι στοιχεία απαραίτητα προκειμένου η πορεία του κινήματος να βασιστεί στην αντικειμενική πραγματικότητα ώστε να αποφύγει τις κακοτοπιές.

Η ανάδυση του νέου κυβερνητικού συνδικαλισμού και τα χαρακτηριστικά του

Από τη στιγμή που ο ΣΥΡΙΖΑ στις εθνικές εκλογές του 2012 κατάφερε να βρεθεί στη θέση της αξιωματικής αντιπολίτευσης, αλλά και με την εξέλιξη της επίθεσης ενάντια στα εργατικά και εκπαιδευτικά δικαιώματα της συγκυβέρνησης ΝΔ-ΠΑΣΟΚ, έγινε φανερός ένας δυνάμει νέος κυβερνητικός συνδικαλισμός (ΕΡΑ και ΣΥΝΕΚ). Στο χώρο μάλιστα της δευτεροβάθμιας λόγω συσχετισμών των συνδικαλιστικών παρατάξεων, η παρουσία του μπορεί να εκτιμηθεί ως ισχυρή. Σήμερα πια, δε γίνεται λόγος για δυνάμει κυβερνητικό συνδικαλισμό αλλά νέο κυβερνητικό συνδικαλισμό που προέρχεται αυτή τη φορά από χώρο που αυτοπροσδιορίζεται αριστερός και διαθέτει όντως κινηματική παρουσία.

Ποια είναι τα κύριά του στοιχεία, όπως εμφανίζονται σε κοινή θέα το τελευταίο διάστημα, μέσα από ανακοινώσεις και γενικότερα από τη στάση αυτών των συνδικαλιστικών δυνάμεων; Ο νέος κυβερνητικός συνδικαλισμός των δυνάμεων του ΣΥΡΙΖΑ θεωρεί, όπως διαβάζουμε στις ανακοινώσεις του, ότι:

«Οι αγώνες του ελληνικού λαού και εργαζόμενων ανέτρεψαν τις μνημονιακές πολιτικές και την κυβέρνηση που τις υπηρετούσε. Η συνέχιση των αγώνων θα δώσει ελπίδα στο μέλλον της χώρας της Δημόσιας Παιδείας και του εκπαιδευτικού.»

Όσον αφορά την κυβερνητική εναλλαγή δεν υπάρχει ασφαλώς καμία διαφωνία. Εκεί που αρχίζουν οι ενστάσεις είναι η πεποίθηση πως ανατράπηκαν και οι μνημονιακές πολιτικές με μόνη την κυβερνητική αλλαγή, όσο κι αν κανείς ξαλάφρωσε πράγματι βάζοντας στην άκρη ΝΔ και ΠΑΣΟΚ!

Δημιουργεί αυτή η τοποθέτηση και ερωτήματα όπως ότι αν όντως ανατράπηκαν τα παραπάνω –οι μνημονιακές πολιτικές που τσακίζουν εδώ και χρόνια το λαό μας– τότε ποιος ο λόγος να συνεχίσει κανείς τον οργανωμένο αγώνα που έδινε μέσα από το σωματείο του έως πρόσφατα; Κι αν αποδεχτεί κανείς τα γραφόμενα στην ανακοίνωση για την ανάγκη συνέχισης των αγώνων για τη δημόσια παιδεία και το μέλλον των εκπαιδευτικών, οι οποίοι πράγματι είναι ανάγκη να μη σταματήσουν αλλά να συνεχιστούν και να ενταθούν, προκύπτει αβίαστα το ερώτημα προς ποια κατεύθυνση και με ποιους σκοπούς;

Ήδη από τις πρώτες ημέρες της κυβερνητικής αλλαγής οι δυνάμεις των ΕΡΑ και ΣΥΝΕΚ καλλιέργησαν και επιχείρησαν να περάσουν αντιλήψεις δημιουργίας ενιαίου μετώπου εκπαιδευτικών και κυβέρνησης, καλώντας σε στήριξη της κυβέρνησης στη διαπραγμάτευση που επρόκειτο να ξεκινήσει. Μια τέτοια επιδίωξη δεν είναι πρωτοφανής στα χρονικά, θυμίζει άλλες εποχές και άλλες χώρες, όπου η τακτική αυτή χρησιμοποιήθηκε με αποτελέσματα όχι ασφαλώς υπέρ των εργαζόμενων.

Η υποταγή του συνδικαλιστικού κινήματος σ΄ αυτήν την τακτική και ιδιαίτερα του πιο αγωνιστικού και ριζοσπαστικού του κομματιού θα το μετέτρεπε σε ουρά της κυβέρνησης και των σχεδιασμών της, θα το οδηγούσε σε υποστολή των αγωνιστικών του κεκτημένων και δικαίων.

Σε τελική ανάλυση θα ανέκοπτε την πορεία που έχει διανύσει τα τελευταία χρόνια εφ΄ όσον εκ των προτέρων γνωρίζουμε πως η σημερινή κυβέρνηση αποδέχεται πλήρως το κοστούμι της συμμετοχής στην ΕΕ και κατά συνέπεια αποδέχεται το πλαίσιο και τις θηλιές που επιβάλλουν από κοινού ΕΕ-ΕΚΤ-ΔΝΤ!

Έχει ιδιαίτερη σημασία να αναρωτηθεί κανείς ποιος ωφελούνταν από την παρουσία στις κινητοποιήσεις που προγραμματίζονταν «αυθόρμητα και από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης», ενώ στην πραγματικότητα τον πρώτο λόγο είχαν κυβέρνηση και κυβερνητικές δυνάμεις.

Καλλιέργησε και καλλιεργεί ο συνδικαλισμός του ΣΥΡΙΖΑ και τη θεωρία της πίεσης προς την κυβέρνηση ως αντίβαρο δήθεν προς την πίεση δανειστών και κεφαλαίου, ώστε να βοηθηθεί η κυβέρνηση να πάρει τις σωστές αποφάσεις. Επεδίωξε τη δημιουργία κινήματος που θα απαιτήσει την άμεση υλοποίηση των δεσμεύσεων που έχουν δοθεί εκ μέρους της (από ανακοίνωση της ΕΡΑ). Μια τέτοια λογική δεν είναι τίποτα άλλο παρά αίτηση υποστολής των σημαιών, των αγώνων και των αιτημάτων των εκπαιδευτικών και εργαζόμενων, απαίτηση προσαρμογής των αναγκών εκπαίδευσης, εκπαιδευτικών-λαού στο κυβερνητικό πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ. Σημαίνει τον πλήρη αφοπλισμό του κινήματος σε βάρος των συμφερόντων των εργαζόμενων.

Έχει μεγάλο ενδιαφέρον να αναμείνουμε τη στάση των συνδικαλιστών της ΕΡΑ και ΣΥΝΕΚ σχετικά με το ζήτημα της αξιολόγησης και των εξελίξεων σχετικά μ΄ αυτήν, αφού όπως πληροφορούμαστε σκοπός του υπουργείου είναι να τεθεί σε διαβούλευση ο τρόπος «αποτίμησης του διδακτικού έργου και του τρόπου λειτουργίας των διδακτικών μονάδων», αποτίμηση που πρόκειται να εφαρμοστεί χωρίς ουσιαστικά να καταργείται το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο του ΠΔ 152/2013 που ορίζει τα της αξιολόγησης και αν και εφ΄ όσον κάποιοι δείκτες, παράμετροι, στοιχεία αλλάξουν αυτό πρόκειται να συμβεί έπειτα από συνεργασία με την εκπαιδευτική κοινότητα. Τι άλλο από αναβίωση λογικών «συμμετοχικής δημοκρατίας» του παρελθόντος σημαίνει κάτι τέτοιο, κίνηση που επιδιώκει τη συναίνεση εκπαιδευτικών και κινήματος, ενώ έχει καθαρή και διαμορφωμένη αντίθεση ;

Κοντά στις παραπάνω συμμετοχικές αυταπάτες και παγίδες του κινήματος καλλιεργούνται και παρόμοιες για ***«ένα σχολείο αυτοδιοικούμενο, με διευθυντή σε ρόλο συντονιστή και ένα σύλλογο διδασκόντων με κυρίαρχο ρόλο στην εκπαιδευτική διαδικασία»,*** λογικές «εκλογής» των διευθυντών από το σύλλογο διδασκόντων, κατασκευές αντιλήψεων παρωχημένων και παλιών που παρουσιάζονται ως νέες και πρωτοπόρες, δημιουργίας σοσιαλιστικών νησίδων στα σχολειά μας, όταν μάλιστα η κατάσταση στην εκπαίδευση θα είναι τραγική από κάθε άποψη, οάσεις στην έρημο της συνεχιζόμενης καταστροφής εκπαίδευσης και εκπαιδευτικών, δίνοντας συν τοις άλλοις άλλοθι στις εκάστοτε κυβερνητικές πολιτικές.

Λογικές σαν αυτή πέρα από όλα τα υπόλοιπα θεωρούν και καλλιεργούν την άποψη πως η εκπαιδευτική διαδικασία περιορίζεται στα στενά όρια ενός συλλόγου διδασκόντων, μιας σχολικής μονάδας, άποψη μυωπική και στ΄ αλήθεια συντηρητική!

Γι΄ αυτό όμως που μπορεί κανείς να κατηγορήσει τις συνδικαλιστικές δυνάμεις που αναφέρονται στο ΣΥΡΙΖΑ είναι η καλλιέργεια κλίματος αναμονής ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς, κάτι που άλλωστε απορρέει από τη συνολική πολιτική όπως ασκείται από την κυβέρνηση, μία προσπάθεια να δοθεί χρόνος ώστε να ξεδιπλώσει η νέα κυβέρνηση το έργο της, σε συνδυασμό, με μικρές δόσεις «ανάσας», μικροαλλαγές, τεμαχισμένες προσφορές, οι οποίες δεν θα αλλάζουν ουσιαστικά τη συνολική κατάσταση ούτε της εκπαίδευσης ούτε των εκπαιδευτικών.

Όλα τα παραπάνω φαίνεται πως θα χρησιμοποιηθούν ως όπλα συνδικαλιστικής παρουσίας και στήριξης της νέας κυβερνητικής κατάστασης στο διάστημα που ξανοίγεται μπροστά μας και η μαχόμενη πτέρυγα των εκπαιδευτικών οφείλει να τα λάβει σοβαρά υπ΄ όψιν.

Βέβαια κοντά στο νέο κυβερνητικό συν-

δικαλισμό θα πρέπει να παρακολουθήσει κανείς και τη στάση του παλιού κυβερνητικού συνδικαλισμού των ΔΑΚΕ-ΔΗΣΥ/ΠΑΣΚ.

Ο παλιός κυβερνητικός συνδικαλισμός των δεινοσαύρων

Ρόλο ασφαλώς εξακολουθούν να διαδραματίζουν και οι δεινόσαυροι του κυβερνητικού συνδικαλισμού, ΔΑΚΕ και ΔΗΣΥ/ΠΑΣΚ, παρ΄ όλο που οι πολιτικοί τους φορείς βρέθηκαν ο ένας στη θέση της αξιωματικής αντιπολίτευσης και ο άλλος μεταξύ ζωής και θανάτου.

Λίγο διάστημα μετά την εκλογική καταδίκη των πεπραγμένων τους σε βάρος του λαού **παρουσιάζονται ως όψιμοι αντιμνημονιακοί, αγωνιστές της υπεράσπισης των δικαιωμάτων των εκπαιδευτικών και της εκπαίδευσης, όταν όλο το προηγούμενο διάστημα που οι πολιτικοί τους προϊστάμενοι ασχημονούσαν στα σώματα εκπαιδευτικών και εκπαίδευσης, στήριξαν με κάθε τρόπο αυτή την πολιτική.**

Σήμερα από την εύκολη θέση του κριτή, γνώστες εδώ και δεκαετίες του πολιτικοσυνδικαλιστικού παιχνιδιού κατά των συμφερόντων του κλάδου, παρουσιάζονται στους εκπαιδευτικούς εξαγνισμένοι, θεωρώντας προφανώς πως όλοι έχουν μνήμη ασθενή.

Αναφέρει η ΔΑΚΕ σε ανακοίνωσή της: ***«Χρειάστηκαν μόλις δύο μήνες για να μετασχηματιστεί η αίσθηση*** (εννοεί της ελπιδοφόρας ανατροπής) ***αυτή σε προβληματισμό και αβεβαιότητα για το τι μέλλει γενέσθαι. Οι προσδοκίες διαψεύδονται από τα αποτελέσματα της διακυβέρνησης που καμία σχέση δεν έχουν με τις προγραμματικές εξαγγελίες και δεσμεύσεις του ΣΥΡΙΖΑ».***

Εγκαλεί παράλληλα η ΔΑΚΕ τη νέα ηγεσία στο υπουργείο για αθέτηση δεσμεύσεων προς τους εκπαιδευτικούς, λέγοντας πως προεκλογικά το τμήμα παιδείας του ΣΥΡΙΖΑ και η ΕΕΚΕ παιδείας δεσμεύονταν «ότι θα καταργήσουν τους Ν.4024/11, 4142/13 και 3848/10 καθώς και το ΠΔ 152/13», κριτική βέβαια σωστή αλλά υποκριτική από μία συνδικαλιστική παράταξη που έδωσε δείγματα γραφής και πολιτικής τα προηγούμενα χρόνια στήριξης αυτών που θέσπισαν και ψήφισαν το παραπάνω νομοθετικό. Είναι σαφές πως ΔΑΚΕ αλλά και ΔΗΣΥ/ΠΑΣΚ θα κινηθούν κατ΄ αυτόν τον τρόπο.

Καθήκοντα που πηγάζουν από αυτήν την κατάσταση

Τα νέα στοιχεία επιφορτίζουν κάθε εκπαιδευτικό, συνδικαλιστή, ιδιαίτερα τους ριζοσπάστες, δημοκράτες, μαχόμενους, αριστερούς εκπαιδευτικούς και τη συνδικαλιστική τους έκφραση με σημαντικά καθήκοντα.

Καθήκοντα σχετικά με την **αυτοσυνείδηση καθενός και συλλογικά**, καθήκοντα σχετικά με τους **στόχους** του στο πλαίσιο αυτό, το **πρόγραμμα δράσης**, την **πορεία** του από δω και στο εξής, τις **απαντήσεις στα νέα ζητήματα** που επιφέρουν οι συνθήκες, τις **αδυναμίες** και τα **ζητήματα** που έχει να λύσει κλπ.

Σήμερα περισσότερο παρά χθες επείγει το εκπαιδευτικό κίνημα, το πρωτοπόρο αγωνιστικό τμήμα του, να ανιχνεύσει τα χαρακτηριστικά της νέας περιόδου, να συζητήσει σοβαρά πάνω σε αυτά και στις υποχρεώσεις που πηγάζουν από αυτά, να λάβει αποφάσεις για το παρόν και το αύριο του κινήματος με βάση αυτά.

Η βαθιά συνειδητοποίηση των συνθηκών και των νέων χαρακτηριστικών, η ξεκάθαρη θέση και στάση απέναντι σε αυτά από ανεξάρτητη αγωνιστική σκοπιά χωρίς αυταπάτες και ψευδαισθήσεις, μπορεί να βοηθήσει να κρατηθεί άσβεστη η φλόγα των αγώνων του ταξικού εκπαιδευτικού κινήματος της προηγούμενης περιόδου, αλλά μπορεί να γίνει και ο πυροκροτητής για τη φωτιά που θα φλογίσει το παρόν και το μέλλον, για μια κοινωνία και μια εκπαίδευση όπως τα οραματιζόμαστε όσοι συμμετέχουμε σε αυτό το ταξίδι.

Η αριστερή, μαχόμενη πτέρυγα του εκπαιδευτικού κινήματος και στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση έχει αποδείξει και στο παρελθόν πως μπορεί να αντιμετωπίσει τα καθήκοντα που της επιβάλλουν οποιεσδήποτε συνθήκες. Διαθέτει και τα εργαλεία για τη γνώση και την ίδια τη γνώση αυτών των συνθηκών, είναι φορέας εμπειρίας, ιστορίας κι αγώνων χρόνων. Ως φορέας συλλογικής εμπειρίας, αλλά και έχοντας την αδιαφιλονίκητη διάθεση να συνεχίσει, ως το πιο δημιουργικό και ανεξάντλητο σε ορμή και αγωνιστικότητα κομμάτι των εκπαιδευτικών, αποτελεί εγγύηση για τη συνέχιση αυτής της ιστορίας.

Ωθείται από τα στοιχεία αυτά και πρέπει να μιλήσει σοβαρά στον εκπαιδευτικό κόσμο και στην κοινωνία ως συλλογικός εκφραστής των πιο πρωτοπόρων στοιχείων ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς. Οφείλει να ανοίξει και να εξαπλώσει τη συζήτηση για τα φλέγοντα θέματα της εκπαίδευσης, προτάσσοντας όλα όσα προέταξε και στο παρελθόν,όσα έχει γραμμένα στις σημαίες του αγώνα ως σήμερα, χωρίς καμία υπαναχώρηση στις σειρήνες αφοπλισμού και υποταγής

Μέτρο του ρεαλισμού της μαχόμενης εκπαιδευτικής αριστεράς ήταν, είναι και θα είναι οι πραγματικές ανάγκες της εκπαίδευσης, του εκπαιδευτικού και του λαού μας και όχι ο «ρεαλισμός» που πλασάρεται πότε από τις δυνάμεις της πούρας υποταγής στις επιδιώξεις και πολιτικές ξένης και ντόπιας ακρίδας και πότε από τις δυνάμεις της αυταπάτης που οδηγεί στην υποταγή και την απογοήτευση στους ίδιους ακριβώς εκμεταλλευτές και δυνάστες.

Είναι σημαντικό το μαχόμενο εκπαιδευτικό κίνημα να φέρει στο προσκήνιο **το ανεκπλήρωτο όραμα για εθνική ανεξαρτησία και κοινωνική απελευθέρωση,** όραμα που ενέπνευσε το λαό μας, γέννησε τους μεγάλους αγώνες, τους μεγάλους του ήρωες, κινητοποίησε εκατομμύρια λαϊκούς ανθρώπους. Λαός και εκπαιδευτικοί μεγαλούργησαν αγωνιστικά όταν έδεσαν την πορεία τους, όταν έγραψαν στις σημαίες των αγώνων τους το δίπτυχο αυτό.

Το αμέσως επόμενο διάστημα, αλλά και κατά τη διάρκεια της Γ. Σ. της ΔΟΕ, θα πυκνώσουν και θα δυναμώσουν αυταπάτες, παραλυτικές καταστάσεις και προσπάθεια αφοπλισμού, καταστάσεις αναμονής, όπως και ηττοπαθείς και μοιρολατρικές απόψεις που θεωρούν πως ήρθε το τέλος της ιστορίας επειδή γρήγορα αποδεικνύονται τα όρια των σημερινών κυρίαρχων πολιτικών. Θα κάνουν την εμφάνισή τους παρωχημένες αντιλήψεις και μικροαστικές φαντασιώσεις συμμετοχικής δημοκρατίας και σοσιαλιστικών παραδείσων στα πλαίσια ιμπεριαλιστικής βαρβαρότητας για τον εκπαιδευτικό και το λαό μας.

Παλιοί και νέοι κυβερνητικοί συνδικαλιστές θα κάνουν ό, τι περνά από το χέρι τους να ενσωματώσουν συνειδήσεις του συνόλου των εκπαιδευτικών, ακόμα και εκπαιδευτικών που το προηγούμενο διάστημα περπάτησαν το δρόμο του αγώνα και της ρήξης με κείνες τις πολιτικές που ρημάζουν ζωές και όνειρα.

Πρώτιστο καθήκον του μαχόμενου εκπαιδευτικού, της συλλογικής αριστερής, μαχόμενης εκπαίδευσης να το εμποδίσουν, να το ξεσκεπάσουν!

Η ΑΔΙΠΠΔΕ, η αξιολόγηση και το πολυνομοσχέδιο του υπουργείου Παιδείας

γράφει ο Γιώργος Καλημερίδης

Η νέα ηγεσία του υπουργείου Παιδείας έδωσε τελικά στη δημοσιότητα το προσχέδιο του πολυνομοσχεδίου που εδώ και δύο μήνες είχε υποσχεθεί. Με το συγκεκριμένο πολυνομοσχέδιο παρεμβαίνει νομοθετικά, στην κατεύθυνση της τροποποίησης/ αναστολής του υπάρχοντος αξιολογικού πλαισίου που είχαν ψηφίσει οι μέχρι πρότινος μνημονιακές κυβερνήσεις.

Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του πολυνομοσχεδίου «*...η κατάργηση του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου αξιολόγησης των εκπαιδευτικών και των σχολικών μονάδων υλοποιεί την προγραμματική δέσμευση του Υπουργείου για ένα σύστημα αποτίμησης του εκπαιδευτικού έργου που δεν θα είναι εργαλείο ιεραρχικής και χρηματοδοτικής διάκρισης των σχολικών μονάδων ή τιμωρητικό εργαλείο μισθολογικής διαφοροποίησης και διοικητικής πειθάρχησης των «υπαλλήλων...*»[1]. Αντίθετα δηλώνεται ότι προετοιμάζεται ένα νέο αξιολογικό πλαίσιο που θα στοχεύει στη δημοκρατική και συλλογική αποτίμηση του παιδαγωγικού και εκπαιδευτικού έργου. Φαινομενικά, συνεπώς, με τη συγκεκριμένη νομοθετική παρέμβαση κλείνει ένας κύκλος δίχρονης αντιπαράθεσης στο δημόσιο σχολείο με τη δικαίωση του εκπαιδευτικού κινήματος. Αυτό τουλάχιστον επιθυμεί να προβάλλει επικοινωνιακά η ηγεσία του υπουργείου Παιδείας.

Δεν θα ασχοληθώ εδώ ιδιαίτερα με τη θέση για μια «δημοκρατική αποτίμηση» του εκπαιδευτικού έργου. Επισημαίνω απλά ότι όλες οι προσπάθειες επιβολής της αξιολόγησης, τα τελευταία 30 χρόνια, δήλωναν εξαρχής τον αντικειμενικό και δημοκρατικό τους χαρακτήρα και την προσήλωσή τους στην ανάγκη ανατροφοδότησης του εκπαιδευτικού έργου. Θέση ασφαλώς τεχνοκρατική και θετικιστική, καθώς αποκρύπτει το ταξικό περιεχόμενο της εκπαίδευσης, στο οποίο στοχεύει να λειτουργήσει ανατροφοδοτικά η αποτίμηση του παιδαγωγικού έργου, καθώς και την ιεραρχική δομή και τις σχέσεις εξουσίας που ενυπάρχουν στο πεδίο του σχολείου και υπονομεύουν οποιαδήποτε «φαινομενικά» ουδέτερη συλλογική αποτίμηση του εκπαιδευτικού έργου.

Η νέα ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας θα πρέπει να ενημερώσει πρώτα την εκπαιδευτική κοινότητα στη βάση ποιου μορφωτικού προγράμματος θα προωθήσει τη δημοκρατική «αποτίμηση» του εκπαιδευτικού έργου. Διαφορετικά υποψιαζόμαστε ότι επαναλαμβάνεται μια γνωστή, εδώ και τρεις δεκαετίες, πολιτική τακτική, αυτή της μετατόπισης της συζήτησης από τον προσανατολισμό της γενικής εκπαιδευτικής πολιτικής στο ασφαλές, για την αστική εξουσία, πεδίο της επιλογής κατάλληλων αξιολογικών ή έστω με τη νέα ορολογία αποτιμητικών τεχνολογιών.

Άλλου όμως θέλω να επικεντρωθώ. Θεωρώ ότι η συγκεκριμένη νομοθετική παρέμβαση κάθε άλλο παρά καταργεί το υπάρχον «μνημονιακό» αξιολογικό πλαίσιο, αντίθετα το διατηρεί και το νομιμοποιεί. Πρώτον το σύνολο της παρέμβασης εξαντλείται στο νόμο 4142/2013. Για τα υπόλοιπα (αυτοαξιολόγηση, Π.Δ 152 κτλ) θα πρέπει να δούμε την οριστική μορφή του νομοσχεδίου για την «*αποτροπή της βίας στα γήπεδα*» (!). Ανεξαρτήτως πιθανών επιδιωκόμενων πολιτικών συμβολισμών, δεν κατανοούμε το συγκεκριμένο τρόπο νομοθέτησης και τη διασπορά νομοθετικών ρυθμίσεων σε ποικίλους νόμους, συχνά άσχετους με το σχολείο. Δεύτερο και σημαντικότερο, δεν καταργείται ο νόμος 4142/2013, αλλά μόνο επιμέρους διατάξεις του και αυτό είναι το κρίσιμο και ουσιαστικό για τη συνολική αποτίμηση της κυβερνητικής παρέμβασης στο πεδίο της αξιολόγησης.

Πιο συγκεκριμένα, ο ν. 4142/2013 είναι πράγματι ο πιο σημαντικός νόμος σε σχέση με τα ζητήματα που σχετίζονται με την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου. Με το νόμο αυτό **καθιερώνεται η Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (ΑΔΙΠΠΔΕ), που αποτελεί τον κεντρικό αξιολογικό μηχανισμό του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, που συντονίζει και ενοποιεί το σύνολο των αξιολογικών διαδικασιών (αυτοαξιολόγηση σχολικής μονάδας, ατομική αξιολόγηση εκπαιδευτικού).**

Για να γίνει κατανοητή η σημασία της ΑΔΙΠΠΔΕ πρέπει να επισημάνουμε ότι η νεοφιλελεύθερη αποδόμηση του κοινωνικού κράτους και η σύστοιχη αναδιάρθρωση του κράτους και των εκπαιδευτικών συστημάτων, τις τρεις τελευταίες δεκαετίες, βασίστηκε στην προώθηση του λεγόμενου Νέου Δημόσιου Μάνατζμεντ, το οποίο περιστρέφεται γύρω από τις έννοιες της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας. Οι συγκεκριμένες έννοιες παραπέμπουν σε μια συγκεκριμένη μεταρρυθμιστική λογική και πρακτική για το σχολείο, που προκρίνει ως αναγκαία τη διαμόρφωση ενιαίων κριτηρίων, στοχοθεσιών και αξιολογικών μηχανισμών, με σκοπό την εκτίμηση της «αποδοτικότητας» των εκπαιδευτικών συστημάτων σε σχέση με τις ανάγκες της οικονομικής ανταγωνιστικότητας και της κεφαλαιακής συσσώρευσης.

Το κυρίαρχο ζητούμενο για το νεοφιλελεύθερο εκπαιδευτικό παράδειγμα είναι, επομένως, η αναζήτηση κοινών κριτηρίων για τη σύγκριση της απόδοσης, τόσο των διάφορων εκπαιδευτικών φορέων στο εσωτερικό ενός εκπαιδευτικού συστήματος, όσο και της δυνατότητας σύγκρισης διαφορετικών εκπαιδευτικών συστημάτων. Η αντιμετώπιση της εκπαίδευσης με όρους αγοράς, ανταγωνιστικότητας και ποσοτικής σύγκρισης είναι οι βασικοί πυλώνες της συγκεκριμένης εκπαιδευτικής προσέγγισης.

Η συνέπεια ήταν η ανάπτυξη μιας

εκπαιδευτικής τεχνοκρατίας, ειδικευμένης στα ζητήματα του εκπαιδευτικού μάνατζμεντ και της αποτίμησης του εκπαιδευτικού έργου, που συγκεντρώνεται γύρω από τις «ανεξάρτητες εθνικές αρχές διασφάλισης της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου», καθώς και τα ποικίλα διεθνικά δίκτυα διακυβέρνησης των εκπαιδευτικών συστημάτων, στα οποία συμμετέχουν διεθνείς οργανισμοί όπως ο ΟΟΣΑ και η ΕΕ, αλλά και ιδιωτικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο εκπαιδευτικό πεδίο, όπως ο γνωστός στην ελληνική εκπαίδευση όμιλος Danielson, το Bertelsmann Foundation και το ίδρυμα Bill Gates. Οι ανεξάρτητες συνεπώς αρχές αξιολόγησης των εκπαιδευτικών συστημάτων αποτελούν σημαντικούς κόμβους για τη διάχυση της νεοφιλελεύθερης εκπαιδευτικής πολιτικής και τη διασύνδεση της εθνικής πολιτικής με την εκπαιδευτική πολιτική ιμπεριαλιστικών θεσμών, όπως ο ΟΟΣΑ και η ΕΕ ή πολυεθνικών επιχειρηματικών ομίλων, μακριά πάντα από την ενοχλητική παρέμβαση των εκπαιδευτικών συλλογικοτήτων[2].

Επομένως, η θεσμοθέτηση της ΑΔΙΠΠΔΕ το 2013 από τη συγκυβέρνηση Σαμαρά δεν ήταν τίποτε άλλο από την ετεροχρονισμένη υιοθέτηση από το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα γνωστών πολιτικών επιλογών στο διεθνές επίπεδο και την εναρμόνιση με την πολιτική που προωθούσε ο ΟΟΣΑ για την ελληνική εκπαίδευση ήδη από το 2011.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση της καθιέρωσής της τονίζονταν ξεκάθαρα ότι ***«...η προτεινόμενη ρύθμιση στοχεύει στην καθιέρωση θεσμού αξιολόγησης τόσο των δομών παροχής πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, γενικής και ειδικής, όσο και των δομών διοικητικής υποστήριξης της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης****... Στον ευρωπαϊκό χώρο έχουν διαμορφωθεί πολυεπίπεδα, πολυδιάστατα και πολύμορφα συστήματα αξιολόγησης. Στις περισσότερες χώρες έχει θεσπιστεί διακριτός ή και ανεξάρτητος φορέας/αρχή εποπτείας, αξιολόγησης και διασφάλισης της ποιότητας της εκπαίδευσης και του εκπαιδευτικού έργου... Η έμφαση στο σκοπό και τη λειτουργία τους διαφέρει μεταξύ των χωρών, αλλά ενισχύονται* ***οι σχέσεις αλληλεπίδρασης, υποστήριξης και ανατροφοδότησης μεταξύ τους****..."*[3]**.**

Ισχυρίζομαι συνεπώς ότι η ΑΔΙΠΠΔΕ δεν είναι απλά μια ουδέτερη αρχή που μπορεί να έχει αριστερό ή αντιδραστικό πρόσημο, ανάλογα με το ποιος έχει την κυβερνητική εξουσία, αλλά σφραγίζεται δομικά από το νεοφιλελεύθερο εκπαιδευτικό υπόδειγμα και την πολιτική του ΟΟΣΑ και της ΕΕ. Η ΑΔΙΠΠΔΕ οικοδομείται εξαρχής σε άμεση συνάρτηση με την αρχιτεκτονική και τα δίκτυα του διεθνούς καπιταλιστικού ελέγχου και επιτήρησης των εκπαιδευτικών συστημάτων, με στόχο την εμπέδωση του σχολείου της αγοράς.

Με βάση τα παραπάνω μπορούμε να καταλήξουμε σε ένα πρώτο συμπέρασμα. Η διατήρηση της ΑΔΙΠΠΔΕ συνιστά τεράστια πολιτική υποχώρηση της κυβέρνησης, απέναντι τόσο στην εγχώρια εκπαιδευτική τεχνοκρατία, όσο και στη νεοφιλελεύθερη αντιεκπαιδευτική πολιτική του ΟΟΣΑ και της ΕΕ. Τα παραπάνω υπονομεύουν προφανώς την όποια κυβερνητική πρόθεση κατάργησης του αξιολογικού πλαισίου που κατηγοριοποιεί τις σχολικές μονάδες και οδηγεί στην πειθάρχηση των εκπαιδευτικών. Η ΑΔΙΠΠΔΕ συγκροτήθηκε ακριβώς για τους παραπάνω λόγους. Άρα προκύπτει το ερώτημα σε τι μπορεί να συμβάλλει η συγκεκριμένη ανεξάρτητη αρχή, με τα πολιτικά χαρακτηριστικά που περιγράψαμε, σε μια συλλογική και δημοκρατική αποτίμηση του παιδαγωγικού έργου;

Καλύτερα διατυπωμένο, η ηγεσία του υπουργείου Παιδείας οφείλει να απαντήσει στο γιατί διατηρεί το συγκεκριμένο διοικητικό πειθαρχικό μηχανισμό και κυρίως σε ποια πολιτική στόχευση για το δημόσιο σχολείο τον εντάσσει; Μήπως η πιθανή κατάργησή του συνιστά μονομερή ενέργεια εις βάρος των πιστωτών της χώρας και αθέτηση της διαβεβαίωσης για προσήλωση στις «μεταρρυθμίσεις» ΟΟΣΑ; Αν ναι, πώς σκέφτεται να εξασφαλίσει μια διακριτή εκπαιδευτική πολιτική από αυτήν της προηγούμενης κυβέρνησης;

Θα μπορούσε κάποιος να πει ότι η ΑΔΙΠΠΔΕ διατηρείται αλλά απογυμνώνεται από το περιεχόμενό της και τις εξουσίες της. Αυτή όμως δεν είναι, δυστυχώς, μια ακριβής περιγραφή της πραγματικότητας. Με το πολυνομοσχέδιο καταργούνται πράγματι οι διατάξεις σύνδεσης της ΑΔΙΠΠΔΕ με το ΠΔ για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, καθώς και οι πενταμελείς επιτροπές αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου (ΕΑΕΕ), οι οποίες θα ήταν υπεύθυνες για την εξωτερική αξιολόγηση των σχολικών μονάδων. Από τα παραπάνω υποθέτουμε ότι το Π.Δ παγώνει και καταργείται μια συγκεκριμένη μορφή εξωτερικής αξιολόγησης και ιεράρχησης των σχολικών μονάδων. Η κατάργηση του συστήματος Danielson, που είχε υιοθετήσει το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών και των εξωτερικών επιθεωρητών επίβλεψης του εκπαιδευτικού έργου είναι ασφαλώς μια θετική, αν και μερική, εξέλιξη που δικαιώνει την πάλη του εκπαιδευτικού κινήματος όλο το προηγούμενο διάστημα.

Παραμένουν όμως σε ισχύ ρυθμίσεις και αρμοδιότητες της ΑΔΙΠΠΔΕ που στην πράξη υπονομεύουν την όποια προσπάθεια απομάκρυνσης της κυβέρνησης από την ήδη υπάρχουσα πολιτική για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος. Γίνομαι πιο συγκεκριμένος. Με βάση τις διατάξεις που διατηρούνται «*Η ΑΔΙΠΠΔΕ παρακολουθεί, μελετά και αξιολογεί την εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Διαμορφώνει, οργανώνει, εξειδικεύει, τυποποιεί και δημοσιοποιεί εκ των προτέρων τις διαδικασίες αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και τα σχετικά κριτήρια και δείκτες στο πλαίσιο,* ***ιδίως, αντίστοιχων διεθνών προτύπων.*** *Αναπτύσσει ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και βάση δεδομένων της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου, διεξάγει μελέτες και έρευνες σχετικές* ***με την αποστολή της ή αναθέτει τη διεξαγωγή της σε άλλους φορείς(...) συμμετέχει σε διεθνή δίκτυα, φορείς και οργανισμούς που αναπτύσσουν δραστηριότητες συναφείς με την αποστολή της»*** (3αα, 3ββ, 3εε άρθρο 1).[4]

Επιτήρηση, δημοσιοποίηση δεδομένων, ταξινόμηση, ηλεκτρονικές πλατφόρμες αξιολόγησης, υιοθέτηση διεθνών προτύπων αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και συνεργασία με αντίστοιχους φορείς συγκροτούν τη

βασική πολιτική λειτουργία της ΑΔΙΠΠΔΕ. Με αυτό τον τρόπο αναπαράγεται αναπόφευκτα ο διεθνής νεοφιλελεύθερος τεχνοκρατισμός της μέτρησης και της ποσοτικής αποτίμησης και ιεράρχησης σχολείων, μαθητών και εκπαιδευτικών. Όλα τα παραπάνω παραμένουν σε ισχύ, διαμορφώνοντας αναπόφευκτα και το γενικό προσανατολισμό της επικείμενης κυβερνητικής πολιτικής για την αξιολόγηση.

Ο ίδιος ο υπουργός Παιδείας, άλλωστε, φρόντισε να υπονομεύσει εξαρχής την όποια συζήτηση για τη συλλογική αποτίμηση του παιδαγωγικού έργου, περιγράφοντας ουσιαστικά μια διαδικασία ατομικής αξιολόγησης: «*...Αυτό που θέλουμε να κάνουμε είναι να αποτιμάται πραγματικά,* ***να αξιολογείται, αν θέλετε****,* ***για να μην παίζουμε με τις λέξεις,*** *το διδακτικό έργο και όλη η προσφορά του διδάσκοντα, με τρόπο που να βελτιώνει και τη δική του απόδοση και τη λειτουργία του μέσα στο εκπαιδευτικό περιβάλλον*».[5] Τα παραπάνω επιβεβαιώνουν ασφαλώς τον αποπροσανατολιστικό και αντιεπιστημονικό ισχυρισμό της αναζήτησης μιας δήθεν δημοκρατικής συλλογικής αποτίμησης του εκπαιδευτικού έργου.

Είναι, κατά τη γνώμη μου, ένδειξη πολιτικής χρεοκοπίας για ένα κόμμα με αναφορές στη ριζοσπαστική αριστερά η αδυναμία του να διαμορφώσει μια διαφορετική πολιτική προσέγγιση, λεξιλόγιο και πρακτική από αυτήν του κυρίαρχου εκπαιδευτικού νεοφιλελευθερισμού. Οι έννοιες της αποδοτικότητας, αποτελεσματικότητας που συγκροτούν το εκπαιδευτικό προφίλ της ΑΔΙΠΠΔΕ δεν αποτελούν μόνο γενικές πολιτικές αρχές κυβερνητικής παρέμβασης, αλλά διαμορφώνουν ένα πολύ πιο ευρύτερο ιδεολογικό ορίζοντα που προσδιορίζει το ρόλο της εκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών υποκειμένων σε αυτήν, το είδος των εκπαιδευτικών προβλημάτων και ερωτημάτων που μπορούν να τεθούν και συνακόλουθα το είδος των εκπαιδευτικών λύσεων που μπορούν να προωθηθούν. Διαμορφώνουν συνεπώς, για να θυμηθούμε και τον Λ. Αλτουσέρ, συγκεκριμένες πρακτικές ιδεολογίες στο εσωτερικό των ιδεολογικών μηχανισμών του κράτους, με την έννοια της ανάπτυξης κανόνων που καθοδηγούν τη συγκεκριμένη στάση και τοποθέτηση των υποκειμένων απέναντι στα πραγματικά εκπαιδευτικά προβλήματα[6].

Συμπερασματικά, η κυβερνητική παρέμβαση περιορίζεται, τουλάχιστον προς το παρόν, στη μερική απλώς αναίρεση των πιο ακραίων εκδοχών της νεοφιλελεύθερης εκπαιδευτικής πολιτικής των τελευταίων 5 χρόνων, κάτω και από το βάρος των πρόσφατων αγώνων του εκπαιδευτικού κινήματος, διατηρώντας ωστόσο ανέπαφους τους βασικούς πυλώνες της νεοφιλελεύθερου εκπαιδευτικού υποδείγματος.

Αδυνατεί να συγκροτήσει μια εναλλακτική συνεκτική εκπαιδευτική αφήγηση και προσέγγιση για το σχολείο, τη μόρφωση και το ρόλο των εκπαιδευτικών, σε αντιπαράθεση με το κυρίαρχο διεθνώς εκπαιδευτικό πρότυπο του σχολείου της αγοράς.

Σε συνθήκες ακραίας κοινωνικής πόλωσης, αποδόμησης του δημόσιου σχολείου και εκρηκτικής νεανικής ανεργίας, η νέα ηγεσία του υπουργείου Παιδείας επιλέγει απλά τη διαχείριση του υπάρχοντος, με κάποιες φιλολαϊκές παραχωρήσεις και κυρίως περιορίζει το πολιτικό και μορφωτικό φαντασιακό της Αριστεράς στο καταθλιπτικό τοπίο των εκπαιδευτικών εκθέσεων του ΟΟΣΑ και των αξιολογικών αποτιμήσεων των σύγχρονων επιθεωρητών.

Να μας συγχωρέσουν, αλλά έχουμε μια διαφορετική προσέγγιση για το σχολείο, τη μόρφωση και τον εκπαιδευτικό, που δεν περιορίζεται στα ασφυκτικά πλαίσια του νεοφιλελεύθερου μονόδρομου, αλλά αναζητά με τόλμη την ανατροπή της σύγχρονης καπιταλιστικής βαρβαρότητας, προς όφελος της νεολαίας και της εργαζόμενης πλειοψηφίας. Το μέλλον συνεχίζει επομένως να διαρκεί πολύ.

Βιβλιογραφικές αναφορές

1. Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων (2015), *Ρυθμίσεις άμεσων μέτρων για την εύρυθμη λειτουργία των βαθμίδων εκπαίδευσης και της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης. Αιτιολογική έκθεση*. Στο δίκτυο: http://www.alfavita.gr/sites/default/files/attachments/shedio_nomoy_aitiologiki-telik_.pdf

2. Η βιβλιογραφία είναι εδώ ιδιαίτερα πλούσια. Ενδεικτικά J. Ozga et.al (2011), *Fabricating Quality in Europe: data and education governance*. London : Routledge και Μαυρογιώργος Γ. (2015), *Οίκοι Αξιολόγησης στην Εκπαίδευση και το "αόρατο χέρι" της αγοράς*. Ιωάννινα : εκδ. Οσελότος.

3. Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού (2013), *Έκθεση συνεπειών στο σχέδιο νόμου. Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση(ΑΔΙΠΠΔΕ)*. Βουλή των Ελλήνων.

4. Νόμος υπ. 4142/ 2013, Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. ΦΕΚ αριθμ. Φύλλου 83.

5. Μπαλτάς Α. (2015) *«Πειράζουμε» μόνο 10 από τα 80 άρθρα του νόμου Διαμαντοπούλου* στο δίκτυο.

6. Αναλυτικά Μπαλτάς Α. (2002), *Για την επιστημολογία του Λουί Αλτουσέρ*. Εκδ. Νήσος.

ΓΙΑ ΜΙΑ ΧΟΥΦΤΑ ΜΟΡΙΑ...

γράφουν οι Βασίλης Μακρής - Δημήτρης Μαριολης

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΠΕ Α ΕΠΙΠΕΔΟΥ

Νέες εξετάσεις Μαρ και Απρ!!!

Κερδίστε 5 επιπλέον μόρια στην αξιολόγηση!

- Μόνιμοι εκπαιδευτικοί πρωτ & δευτερ. εκπαίδευσης
- Εν ενεργεία αναπληρωτές δημόσιας εκπαίδευσης
- Ιδιωτικοί εκπαιδευτικοί

Τις τελευταίες ημέρες, διακινείται σε σχολεία του κέντρου διαφημιστικό φυλλάδιο φροντιστηρίου, που προσφέροντας «ειδικές τιμές», καλεί τους εκπαδευτικούς να παρακολουθήσουν μαθήματα σχετικά με την πιστοποίηση ΤΠΕ Α΄ επιπέδου. Το κίνητρο καταγράφεται στο φυλλάδιο ξεκάθαρα: «Κερδίστε 5 επιπλέον μόρια στην αξιολόγηση»! Ουπς! κι εμείς που νομίζαμε ότι η επιμόρφωση στις ΤΠΕ γίνεται για να βελτιωθεί το έργο των εκπαιδευτικών και να αναβαθμιστούν οι διδακτικές τους ικανότητες!

Κάθε εμπόριο για καλό; Προφανώς ΟΧΙ. Οι αμαρτίες και οι αντιφάσεις της δημόσιας εκπαίδευσης, ήταν και παραμένουν μια καλή ευκαιρία για όποιον θέλει να στήσει μια επιχειρηματική εκπαιδευτική δραστηριότητα. Το ζήτημα λοιπόν είναι αλλού. Η πλήρης διαστρέβλωση των εκπαιδευτικών λειτουργιών που επιχειρήθηκε με την επιβολή της αξιολόγησης, πρέπει να λάβει τέλος **με την οριστική κατάργηση του νομοθετικού πλαισίου αξιολόγησης** και τον προσανατολισμό της οργάνωσης, διοίκησης και παιδαγωγικής λειτουργίας της εκπαίδευσης με διαδικασίες που δε θα έχουν καμιά απολύτως σχέση με την αξιολόγηση. Να γίνουν οριστικά παρελθόν οι πρακτικές της κούρσας ανταγωνισμού, του κανιβαλισμού και του ατομισμού που προώθησαν οι αντιεκπαιδευτικές πολιτικές μέσα από την αξιολόγηση και την ανάδειξη των στελεχών σε μικρούς δικτάτορες σε βάρος των εκπαιδευτικών του μαυροπίνακα.

Μέσα σε αυτή την ανταγωνιστική κούρσα, και τη ζούγκλα της ατομικής επικράτησης, το θεσμικό πλαίσιο της αξιολόγησης πηγαίνει χέρι – χέρι με κάθε ποσοτικοποιημένο, εξατομικευμένο και μετρήσιμο μέγεθος, το οποίο καλείται να παίξει ρόλο στη ιεραρχική διαφοροποίηση, ώστε να γίνει ο τρόπος και η δυνατότητα να ανέβει κάποιος στην ιεραρχική κλίμακα.

Η πολύχρονη εμπειρία λέει ότι από τη στιγμή που κάθε μορφωτική και επιμορφωτική λειτουργία, παρέχει ένα τέτοιου είδους επιπλέον «προσόν» στους επιμορφούμενους, διαστρέφεται ο χαρακτήρας και ο προσανατολισμός της. Από διαδικασία ενίσχυσης του εκπαιδευτικού της πράξης μετατρέπεται σε μια διαδικασία που ενισχύει την τάση διαχωρισμού του από το εκπαιδευτικό σώμα. Ταυτόχρονα μεταλλάσσεται και το περιεχόμενο της (επι)μορφωτικής διαδικασίας, αφού απονεκρώνεται από όποια μορφωτικά χαρακτηριστικά διαθέτει σε τυπική διεκπεραιωτική διαδικασία.

Ένα επιμέρους συμπέρασμα της ιστορικής μάχης της αξιολόγησης που έδωσε νικηφόρα το εκπαιδευτικό κίνημα, είναι, ότι ο ρόλος των στελεχών εκπαίδευσης, η εκπαιδευτική ιεραρχία στο σύνολό της, λειτουργεί σε διαφοροποίηση με τη ζωντανή εκπαίδευση. Επομένως, δεν είναι (μόνο) τα πρόσωπα που πρέπει να αλλάξουν, αλλά οι ρόλοι. Οι εκπαιδευτικοί της πράξης, που αντιμετωπίστηκαν ως κομπάρσοι και κολλήγοι από τις ηγεσίες του υπουργείου και τους μηχανισμούς τους, να γίνουν οι πραγματικοί πρωταγωνιστές του δημόσιου σχολείου και να δοθεί ένα οριστικό τέλος στη δικτατορία του management σε βάρος της παιδα-γωγικής.

Αυτό που περιγράφουμε είναι μια εργαλειακή αντίληψη για την επιμόρφωση, διαδικασία διαχωρισμού και ιεράρχησης του εκπαιδευτικού σώματος. Όμως σε αυτή την εργαλειακή αντίληψη υπάρχει μια δεύτερη ουσιαστική πλευρά: Το ίδιο το περιεχόμενο της επιμορφωτικής διαδικασίας. **Τι καθορίζεται από τον κρατικό λόγο ως επιμορφωτική ανάγκη; Καθορίζεται το εργαλειακά αναγκαίο.** Αυτό που θα προωθήσει τις κεντρικές επιλογές για το σχολείο και τη γνώση. Δηλαδή, σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα που υποτάσσεται στην αγορά, που κάνει ταξική επιλογή, που αναπαράγει τις κυρίαρχες γνωστικές και κοινωνικές παραδοχές και μετατρέπει τον (άνθρωπο) – μαθητή σε «χρήσιμο» και αξιοποιήσιμο προϊόν για την παγκοσμιοποιημένη αγορά εργασίας - έρευνας - γνώσης, οι κρατούντες χρειάζονται μια αντίστοιχη προσαρμογή των μεθόδων, των τεχνικών και των γνωστικών περιεχομένων των εκπαιδευτικών για να τους μετατρέψουν σε εργαλεία παραγωγής των «επιθυμητών» προϊόντων.! Έτσι σε αυτή την εργαλειακή αντίληψη για την επιμορφωτική διαδικασία, διαμορφώνονται και επιβάλλονται συγκεκριμένοι τομείς ως αναγκαίοι, ενώ άλλοι πετιούνται στον Καιάδα της άχρηστης «ζώνης του Λυκόφωτος». Να, λοιπόν, μια δεύτερη πλευρά της κρατικής επιμορφωτικής αντίληψης: Ο καθορισμός

των αναγκών, η νομιμοποίηση του περιεχομένου, δηλαδή ο ιδεολογικός και πολιτισμικός έλεγχος του εκπαιδευτικού σώματος.

Μέχρι και σήμερα η συμμετοχή σε επιμορφωτικά προγράμματα αποτελεί μοχλό ανάδειξης στελεχών της εκπαίδευσης, δηλαδή η επιμόρφωση γίνεται μοχλός για να «δραπετεύσει» ο εκπαιδευτικός από την τάξη προς τα σκαλοπάτια της ιεραρχίας. Αποζητείται εν τέλει η «ιδεολογική εναρμόνιση» των εκπαιδευτικών με τις κρατούσες ιδέες και πρακτικές. Το διαφημιστικό φυλλάδιο στο οποίο αναφερθήκαμε αποτελεί μόνο ένα μικρό ευτράπελο. Αλλά πίσω από τα αστεία, υπάρχει μια πολύ σοβαρή και κρίσιμη πραγματικότητα: Ο ανταγωνισμός και ο έλεγχος. Αυτή η πραγματικότητα αποκρύπτεται από έναν κρατικό λόγο γεμάτο πολύχρωμες και ανόητες μπουρδολογίες περί «ποιότητας» και «επιστημοσύνης».

Η ίδια η εμπειρία δείχνει ότι όσο οι επιμορφωτικές διαδικασίες σχετίζονται με την υπαλληλική εξέλιξη, από μορφωτικό κίνητρο μετατρέπονται σε μετρήσιμο λειτουργικό κριτήριο και αποσυνδέονται από τη μορφωτική και συνειδησιακή τους διάσταση, εκπίπτοντας σε κυνήγι χαρτιών, τίτλων και βαθμών που τις απονεκρώνει ως μορφωτικές διαδικασίες.

Με αυτό τον τρόπο, οι εκπαιδευτικοί βρίσκονται απέναντι σε έναν αντιφατικό λόγο, σε ένα δίπολο αξιών, που δημιουργεί μία διαρκή αντίθεση και διαπάλη για το ρόλο τους. Ανάμεσα σε μια λειτουργιστική, ωφελιμιστική, «επαγγελματική» αντίληψη όπως την προωθεί το κράτος και η αγορά, από τη μια, και σε μια κοινωνική, μορφωτική διάσταση του περιεχομένου εργασίας τους, η οποία αποκτάει κοινωνικά χαρακτηριστικά και εξαιτίας της ζωντανής σχέσης με τους μαθητές τους, από την άλλη.

Δρώντας μέσα σε αυτή την αντιθετική πραγματικότητα, επιλέγουμε να στηρίξουμε και να προτείνουμε μια άλλη αντίληψη για την επιμόρφωση. Βασικά στοιχεία μιας τέτοιας λογικής είναι τα εξής: Η επιμόρφωση πρέπει να απεξαρτηθεί εντελώς από κάθε μοριοδοτική, ανταλλακτική αξία, η οποία τη μετατρέπει σε ιεραρχικό σκαλοπάτι και εργαλειακό ελεγκτικό μηχανισμό. Στη βάση αυτής της λογικής που διατυπώνουμε, βρίσκεται μια αυταξιακή αντίληψη για τη γνώση. Στοιχεία μιας τέτοιας λογικής είναι ο αυτοπροσδιορισμός των αναγκών από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς. Το περιεχόμενο και η οργάνωση της επιμόρφωσης γίνονται συμμετοχικά, συνδιαμορφωτικά. Η γνώση δεν αποτελεί μια σωρευτική διαδικασία, αλλά αποκτά κοινωνικά, ποιοτικά χαρακτηριστικά. Η επιμόρφωση πρέπει να οργανώνεται από δημόσιους φορείς, να είναι δωρεάν, με απαλλαγή από τα διδακτικά καθήκοντα, απαλλαγμένη από οποιαδήποτε διαδικασία αξιολόγησης των εκπαιδευτικών που θα οδηγεί σε κατάταξή τους με βάση τις επιμορφωτικές δραστηριότητες. Οι επιμορφωτικές διαδικασίες πρέπει να προτείνονται, να επιλέγονται και να ελέγχονται από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς. Η επιμόρφωση μπορεί να γίνει με ελεύθερη επιλογή από τα ενδιαφέροντα του εκπαιδευτικού, μέσα από ένα πλήθος προσφερόμενων επιλογών στις οποίες έχει διατυπώσει πρόταση και τις έχει συνδιαμορφώσει.

Μια τέτοια αντίληψη αναγνωρίζει μια πολυμορφία στη γνώση και δεν εξετάζει κατ' ανάγκην τη συνάφειά της με την άμεση εφαρμογή στην εκπαιδευτική πραγματικότητα. Αντίθετα, θεωρεί την επιμόρφωση ως διαδικασία εξυπηρέτησης των μορφωτικών αναγκών των εκπαι-δευτικών, όπως διατυπώνονται σε προσωπικό επίπεδο μέσα στους συλλόγους διδασκόντων και τις συλλογικές διαδικασίες, αλλά και όπως διαμορφώνονται σε συλλογικό επίπεδο μέσα από τις διαδικασίες αυτές.

Η παραπάνω λογική μπορεί να μετατραπεί, μέσα από ουσιαστική συζήτηση στους Συλλόγους και το εκπαιδευτικό κίνημα, σε μορφοποιημένη απαίτηση και πρόταγμα, που θα εντάσσεται στη λογική ενός σχολείου που υπηρετεί την κριτική γνώση, ενάντια στο σχολείο της αγοράς.

Αν κατανοούμε τα δομικά χαρακτηριστικά των προωθούμενων αναδιαρθρώσεων, τότε κατανοούμε την ανάγκη συνεκτικών δράσεων στο μέτωπο παιδείας – γνώσης - κοινωνίας – εργασίας. Αυτή η λογική πρέπει να είναι βασικό συστατικό της αντίληψής μας για όλο το μακρύ διάστημα αντιπαραθέσεων και μαχών που έχουμε μπροστά μας.

Αυτό σημαίνει ταυτόχρονα μια ριζική στροφή των Συλλόγων και των συλλογικοτήτων της εκπαίδευσης στη δημιουργία ενός μορφωτικού ρεύματος με μια διαρκή συλλογικοποίηση, εξεύρεση δρόμων, δικτύωση αιτημάτων, διαμόρφωση επιτροπών που θα έχουν στην πυρήνα τους μια τέτοια αντίληψη.

Σημαίνει επίσης μια ριζική στροφή των προγραμμάτων δράσης και των πλαισίων μας, στο περιεχόμενο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, στα ζητήματα των αναλυτικών προγραμμάτων και των βιβλίων, στα ζητήματα της οργάνωσης της παιδαγωγικής ελευθερίας που από γενικό σύνθημα μπορεί να αποκτάει συγκεκριμένες μορφές συλλογικών στάσεων και δράσεων, στα ζητήματα των όρων ύπαρξης και συλλογικοποίησης του δημόσιου σχολείου, στα ζητήματα της ύλης και του περιεχομένου της γνώσης, στα ζητήματα των διδακτικών αντιλήψεων που χτυπούν τη μορφωτική αξία και τη γνώση προς όφελος της εκμάθησης τεχνικών, στα ζητήματα που δίνουν την πάλη για μια δημιουργική, σταθερή, απελευθερωτική διαδικασία εργασίας με μια δημιουργική, ενιαία, δημόσια και απελευθερωτική γνώση. Ο εκπαιδευτικός ως εργαζόμενος από τη μια, ο εκπαιδευτικός ως μέτοχος ενός μορφωτικού μετώπου στην κοινωνία, που βάζει ζητήματα για την εκπαίδευση και τη γνώση.

ΜΕΤΕΓΓΡΑΦΕΣ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ: ΜΙΑ ΑΣΥΜΠΤΩΤΗ ΣΧΕΣΗ

Ο καθένας θα σπουδάζει ανάλογα με την τσέπη του;

γράφουν οι Χρήστος Κάτσικας - Γιάννης Μακρίδης

Μεγάλη αναστάτωση και ανησυχία προκάλεσε σε χιλιάδες οικογένειες η απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας η οποία αφενός ακυρώνει τις 212 μετεγγραφές στις Αρχιτεκτονικές Σχολές, αφετέρου ορίζει τους όρους που θα ισχύουν στο επόμενο νομοθετικό πλαίσιο των μετεγγραφών. Και εδώ αρχίζουν όλα. Και αυτό γιατί πρόκειται για απόφαση που θέτει τον «μπούσουλα» για το πώς θα κινηθεί η κυβέρνηση από εδώ και πέρα και είναι εναρμονισμένη με τις δηλωμένες προθέσεις του υπουργείου Παιδείας για δραστικό περιορισμό των μετεγγραφών, που διά στόματος του υπουργού Παιδείας Αριστείδη Μπαλτά εκφράστηκαν με μια εκπληκτική δήλωση: «*Πρέπει ταυτόχρονα οι γονείς (...) να έχουν μια μέριμνα ότι είναι πολύ πιο ακριβό για τους ίδιους να σπουδάσουν τα παιδιά μακριά από το σπίτι τους (...) Και άρα να υπάρχει και μια ευθύνη ως προς το πώς συμπληρώνουν τα παιδιά τα μηχανογραφικά*» (27/3/2015, Βουλή, κατά τη συζήτηση επίκαιρης ερώτησης). Δηλαδή, το πού θα σπουδάζει ένας νέος δεν θα το καθορίζουν οι βαθμοί, αλλά θα το καθορίζει το πορτοφόλι του και η οικονομική του δυνατότητα!

Παράλληλα, μια μέρα μετά την απόφαση του ΣτΕ, ο υπουργός Παιδείας, σε δηλώσεις του σε τηλεοπτικό σταθμό , έκανε λόγο για διόγκωση του προβλήματος του υπερπληθυσμού στις σχολές, εστιάζοντας κυρίως στις «απαράδεκτες υποσχέσεις, που στηρίχθηκαν σε ψηφοθηρικούς σκοπούς, με αποτέλεσμα να γεμίσουν τα κεντρικά και να αδειάσουν τα περιφερειακά πανεπιστήμια». Ο ίδιος τόνισε πως μετά το Πάσχα θα κατατεθεί νέο νομοσχέδιο για τις μετεγγραφές στο οποίο «θα εφαρμοστούν εισοδηματικά κριτήρια για τις μετεγγραφές φοιτητών».

Επί της ουσίας η απόφαση του ΣτΕ θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και λογική και δίκαιη. Ωστόσο, όμως, το θέμα των μετεγγραφών που ταλανίζει χρόνια τα Πανεπιστήμια, τους υποψήφιους και τα νοικοκυριά που έχουν παιδιά στις Ανώτατες σχολές, δεν είναι ένα καθαρά εκπαιδευτικό θέμα. Είναι δεμένο με ένα νήμα με δυο παράγοντες. Αφενός με το γεγονός της δυσανάλογης συγκέντρωσης πληθυσμού στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη και αφετέρου με το θέμα της φοιτητικής μέριμνας ή για να είμαστε ακριβείς, της ανύπαρκτης φοιτητικής μέριμνας. Με λίγα λόγια το πρόβλημα των σχολών δεν το δημιουργούν οι μετεγγραφές. Οι μετεγγραφές είναι αναγκαίες επειδή υπάρχουν σοβαρά προβλήματα και δεκάδες χιλιάδες οικογένειες δεν μπορούν να ανταποκριθούν στο κόστος των σπουδών. Το πρόβλημα το έχουν οι σχολές λόγω της υποχρηματοδότησης και του παγώματος των προσλήψεων.

«Ψίχουλα» οι κρατικές δαπάνες

Το ποσοστό των κρατικών δαπανών για την ενίσχυση του φοιτητικού πληθυσμού δεν ξεπερνά το , όταν ο μέσος όρος των αντίστοιχων δαπανών στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανέρχεται στο 5,7%. Φυσικά αυτή η δημόσια υποχρηματοδότηση έχει συνέπειες στη φοιτητική μέριμνα, σε όλα εκείνα τα στοιχεία της φοιτητικής ζωής (στέγαση, σίτιση, περίθαλψη, βιβλία, υποτροφίες κ.λπ.), τα οποία σχετίζονται με την ουσία της δημόσιας και δωρεάν εκπαίδευσης. Για παράδειγμα, η κάλυψη των στεγαστικών αναγκών των «εσωτερικών μεταναστών φοιτητών» δεν ξεπερνάει στη χώρα μας το 9%. Έτσι το κόστος της φοιτητικής ιδιότητας μετακυλίεται όλο και περισσότερο στους «ώμους» των οικογενειακών προϋπολο-

ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΑΛΥΨΗΣ ΣΤΕΓΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΕΣΤΙΕΣ ΤΩΝ «ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ» ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Πόλη	Ποσοστό κάλυψης των αναγκών των μεταναστών φοιτητών που έχουν ανάγκη στέγασης
ΑΕΙ-ΤΕΙ ΛΕΚΑΝΟΠΕΔΙΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ (Πανεπιστήμιο Αθηνών, Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Χαροκόπειο, Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών, Πάντειο πανεπιστήμιο, Πανεπιστήμιο Πειραιά, ΤΕΙ Αθήνας, ΤΕΙ Πειραιά)	7,5%
ΑΕΙ-ΤΕΙ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ (Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, ΤΕΙ Θεσσαλονίκης)	8%
ΑΕΙ – ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ (Πανεπιστήμιο Πατρών, ΤΕΙ Πατρών)	6,7%
ΑΕΙ – ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ (Πανεπιστήμιο Κρήτης, Πολυτεχνείο Κρήτης, ΤΕΙ Κρήτης)	7,5%
ΑΕΙ – ΤΕΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ - ΗΠΕΙΡΟΥ (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, ΤΕΙ Λάρισας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, ΤΕΙ Ηπείρου)	11,7%
ΑΕΙ – ΤΕΙ ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ – ΘΡΑΚΗΣ ΚΑΙ ΔΥΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ (Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, ΤΕΙ Καβάλας, Πανεπιστήμιο Δυτ. Μακεδονίας, ΤΕΙ Δυτ. Μακεδονίας)	16,6%
ΑΙΓΑΙΟ (Πανεπιστήμιο Αιγαίου)	11,25%
ΣΥΝΟΛΑ	9,1%

Πηγή: Έρευνα του Χρήστου Κάτσικα
Οι αριθμοί είναι προσεγγιστικοί αφού τα περισσότερα Ιδρύματα δεν δίνουν επίσημα στοιχεία. Τα ποσοστά εξάγονται βάση του συνολικού αριθμού κλινών κάθε πόλης (εστίες και ξενοδοχεία)
Δεν περιλαμβάνονται τα Πανεπιστήμια : Ιονίου – Πελοποννήσου – Στερεάς Ελλάδας και τα ΤΕΙ: Χαλκίδας – Καλαμάτας – Ιονίου - Μεσολογγίου

γισμών κάνοντας ακριβό... το «δημόσιο και δωρεάν» πανεπιστήμιο.

Έτσι, στη χώρα μας το ακριβοπληρωμένο στο βωμό της παραπαιδείας «εισιτήριο» εισαγωγής στα ΑΕΙ και ΤΕΙ (φροντιστήρια και ιδιαίτερα μαθήματα) και η επιβάρυνση του οικογενειακού προϋπολογισμού σε καμιά περίπτωση δεν τελειώνουν με την είσοδο των υποψηφίων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Και αυτό μπορεί εύκολα να το αντιληφθεί κανείς, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια της μνημονιακής κόλασης, αν κάνει τον κόπο να συμμετέχει στις συζητήσεις που ανοίγονται στα νοικοκυριά που έχουν παιδιά, τα οποία ετοιμάζονται για τις πανελλαδικές εξετάσεις στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Εύκολα θα διαπίστωνε ότι όλες οι κουβέντες εστιάζουν στους τρόπους κάλυψης του κόστους της φοιτητικής ιδιότητας του γόνου τους. Με λίγα λόγια οι αγωνίες και οι ανησυχίες στα νοικοκυριά σταδιοδρομούν, βεβαίως, στην «πίστα» της οικονομικής αδυναμίας τους και στις απαράδεκτα χαμηλές κρατικές δαπάνες για τη φοιτητική μέριμνα, που κάνουν απαγορευτική την αντιμετώπιση του αυξημένου κόστους ζωής των παιδιών τους, εκείνων που σπουδάζουν εκτός τόπου μόνιμης κατοικίας.

Σε πρόσφατη έρευνα οι φοιτητές που είχαν μόνιμη κατοικία στην έδρα του πανεπιστημίου και όσοι φοιτητές από την επαρχία διέμεναν στις φοιτητικές εστίες δήλωσαν ότι κόστιζαν στους οικογενειακούς τους προϋπολογισμούς από 3.500 έως 5.500 ευρώ ετησίως. Οι «μετανάστες» φοιτητές οι οποίοι δεν είχαν βρει θέση στις φοιτητικές εστίες κόστιζαν ετησίως κατά μέσο όρο περίπου 7.500 ευρώ. Πιο αναλυτικά, για τους φοιτητές που σπουδάζουν εκτός τόπου μόνιμης κατοικίας και συντηρούν το λεγόμενο φοιτητικό νοικοκυριό, το κόστος ανέρχεται κατά μέσο όρο στα 825 ευρώ τον μήνα, εκ των οποίων τα 505 αφορούν το κόστος διαβίωσης (συμπλήρωμα σίτισης, καθώς η φοιτητική λέσχη έχει «κενά», μετακινήσεις, επικοινωνία, βιβλία κ.λπ.) και τα 320 ευρώ το κόστος ενοικίασης και συντήρησης του σπιτιού.

Έτσι το συνολικό κόστος των σπουδών για το μετανάστη φοιτητή με μέση χρονική διάρκεια τέσσερα έως πέντε χρόνια, το κόστος του πτυχίου δηλαδή, ανέρχεται σε 30.000–40.000 ευρώ κατά μέσο όρο. Αν επιχειρήσουμε τώρα να δούμε τι σημαίνει, σήμερα, για το εισόδημα διαφόρων κοινωνικών κατηγοριών η αντιμετώπιση του κόστους ενός φοιτητή που σπουδάζει εκτός τόπου καταγωγής, θα διαπιστώσουμε ότι σε πολλές περιπτώσεις συνεπάγεται μείωση των οικογενειακών εισοδημάτων που «ρίχνει» το νοικοκυριό κάτω από το όριο φτώχειας, ενώ στις περισσότερες περιπτώσεις είναι αδύνατη η συντήρηση του φοιτητή.

Στο δια ταύτα

Στη διάρκεια της μακράς προεκλογικής περιόδου, το 2014, οι δυο Υπουργοί Παιδείας (Κ. Αρβανιτόπουλος – Α. Λοβέρδος), στο πλαίσιο της εξαγοράς της συναίνεσης της κοινής γνώμης «μοίρασαν» απλόχερα μετεγγραφές, χωρίς να ενδιαφέρονται ούτε για την τύχη των Περιφερειακών ΑΕΙ, ούτε βεβαίως για τις συνθήκες σπουδών των φοιτητών που ασφυκτιούσαν στα ετοιμόρροπα και υποχρηματοδοτούμενα κεντρικά ΑΕΙ. Η νέα ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας επισημαίνει ότι «η προηγούμενη κυβέρνηση εκτίναξε πέρα από κάθε όριο τις μετεγγραφές. Το αποτέλεσμα ήταν να αδειάσουν πολλά από τα περιφερειακά πανεπιστήμια και να γεμίσουν τα κεντρικά πανεπιστήμια με τρόπους που διαταράσσεται πλήρως η εκπαιδευτική διαδικασία». Τι κάνει, όμως, για να λύσει το πρόβλημα; Αφετέρου, αυξάνει τις θέσεις εισακτέων σε σχολές της περιφέρειας, προβάλλοντας μια δήθεν πολιτική ανακούφισης των περιφερειακών πανεπιστημίων που χειμάζονται και των τοπικών αγορών που λυγίζουν. Ωστόσο έχει αποδειχθεί ότι η κίνηση αυτή καθώς δεν συνοδεύεται με αύξηση των δαπανών για σίτιση και στέγαση των φιλοξενούμενων φοιτητών, στην ουσία, δεν αποτελεί παρά εικονικό προσκλητήριο σε ανεπιθύμητους καλεσμένους τους οποίους καλεί να τα βγάλουν μόνοι τους πέρα. Με λίγα λόγια τους συμβουλεύει: **Αν δεν έχεις οικονομική δυνατότητα επίλεξε, «σ΄αρέσει δεν σ΄ αρέσει», σχολή της περιοχής σου!**

αντιτετράδια

ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΕΙΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ

Καμία ανοχή απέναντι στο φασισμό!

Την Δευτέρα 20 Απρίλη ξεκινά η δίκη της νεοναζιστικής συμμορίας «Χρυσή Αυγή» στα δικαστήρια των φυλακών Κορυδαλλού. Ανάμεσα στους 69 κατηγορούμενους είναι και ολόκληρη η κοινοβουλευτική της ομάδα, καθώς και τα αρχηγικά στελέχη της Ν. Μιχαλολιάκος, Η. Κασσιδιάρης, Χρ. Παππάς. Η δίκη πραγματοποιείται επί των ημερών της συγκυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ και σχεδόν ενάμιση χρόνο μετά την στυγνή δολοφονία του αντιφασίστα αγωνιστή Π. Φύσσα από το χέρι του φασίστα Ρουπακιά. Το μακροσκελές και εφιαλτικό κατηγορητήριο περιλαμβάνει σειρά τραμπούκικων και τρομοκρατικών επιθέσεων ενάντια σε συνδικαλιστές και αγωνιστές του λαϊκού κινήματος, μαζικά πογκρόμ από τα ναζιστικά τάγματα εφόδου και δολοφονικές επιθέσεις ενάντια σε μετανάστες, όπως στους αιγύπτιους ψαράδες και τον πακιστανό Λουκμάν Σαχζάτ. Τα πρόσφατα γεγονότα των τελευταίων χρόνων αποτελούν μόνο ελάχιστα περιστατικά ενός μακρύ και αιματοβαμμένου καταλόγου εγκληματικής δράσης σχεδόν τριών δεκαετιών.

Το φασιστικό μόρφωμα της Χρυσής Αυγής, που σήμερα παρουσιάζεται με το μανδύα του κοινοβουλευτικού κόμματος, αποτελεί τη «χρυσή εφεδρεία» του σάπιου εκμεταλλευτικού συστήματος. Αποτελεί το αναγκαίο «συμπλήρωμα» για την ένταση της καταστολής και της τρομοκρατίας. Οι ρίζες του φασισμού είναι τόσο βαθιές όσο και το καπιταλιστικό σύστημα που γεννά την πιο αχαλίνωτη εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, που σπέρνει ιμπεριαλιστικούς πολέμους ανάμεσα στους λαούς.

Στις σημερινές συνθήκες όξυνσης της αντιλαϊκής πολιτικής των μνημονίων, που σαρώνονται εργασιακές κατακτήσεις και δικαιώματα δεκαετιών, που βαθαίνει ακόμα περισσότερο η φτώχεια και η εξαθλίωση σε πλατιά τμήματα του λαού μας, βρίσκουν το έδαφος να αναπτυχθούν οι φασιστικές ιδέες, να θεριέψει και να παγιώσει την παρουσία της στην ελληνική κοινωνία η ΧΑ.

Ταυτόχρονα οι δυνάμεις του πιο μαύρου και αντιδραστικού τμήματος της κυρίαρχης τάξης, ενισχύονται από την κυρίαρχη καθημερινή αντιδραστική προπαγάνδα που κηρύσσει το ρατσισμό, την ξενοφοβία και τη μισαλλοδοξία, την ανιστόρητη θεωρία των «δύο άκρων». Η «αντιφασιστική» ρητορεία των ΝΔ – ΠΑΣΟΚ δεν έχει καμία απολύτως σχέση με τα πραγματικά αντιφασιστικά αισθήματα του λαού μας. Αντίθετα, τα κίνητρά τους βρίσκονται στην προσπάθεια – κύρια της ΝΔ – να ανακοπεί η πορεία πολιτικής και εκλογικής φθοράς τους. Άλλωστε οι δυνάμεις αυτές για δεκαετίες τώρα, συγκάλυψαν και ανέχθηκαν για πολλά την παρουσία και τη δράση των νεοναζιστικών συμμοριών.

Ούτε έδαφος, ούτε και νερό στους φασίστες! Ο λαϊκός παράγοντας, οι εργαζόμενοι και η νεολαία να απαιτήσουν την πιο παραδειγματική τιμωρία των εγκληματιών φασιστών, των νοσταλγών του Χίτλερ, των SS και των πολιτικών απογόνων των ταγματασφαλιτών. Μόνο η οργανωμένη πάλη και δράση του λαϊκού κινήματος μπορεί πραγματικά να ανακόψει την πορεία ανάπτυξης των φασιστικών ιδεών και να τσακίσει οριστικά το αυγό του φιδιού. Με την δημιουργία του πλατύτερου μετώπου αντίστασης και πάλης για την υπεράσπιση των δημοκρατικών δικαιωμάτων και ελευθεριών, για την ανατροπή της πολιτικής της φτώχειας, της εξαθλίωσης και της ανεργίας.

Δευτέρα 20 Απρίλη

Όλοι στην αντιφασιστική συγκέντρωση

Ψίχουλα για συσσίτια και πλουσιοπάροχοι εξοπλισμοί

γράφει ο Σίμος Σταυρόπουλος

«Μια κυβέρνηση της Αριστεράς με κορμό τον ΣΥΡΙΖΑ θεώρησε καθήκον της το πρώτο νομοσχέδιο να είναι αυτό το οποίο έρχεται να απαντήσει στα ακραία φαινόμενα ανθρωπιστικής κρίσης και φτώχειας».

Τάδε έφη ο υπουργός Εργασίας Π. Σκουρλέτης. Απέκρυψε ωστόσο ότι οι κοινωνικές ευαισθησίες της συγκυβέρνησης «κουρεύονται» μέρα με τη μέρα (το 1,9 δις ευρώ της Θεσσαλονίκης έγινε 200 εκ. ευρώ). Πρόκειται στην πραγματικότητα για πετσόκομμα και ανακατανομή δαπανών δημοσίων υπηρεσιών προκειμένου ο προϋπολογισμός που υπαγόρευσε η τρόικα να μην παρουσιάζει ανελαστικότητα. Ιδού λοιπόν οι προϋποθέσεις για να διεκδικήσει κανείς πρόσβαση στο μενού ελεημοσύνης, που θα ισχύσει για εννιά μήνες με συνολική δαπάνη ανά μήνα περίπου 22 εκ. ευρώ. «Δικαίωμα συμμετοχής» έχουν πολίτες με ετήσιο ατομικό εισόδημα 2.400 ευρώ, το οποίο προσαυξάνεται ανάλογα με τα εξαρτώμενα μέλη με ανώτατο όριο τα 6000 ευρώ. Εκτός όμως από το εισόδημα βασικό κριτήριο είναι και η ακίνητη περιουσία με προσαυξήσεις ανάλογα με τα εξαρτώμενα μέλη. Οι αιτούμενοι συμμετοχή δεν πρέπει επίσης να έχουν κινητή περιουσία διπλάσια από τα εισοδήματά τους. Είναι χαρακτηριστικό ότι η επιδότηση σίτισης θα γίνεται με ηλεκτρονική κάρτα για αγορές τροφίμων 70 ευρώ ανά άτομο το μήνα που προσαυξάνονται κατά 30 ευρώ για κάθε μέλος της οικογένειας. Η παροχή αυτή κλειδώνει σε κάθε περίπτωση στα 220 ευρώ το μήνα. Η ίδια η αναπληρωτής υπουργός Φωτίου παραδέχτηκε πως οι ωφελημένοι του παραπάνω μέτρου θα είναι μόλις 153.000 άτομα.

Παίρνοντας τη σκυτάλη του εμπαιγμού ο Σκουρλέτης εμφανίστηκε ως αδιάλλακτος Ροβεσπιέρος, δεσμευόμενος ότι η κυβέρνηση δεν θα προχωρήσει σε νέα μείωση των συντάξεων. Δημαγώγησε για τη διαπραγμάτευση με τους εταίρους που «για πρώτη φορά είναι πραγματική (...) θα επιτευχθεί ένας έντιμος και προωθητικός συμβιβασμός, ο οποίος θα είναι μια μεγάλη ανάσα για το λαό και την πατρίδα μας». Όσον αφορά στις ρυθμίσεις για την επαναφορά των συλλογικών διαπραγματεύσεων και του κατώτατου μισθού, ο Σκουρλέτης παρέπεμψε στο μέλλον ψελλίζοντας ότι «επιδιώκουμε να εξυπηρετήσουμε τα συμφέροντα του κόσμου της εργασίας».

Αξίζει να σημειώσουμε όμως πως 500 εκ. ευρώ δόθηκαν μέχρι στιγμής για εξοπλιστικά προγράμματα φανερώνοντας και τις προτεραιότητες της συγκυβέρνησης. Αφετέρου δε πως ο Σαμαράς, παραμονές των ευρωεκλογών του 2014, έδωσε για ευνόητους λόγους από το λεγόμενο κοινωνικό μέρισμα για ελεημοσύνη 510 εκ. ευρώ, ποσό ωστόσο υπερδιπλάσιο από αυτό που δίνει τώρα η «Αριστερή» κυβέρνηση.

ΜΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΙΔΙΑ ΣΤΙΣ ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗ ΝΕΑ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ

Η εξαγγελία για 7.000 μόνιμους διορισμούς είναι πλέον **μια ανάμνηση**

γράφουν οι Μαρία Δανιήλ - Χρήστος Κάτσικας

Ένα φάντασμα, κυριολεκτικά, πλανάται πάνω από τα σχολεία, το φάντασμα των ελλείψεων εκπαιδευτικών. Το πρόβλημα γίνεται εκρηκτικό αν πάρουμε υπόψη, τα κενά που πρέπει να καλυφθούν τη νέα σχολική χρονιά 2015/16. Οι πιο συντηρητικοί υπολογισμοί ανεβάζουν τα κενά στην εκπαίδευση σε πάνω από 25.000! Ο αριθμός αυτός εξάγεται από το γεγονός ότι φέτος οι προσλήψεις αναπληρωτών ανέρχονται περίπου στις 20.000 ως τώρα, νηπιαγωγούς, δασκάλους και καθηγητές σε Γενική Εκπαίδευση, Ειδική Αγωγή και Επιστημονικό και Βοηθητικό Προσωπικό, ενώ πρέπει να υπολογιστούν, για τη νέα χρονιά πάνω από 5 000 αποχωρήσεις εκπαιδευτικών λόγω συνταξιοδότησης.

Όπως είναι γνωστό εδώ και πέντε ολόκληρα χρόνια, οι προσλήψεις μόνιμων εκπαιδευτικών ήταν μηδαμινές, εξαιτίας της γνωστής πολιτικής που επιλέχθηκε από τις προηγούμενες ηγεσίες για τη συρρίκνωση του δημόσιου τομέα. Την ίδια περίοδο από το 2012 έως και το 2014 είχαμε στην εκπαίδευση συνολικά περίπου 16.000 συνταξιοδοτήσεις (το 2012 είχαμε 4872, το 2013 5817 και το 2014 5262 παραιτήσεις), ενώ πάνω από 5.000 εκπαιδευτικοί θα συνταξιοδοτηθούν πριν από την έναρξη του νέου σχολικού έτους.

Λίγο πριν από τις εκλογές ανακοινώθηκε ότι θα γίνουν 7.000 μόνιμοι διορισμοί, υπόσχεση που αν υλοποιούνταν, χρειάζεται να συμπληρωθεί με περίπου 18.000 πιστώσεις για αναπληρωτές εκπαιδευτικούς. Και στο σημείο αυτό, οφείλουμε να επισημάνουμε ότι ακόμη και με αυτά τα δεδομένα η κάλυψη θα αφορά μόνο τις βασικές ελλείψεις και σε καμιά περίπτωση τις υποστηρικτικές εκπαιδευτικές δομές (οι οποίες έχουν καταρρεύσει τα τελευταία χρόνια), οι οποίες αφορούν στην ενισχυτική διδασκαλία για τα Γυμνάσια, στην Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη για τα Λύκεια, στη λειτουργία των σχολικών βιβλιοθηκών, στην υποστήριξη των προγραμμάτων για αλλοδαπούς και παλιννοστούντες κλπ.

Και εδώ τα πράγματα έχουν αρχίσει να μπερδεύονται. Στην πρώτη συνάντηση που πραγματοποιήθηκε μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας και του Δ.Σ της ΟΛΜΕ η ΟΛΜΕ έθεσε το πρόβλημα των προσλήψεων, επισημαίνοντας ότι η μη πρόσληψη νέων εκπαιδευτικών (παρά την τεράστια μείωση προσωπικού κατά 30% από 2009-14) έχει δημιουργήσει ανυπέρβλητα προβλήματα. Η ΟΛΜΕ ζήτησε από την ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας *«να καλυφθούν όλα τα κενά εκπαιδευτικών, από την αρχή της νέας σχολικής χρονιάς, με προσλήψεις μόνιμων εκπαιδευτικών και όχι ωρομισθίων. Για το απαιτούμενο εκπαιδευτικό – διδακτικό προσωπικό, ασφαλές ελάχιστο κριτήριο είναι ο αριθμός των αναπληρωτών (κάθε είδους) που απαιτήθηκε για να λειτουργήσουν φέτος οι σχολικές μονάδες. Με βάση αυτό πρέπει να προβλεφθούν οι απαραίτητες πιστώσεις για τη νέα σχολική χρονιά. Οι διορισμοί εκπαιδευτικών πρέπει να είναι τουλάχιστον τόσοι όσες και οι συνταξιοδοτήσεις αυτής της χρονιάς».* Το Υπουργείο Παιδείας, απάντησε ότι *«θα καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για την πρόσληψη μόνιμων εκπαιδευτικών σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης»*, χωρίς ωστόσο να δεσμεύεται για συγκεκριμένο αριθμό μόνιμων διορισμών, καθώς κατέστησε σαφές ότι για «αιτήματα που έχουν οικονομικό κόστος δεν μπορεί να υπάρξει άμεση δέσμευση. Τα αιτήματα θα εξετάζονται όσο οι οικονομικές συνθήκες της χώρας το επιτρέπουν».

Όπως είναι γνωστό στον Προϋπολογισμό για το 2015 έχουν προϋπολογιστεί 111.000.000 ευρώ για 15.000 μόνιμες προσλήψεις για ολόκληρο το Δημόσιο και για αποκατάσταση των παράνομα απολυμένων μονίμων δημοσίων υπαλλήλων. Αυτό περιλαμβάνει, κατά κύριο λόγο, προσλήψεις στην Υγεία (όπου υπάρχουν ακόμη μεγαλύτερα ελλείμματα), στην Παιδεία (στη σχολική εκπαίδευση και στα Πανεπιστήμια και ΤΕΙ) και κατά δεύτερο λόγο στο υπόλοιπο κομμάτι του Δημοσίου (Ελεγκτικοί μηχανισμοί, κλπ). Ωστόσο όσον αφορά στους μόνιμους διορισμούς ακόμη και ο αριθμός των 15.000 που έχει εγγραφεί στον κρατικό προϋπολογισμό φαίνεται να μην «πατάει γερά στα πόδια του». Και αυτό γιατί πρόσφατα, στη διάρκεια επιστημονικής ημερίδας για εκπαιδευτικούς που διεξήχθη στο ΕΜΠ ο υπουργός Παιδείας ανακοίνωσε ότι οι συμφωνημένες (σ.σ. με το μνημόνιο) 15.000 νέες προσλήψεις θα είναι στην

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΕΝΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (Γενική Εκπαίδευση, Ειδική Αγωγή και Επιστημονικό και Βοηθητικό Προσωπικό) ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΑ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ*	
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΚΕΝΑ	Περίπου 20.000
ΠΑΡΑΙΤΗΣΕΙΣ – ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΜΟΝΙΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΤΟ 2015	Πάνω από 5.000
ΣΥΝΟΛΟ ΚΕΝΩΝ	Περίπου 25.000

* Δεν περιλαμβάνονται οι ελλείψεις στις υποστηρικτικές εκπαιδευτικές δομές (ενισχυτική διδασκαλία για τα Γυμνάσια, στην Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη για τα Λύκεια, στην λειτουργία των σχολικών βιβλιοθηκών, στην υποστήριξη των προγραμμάτων για αλλοδαπούς και παλιννοστούντες)

πραγματικότητα 12.000, αφήνοντας να εννοηθεί ότι στην εκπαίδευση αντιστοιχούν μόλις 3.000 νέες προσλήψεις για όλες τις βαθμίδες.

Στο θέμα των προσλήψεων αναπληρωτών το Υπουργείο Παιδείας έχει κάνει σαφές ότι θα χρησιμοποιήσει και πάλι κονδύλια από το ΕΣΠΑ με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την παγίωση των ελαστικών σχέσεων εργασίας και στην εκπαίδευση. Αλλά για τη νέα χρονιά (2015/16) τα κονδύλια του ΕΣΠΑ είναι αρκετά λιγότερα από πέρσι (μειωμένα κατά 300 εκατ. ευρώ περίπου), γεγονός που σημαίνει ότι θα χρειαστούν αυξημένες πιστώσεις από τον Κρατικό Προϋπολογισμό για να καλυφθούν στοιχειωδώς τα κενά. Να θυμίσουμε στο σημείο αυτό ότι η προηγούμενη πολιτική ηγεσία είχε πάρει 43 εκατομμύρια από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων για να πληρώσει τους αναπληρωτές και τους ωρομίσθιους, γεγονός που αφαίρεσε κάθε δυνατότητα παρέμβασης στις σχολικές υποδομές (κατασκευή νέων σχολείων, επιδιορθώσεις, εργαστήρια κα).

Ωστόσο, στο Προγραμματικό κείμενο του ΣΥΡΙΖΑ για την Παιδεία και στο Κεφάλαιο 4. ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ σημειώνεται: *"Η κυβέρνηση της Αριστεράς θα πάρει άμεσα μέτρα για να μην καταρρεύσει η δημόσια εκπαίδευση. Ο στόχος είναι διπλός: να διασωθούν και να μπορέσουν να λειτουργήσουν τα σχολεία, τα ΤΕΙ, τα Πανεπιστήμια και να τεθούν οι βάσεις για την μεγάλη εκπαιδευτική ανασυγκρότηση στην οποία σκοπεύουμε(...) Β. Λειτουργικά- Διοικητικά μέτρα: -Εξασφάλιση της λειτουργίας και της αποτελεσματικής διοίκησης όλων των τύπων των Σχολείων Γενικής, Τεχνικής-Επαγγελματικής εκπαίδευσης καθώς και των ΑΕΙ. –Κάλυψη των αναγκών σε διοικητικό, διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό σε όλες τις βαθμίδες. –Επίλυση των βασικών ζητημάτων λειτουργίας των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων: σχολικά βιβλία, και συγγράμματα, λειτουργικές δαπάνες, επαναλειτουργία των σχολικών βιβλιοθηκών και ενίσχυση των πανεπιστημιακών. –Εφαρμογή του ανώτατου ορίου των 25 μαθητών ανά τμήμα στην Δευτεροβάθμια και μεσοπρόθεσμα των 20 μαθητών στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση. –Πρωινή λειτουργία όλων των σχολείων και εξοπλισμός τους με τα απαιτούμενα μέσα (σχολική βιβλιοθήκη, εργαστήρια, αίθουσα υπολογιστών κ.λπ.) με προτεραιότητα στα σχολεία των πιο υποβαθμισμένων εκπαιδευτικά και κοινωνικά περιοχών, στο πλαίσιο μιας αντισταθμιστικής εκπαιδευτικής πολιτικής».*

Είναι προφανές ότι και τα λεγόμενα «άμεσα μέτρα» παραπέμπονται στις καλένδες.

Δήλωση των εκπροσώπων των ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΠΕ

για την ανάγκη μαζικών διορισμών εκπαιδευτικών, για να έχουν όλα τα παιδιά το δάσκαλό τους και να διδάσκονται όλα τα διδακτικά αντικείμενα

3-4 χιλιάδες μόνιμοι εκπαιδευτικοί θα διοριστούν σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης για την επόμενη σχολική χρονιά, δήλωσε ο υπουργός Παιδείας Αρ. Μπαλτάς. Αν σκεφτεί κανείς τους δύο (2) όλους κι όλους περσινούς διορισμούς (κι αυτούς σε εκτέλεση δικαστικής απόφασης...) ή τους 272 συνολικά της τελευταίας 4ετίας, σίγουρα οι αριθμοί του κ. Μπαλτά φαίνονται τεράστιοι. Αυτό όμως είναι το μέτρο; Να κάνουμε κάτι καλύτερο (ή αρκετά καλύτερο, για να ικανοποιήσουμε και κάποιους αενάως υπομένοντες και αναμένοντες...) σε σχέση με τη μαυρίλα που είχε απλωθεί τα προηγούμενα χρόνια πάνω από την εκπαίδευση (και όχι μόνο) ή **πώς θα λύσουμε τα προβλήματα, θα καλύψουμε τις ανάγκες και θα ικανοποιήσουμε τα δικαιώματα της κοινωνικής πλειοψηφίας;**

❱ Γιατί την τελευταία τετραετία έχουν συνταξιοδοτηθεί και δεν έχουν αντικατασταθεί 9 χιλιάδες μόνιμοι εκπαιδευτικοί. *Πώς θα καλυφθούν οι ανάγκες που κάλυπταν οι συγκεκριμένοι εκπαιδευτικοί, αν μάλιστα σ' αυτούς προσθέσουμε τους περισσότερους από 4 χιλιάδες που προβλέπεται να συνταξιοδοτηθούν φέτος;*

❱ Γιατί μόνο στην Π.Ε. σήμερα εργάζονται περίπου 12 χιλιάδες αναπληρωτές εκπαιδευτικοί και συνεχίζουν να υπάρχουν (Απρίλη μήνα...) περίπου 2500 κενά. *Πώς θα καλυφθούν οι ανάγκες της επόμενης χρονιάς, όταν εκτός των άλλων είναι γνωστό ότι και τα κονδύλια του ΕΣΠΑ για προσλήψεις θα είναι κατά 40% μειωμένα;*

❱ Γιατί τη φετινή χρονιά και μόνο από τον κλάδο των δασκάλων προσλήφθηκαν ως αναπληρωτές περισσότεροι από 4 χιλιάδες και συνεχίζουν να υπάρχουν σ' όλη τη χώρα εκατοντάδες τμήματα καθώς και ολοήμερα σχολεία που δεν έχουν δάσκαλο για να λειτουργήσουν (για να μη μιλήσουμε για τα νηπιαγωγεία, τις ειδικές τάξεις κ.ά.). *Πώς λοιπόν θα έχουν όλα τα τμήματα το δάσκαλό τους την επόμενη χρονιά όταν με βάση την ανακοίνωση του υπουργού ο αριθμός των υπό διορισμό δασκάλων προβλέπεται να είναι μερικές εκατοντάδες;*

❱ Γιατί σήμερα υπάρχουν 2636 τμήματα σ' όλη τη χώρα με περισσότερους από 25 μαθητές και χιλιάδες σχολεία έχουν συγχωνευθεί-καταργηθεί ή υποβαθμιστεί τα προηγούμενα χρόνια. *Πώς θα αποκατασταθούν και θα βελτιωθούν οι συνθήκες μόρφωσης γι' αυτά τα παιδιά, αν δε γίνουν οι αναγκαίοι διορισμοί εκπαιδευτικών;*

❱ Γιατί λίγους μήνες πριν τα κόμματα της σημερινής κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ κι οι υπουργοί της κατήγγειλαν σ' όλους τους τόνους τα μνημόνια που επιβάλλουν Ε.Ε. και ΔΝΤ και καταδικάζουν εκατομμύρια ανθρώπους σ' αυτή τη χώρα στην ανεργία και την ελαστική (υποαμειβόμενη ή απλήρωτη) εργασία. *Γιατί χιλιάδες εκπαιδευτικοί θα συνεχίσουν να εργάζονται με ελαστικές σχέσεις εργασίας (αναπληρωτές, ΕΣΠΑ, μειωμένου ωραρίου κ.ά.) και πολύ περισσότεροι θα συνεχίσουν να είναι άνεργοι ενώ υπάρχουν τεράστιες εκπαιδευτικές ανάγκες;*

❱ Γιατί η σημερινή κυβέρνηση και τα κόμματα που την αποτελούν δεσμεύονταν προεκλογικά να καταργήσουν και όχι να συνεχίσουν τις πολιτικές των μνημονίων. *Γιατί λοιπόν σήμερα περιορίζει (και) τους διορισμούς των εκπαιδευτικών στα πλαίσια του μνημονιακού προϋπολογισμού του 2015; Για όλο το δημόσιο 15 χιλιάδες διορισμοί, αφαιρώντας μάλιστα από αυτό τον αριθμό (τα γνωστά ισοδύναμα μέτρα...) τις 4 χιλιάδες επαναπροσλήψεις των διαθέσιμων-απολυμένων;*

Το δικαίωμα όλων των παιδιών στη μόρφωση, το δικαίωμα των εκπαιδευτικών (και όλων των εργαζόμενων) στη δουλειά είναι αδιαπραγμάτευτο!

- ✓ Άμεση κάλυψη όλων των κενών θέσεων εκπαιδευτικών, γενικής και ειδικής αγωγής
- ✓ Μόνιμη και σταθερή δουλειά για όλους
- ✓ Μαζικούς διορισμούς εκπαιδευτικών με βάση το χρόνο λήψης του πτυχίου και την προϋπηρεσία για την κάλυψη όλων των εκπαιδευτικών αναγκών και σε σχέση 1 διορισμός για κάθε συνταξιοδότηση της τελευταίας ετίας – Μονιμοποίηση των αναπληρωτών και όσων έχουν κατοχυρώσει δικαίωμα διορισμού (επιτυχόντες, 24μηνο κ.ά.) – Κατάργηση του διαγωνισμού του ΑΣΕΠ

ΤΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΑΡΑΜΕΝΟΥΝ

Σε περιβάλλον «δημιουργικής ασάφειας» κινούνται στο πολυνομοσχέδιο για την Παιδεία οι αναφορές για την ειδική εκπαίδευση. Οι συντάκτες του υιοθέτησαν βασικά σημεία και άρθρα (ή τουλάχιστον δεν αμφισβητούν τη γενική λογική) του σχεδίου νόμου για την ειδική εκπαίδευση του Λοβέρδου (αυτού δηλ. που ζητούσαν να αποσυρθεί), φροντίζοντας να «κρύψουν πίσω από τις λέξεις» τους στόχους και τις κατευθύνσεις μιας εκπαιδευτικής πολιτικής που υλοποιεί τις οδηγίες της Ε.Ε.: Μιας εκπαιδευτικής πολιτικής που σε περιβάλλον μειωμένων δαπανών και μηδενικών διορισμών για την παιδεία συνεχίζει να στοχεύει στο ξήλωμα των σταθερών δομών της ειδικής εκπαίδευσης, να υποκαθιστά τα μορφωτικά δικαιώματα των μαθητών με αναπηρία και ειδικές ανάγκες με αναφορές «πλήρους ένταξης», να υποβαθμίζει την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών και λοιπών επιστημόνων που στηρίζουν τις δομές της.

Πιο συγκεκριμένα το νομοσχέδιο:

Με «μάτια ερμητικά κλειστά» **αγνοεί την μεγάλη πλειοψηφία** του μαθητικού δυναμικού με αναπηρία και ειδικές ανάγκες **που βρίσκεται «αχαρτογράφητο»** είτε στο σπίτι του, είτε σε ιδιωτικές δομές (από ΜΚΟ μέχρι "φιλανθρωπικά ιδρύματα"). Δεν απαντά στο πότε θα μπορέσει ο αφανής αυτός μαθητικός πληθυσμός να διαβεί την πόρτα του σχολείου που του αντιστοιχεί, πότε θα λάβει την εκπαίδευση που του αναλογεί με βάση τις ανάγκες του.

Αλλά και στους **μαθητές με αναπηρίες και ειδικές ανάγκες** που κατάφεραν να διαβούν το κατώφλι του σχολείου **δεν απαντά:**

• Στο διαχρονικό αίτημα για δημόσια και δωρεάν πρώιμη παρέμβαση. • Με ποια διαδικασία θα έχουν έγκαιρα όλο το προσωπικό που χρειάζονται από την αρχή της χρονιάς; • Πόσες σχολικές μονάδες ειδικής εκπαίδευσης που έμειναν κλειστές ή υπολειτουργούσαν μέχρι σήμερα θα αποκτήσουν το μόνιμο προσωπικό που χρειάζονται για να λειτουργούν με επάρκεια κάθε χρόνο; • Θα έχουν όλοι οι μαθητές που δικαιούνται την παράλληλη στήριξη για όλο το χρόνο ή θα μοιράζεται ένας εκπαιδευτικός σε δυο ή και τρεις μαθητές (πολλές φορές μάλιστα σε διαφορετικά σχολεία); • Τι θα γίνει με τον τεράστιο χρόνο αναμονής στα ΚΕΔΔΥ που υπολειτουργούν λόγω έλλειψης προσωπικού; • Τι θα γίνει με το αίτημα για έγκαιρη, δωρεά, δημόσια μεταφορά των μαθητών από την αρχή της χρονιάς; • Τι θα γίνει με τις θεραπείες των μαθητών που περικόπτονται σταθερά κάθε χρόνο;

Δεν απαντά στους εργαζόμενους της ειδικής εκπαίδευσης για τις ελαστικές εργασιακές σχέσεις που όλο και επεκτείνονται, για τον κατακερματισμό των εργαζομένων και για μια επιμόρφωση ιδιωτικού τύπου που εξαντλείται μέσα από προσωπικές διαδρομές υψηλού κόστους.

Ωστόσο το νομοσχέδιο απαντά με θετικό τρόπο:

1. Στις επιλογές της Ε.Ε. που μέσα από το άρμα της «πλήρους ένταξης», βάζει φραγμό στην ίδρυση νέων δομών ειδικής εκπαίδευσης. Για το λόγο αυτό στο νομοσχέδιο, ανακατανέμονται τα όρια των σχολικών μονάδων ειδικής αγωγής (αναγνωρίζοντας με τον τρόπο αυτό **την πρόθεση για μηδενικές νέες ιδρύσεις σχολικών μονάδων ειδικής εκπαίδευσης)**, αφήνοντας ταυτόχρονα ανοιχτό το δρόμο για την εξυπηρέτηση πελατειακών σχέσεων σε επίπεδο διευθύνσεων ΠΥΣΠΕ και Περιφέρειας, αφού με έγκριση των προϊσταμένων ΠΥΣΠΕ και περιφερειακών διευθυντών θα μπορεί ένας μαθητής να εγγράφεται όπου η οικογένεια επιλέξει. Με τον τρόπο αυτό θεσμοθετείται η «ελεύθερη επιλογή σχολείου» με πρόσχημα την ανυπαρξία εκπαιδευτικών δομών.

2. Υιοθετεί τις κατευθύνσεις της ΕΕ και αναγνωρίζει με «πλάγιο τρόπο» ως μαθητές με ειδικές ανάγκες αυστηρά το μαθητικό πληθυσμό με αυτισμό, ψυχικές διαταραχές, πολλαπλές αναπηρίες, νοητική αναπηρία, εγκεφαλική παράλυση, σύνδρομα και σπάνιες ασθένειες, δίνοντας τη δυνατότητα για χωρισμό τμήματος μόνο όταν υπάρχουν μαθητές από τις παραπάνω ομάδες. Αγνοεί με τον τρόπο αυτό τη μεγάλη πλειοψηφία των μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες, ΔΕΠΥ που φοιτούν στα γενικά σχολεία και χρεώνει την εκπαίδευσή τους στους εκπαιδευτικούς των γενικών τάξεων, τη στιγμή που και αυτοί οι μαθητές έχουν ανάγκη ειδικής εκπαίδευσης. Βρισκόμαστε έτσι μπροστά σε μια σοβαρή υποχώρηση από προηγούμενες διατάξεις νόμων που όριζαν ότι οι μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες υπολογίζονται για το σπάσιμο ενός τμήματος (Ν.4186/2013).

3. «Εξουσιοδοτεί» τους διευθυντές των σχολείων μέσα από πράξεις διευθυντών να αποφασίζουν για προγράμματα συνεκπαίδευσης μαθητών (τα οποία μάλιστα δεν ορίζει ποιος θα συντάσσει), αφαιρώντας από το σύλλογο διδασκόντων (ο οποίος θα κλιθεί να τα εφαρμόσει) τη δυνατότητα να πάρει απόφαση για θέμα που αφορά όλη τη σχολική μονάδα. Δημιουργεί έτσι προϋποθέσεις πελατειακών σχέσεων των διευθυντών με τους γονείς μαθητών με ειδικές ανάγκες.

4. Μετατρέπει τα ΕΕΕΕΚ σε χώρους ημερήσιας φροντίδας, αφού δίνει τη δυνατότητα παραμονής των μαθητών τους **για μια ακόμη χρονιά** στο συγκεκριμένο σχολείο (τα χρόνια φοίτησης στα ΕΕΕΕΚ έφτασαν αισίως τα έξι), υποβαθμίζοντας το ρόλο τους και διακινδυνεύοντας με τον τρόπο αυτό την συνύπαρξη μαθητών με αναπηρίες από 14 έως και 28 ετών σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα που είναι αποψιλωμένα από προσωπικό. Ταυτόχρονα με τη θεσμοθέτηση αυτή αναγνωρίζει την απροθυμία του υπουργείου να σχεδιάσει το επόμενο βήμα των μαθητών που αποφοιτούν από αυτές τις δομές με τρόπο που να υπηρετείται η κοινωνική τους ένταξη. Με δεδομένο ότι ούτε την περσινή χρονιά αποφοίτησαν μαθητές από τα ΕΕΕΕΚ καταλαβαίνει κανείς ότι τα προβλήματα σε αυτές τις δομές της ειδικής εκπαίδευσης θα πολλαπλασιαστούν γεωμετρικά την επόμενη χρονιά, αφού από πουθενά δεν προκύπτει ότι υπάρχει βούληση για διορισμούς και λειτουργία νέων εργαστηρίων που ενώ υπάρχουν σε ΦΕΚ εξακολουθούν να είναι ...αόρατα (χαρακτηριστικό παράδειγμα το ΕΕΕΕΚ Περιστερίου).

5. Τέλος επιβραβεύει το ευνοϊκό για τα προηγούμενα ανώτερα στελέχη της ειδικής αγωγής θεσμικό πλαίσιο σε σχέση με τις θέσεις που θα υπηρετήσουν μετά την αλλαγή κυβέρνησης. Κρατά μ' άλλα λόγια ενεργές τις διατάξεις για επιδόματα διευθυντικών θέσεων στο χώρο της ειδικής αγωγής που είναι αρκετά μεγαλύτερα από εκείνα των διευθυντών σχολικών μονάδων γενικής αγωγής.

Η ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ:

Αύξηση των δαπανών για την παιδεία στο 15% του τακτικού προϋπολογισμού.

Κανένα κλείσιμο-συγχώνευση σχολικής μονάδας. 20 μαθητές/τμήμα στα δημοτικά, 15 ανά τμήμα Α΄ και Β΄ δημοτικού και στα νηπιαγωγεία.

Αποκλειστικά δημόσια, δωρεάν και υποχρεωτική εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση και αποκατάσταση των ΑμΕΑ, σε σχολικές μονάδες του ΥΠΕΠΘ.

Διαχειριστικό έλεγχο ιδιωτικών μονάδων ειδικής εκπ/σης και μετατροπή τους σε δημόσιες.

Γενναία αύξηση των δαπανών για: Την έγκαιρη παρέμβαση, την ειδική εκπαίδευση, την ειδική επαγγελματική κατάρτιση, την αυτόνομη διαβίωση-την προστατευμένη εργασία. Η πολιτική της πρόληψης πρέπει να ξεκινά από τη γέννηση των παιδιών. Πλήρης ασφαλιστική κάλυψη της ειδικής εκπαίδευσης.

Έγκαιρη διάγνωση και καταγραφή των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Ίδρυση δημόσιων ειδικών σχολείων όλων των βαθμίδων για να καλυφθούν οι ανάγκες όλων των ΑμΕΑ. Πλούσιος εξοπλισμός, εποπτικό υλικό στα υφιστάμενα και τα υπό ίδρυση ειδικά σχολεία.

Δημιουργία Τμημάτων Ένταξης σε κάθε σχολική μονάδα και βαθμίδα εκπαίδευσης. Δημιουργία δεύτερου Τμήματος Ένταξης ανάλογα με τις ανάγκες των μαθητών κάθε σχολείου. Στήριξη με αναγκαία μέτρα με μείωση του αριθμού των μαθητών ανά τμήμα, επαναπροσδιορισμός περιεχομένου και μεθόδων διδασκαλίας, και μέσα (κατάλληλη υλικοτεχνική και κτιριακή υποδομή, πλούσιος εξοπλισμός, εκπαιδευτικό-εποπτικό υλικό, σύγχρονα μέσα τεχνολογίας-κατάλληλο εκπαιδευτικό λογισμικό, κ.α.).

Μαζικοί διορισμοί στην ειδική εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης. **Καμία κατηγοριοποίηση, κατακερματισμό και διαχωρισμό των εκπαιδευτικών. Ενιαία κριτήρια μεταθέσεων, διορισμών σε όλη την εκπαίδευση.** Διορισμοί με βάση το χρόνο λήψης του πτυχίου και την προϋπηρεσία. Διορισμός όλων των αναπληρωτών και όσων έχουν υπογράψει έστω και μια σύμβαση στο δημόσιο σχολείο. **Σταθερή και μόνιμη εργασία για όλους**. Όχι στην ελαστική εργασία. Κατάργηση της ωρομισθίας, της αναπλήρωσης με μειωμένο ωράριο και του θεσμού του αναπληρωτή από ΕΣΠΑ.

Στελέχωση των ειδικών σχολείων με απαραίτητες ειδικότητες (ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς, εργοθεραπευτές, λογοθεραπευτές, βοηθητικό προσωπικό κ.ά.) με μόνιμη σχέση εργασίας.

Κατοχύρωση παιδαγωγικής εκπαιδευτικής κατεύθυνσης των ΚΕΔΔΥ, άμεση στελέχωση τους, μικρότερες περιοχές ευθύνης ανά δήμο, λιγότερες διοικητικές αρμοδιότητες, κινητές μονάδες που θα επισκέπτονται τα σχολεία και θα στηρίζουν εκπαιδευτικούς και μαθητές. **Τα ΚΕΔΔΥ να υλοποιούν την υποστήριξη των μαθητών με ειδικές ανάγκες μέσα στα σχολεία.** Διορισμοί εκπαιδευτικών σε όλα τα δημόσια ιατροπαιδαγωγικά κέντρα.

Αναβάθμιση των υπαρχόντων και ίδρυση νέων εκπαιδευτικών μονάδων δημόσιας και δωρεάν, ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης (ΕΕΕΕΚ), διεύρυνση του ρόλου τους με μονάδες αυτόνομης διαβίωσης, προστατευμένα εργαστήρια, νομοθετική κατοχύρωση των αποφοίτων τους. Ειδική εκπαίδευση εφόρου ζωής για τα άτομα με βαριές, πολλαπλές αναπηρίες και ίδρυση κέντρων αυτόνομης διαβίωσης.

Επαναλειτουργία των διδασκαλείων, καθιέρωση του θεσμού της μετεκπαίδευσης σε θέματα ειδικής αγωγής και στη β/βάθμια εκπαίδευση, **περιοδική ουσιαστική επιμόρφωση με τη χρηματοδότηση του υπουργείου** του προσωπικού όλων των ΣΜΕΑ, **αλλά και των εκπαιδευτικών της γενικής εκπαίδευσης σε θέματα ειδικής αγωγής.**

Κατάργηση των ν.2817, ν.3194/2003, ν.3699/2008, ν.4115/2013 άρθρο 39 που εμπορευματοποιούν την ειδική αγωγή, προωθούν την ιατροποίηση, κατηγοριοποιούν τους εκπαιδευτικούς και ανατρέπουν εργασιακά δικαιώματα στο χώρο της ειδικής αγωγής.

Μόνιμη σταθερή, προστατευμένη - υποστηριζόμενη εργασία για τα άτομα με ειδικές ανάγκες στο Δημόσιο και στον Ιδιωτικό Τομέα.

ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΕΙΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ Δ.Ε.

Για τη συνεδρίαση του ΔΣ της ΟΛΜΕ στις 31/3

Συνάδελφοι, συναδέλφισσες

Πραγματοποιήθηκε την Τρίτη 31/3 συνεδρίαση του ΔΣ της ΟΛΜΕ με βασικά θέματα την εκτίμηση σχετικά με το πολυνομοσχέδιο του υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης καθώς επίσης και την οργάνωση του 17ου συνεδρίου της Ομοσπονδίας, το οποίο πρόκειται να διεξαχθεί στο διάστημα 1 – 4 Ιουλίου. Από τη συζήτηση που έγινε κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης προκύπτουν ορισμένα βασικά συμπεράσματα τα οποία είναι αποκαλυπτικά σχετικά με το ρόλο που επιχειρούν να διαδραματίσουν συγκεκριμένες δυνάμεις μέσα στο ΔΣ.

Πιο συγκεκριμένα είναι τουλάχιστον προκλητική η στάση των δυνάμεων του παλιού κυβερνητικού συνδικαλισμού, οι οποίοι επιχειρούν να παρουσιαστούν δημόσια ως οι γνήσιοι εκφραστές και υπερασπιστές των συμφερόντων των εκπαιδευτικών και της εκπαίδευσης. Όμως ο βαρύγδουπος «αντιμνημονιακός» λόγος μόνο όψιμος μπορεί να χαρακτηριστεί όταν ξεστομίζεται από τις δυνάμεις εκείνες που μέχρι χθες χειροκροτούσαν την πολιτική των μνημονίων που βύθισαν – και συνεχίζουν να βυθίζουν – το λαό σε βαθιά φτώχεια, εξαθλίωση και τεράστια ανεργία. Οφείλουμε να υπενθυμίσουμε ότι οι δυνάμεις αυτές χαιρέτησαν επί της ουσίας την αύξηση του ωραρίου των εκπαιδευτικών, το κλείσιμο των 1.500 σχολείων και την αύξηση του αριθμού των μαθητών στα τμήματα, την πολιτική των μηδενικών διορισμών και αμέτρητα άλλα δεινά μέτρα. Και φυσικά δεν μπορούμε να κάνουμε πως δεν βλέπουμε τις βαθιές υποκλίσεις στις οποίες επιδίδονται μπροστά στο μεγάλο κεφάλαιο ντόπιο και ξένο, στην ΕΕ και το ΔΝΤ.

Απ' την άλλη πλευρά οι δυνάμεις που μέχρι χθες σήκωναν πολύ ψηλά τις σημαίες του αγώνα ενάντια στην αντιλαϊκή πολιτική των μνημονίων κυβέρνησης – ΕΕ – ΔΝΤ σήμερα υποτάσσονται στο ρεαλισμό της «αντικειμενικής κατάστασης», επιχειρούν να εξωραΐσουν τη συνέχιση της ίδιας πολιτικής την οποία αποδέχεται η συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ μέσω των λεγόμενων «συμφωνιών» με τους «εταίρους» και φυσικά ούτε μισή κουβέντα πλέον δεν λέγεται για το ρόλο και τον πραγματικό χαρακτήρα της Ε.Ε. Μέρα με τη μέρα αποκαλύπτεται το πραγματικό φιλοκυβερνητικό περιεχόμενο της πολιτικής τους, όταν επιχειρούν να παρουσιάσουν με θετικό πρόσημο τις νομοθετικές πρωτοβουλίες της κυβέρνησης. **Χρησιμοποιώντας την τακτική του κατακερματισμού της κυβερνητικής πολιτικής, επιχειρούν να προβάλουν μόνο ό,τι κινείται σε θετική κατεύθυνση, βάζοντας κάτω από το χαλί το σύνολο της εφαρμοζόμενης πολιτικής**.

Την ίδια στιγμή όλα τα πολιτικά ζητήματα που αφορούν στο επικείμενο 17ο Συνέδριο της Ομοσπονδίας (απολογισμός του ΔΣ κλπ) επιχειρείται να κλείσουν με τη μορφή ενός «χρονογραφήματος» προτού καν ανοίξουν, σε μια περίοδο μάλιστα κατά την οποία όλο το διεκδικητικό πλαίσιο αιτημάτων του κλάδου για το οποίο πάλεψε όλα τα προηγούμενα χρόνια παραμένει ζωντανό και επίκαιρο. Συνάδελφοι, συναδέλφισσες. Απέναντι στην κατάσταση που διαμορφώνεται επισημαίνουμε τα εξής:

Σε ότι μας αφορά **δεν μπορούμε σε καμία περίπτωση να αποδεχθούμε τη λογική εκείνη που θέλει να τεμαχίσει το σύνολο της εφαρμοζόμενης πολιτικής για να την εξωραΐσει**, παρουσιάζοντας επιμέρους πτυχές της, αφήνοντας έξω από το κάδρο τη συνολική κατάσταση.

Πώς μπορεί να γίνει αποδεκτή ως «μη αντιλαϊκή» η ρητή αποδοχή και η εκ νέου επικύρωση δια νόμου των όρων του πρώτου Μνημονίου, με την οποία συνεχίζεται η πολιτική των μηδενικών διορισμών στην εκπαίδευση;

Πως μπορούμε να δεχτούμε ως θετικές τις αλλαγές στο **Πειθαρχικό Δίκαιο** όταν είναι τουλάχιστον ημιτελείς; Καταργούνται μεν οι διατάξεις που αφορούν την αυτοδίκαιη αργία, αλλά παραμένει το συνολικό πλαίσιο των μνημονιακών νόμων αλλά και του αυταρχικού πειθαρχικού δικαίου (το σύνολο του Ν.4057/2012 και το σύνολο της παραγράφου Ζ του Ν.4093/12 αλλά και του ν. 3584/2007). Δεν υπάρχει η ακύρωση όλων των ποινών που έχουν επιβληθεί με τις καταργούμενες διατάξεις. Δεν υπάρχει η άμεση παύση πειθαρχικών και διοικητικών διώξεων ενάντια σε εργαζόμενους που συμμετείχαν στην απεργία-αποχή που προκήρυξαν Α.Δ.Ε.Δ.Υ. και Ομοσπονδίες. Δεν διατυπώνεται η αναστολή εκτέλεσης πειθαρχικής ποινής μέχρις ότου τελεσιδικήσει το ποινικό σκέλος. Δεν απαλείφεται πλήρως το πειθαρχικό αδίκημα «της αναξιοπρεπούς συμπεριφοράς εντός και εκτός υπηρεσίας», που με την ασάφειά του έχει δημιουργήσει «βιομηχανία» πειθαρχικών διώξεων. Δεν απαλείφεται το πειθαρχικό αδίκημα της «παραβίασης υποχρέωσης εχεμύθειας», το οποίο χρησιμοποιείται για να αποτρέψει καταγγελίες αυθαιρεσιών της διοίκησης.

Πως μπορεί να χαρακτηριστεί ως θετική η συνέχιση της πολιτικής εκείνης που διατηρεί τη «διαθεσιμότητα» και ελαστικοποιεί τις εργασιακές σχέσεις στο Δημόσιο μέσω του απαράδεκτου θεσμού της «κινητικότητας», ακόμα κι αν βαφτίζεται ως «εθελοντική»;

Ακόμα και στο κορυφαίο για τον κλάδο αίτημα της **επαναφοράς των εκπαιδευτικών** που βρίσκονται σε διαθεσιμότητα, κυριαρχεί η δέσμευση της κυβέρνησης απέναντι σε ΕΕ και ΔΝΤ ότι τα όποια μέτρα δεν θα έχουν «δημοσιονομικό κόστος». Γι' αυτό και επιμένει η κυβέρνηση να αφαιρέσει όσους επανέλθουν στην εργασία από το σύνολο των ήδη αναιμικών 15.000 νέων διορισμών. Γι' αυτό και αρνείται να αποκαταστήσει οικονομικά τους συναδέλφους και τις υπέρογκες απώλειές τους για το διάστημα των 21 και πλέον μηνών διαθεσιμότητας ή να τους αναγνωρίσει έστω το χρόνο αυτό ως συντάξιμο.

Την ίδια στιγμή με τις λεγόμενες «**Συλλογικές Διαπραγματεύσεις**» επιχειρείται να αφοπλιστεί επί της ουσίας όλο το δημοσιοϋπαλληλικό κίνημα και υποβαθμίζονται οι Ομοσπονδίες του Δημόσιου τομέα με τον περιορισμό των μισθολογικών διαπραγματεύσεων σε τριτοβάθμιο επίπεδο, υπονομεύοντας την ενότητα του συνδικαλιστικού κινήματος. **Η δυνατότητα για Σ.Σ.Ε. στο Δημόσιο έχει νόημα μόνο αν οι εργαζόμενοι έχουν τη δυνατότητα της διαπραγμάτευσης και σε συνολικό αλλά και σε κλαδικό επίπεδο**. Η ΑΔΕΔΥ να διαπραγματεύεται το «μίνιμουμ» βασικών μισθών, εν είδει μιας «Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας». Τα υπόλοιπα ζητήματα (εργασιακές σχέσεις, ειδικές συνθήκες εργασίας, ιδιαιτερότητα χώρων και οι από αυτές απορρέουσες ειδικές οικονομικές και άλλες ρυθμίσεις), πρέπει να αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης των διαφόρων κλάδων Δ.Υ. με τις Ομοσπονδίες τους.

Η συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ διατηρεί στο ακέραιο όλο το εργασιακό – μισθολογικό καθεστώς με βασική πλευρά το κατάπτυστο ενιαίο μισθολόγιο 4024/11, το οποίο καταδίκασε εκατοντάδες χιλιάδες δημοσίους υπαλλήλους – ανάμεσά τους και τους εκπαιδευτικούς – σε βαθιά φτώχεια. Καλεί λοιπόν τώρα τα συνδικάτα να επικυρώνουν την πολιτική αυτή ώστε να τα μετατρέπει σε συνένοχους επισφραγίζοντας τις ενδεχόμενες «*κοινωνικές συμφωνίες*» και με «*συνομολογούμενες ρήτρες ειρήνης*». Ακόμα και αν η κυβερνητική πολιτική συναντήσει τη διαφωνία και την απόρριψη του συνδικαλιστικού κινήματος, η κυβέρνηση διατηρεί το δικαίωμα να επιβάλλει μονομερώς το εργασιακό και οικονομικό καθεστώς όλων των δημοσίων υπαλλήλων.

Συνάδελφοι, συναδέλφισσες

Σε λίγους μήνες πρόκειται να διεξαχθεί το 17ο Συνέδριο της ΟΛΜΕ. Οι **Αγωνιστικές Παρεμβάσεις** εκτιμούν ότι είναι αναγκαιότητα να επανέλθουν στο προσκήνιο όλα τα σοβαρά προβλήματα που αφορούν τους εκπαιδευτικούς, τα σχολεία και τη νέα γενιά, καθώς επίσης και ολόκληρο το διεκδικητικό πλαίσιο που αναδείχθηκε από τους σκληρούς και πολύμορφους παρατεταμένους αγώνες του εκπαιδευτικού κινήματος. Δεν μπορούμε να αποδεχθούμε την αντίληψη εκείνη που βλέπει το Συνδικάτο από μακριά και περιχαρακωμένα. Ούτε επίσης αποδεχόμαστε τη λογική ενός ανέξοδου και άχρωμου «χρονογραφικού αφηγήματος» όλων των αγώνων μικρών και μεγάλων, που διεξήγαγε ο κλάδος μας. Αντίθετα επιμένουμε πως πρέπει να μιλήσουμε ξανά εφ' όλης της ύλης, για όλα τα προβλήματα που απασχόλησαν και απασχολούν τον κλάδο, για όλα εκείνα τα αιτήματα που παραμένουν ζωντανά, επίκαιρα και ζητούν την ικανοποίησή τους. Στην κατεύθυνση αυτή συνεχίζουμε….

Απρίλης 2015

Το Σικάγο αδυνατεί να χρηματοδοτήσει τα σχολεία του

Η αδυναμία χρηματοδότησης των αναγκών των σχολικών μονάδων της πόλης αποτυπώνει το συνολικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει, αγωνιζόμενη να αποφύγει την πτώχευση.

Σε δεινή οικονομική κατάσταση βρίσκεται το εκπαιδευτικό σύστημα του Σικάγου, Το τρίτο μεγαλύτερο στη χώρα. Το αρμόδιο όργανο, το Συμβούλιο Εκπαίδευσης Σικάγου, προσπαθεί να καλύψει τις ανάγκες των σχολείων για ανακαίνιση αιθουσών και τοποθέτηση κλιματισμού, διαθέτοντας στην αγορά ομόλογα αξίας συνολικά 296 εκατομμυρίων δολαρίων. Αρχικά επρόκειτο να γίνει δημοπρασία τίτλων 372 εκατ. δολαρίων, η οποία, όμως, καθυστέρησε μετά την υποβάθμιση της πιστοληπτικής τους ικανότητας σε μία βαθμίδα πάνω από τα ομόλογα «σκουπίδια». Δύο ήταν οι οίκοι που αποφάσισαν τον Μάρτιο την υποβάθμιση, αυτός της Moody's κι εκείνος της Fitch Ratings.

Υπενθυμίζεται πως η πόλη, η οποία και σήμερα αντιμετωπίζει σοβαρό έλλειμμα στον προϋπολογισμό και τις συντάξεις της, πριν από δύο χρόνια είχε τα ίδια ακριβώς προβλήματα. Τότε αναγκάστηκε να κλείσει πενήντα σχολεία στην επικράτειά της. Προβλέπεται πως το επόμενο οικονομικό έτος θα υπάρχει έλλειμμα στο σύστημα εκπαίδευση της τάξης του 1,1 δισ. δολαρίων, γιατί η χρηματοδότηση των συντάξεων απομυζά πολλούς πόρους του δήμου. Την περασμένη εβδομάδα ο κυβερνήτης της πολιτείας Ιλινόις, Μπρους Ράινερ, όπου βρίσκεται το Σικάγο, ανέφερε πως ίσως χρειαστεί προστασία έναντι πιστωτών, αν και νομικά δεν παρέχεται αυτή η δυνατότητα. Στη σημερινή συνθήκη με τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης να διατυπώνουν αρνητικές προοπτικές για το Σικάγο, πιθανώς η περαιτέρω υποβάθμιση των ομολόγων του σε «σκουπίδια» να απομακρύνει τους δυνητικούς επενδυτές. «Υπάρχουν αυτή τη στιγμή πολλές εκκρεμότητες, όσον αφορά τις προοπτικές του χρέους του Σικάγου» επισημαίνει ο Τζον Μίλερ, επικεφαλής του τμήματος πάγιου εισοδήματος στη Nuveen Asste Management. «Ενδεχομένως να πρέπει να προσελκυσθούν αγοραστές με μία πολύ υψηλότερη απόδοση από ό,τι είχαν οι τίτλοι στην προηγούμενη δημοπρασία.»

Οι οφειλές της στο συνταξιοδοτικό της σύστημα ανέρχονται σε 20 δισ. δολάρια. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Bloomberg, τα ομόλογα με λήξη τον Δεκέμβριο του 2042 διαπραγματεύονταν με μία μέση απόδοση της τάξης του 5,4%, δηλαδή 2,4 ποσοστιαίες μονάδες άνω της απόδοσης αναφοράς των δημοτικών ομολόγων. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη σε διάστημα τουλάχιστον δύο ετών. Πριν από την υποβάθμιση από τη Moody's στις 6 Μαρτίου η διαφορά είχε διαμορφωθεί στις 1,8 ποσοστιαίες μονάδες.

Χρεοκοπία

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο οίκος Moody's έχει αξιολογήσει το Συμβούλιο Εκπαίδευσης Σικάγου και το έχει τοποθετήσει στη βαθμίδα Baa3, τη χαμηλότερη επενδυτική βαθμίδα. Ο Ραμ Εμάνουελ, δήμαρχος της πόλης, ο οποίος στην ουσία είναι και ο υπεύθυνος της λειτουργίας των σχολείων, διορίζει για το έργο αυτό το Συμβούλιο Εκπαίδευσης. Με δεδομένες τις υποχρεώσεις για κάλυψη συντάξεων και το διογκούμενο έλλειμμα, ο κυβερνήτης της πολιτείας, άφησε ανοιχτό το ενδεχόμενο χρεοκοπίας. Ωστόσο, το νομοθετικό πλαίσιο δεν προβλέπει κάτι τέτοιο, αλλά ο κ. Ράινερ είναι από τους πολιτικούς στις ΗΠΑ, που τάσσεται υπέρ της αλλαγής του. Αντιθέτως, ο δήμαρχος του Σικάγου δεν συμμερίζεται τη θέση του. Ισχυρίζεται πως είναι ενδεδειγμένο να επινοηθούν άλλοι τρόποι για την κάλυψη των χρηματοδοτικών κενών στον προϋπολογισμό του δήμου. Λόγου χάριν θα μπορούσε να μειωθεί το κόστος των συντάξεων, ενώ η υπαγωγή σε καθεστώς πτώχευσης δεν θεωρείται καν ως μία από τις επιλογές. Οι βουλευτές της τοπικής βουλής του Ιλινόις κατήρτισαν σχετικό νομοσχέδιο, αλλά αυτή τη στιγμή ακόμα βρίσκεται στην αρμόδια επιτροπή και εξετάζεται. Κατά τη Municipal Market Analytics, η οποία μελετά την αγορά ομολόγων των τοπικών αρχών, τα «σχολικά ομόλογα» δεν ενέχουν παρά ελάχιστους κινδύνους να μη ρευστοποιηθούν με τη λήξη τους. Τέλος, κατά τον Μπιλ Μπλακ της Invesco, το πιο σοβαρό ζήτημα αυτή τη στιγμή για τον δήμο του Σικάγου είναι ότι δεν έχει εναλλακτική οδό για να ζητήσει βοήθεια.

(Δημοσιεύτηκε στην «Καθημερινή» στις 23 Απριλίου 2015)

Οι «Όλιβερ Τουίστ» της σύγχρονης Βρετανίας

Τι λέει η Ένωση Διδασκάλων (NASUWT) της Βρετανίας

Σκηνές από το κλασικό βιβλίο του Κάρολου Ντίκενς «Όλιβερ Τουίστ», που περιγράφει τη φτώχεια και την ανέχεια κατά τη βικτωριανή εποχή, βιώνουν οι μαθητές της Βρετανίας... Σε δημοσίευμα στο topontiki.gr αναφέρεται ότι η Ένωση Διδασκάλων (NASUWT) της Βρετανίας –η οποία διεξήγαγε έρευνα για το θέμα– καταγγέλλει συνθήκες βικτωριανής εποχής σε πολλά σχολεία, στα οποία οι μαθητές πηγαίνουν πεινασμένοι και χωρίς ζεστά ρούχα... Ουσιαστικά πρόκειται για παραλληλισμό με την περίοδο της ηγεμονίας της βασίλισσας Βικτωρίας, από το 1837 έως το 1901, στην Αγγλία του 19ου αιώνα, όπου η ψαλίδα της κοινωνικής ανισότητας και των άθλιων συνθηκών διαβίωσης με τον άκρατο καπιταλισμό της βιομηχανικής επανάστασης ήταν τα κύρια χαρακτηριστικά της εποχής. Πολλοί από τους δασκάλους έχουν δηλώσει ότι φέρνουν από το σπίτι τους φαγητό για να το δώσουν στους μαθητές τους, παρά το γεγονός ότι η παιδική φτώχεια έχει πέσει στα 300.000 παιδιά –με τη σημερινή κυβέρνηση συνασπισμού–, ενώ οι Φιλελεύθεροι ισχυρίζονται ότι έχουν υποστηριχθεί πολλές οικογένειες μέσω της χορηγίας του «δωρεάν γεύματος» στα σχολεία. Πάντως οι δάσκαλοι επιμένουν ότι η κατάσταση δεν έχει αλλάξει επί της ουσίας. «Εν έτει 2015 δεν έπρεπε να υπάρχουν παιδιά που έρχονται πεινασμένα στο σχολείο, χωρίς κάλτσες και παλτό. Ορισμένα παιδιά είναι σαν να ξαναζούν τις άθλιες συνθήκες διαβίωσης της βικτωριανής εποχής μέσα στις πόλεις», είπε ένας δάσκαλος που δεν ήθελε να κατονομαστεί... Τρεις στους τέσσερις δασκάλους έχουν δει με τα μάτια τους παιδιά να έρχονται σχεδόν με κουρέλια στο σχολείο και εξαιτίας του κρύου και της πείνας να μην μπορούν να συγκεντρωθούν στο μάθημά τους. Σε άλλες περιπτώσεις τα παιδιά γυρίζουν στο σπίτι και δείχνουν στους γονείς τους σημειώματα από τη διεύθυνση ότι τα γεύματά τους στο κυλικείο παραμένουν για μήνες απλήρωτα. «Οι γονείς είναι άστεγοι και χωρίς κανέναν πόρο, γεγονός που επιδρά στην καταπόνηση του σώματος και της ψυχής των παιδιών αυτών. Πεινασμένα και κουρασμένα δεν έχουν ούτε καν κάποιον χώρο για να κάνουν τα μαθήματά τους», δηλώνει η Κρις Κίατς, γενική γραμματέας της Διδασκαλικής Οργάνωσης NASUWT. Παρά τις διαβεβαιώσεις των πολιτικών ότι έχουν γίνει κάποιες ενέργειες για την καταπολέμηση της φτώχειας –αν και παραδέχονται ότι χρειάζονται σίγουρα περισσότερες–, οι Βρετανοί δάσκαλοι, όπως αναφέρουν στη σχετική έρευνα, εξακολουθούν να «μαζεύουν τα κομμάτια» των μαθητών που υποφέρουν από την οικονομική εξαθλίωση των οικογενειών τους...

ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΕΙΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ Δ.Ε.

Με αφορμή το θάνατο του Βαγγέλη Γιακουμάκη. Ποιος γεννά τη βία;

Ο επίλογος στην υπόθεση του νέου σπουδαστή Βαγγέλη Γιακουμάκη γράφτηκε με τον πιο τραγικό τρόπο, αφού βρέθηκε νεκρός πολύ κοντά στη σχολή που σπούδαζε στα Γιάννενα. Και τώρα που τα φώτα της δημοσιότητας σβήνουν ας καταθέσουμε ορισμένες σκέψεις πάνω στο τραγικό συμβάν.

Με αφορμή λοιπόν το γεγονός αυτό συσπειρώθηκαν όλοι μαζί για να θρηνήσουν, όψιμα και υποκριτικά, κάθε λογής τηλεπερσόνες, κονδυλοφόροι, δημοσιογράφοι και δημοσιολόγοι. Όψιμος θρήνος, ψεύτικη οργή και περίσσια υποκρισία διαπερνά όλα τα τηλεοπτικά μέσα, αφού την ίδια στιγμή που διαρρηγνύουν τα ιμάτιά τους στα δελτία των οκτώ για την «ανοχή και τη σιωπή της κοινωνίας απέναντι στη βία», όλος αυτός ο τηλεοπτικός συρφετός προβάλλει τη βία ως ένα είδος «φυσικού νόμου». Από τις πρωινές ζώνες μέχρι και τις μεταμεσονύχτιες προβολές η τηλεοπτική «ζωή» βρίθει από σκηνές και εικόνες βίας, αίματος, δημιουργώντας την κοινή συνείδηση του «φυσιολογικού» γεγονότος. Μπορεί άραγε να ξεχάσει εύκολα κανείς τις σκηνές των τραμπούκων του φασιστικού μορφώματος της ΧΑ που προπηλάκιζε μικροπωλητές και εξαπέλυε ανθρωποκυνηγητά στις γειτονιές του Αγ. Παντελεήμονα εναντίον μεταναστών και προσφύγων; Ή μήπως να ξεχάσουμε τις αμέτρητες επαναλήψεις των φρικιαστικών βίντεο με τις εκτελέσεις ομήρων από τους λεγόμενους τζιχαντιστές, τα οποία προβάλλονται σε πρώτο πλάνο από τα μεσημβρινά δελτία ειδήσεων μέχρι τα κοινωνικά μέσα δικτύωσης;

Η λίστα είναι ατελείωτη. Κοινός παρονομαστής είναι αυτός που δεν τολμά κανένα μέσο, κανένας όψιμος «σταυροφόρος» ενάντια στη βία να ομολογήσει. Το σάπιο εκμεταλλευτικό καθεστώς που επιβάλλει σε όλες τις εκφάνσεις του τον ένα και μοναδικό νόμο, αυτόν της επιβίωσης του ισχυρότερου. Το νόμο της κοινωνικής ζούγκλας, του ανελέητου και αδυσώπητου ανταγωνισμού, της ατομικότητας και της ανθρωποφαγίας.

Και τώρα σε πλήρη συγχορδία, όλοι οι παραπάνω, απαιτούν την παραδειγματική τιμωρία των ηθικών αυτουργών. Αυτών δηλαδή που εξανάγκασαν το νεαρό σπουδαστή στην αυτοχειρία. Αυτών που με την απαράδεκτη και βάρβαρη στάση τους βασάνιζαν και τραμπούκιζαν το νεαρό για μακρό διάστημα, με τη γνώση και κάτω από την πλήρη ανοχή των αρχών της σχολής μέχρι και πολιτικών παραγόντων.

Δεν θα ισχυριστούμε με τη σειρά μας το ανάποδο. Οφείλουμε όμως να γεμίσουμε τα μυαλά με ανησυχίες. Να βάλουμε λοιπόν το πραγματικό ερώτημα. Οι «ηθικοί αυτουργοί» αποτελούν το σύμπτωμα. Αν όχι εμείς τότε ποιος θα μιλήσει για την πραγματική αιτία; Αν όχι τώρα πότε θα αποκαλύψουμε τους πραγματικούς ενόχους; Ξαναλέμε λοιπόν πως ο πραγματικός ένοχος, που γεννά κάθε τέτοιο φαινόμενο είναι το ίδιο το σάπιο, εκμεταλλευτικό, κοινωνικό σύστημα που ζούμε.

Αν θέλουμε να λεγόμαστε Δάσκαλοι, οφείλουμε απέναντι στην κοινωνική βαρβαρότητα και τη ζούγκλα του καπιταλισμού, να προτάξουμε τη συντροφικότητα, την αλληλεγγύη, την ενότητα και την αδελφοσύνη μας. Ο Βαγγέλης δεν ήταν το πρώτο θύμα αυτού του συστήματος. Ας αγωνιστούμε για να κλείσει εδώ ο ματωμένος κατάλογος…

Μάρτης 2015

ΑΥΤΑ ΚΑΙ ΠΑΛΙ: Ενδοσχολική βία

Από τη σκοπιά μιας Αναπληρωματικής

Αφιερώνεται στους ενεργούς
μιας μακρινής Αττικής

(Μα ποιος με πόνο θα μιλήσει για όλα αυτά;)
ΜΑΝΟΛΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ

«Παντού γίνονται αυτά».
«Είναι γνωστά».
«Δεν έχει να κάνει που είσαι Αναπληρώτρια. Και στους μονίμους τα κάνουν. Ο άνδρας μου, μόνιμος, με δώδεκα χρόνια υπηρεσίας, και είναι φέτος σε τέσσερα σχολεία, που απέχουν πάνω από σαράντα χιλιόμετρα μεταξύ τους». Έτσι μου είπε, μία γλυκυτάτη, κατά τα άλλα μαθηματικός, σε μια περιπλάνησή μου κάπου στη μακρινή Αττική.

Εννοείται πως δεν έχω σκοπό, με το παρόν κείμενο, να αναλύσω τα τρωτά της εκπαίδευσης. Ούτε άλλωστε και είμαι αρμόδια να το κάνω. Ως προς την άτιμη τώρα, αυτήν φάρα των Αναπληρωτών, κάτι έχω καταλάβει ότι μας θεωρούν τα προφυλακτικά του εκπαιδευτικού συστήματος, αλλά δεν είναι η θέση μου από εδώ να ερευνήσω ποιος είναι αυτός που εις βάρος μου τόσα χρόνια γ...!

Θα επιχειρήσω μόνο το δικό μου «Εις εαυτόν» δραματάκι να σας ιστορήσω, αυτό που ίσως θα ενδιέφερε και τον άλλον, Αναπληρωματικόν ή όχι, που δεν φοβάται να πει πως φοβάται.

Ε, λοιπόν, ναι. Φοβάμαι
των διευθυντών το μειδίαμα
το αντί καλέσματος στην τάξη.
Φοβάμαι φιλολόγων συνάξεις
για την διανομή.
Αυτό το ό,τι περίσσεψε
που δεν επέλεξα.
Φοβάμαι την σιωπή τους γι᾽ αυτήν
την εύρυθμη λειτουργία του σχολείου.
Φοβάμαι την Β᾽ Ανάθεση.
Το έγγραφο που έφτασε σήμερα.
Φοβάμαι τις κατάμεστες τάξεις
Γενικής Παιδείας που περιμένουν
να λιντσάρουν την καινούργια.
Φοβάμαι τις συμβούλους
όταν προσφωνούν «Κύριοι Συνάδελφοι»
αλλά υπονοούν «Κύριοι Υφιστάμενοι».
Φοβάμαι τους πεφωτισμένους δασκάλους
που επιβάλλουν στις δύσκολες τάξεις την τάξη.
Φοβάμαι τα ανοιχτά κινητά. Την βουή
που ακούγεται και δεν ξέρω από πού.
Φοβάμαι το φωτοτυπικό που και σήμερα
χάλασε πριν το αγγίξω.
Φοβάμαι το μέτρημα των απουσιών
των κεφαλών το μέτρημα
των κεφαλαίων
των σελίδων
των λεφτών της εκδρομής
που δεν πήγα.
Από καιρό εφημερεύω
τον εκδρομέα
αναπληρώνω
ονειρεύομαι μια ελεύθερη
ώρα
μια ελεύθερη
μέρα
μια εκδρομή...

Κι από τώρα που γράφω όλα αυτά
είστε Εσείς
και φοβάμαι λιγότερο.

Αριστέα Παπαλεξάνδρου
Μάρτιος του 2015

Απόψεις

Εκλογή Διευθυντών:

Επιστρέφεται λόγω αγνώστου ή λάθους διεύθυνσης

Πριν από καιρό ένας μαθητής του Γυμνασίου που έδειχνε την προτίμησή του περισσότερο στο διάλλειμα παρά στο μάθημα, γελούσε αστα-μάτητα με το αστείο, κατά πως του φάνηκε, η απειλή καθηγήτριας ότι αν συνεχίσει να έχει την ίδια απρεπή συμπεριφορά θα τον πάει στη Διεύθυνση. Αλλά σε ποια διεύθυνση θα με πάει, εξακολουθούσε να λέει, ξεκαρδισμένος, έχοντας μάλλον στο μυαλό του μια «αντρέσα» και όχι το Διευθυντή του σχολείου.

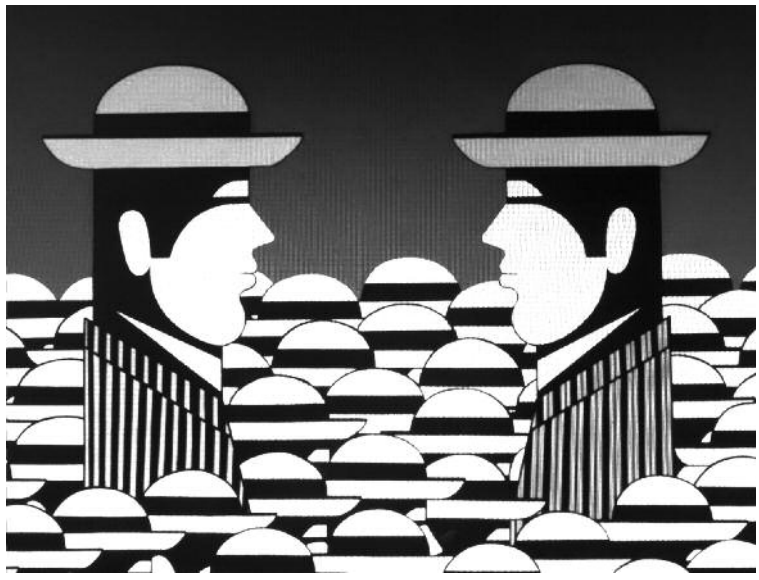

γράφει η Ανδριανή Στράνη

Το θυμήθηκα αυτό το διάστημα που πολύς λόγος γίνεται για το τέλος της θητείας των Διευθυντών και το νέο τρόπο εκλογής τους. Ποιο είναι τελικά το νόημα της ύπαρξης Διεύθυνσης σε ένα σχολείο συγκεκριμένης κατεύθυνσης και ποιος είναι ο ρόλος του Διευθυντή εκλεγμένου ή διορισμένου στο Νέο Σχολείο της Αγοράς; Να οριστεί με ακρίβεια ο όρος Διεύθυνση για να αποφεύγονται οι μαθητικές παρεξηγήσεις και στη συνέχεια να αναδειχθεί το αναγκαίο ή μη της συμβολής του εκλεγμένου Διευθυντή στην οργάνωση και διοίκηση του σχολικού περιβάλλοντος.

Ας ξεκινήσουμε λοιπόν από τον ιδεατό τύπο της Διεύθυνσης, μιας και προέχει αφού το σχολείο είναι κατεξοχήν χώρος διακίνησης ιδεών και ιδεωδών. Στο ιδεώδες ή ιδεατό σχολείο ο Διευθυντής είναι πρωτίστως ένας δάσκαλος με όραμα, με εμπειρία χρόνου και προσφορά έργου. Η ωριμότητα και η διάθεση για συνεισφορά στο κοινό καλό τον οδήγησε στη διεκδίκηση αυτής της θέσης. Επέλεξε να τεθεί στην υπηρεσία της σχολικής κοινότητας και όχι της σχολικής μονάδας(;) προκειμένου ν' αγωνιστεί συνολικά προς την πορεία εκείνη που αποβλέπει στην αυτοπραγμάτωσή της.

Στην κατεύθυνση αυτή ο Διευθυντής ως συνεργάτης των εκπαιδευτικών και σύμβουλος των μαθητών χαράζει την πορεία του σχολείου με αρωγό την πολιτεία για μια κοινωνία ισότητας, δικαιοσύνης και αλληλεγγύης. Με αυτό το στόχο ο Διευθυντής για να ανταποκριθεί στις ανάγκες της σχολικής κοινότητας κατέχει τη «μυστική συνταγή» της δημόσιας διοίκησης, των παιδαγωγικών και της ψυχολογίας. Στο πρόσωπό του καθρεφτίζεται η πολύχρονη εμπειρία της χρηστής διοίκησης και της σχολικής ψυχολογίας, αφού το δημόσιο σχολείο ως ζωντανός οργανισμός έχει αυξημένες και διαφορετικές ανάγκες από αυτές που έχει μια οποιαδήποτε επιχείρηση ή δημόσια υπηρεσία.

Έτσι ο Διευθυντής οφείλει να γνωρίζει τις δυσκολίες της τάξης, να κατανοεί και να συμπάσχει τους συναδέλφους του στα διδακτικά αλλά και τα εργασιακά προβλήματά τους. Τολμηρός και άφοβος, αυτός μπροστάρης, εμπνέει με τη δημιουργικότητά του και συμπαρασύρει τους άλλους ως υψιπέτης, ηγέτης και δάσκαλος. Στην καθημερινή εφαρμογή του νόμου έχει ευθυκρισία και όχι ακρισία. Χαρισματικός αυτός διακρίνει το άρτιο από το περιττό, υπερβαίνει τις γραφειοκρατικές αγκυλώσεις της «νομιμότητας» και της «τυπολατρίας». Διακρίνει την πορεία με καθαρό μάτι και νου. Κατανέμει ισομερώς και ισόποσα το βαρύ φορτίο που μεταφέρει και έχει την εκτίμηση της σχολικής κοινότητας. Έργο του είναι η ανάληψη της ευθύνης για την ορθή πορεία, ακόμα και αν χρειαστεί να ρισκάρει τη θέση του. Αμφισβητεί και απαιτεί από την πολιτεία καθημερινά για τις απαραίτητες «πιστώσεις» που δεν φτάνουν πάντοτε μέχρι την πόρτα του. Αγωνίζεται προτρέποντας εκπαιδευτικούς και μαθητές στον καλό αγώνα για τις ελλείψεις και την καλύτερη λειτουργία του σχολείου, μαζί με το σύλλογο Γονέων και τους αρμόδιους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Σέβεται και λογαριάζει την άποψη του κάθε διδάσκοντα, ανεξάρτητα από συμφωνία ή διαφωνία, χωρίς διάκριση και εμπάθεια. Η καθημερινή παρουσία και συμπεριφορά του σκιαγραφούν την προσωπικότητά του που γίνεται ορατή σε μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς και την τοπική κοινωνία. Όταν θα έρθει η έσχατη ώρα της ευδόκιμης αποχώρησης, όλοι θα τον θυμούνται ως το Δάσκαλο-Διευθυντή που βάδισε στο δρόμο της Παιδείας και του Αγώνα.

Σ' αυτό το ιδεατό σχολείο μικρή σημασία έχει αν ο Διευθυντής εκλέγεται ή διορίζεται αφού άριστος αυτός, πρώτος μεταξύ ίσων, υπηρετεί μια πολιτεία όπου φιλόσοφοι και βασιλιάδες ταυτίζονται.

Αλλά δεν βρισκόμαστε εκεί. Αντίθετα, στο σημερινό σχολείο του υπαρκτού καπιταλισμού ο Διευθυντής στις περισσότερες περιπτώσεις είναι ο κουρασμένος από την τάξη άνθρωπος που φλερτάρει με τη θέση αυτή από διάφορα μικροαστικά κίνητρα: Η δυσκολία να καλύψει το ωράριο της ειδικότητας, ο φόβος της μετακίνησης σε άλλο σχολείο, το επίδομα θέσης, η καλύτερη σύνταξη, το χοντρό portfolio που έφτιαξε με τόσο κόπο, μαζεύοντας χαρτάκια και πιστοποιητικά νομιμοφροσύνης και επιστημονικότητας, η φιλοδοξία να διοικεί ως μάνατζερ και να διατάζει υπαλλήλους. Να, σε αδρές γραμμές το προφίλ του Διευθυντή που θέλει η σύγχρονη κοινωνία για το Νέο Σχολείο της Αγοράς. Αυτός είναι ο εκπαιδευτικός με τη νοοτροπία γραφειοκράτη, που όταν πάρει τη θέση του Διευθυντή κάνει τα πάντα για να την κρατήσει. Τρέμει στη σκέψη να αμφισβητήσει και εκτελεί τις εντολές πριν προλάβει να τις διαβάσει. Σε κάποιες περιπτώσεις φαίνεται «βασιλικότερος του βασιλέως». Όταν δεχτεί κριτική από συναδέλφους για την αυταρχικότητα και τις «ανομίες» της διοίκησης ή κλαψουρίζει ότι είναι δημόσιος υπάλληλος και κάνει το καθήκον του (Το λέει ο Νόμος) ή απειλεί και ενημερώνει την Προϊσταμένη Διεύθυνση. Δειλός, πάντα σκυμμένος πνίγεται στη δουλειά, γιατί το γραφείο εργάζεται, όπως λέει, υπονοώντας ότι οι άλλοι μπορεί και να κάθονται. Ανασφαλής και καχύποπτος προσπαθεί να βάλει στη γωνία αυτόν που έχει αντίθετη άποψη φτιάχνοντας τη δική του αυλή που την κρίσιμη ώρα πρόθυμα τον στηρίζει. Ο κλικαδόρος Διευθυντής έχει μπιστικούς που τους πλευρίζει σε κάθε ανάγκη για να κάνει τη «βρώμικη» δουλειά της διοίκησης. Οι αδιάφοροι τον εξυπηρετούν και οι βαριεστημένοι τον υποφέρουν. Άλλοι θα τον ακολουθήσουν αναγκαστικά σε κρίσιμα ζητήματα, γιατί αυτός είναι ο Διευθυντής που αύριο θα τους αξιολογήσει. Και αυτός με τη σειρά του υπολογίζει στην αξιολόγηση, γιατί του δίνει τη δύναμη που δεν έχει. Ενώ έχει οριστεί να διευθύνει, βάζει μπροστά το Σύλλογο Διδασκόντων στα δύσκολα για να βγάλει τα κάστανα από την φωτιά και ο ίδιος δεν αναλαμβάνει ποτέ καμία ευθύνη. Όπου μπορεί, περνάει αυτά που θέλει έντεχνα και υπόγεια μόνος αυτός «Άρχοντας», ενώ όταν χρειάζεται κάλυψη οδηγείται στις δημοκρατικές διαδικασίες για να έχει τη νομιμοποίηση του «κυρίαρχου» Συλλόγου Διδασκόντων.

Οι αντιρρησίες και οι συνδικαλιστές δεν τον τρομάζουν, αφού μπορεί και κάνει τη δουλειά του με τους αυλοκόλακες και τα εξαπτέρυγά του. Εξάλλου το έδαφος στα σχολεία έχει προετοιμαστεί μετά την περσινή προσπάθεια εφαρμογής της κακόφημης αξιολόγησης, όπου οι Σύλλογοι Διδασκόντων ισοπεδώθηκαν και διασπάστηκαν. Με τη γνωστή προσφιλή τακτική της διάσπασης και το τυράκι της αξιολόγησης, όπου οι ημέτεροι θα διασωθούν, ο Διευθυντής μάνατζερ και ντίλερ της αξιολόγησης έχει ήδη εξασφαλίσει τη μελλοντική πελατεία του για την επανεκλογή του.

Ο Νέος Διευθυντής που οραματίστηκε το δίδυμο Διαμαντοπούλου-Αρβανιτόπουλος είναι εδώ, έτοιμος για την επανατοποθέτηση ή επανεκλογή του, χωρίς ψευδαισθήσεις και αυταπάτες.

Ανεξάρτητα από τον τελικό τρόπο επιλογής των νέων διευθυντών, με εκλογή ή διορισμό, ο Διευθυντής είναι στη θέση του για να εκτελεί κατά γράμμα τις άνωθεν εντολές, άκριτα, χωρίς φόβο και πάθος, μέχρι να έρθει η ώρα να βγει στη σύνταξη. Προς το τέλος του σχολικού βίου του, αρχίζει να καλλιεργεί και την υστεροφημία του, κάνει τον επαναστάτη, τον προοδευτικό και τον αντιεξουσιαστή.

Τα τελευταία 20 χρόνια διαβάσαμε αρκετά αποχαιρετιστήρια γράμματα Προϊσταμένων και Διευθυντών εκπαίδευσης που τρόμαξε ακόμα και ο Κουφοντίνας. Ας είναι, το 'χουμε δει το έργο σε επανάληψη πολλές φορές. Ωστόσο όλοι αυτοί παρέμειναν ανθρωπάκια που μοιάζουν με φιλάνθρωπες κυρίες σε εκκλησία, αλλά σε καμία περίπτωση δεν στάθηκαν άξιοι να κατευθύνουν το σχολείο στο δρόμο της μόρφωσης. Σκέτη οπισθοδρόμηση, δεν μπόρεσαν να εμπνεύσουν ούτε κότα.

Ο εκπαιδευτικός μπροστά στο επερχόμενο δίλλημα της εκλογής των Διευθυντών θα διερωτηθεί: τώρα τι κάνουμε; Αν το παιχνίδι της διοίκησης στο σχολείο είναι στημένο και προκαθορισμένο, τι ελπίδα αλλαγής έχουμε; Είναι όλα τελειωμένα, αφού οι κλικαδόροι και οι φιλόδοξοι γραφειοκράτες υπερέχουν αριθμητικά ή υπάρχει ελπίδα από τις φωτεινές εξαιρέσεις ικανών διευθυντών που αγωνίζονται μέσα σε αντίξοες συνθήκες; Γιατί να μην υποστηρίξουμε αυτούς τους άξιους, αν μας δοθεί η ευκαιρία, θα ρωτήσει καλοπροαίρετα ο καταπιεσμένος και φοβισμένος εκπαιδευτικός;

Στο δια ταύτα, η εγγύτητα του χρόνου μάς αναγκάζει να προβληματιστούμε σχετικά με τον τρόπο της εκλογής των νέων Διευθυντών, των οποίων ο ρόλος έχει σαφώς υποτιμηθεί. Είναι γεγονός ότι οι Διευθυντές είναι τα στελέχη της δημόσιας διοίκησης της Παιδείας που διατηρούν άμεση επαφή με την μάχιμη εκπαιδευτική κοινότητα και την τοπική κοινωνία. Είναι αλήθεια ότι και στο επίπεδο της διαχείρισης ένας καλός ή κακός Διευθυντής μπορεί να αναδείξει ή να καταστρέψει ένα σχολείο.

Ωστόσο, στις περισσότερες περιπτώσεις, οι Διευθυντές από τη θέση τους και όχι σαν πρόσωπα, όταν βρεθούν σε κρίσιμες οριακές στιγμές και πρέπει να πάρουν θέση για να πουν το μεγάλο όχι (βλ. αξιολόγηση) αγωνιούν και βρίσκονται πιεσμένοι μεταξύ σφύρας και άκμονος. Την ώρα της κρίσης πρέπει να διαλέξουν με ποιον θα πάνε και ποιον θα αφήσουν. Θα πρέπει να διαλέξουν ανάμεσα στην προϊσταμένη Διεύθυνση και τους εργαζόμενους συναδέλφους. Εκλεγμένοι ή διορισμένοι στην εποχής της κρίσης, το δίλλημα είναι μπροστά και η απάντηση απλή: ρήξη ή υποταγή. Τρίτος δρόμος δεν υπάρχει.

Στις πολιτείες του υπαρκτού καπιταλισμού οι Διευθυντές είτε εκλέγονται είτε διορίζονται, αναγκαστικά θα υπηρετούν την κυρίαρχη εκπαιδευτική πολιτική. Σε τελευταία ανάλυση, ποιο είναι το νόημα της εκλογής της Διεύθυνσης από ένα Σύλλογο Διδασκόντων που απειλείται, χειραγωγείται και χρησιμοποιείται κατά περίσταση για μια εκ των υστέρων νομιμοποίηση της κυρίαρχης εκπαιδευτικής πολιτικής;

Η τελική(;) προτεινόμενη συμμετοχή του Συλλόγου Διδασκόντων, σε ποσοστό 33% αν και προϊόν συμβιβασμού(;) για την εκλογή των Διευθυντών εκλαμβάνεται κατ' αρχήν θετικά από την εκπαιδευτική κοινότητα, ως στοιχείο εκδημοκρατισμού και ψυχολογικής στήριξης που δίνει μια «βαθιά ανάσα» στην πνιγηρή ατμόσφαιρα του παρελθόντος. Ωστόσο, και με αυτήν την «κουτσουρεμένη» παραχώρηση του δικαιώματος «του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι» στους διδάσκοντες διαχέεται και καλλιεργείται η ψευδαίσθηση ότι ο «κυρίαρχος» Σύλλογος Διδασκόντων συναποφασίζει στη διοίκηση του Σχολείου.

Στην πραγματικότητα αποκρύπτεται το γεγονός ότι από τη θέση του εκάστοτε Διευθυντή, εκλεγμένου ή διορισμένου, εφαρμόζεται απαρέγκλιτα ένα προκαθορισμένο ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών μέσα σ' ένα αυστηρά συγκεκριμένο διοικητικό νομοθετικό πλαίσιο που καθορίζει με όλες τις λεπτομέρειες τη λειτουργία του Σχολείου . αντιτετράδια

ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ και Ιμπεριαλιστική Εξάρτηση

γράφει ο Άκης Αδαμόπουλος

Το πολιτικό αίτημα για το χρέος, έτσι όπως τοποθετείται από ορισμένες δυνάμεις της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς, αντιπροσωπεύει αυταπάτη και αποπροσανατολισμό για το λαϊκό κίνημα. Η παρούσα κριτική μας δεν έχει φυσικά να κάνει με το αν το χρέος, και όσα το συνοδεύουν, είναι μια μεγάλη και χρόνια ανοιχτή πληγή για τον ελληνικό λαό που πρέπει να απαλειφθεί. Έχει να κάνει με το ότι το αίτημα «της μονομερούς διαγραφής του χρέους» προτάσσεται σαν ένα κεντρικό άμεσο αίτημα του λαϊκού κινήματος, χωρίς να λογαριάζεται το επίπεδο της ανάπτυξής του και το ποιος κρατά στα χέρια του την πολιτική εξουσία στη χώρα και αναλαμβάνει να υλοποιήσει αυτό το αίτημα. Ότι, δηλαδή, τοποθετείται για ικανοποίηση μέσα σε όρους κυριαρχίας των δυνάμεων της ντόπιας ολιγαρχίας και του ιμπεριαλισμού στη χώρα, με μια κυβέρνηση που κινείται «με σεβασμό στους κανόνες» του αστικού συστήματος, της ΕΕ και του ΝΑΤΟ. Έχει να κάνει ακόμα με το ότι υποστηρίζεται με το επιχείρημα πως μια ικανοποίησή του, υπό συνθήκες αστικής κυριαρχίας, θα ανοίξει «θετικές δυνατότητες» εκπλήρωσης των λαϊκών αιτημάτων και, ουσιαστικά, το δρόμο για μια φιλολαϊκή πολιτική. Πίσω από την πρόταξη της διαγραφής του χρέους ως συνταγής, για την ακρίβεια ως μέρους μιας ρεφορμιστικής συνταγής, που βλέπει, μέσα στα πλαίσια του αστικού συστήματος (με εθνικοποιήσεις τραπεζών, εργατικό έλεγχο των επιχειρήσεων, έξοδο από την ΟΝΕ κλπ.) να βγαίνουμε σε ένα φιλολαϊκό ξέφωτο, κρύβονται πολλαπλές λαθεμένες αντιλήψεις:

◗ **Πρώτον,** η αδυναμία να ειδωθεί το χρέος ως ένας ισχυρός βραχίονας της ιμπεριαλιστικής εξάρτησης, από την οποία δεινοπαθεί ο ελληνικός λαός. Οι θεωρίες ότι η Ελλάδα είναι χώρα ιμπεριαλιστική ή που αρνούνται να τη θεωρήσουν ως εξαρτημένη από τον ιμπεριαλισμό δεν επιτρέπουν να υπάρχει μια καθαρή και πλήρης αντίληψη για τον όχι μόνο οικονομικό αλλά και πολιτικό χαρακτήρα που έχει το χρέος, σαν ένα βασικό εργαλείο μέσα από το οποίο ασκείται ιμπεριαλιστική πολιτική ελέγχου και κηδεμονίας των εξαρτημένων χωρών. Μέσα από το δανεισμό και το χρέος, οι ιμπεριαλιστικές δυνάμεις απομυζούν και υποθηκεύουν με τοκογλυφικές μεθόδους την οικονομία της Ελλάδας, ελέγχουν την αγορά της και τον πλούτο της, μπορούν να παρεμβαίνουν και να κατευθύνουν την πορεία της οικονομικής ανάπτυξής της (όπως αποδεικνύουν και τα μνημόνια που συνοδεύουν τα δάνεια με τις «αναδιαρθρώσεις», τις ιδιωτικοποιήσεις και τις «μεταρρυθμίσεις» που υπαγορεύουν στην ελληνική οικονομία) και την εσωτερική πολιτική ζωή της (όπως φανερώνουν και οι πολιτικές εξελίξεις στη χώρα μας, οι αλλαγές κυβερνήσεων κλπ.). Όταν το πρόβλημα του χρέους προς τους ξένους δανειστές (το διεθνές χρηματιστικό κεφάλαιο των ιμπεριαλιστικών κρατών) δεν αντικρίζεται ως μια από τις πλευρές της ιμπεριαλιστικής εξάρτησης της χώρας, τότε χάνεται και το βάρος που αποκτά η λύση του, καθώς ένα αίτημα διαγραφής, και μάλιστα μονομερούς, του χρέους, που θα είναι σύμφωνο με τα συμφέροντα του λαού και θα εντάσσεται σε μια πραγματική φιλολαϊκή πολιτική προοπτική, συνεπάγεται σύγκρουση με τις ιμπεριαλιστικές δυνάμεις, άρα και προϋποθέσεις μεγάλης ανάπτυξης του λαϊκού αντιιμπεριαλιστικού κινήματος και κατάκτηση των πολιτικών όρων (της πολιτικής εξουσίας), που θα δίνουν τη δύναμη για να γίνει πραγματικότητα μια τέτοια λύση και φιλολαϊκή προοπτική.

Όταν αυτό δεν γίνεται αντιληπτό, τότε το αίτημα της διαγραφής του χρέους υποβιβάζεται ουσιαστικά σε ένα αίτημα ρεφορμιστικού προγράμματος, το οποίο βλέπει, με σταδιακά βήματα (διαγραφή χρέους-εθνικοποίηση τραπεζών-έξοδο από το ευρώ κ.ο.κ) που μπορούν να υλοποιούνται στα πλαίσια του αστικού συστήματος και από το αστικό σύστημα «με την πίεση και τον εκβιασμό του κινήματος», μια εξελικτική μετάβαση (εξ ου και «μεταβατικό πρόγραμμα») προς μια «αντικαπιταλιστική» - φιλολαϊκή πολιτική... Μια τέτοια πολιτική λογική πόσο μακριά, άραγε, βρίσκεται από εκείνη που λίγα χρόνια πριν διακινούσε ο ΣΥΡΙΖΑ και πόσο άμοιρη είναι του γεγονότος ότι τα αιτήματα του «μεταβατικού προγράμματος», βρήκαν σημεία σύμπτωσης με αιτήματα του ΣΥΡΙΖΑ και συνέβαλαν ή και συνεχίζουν να συμβάλλουν (με «αριστερές συνιστώσες» του) και να συνυπάρχουν σε κοινές πρωτοβουλίες για το χρέος;

◗ **Δεύτερον,** τι είναι μια διαγραφή του χρέους ή παύση πληρωμών υπό συνθήκες αστικής και ιμπεριαλιστικής κυριαρχίας της χώρας; Θα είχε όφελος ο ελληνικός λαός, όπως υπονοούν οι υποστηρικτές αυτών των αιτημάτων, γιατί τάχα δε θα είχε να πληρώνει τα ληστρικά δάνεια; Εδώ θα μπορούσε να απαντήσει, κανείς, με το τι συνέβη με τη μερική διαγραφή («κούρεμα») του χρέους (το λεγόμενο PSI) το 2012, όπου λεπλατήθηκαν ασφαλιστικά ταμεία, νοσοκομεία, εκπαιδευτικά ιδρύματα και άλλοι κοινωνικοί πόροι και επιβλήθηκε δεύτερο σκληρό μνημόνιο με ολέθριες συνέπειες για τους εργαζόμενους, τους συνταξιούχους και ολόκληρο τον ελληνικό λαό. **Ακριβώς επειδή η διαγραφή του χρέους έγινε από τις κυρίαρχες αστικές δυνάμεις και τα ιμπεριαλιστικά κέντρα, ήταν, δηλαδή, μια διαγραφή χρέους υπό συνθήκες αστικής και ιμπεριαλιστικής κυριαρχίας, δεν έφερε καμιά ανακούφιση για τον ελληνικό λαό, αλλά το αντίθετο.** Ύστερα από αυτό το συμβάν -που πρέπει να το ένιωσαν και σαν «πάθημα» των «θεωριών» τους- οι «αριστεροί» υποστηρικτές της παύσης πληρωμών και της διαγραφής του χρέους αναγκάσθηκαν να κάνουν μια ορισμένη

τροποποίηση της αιτηματολογίας τους, δηλαδή *«διεκδικούμε τη διαγραφή του χρέους και μάλιστα μονομερώς. Κάθε άλλη πρακτική, που προϋποθέτει συμφωνία με τους πιστωτές καταλήγει σε βάρος των λαϊκών συμφερόντων. Διαφωτιστική από την άποψη αυτή είναι η εμπειρία του PSI το 2012»*. Νομίζουν, προφανώς, ότι έτσι απαντούν και αποτρέπουν το «ατύχημα» που τους έλαχε, όταν διαπίστωσαν με το PSI ότι μια διαγραφή του χρέους που γίνεται από αστική κυβέρνηση, όχι μόνο δεν δίνει κάποια ανάσα στα λαϊκά στρώματα, αλλά καταλήγει σε νέα αντιλαϊκά μέτρα. Η «νέα εκδοχή» τους διεκδικεί να γίνει μονομερής διαγραφή του χρέους, «χωρίς συμφωνία» με τα ιμπεριαλιστικά κέντρα, από τη ντόπια μεγαλοαστική τάξη που είναι δεμένη στην ΕΕ και το ΝΑΤΟ και έχει συνδέσει την κυριαρχία της πάνω στον ελληνικό λαό με την ξένη εξάρτηση και την πολιτική τής υποτέλειας στις ιμπεριαλιστικές δυνάμεις, από την κυβέρνηση που βρίσκεται στην υπηρεσία της (όταν οι ιμπεριαλιστικές δυνάμεις τρίζουν τα δόντια και δεν αφήνουν και την παραμικρή μονομερή ενέργεια να κάνει η ελληνική κυβέρνηση, όχι μόνο στην εξωτερική οικονομική πολιτική, όπου την έπιασαν από το λαιμό να υπογράψει την «πλήρη και έγκαιρη» εξόφληση του χρέους, αλλά και στην εσωτερική οικονομική πολιτική), ανάγεται στη σφαίρα της μυθοπλασίας και αποτελεί μια υπεκφυγή για τη δικαιολόγηση του άμεσου αιτήματος της μονομερούς διαγραφής του χρέους.

Αν μιλήσουμε για διαγραφή χρέους, στις σημερινές πολιτικές συνθήκες, αυτή –όπως και το PSI– δεν μπορεί παρά να έχει τη σφραγίδα των λογαριασμών που κάνουν κυρίως τα ιμπεριαλιστικά κέντρα (διατήρηση και ενίσχυση της επιρροής τους, σε μια χρεοκοπημένη χώρα με οικονομικά και γεωπολιτικά ανταλλάγματα και οφέλη) και δευτερευόντως η εγχώρια μεγαλοαστική τάξη και οι κυβερνήσεις τους. Δεν θα μπορούσε κανείς να αποκλείσει και μια ορισμένη παύση πληρωμών κάποια στιγμή, όχι σαν αποτέλεσμα πολιτικής και οικονομικής αντίδρασης των κυβερνήσεων της ντόπιας μεγαλοαστικής τάξης στις ιμπεριαλιστικές δυνάμεις και τα διεθνή χρηματιστικά κέντρα, αλλά σαν την έσχατη συνέπεια και αδυναμία που μπορεί να έχει η οικονομική χρεοκοπία της Ελλάδας και της πολιτικής αυτών που την κυβερνούν. Αλλά τι μπορεί να αναμένει κανείς από τέτοιου είδους διαγραφές χρέους και παύσεις πληρωμών; Μόνο μια πολιτική διαχείρισης της έντασης της κρίσης και των αδιεξόδων της (που εκφράζουν τέτοιες διαγραφές και παύσεις πληρωμών) από την ντόπια μεγαλοαστική τάξη και τις κυβερνήσεις της, η οποία θα οδηγήσει σε πρόσθετα σκληρά μέτρα για τον ελληνικό λαό και σε βάθεμα της ξένης εξάρτησης της Ελλάδας. Θα μπορούσαν να ισχυριστούν οι «αριστεροί» προπαγανδιστές του αιτήματος της άμεσης μονομερούς διαγραφής του χρέους και της άμεσης παύσης πληρωμών ότι δεν περιμένουν από εκεί την ικανοποίηση του αιτήματος που προβάλλουν; Αν είναι έτσι, τότε για ποιο άμεσο πολιτικό αίτημα και για ποιο άμεσο πολιτικό πρόγραμμα κάνουν λόγο; Εκτός και αν θεωρούν την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ «αριστερή κυβέρνηση» και «αριστερή εξουσία» και προσδοκούν απ΄ αυτήν «ριζοσπαστικές, αντικαπιταλιστικές λύσεις». Ωστόσο, το αίτημα αυτό το διεκδικούσαν και επί κυβερνήσεων ΝΔ-ΠΑΣΟΚ.

◗ **Τρίτον,** όσοι υποστηρίζουν να μπει σαν άμεσο αίτημα μάχης μέσα στο κίνημα η μονομερής διαγραφή του χρέους και η παύση πληρωμών για να πείσουν να γίνει αυτή η διεκδίκηση αιχμή της σημερινής λαϊκής πάλης, επιδίδονται σε μια παρουσίαση του τι χάνουν οι εργαζόμενοι από το χρέος, για να υπογραμμίσουν τι κέρδος θα έχουν από τη διαγραφή του. Λίγο - πολύ λένε ότι μια διαγραφή του χρέους θα βοηθήσει στο να πάρουν οι άνεργοι επιδόματα ανεργίας, να χρηματοδοτηθούν οι τομείς της υγείας, της πρόνοιας, της κοινωνικής ασφάλισης και της παιδείας, να αυξηθούν οι μισθοί κ.ο.κ. Άραγε, ακόμα και αν υποθέταμε ότι μια ελληνική αστική κυβέρνηση έκανε «μονομερή παύση πληρωμών και διαγραφή χρέους», τότε θα περίσσευαν τα χρήματα που πάνε στους δανειστές και θα διοχετεύονταν σε κοινωνικές ανάγκες; Μάλλον αφέλεια, έλλειψη ταξικού κριτηρίου και κατανόησης του τι θα συμβεί σε ένα τέτοιο υποθετικό σενάριο «σύγκρουσης» της εγχώριας μεγαλοαστικής τάξης με τους δανειστές της χώρας. Είναι φανερό, ότι τότε οι πιέσεις που θα δεχτεί η Ελλάδα θα είναι ασφυκτικές και μέσα σ΄ αυτές, όσο κυβερνά η μεγαλοαστική τάξη, αυτή θα επιχειρήσει να τις αντιρροπήσει με τη λήψη βαριών αντιλαϊκών μέτρων. Πέρα απ΄ αυτό, ό,τι δεν θα πηγαίνει στους δανειστές μπορεί να φαντάζεται κανείς ότι η κυβερνώσα ολιγαρχία δεν θα τα διοχετεύσει στις επιχειρήσεις της και στις τσέπες της και μάλιστα σε συνθήκες μεγάλης χρηματοδοτικής στενότητας, αλλά θα τα δώσει για τις κοινωνικές ανάγκες του λαού;

Όσοι υποβάλλουν την ιδέα πως μια παύση πληρωμών της άρχουσας μεγαλοαστικής τάξης στους δανειστές της θα έχει επακόλουθο τη βελτίωση της θέσης των εργαζόμενων σπέρνουν τις χειρότερες ψευδαισθήσεις. Σκορπούν μεγάλη σύγχυση όσον αφορά το ζήτημα υπό ποιους πολιτικούς όρους η διαγραφή χρέους μπορεί να υλοποιηθεί και να έχει ευεργετικά αποτελέσματα στο λαό, ως κομμάτι μιας συνολικής επαναστατικής πολιτικής και παράγωγο της κατάληψης της πολιτικής εξουσίας από την εργατική τάξη και το λαό, αγνοώντας και την εμπειρία που έχει το αριστερό κίνημα γύρω απ΄ αυτό.

Τέτοιοι όροι δεν υπάρχουν σήμερα. Γι΄ αυτό και η προβολή αυτού του αιτήματος καλλιεργεί ψευδαισθήσεις για την επίλυση των καυτών λαϊκών προβλημάτων και διαδίδει μια ρεφορμιστική αντίληψη που εξωραΐζει το τι μπορεί να γίνει μέσα στα πλαίσια του εξαρτημένου ελληνικού καπιταλισμού. Καλλιεργεί, θα σημειώναμε, (με έναν άλλο τρόπο από εκείνον που εφάρμοσε ο ΣΥΡΙΖΑ με τις υποσχέσεις ότι με εκλογές και «αριστερή κυβέρνηση» θα διαγράψει μνημόνια και χρέος), την αντίληψη για μια συνταγή εύκολης λύσης στο πρόβλημα της ανατροπής της αντιλαϊκής πολιτικής, που μπορεί, τάχα, να προκύψει αν γίνει παύση πληρωμών και διαγραφή του χρέους. Επιπλέον, αποπροσανατολίζει το λαϊκό κίνημα από τους στόχους που θα πρέπει να στρέψει την προσοχή του για να ανατρέψει τα παλιά και νέα μνημονιακά μέτρα. ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ

Απόψεις

Ορολογία του χρέους

γράφει ο Θ. Τσιριγώτης

Παρακάτω σημειώνουμε βασικούς ορισμούς οι οποίοι «κυκλοφορούν» τα τελευταία χρόνια κάνοντας σοφότερους –πλην φτωχότερους– τους εργαζόμενους αυτού του τόπου. Σε κάθε περίπτωση ο αναγνώστης οφείλει να γνωρίζει πως το οικονομικό ζήτημα είναι πολιτικό.

Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν. Η συνολική αξία προϊόντων και υπηρεσιών που παρήχθησαν σε μια χώρα κατά ένα έτος. Στη χώρα μας το έλλειμμα (επί τοις εκατό) του ΑΕΠ ήταν

1993	12%	2006	6,1%	2010	11,1%
1996	6,7%	2007	6,7%	2011	10,1%
2004	7,6%	2008	9,9%	2012	8,6%
		2009	15,2%	2013	12,2%
				2014	2,5%
Κ. Σημίτης		Κ. Καραμανλής		ΓΑΠ – Παπαδήμος - Σαμαράς	

Αναδιαπραγμάτευση του χρέους: Πολιτική απόφαση μιας χώρας για διαπραγμάτευση του χρέους με ιδιώτες ή ιμπεριαλιστικούς οργανισμούς (πχ ΕΚΤ, ΔΝΤ κλπ)

Ασφάλιστρα κινδύνου (Credit Default Swaps – CDS): Πρόκειται για ασφαλιστικά συμβόλαια (ασφάλιστρα) επί των μεγάλων συναλλαγών (πχ ομόλογα) που γίνονται σε διεθνές επίπεδο. Όπως ένας εφοπλιστής ασφαλίζει το εμπόρευμα ενός πλοίου ή ένας ιδιώτης το αυτοκίνητό του. Με τα CDS οι μονοπωλιακοί κολοσσοί όπως είναι οι μεγάλες τράπεζες, «βάζουν χέρι» σε ό,τι αγοράζεται ή πουλιέται ανεβοκατεβάζοντας τα ασφάλιστρα. Οι Goldman Suck και JP Morgan από τις ΗΠΑ, εκτός από ασφαλιστικές εταιρίες, ελέγχουν και τους καπιταλιστικούς οίκους αξιολόγησης.

Έλλειμμα: Λογιστικά είναι η διαφορά μεταξύ εσόδων και εξόδων ενός κράτους. Τα έσοδα του κράτους προέρχονται βασικά από τους φόρους ή τη συμμετοχή του σε επιχειρήσεις. Τα έξοδά του αφορούν δαπάνες σε δημόσιες επενδύσεις, υγεία, παιδεία, πρόνοια, μισθούς. Είναι φανερό ότι στα λογιστικά βιβλία κάθε αστικού κράτους γίνονται αλχημείες ώστε να παρουσιαστούν ελλείμματα και να δικαιολογηθούν αντιλαϊκές πολιτικές. Το λεγόμενο **πρωτογενές έλλειμμα** ή **πλεόνασμα** είναι ό,τι προκύπτει από το συμψηφισμό εσόδων – εξόδων, αφού εξαιρεθούν οι λεγόμενες δανειακές υποχρεώσεις της χώρας, δηλαδή τόκοι και τοκοχρεολύσια. Οι ευρωπαίοι ιμπεριαλιστές πιέζουν για μεγάλα πρωτογενή πλεονάσματα ώστε να πάρουν πίσω τα λεφτά τους. Μια χώρα για να έχει πλεονάσματα θα πρέπει να συμπιέσει όλα τα κοινωνικά έξοδά της.

Επιτροπή Λογιστικού Ελέγχου (ΕΛΕ): πρόκειται για μια κυβερνητική παραμυθία την οποία αναπαράγουν τα ΜΜΕ, οπορτουνιστές ή ταξικά αποπροσανατολισμένοι. Ανάλογες επιτροπές υπήρξαν στη Λατινική Αμερική (Ισημερινός), μόνο που οι μη δεσμευτικές αποφάσεις της είναι για το θεαθήναι. Παλαιότερα η πρόταση για ΕΛΕ ακούστηκε στην Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΛΣΤΑΤ), περιέπεσε σε ανυποληψία και επανέρχεται τώρα από την Πρόεδρο της Βουλής.

Κούρεμα (Haircut): Μείωση του οφειλόμενου ποσού προς τους δανειστές. Πρόκειται για κίνηση διευκόλυνσης των δανειστών προς τον οφειλέτη. Γίνεται συνήθως ώστε το κράτος – οφειλέτης να μην χρεοκοπήσει εντελώς και να είναι σε θέση να ξεπληρώνει τα χρέη του. Με το κούρεμα συνομολογείται η αδυναμία μιας χώρας να εκπληρώνει τις «υποχρεώσεις» της. Είναι φανερό ότι το κούρεμα, σε συνδυασμό με τον αποκλεισμό από τις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές, δε σημαίνει βελτίωση της θέσης μιας χώρας αφού η οικονομική θηλιά παραμένει.

Ομόλογο: Πρόκειται για μια γραπτή συμφωνία ανάμεσα σε κράτη, ή σε κράτη και ιδιώτες όπου συνομολογείται η έκδοση «ενός χαρτιού» με κοινά συμφωνημένη αξία. Το ομόλογο είναι αποτύπωση μιας εταιρικής πίστης ανάμεσα σε δύο μέρη. Η έκδοση ενός κοινού ευρωπαϊκού ομολόγου και όχι κοινού νομίσματος που είναι ο τρόπος συναλλαγής, σημαίνει ότι στην Ε.Ε. εναρμονίζονται οι οικονομικές ταχύτητες. Πράγμα απίθανο ή αδύνατο, διότι σε τελική ανάλυση σημαίνει βάθαιμα της «καπιταλιστικής ολοκλήρωσης». Αλλά οι αντιθέσεις των Ευρωπαίων καπιταλιστών είναι δυνατότερες από τις συγκλίσεις τους. Ομόλογα μπορούν να εκδώσουν κράτη, δημόσιοι οργανισμοί ή εταιρείες.

Μηχανισμός Στήριξης: Ο λεγόμενος μηχανισμός στήριξης είναι συνεργεία του ΔΝΤ και της Ε.Ε. Το αρχικό δάνειο που «εξασφάλισε» ο Γ.Α. Παπανδρέου με φόντο το... Καστελόριζο –φρικτή εικόνα– ήταν δάνειο 110δις €, διάρκειας 3 ετών με επιτόκιο 5%. Το αντάλλαγμα είναι γνωστό. Ιδιωτικοποιήσεις, εκποίηση δημόσιας περιουσίας, μείωση μισθών – μεροκάματων, μαζικές απολύσεις, αντιδραστικές διαρθρωτικές αλλαγές στην οικονομία, υποτίμηση όλων των παραγωγικών δυνάμεων, περικοπές σε υγεία, παιδεία, πρόνοια και δημόσιες δαπάνες.

Διεθνείς Οίκοι Αξιολόγησης: Εταιρείες του μονοπωλιακού καπιταλισμού οι οποίες αξιολογούν με βαθμολογία χώρες ή επιχειρήσεις. Η παγκόσμια αγορά ελέγχεται σε ποσοστό 90% από την Moody's, τη Fitch και την S&P. Είναι φανερό ότι οι διεθνείς εκτιμητές πληρώνονται γι' αυτή τη δουλειά, έχουν πελατολόγιο και συμπεριφέρονται αναλόγως.

Πληθωρισμός: Η αύξηση του επιπέδου των τιμών σ' ένα χρόνο. Με τον πληθωρισμό μεγαλώνει η ψαλίδα ανάμεσα στα προϊόντα και την τιμή πώλησής τους, με αποτέλεσμα να πλήττονται οι ευπαθείς και ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.

Spread: Η διαφορά μεταξύ επιτοκίων. Συνήθως ως βάση μέτρησης χρησιμοποιείται ένα σταθερό επιτόκιο ή ένα επιτόκιο ισχυρής (ιμπεριαλιστικής) οικονομίας. Η Ελλάδα δανείζεται ακριβό χρήμα, η Γερμανία φθηνό, άρα κερδίζει η τελευταία. Είναι φανερό ότι στη διεθνή αγορά χρήματος τα spread και τα CDS χρησιμοποιούνται από τους διεθνείς κερδοσκόπους για να πλουτίσουν σε βάρος των αδύναμων (οικονομικά) χωρών.

Στάση πληρωμών – σεισάχθεια: Η άρνηση πληρωμής των δανείων. Προβάλλεται ως η μαζική λύση για το πρόβλημα της χώρας μας. Η Βουλή συγκρότησε ανάλογη επιτροπή ελέγχου και αλήθειας! Υπήρξαν χώρες που αρνήθηκαν το υπέρογκο χρέος (πχ Ισημερινός). Ιστορικά όμως η χώρα που επέβαλε τη διαγραφή του τσαρικού χρέους ήταν η Ρωσία μετά την ένοπλη επανάσταση του 1917. Σήμερα πληρώνουμε 30δις € το χρόνο για το χρέος, αλλά το πρόβλημα (αίτιο) είναι η πολλαπλή εξάρτηση και όχι το απότοκό της (χρέος).

Φόρος – Φορολογία: Θεσμικός τρόπος για συγκέντρωση κρατικών εσόδων. Η φορολογία είναι άμεση ή έμμεση, δηλαδή ενσωματωμένος φόρος σε προϊόντα ή υπηρεσίες (πχ ΦΠΑ). Στη χώρα μας οι επιχειρήσεις κλπ πληρώνουν πολύ λιγότερους φόρους από τα φυσικά πρόσωπα. Κάτω από προϋποθέσεις, η φορολογία ως μηχανισμός αναδιανομής αποτελεί βασικό εργαλείο για να στηριχθούν οι ασθενέστερες τάξεις.

Χρέος: Δημόσιο ή ιδιωτικό. Η συζήτηση για το δημόσιο χρέος με τους όρους που γίνεται συσκοτίζει το πραγματικό πρόβλημα που αφορά στην εξάρτηση της χώρας μας και τη στρεβλή ανάπτυξή της από τη γέννησή της. Στην εικοσαετία 1990 – 2010 η χώρα μας πλήρωσε πάνω από 500δις € για τα χρέη της (κεφάλαιο, τόκοι, τοκοχρεολύσια), ενώ συνέχιζε να δανείζεται.

Περί λιτού βίου...

Ιδού τι γράφει ο Μαρξ στον πρώτο τόμο του κεφαλαίου, αναλύοντας το προτσές της αρχικής συσσώρευσης:

«Ο συγγραφέας του "Essay on Trade and Commerce", ένας συγγραφέας του 18ου αιώνα που τον έχω αναφέρει συχνά, προδίνει μονάχα το πιο ενδόμυχο μυστικό του αγγλικού κεφαλαίου, όταν κηρύχνει πως ιστορικό ζωτικό καθήκον της Αγγλίας είναι να κατεβάσει τον αγγλικό μισθό εργασίας στο Γαλλικό και Ολλανδικό επίπεδο. Ανάμεσα στα άλλα λέει με αφέλεια: «Αν όμως οι φτωχοί μας (πρόκειται για τεχνική έκφραση που εννοεί τους εργάτες) θέλουν να ζουν στην πολυτέλεια... πρέπει φυσικά η εργασία τους να είναι ακριβή... Φτάνει μόνο να ρίξουμε μια ματιά στον τρομακτικό σωρό των περιττών πραγμάτων που καταναλώνουν οι εργάτες μας της μανουφακτούρας, όπως λ.χ. το ρακί, το τζιν, το τσάι, τη ζάχαρη, τα φρούτα που έρχονται από το εξωτερικό, τη δυνατή μπύρα, τα σταμπάτα υφάσματα, το ταμπάκο, τον καπνό κ.λπ.». Ο συγγραφέας παραθέτει ένα απόσπασμα από το σύγγραμμα ενός εργοστασιάρχη του Νόρθχαμπτονσηρ, που θρηνεί λοξοκοιτάζοντας τον ουρανό: Στην Γαλλία η εργασία είναι κατά ένα ολόκληρο τρίτο φτηνότερη από ότι στην Αγγλία, γιατί οι γάλλοι φτωχοί εργάζονται σκληρά, ενώ η τροφή και το ντύσιμο τους είναι πενιχρά. Καταναλώνουν κυρίως ψωμί, καρπούς, λάχανα, ρίζες και παστό ψάρι. Κρέας τρώνε πολύ σπάνια κι όταν το στάρι ανέβει στην τιμή, τρώνε πολύ λίγο ψωμί. Σε αυτά –συνεχίζει ο συγγραφέας του «Essay»– πρέπει να προσθέσουμε πως πίνουν νερό και άλλα παρόμοια αδύνατα ποτά, έτσι που πράγματι ξοδεύουν καταπληκτικά λίγο χρήμα... Φυσικά είναι δύσκολο να πετύχουμε μια τέτοια κατάσταση, δεν είναι όμως αδύνατο να την πετύχουμε, πράγμα που το αποδείχνει η ύπαρξή της τόσο στην Γαλλία όσο και στην Ολλανδία» .

Δύο δεκαετίες αργότερα ένας αμερικανός απατεώνας, ο βαρωνοποιημένος γιάνκης Βενιαμίν Θόμψον (αλλιώς κόμης του Ράμφορντ), ακολουθούσε με μεγάλη ευχαρίστηση ενώπιον Θεού και ανθρώπων την ίδια φιλανθρωπική γραμμή. Στα «Essays» του είναι ένας οδηγός μαγειρικής με όλων των ειδών τις συνταγές για να αντικαταστήσει με υποκατάστατα τα συνηθισμένα ακριβότερα φαγητά των εργατών. Μια εξαιρετικά πετυχημένη συνταγή αυτού του περίεργου «φιλοσόφου» είναι η παρακάτω: Πέντε λίβρες κριθάρι, πέντε λίβρες καλαμπόκι, τρεις πέννες ρέγγες, μία πέννα αλάτι, μία πέννα ξύδι, δύο πέννες πιπέρι και χόρτα- σύνολο 20 ¾ πένες, κάνουν μια σούπα για 64 ανθρώπους, ακόμα και με βάση τις μέσες τιμές των σιτηρών, μπορεί μάλιστα το κόστος της να κατέβει ως ¼ της πέννας κατ΄ άτομο... Με την πρόοδο της κεφαλαιοκρατικής παραγωγής η νοθεία των εμπορευμάτων έκανε περιττά τα ιδανικά του Θόμψον».

(Καρλ Μαρξ «Το Κεφάλαιο» τ. 1ος, κεφ. 22ο, σελ. 621-622, Μεταφρ. Π. Μαυρομάτη.)

«Ο μεγάλος ρόλος που το δημόσιο χρέος και το αντίστοιχό του φορολογικό σύστημα παίζουν στην κεφαλαιοποίηση του πλούτου και στην απαλλοτρίωση των μαζών, ώθησε πλήθος συγγραφείς, όπως τον Κόμπετ, τον Ντάμπλνταιη και άλλους, να κάνουν το λάθος ν΄ αναζητούν σ΄ αυτό τη βασική αιτία της αθλιότητας των σύγχρονων λαών»

(Καρλ Μαρξ, Κεφάλαιο, α΄ τόμος)

Τα γερμανικά μονοπώλια λεπλατούν την Ελλάδα

Ο γερμανικός ιμπεριαλισμός και η εκπρόσωπός του Μέρκελ δε στοχεύουν μόνο στο να στοιχίσουν τη χώρα μας στο γενικότερο στρατηγικό τους στόχο της «γερμανικής ευρωπαϊκής ένωσης», αλλά αφού μετέτρεψαν την Ελλάδα μαζί με τους ντόπιους λακέδες τους σε μια χρεωκοπημένη χώρα, μεθοδεύουν τώρα τον παραπέρα έλεγχό της.

Μια σύντομη ματιά στην παρουσία και τη δράση των γερμανικών εταιρειών στην Ελλάδα δείχνει τον τεράστιο όγκο αυτών που δραστηριοποιούνται στη χώρα μας, την ασυδοσία με την οποία δρούσαν και δρουν οι γερμανοί ιμπεριαλιστές στην Ελλάδα. Δεκατρία γερμανικά οικονομικά μεγαθήρια ληστεύουν και λεπλατούν την Ελλάδα.

Συγκεκριμένα οι Deutsche Bank, Deutsche Telecom, Kraus Mafai, Mann, Bosch, BMW, OPEL, Mercendes - BENZ, Miele, Thyssen Group, Bayer AG, HDW, είναι από τις μεγαλύτερες εταιρείες που κερδοσκοπούν και φοροδιαφεύγουν ασύστολα, με κέρδος τεράστια ποσά σε βάρος της χώρας μας. Συνολικά πάνω από 180 γερμανικές εταιρείες μικρότερης εμβέλειας, αλλά όχι ευκαταφρόνητες «επιχειρούν», στη χώρα μας πάντα με προνόμια και ειδικό καθεστώς μεταχείρισης από τις ελληνικές κυβερνήσεις.

Είναι πασίγνωστο και γι΄αυτό περιττό να αναφερθούμε αναλυτικά στα έργα και τις ημέρες της διαβόητης πρωταθλήτριας Siemens στη φοροδιαφυγή, στις μίζες και τον τετραπλασιασμό του πραγματικού κόστους που εισέπραττε για το έργο που προσέφερε.

Είναι επίσης γνωστό πως η Thyssen Group άρπαξε 4,5 δις δολάρια για ένα μπαταρισμένο υποβρύχιο, χωρίς το ελληνικό δημόσιο να εισπράξει σαν αποζημίωση ούτε ένα ευρώ.

Με τις μεθόδους της υπερτιμολόγησης η Bayer AG για δεκαετίες ολόκληρες προμήθευε την αγορά με φάρμακα και άλλα νοσοκομειακά υλικά με τετραπλάσιες και πενταπλάσιες από τις πραγματικές τιμές. Τριάντα δις υπολογίζεται ότι πλήρωσε παραπάνω το ελληνικό δημόσιο από το 1975 μέχρι σήμερα.

Στην ίδια πάντα τακτική και η γερμανική Mann με προκλητικά σκάνδαλα για ταινιοδρόμους και γερανούς στη ΔΕΗ και τον ΟΣΕ εισέπραξε δισεκατομμύρια από το ελληνικό δημόσιο.

Ποιος δεν θυμάται το προκλητικό σκάνδαλο με τα τηλεφωνικά κέντρα που αγόρασε ο ΟΤΕ για τον εκσυγχρονισμό του από γερμανικές εταιρείες και τελικά αποδείχτηκε ότι ήταν τηλεφωνικά κέντρα περασμένης τεχνολογίας που ήταν παραπεταμένα στις γερμανικές αποθήκες; Και τα διαβόητα Leopard που πούλησε η Kraus Mafai και εισέπραξε δισεκατομμύρια με «υψηλό καπέλο» πάντα σύμφωνα με τη γερμανική τακτική;

Σήμερα οι Γερμανοί επικυρίαρχοι απαιτούν να τηρηθεί η συμφωνία για τα 14 περιφερειακά αεροδρόμια με τη συμμετοχή με μικρό ποσοστό της ελληνικής εταιρείας Κοπελούζου. Η ενδιαφερόμενη γερμανική εταιρεία Franport που το βασικό μετοχικό της κεφάλαιο ανήκει στο γερμανικό κράτος απαιτεί να έχει τα 2/3 τουλάχιστον του μετοχικού κεφαλαίου και ο επικεφαλής της δηλώνει ότι η εξαγορά των 14 περιφερειακών αεροδρομίων θα έχει ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του χρόνου.

Η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, ενώ μέχρι πρότινος δήλωνε κατηγορηματικά ότι θα ακυρώσει τη σύμβαση και δεν θα προχωρήσει σε αποκρατικοποιήσεις, χωρίς αστερίσκο, τώρα επιστρατεύει τον όρο «στρατηγικές συμπράξεις».

Όμως δεν χρειάζεται να πάμε πολύ μακριά για να καταλάβουμε την εξέλιξη αυτών των «στρατηγικών συμπράξεων».

Όταν ξεκίνησαν οι προηγούμενες κυβερνήσεις τις «στρατηγικές συμπράξεις» με τον ΟΤΕ, αρχικά παραχώρησαν το 25% στη γερμανική Deutsche Telecom. Ήδη, το 2012 η μετοχική σύνθεση του ΟΤΕ ήταν ως εξής: 40% Deutsche Telecom, 10% Ελληνικό Δημόσιο, 10,7% λοιποί επενδυτές, 11,2% Έλληνες Θεσμικοί επενδυτές και 28% Διεθνείς Θεσμικοί επενδυτές (που σημαίνει κεφάλαια προσκείμενα στην Deutsche Telecom). Τώρα ο καθένας που γνωρίζει στοιχειωδώς το θέμα θεωρεί τον ΟΤΕ – Deutsche Telecom γερμανική εταιρεία.

Τέτοια και άλλα σχήματα μπορούν να προωθούν και έτσι να βρεθούν τα ελληνικά περιφερειακά αεροδρόμια κάτω από τον απόλυτο έλεγχο και την εκμετάλλευση της γερμανικής εταιρείας.

Πέρα όμως από όλα αυτά δεν μπορεί κανείς να μην παρατηρήσει ότι παρά τη γνωστή κατάσταση της ελληνικής οικονομίας, τη γενικότερη οικονομική κρίση και την πολιτική αστάθεια όχι μόνο δεν κινούνται στο δρόμο της αποχώρησης από την Ελλάδα, αλλά παραμένουν στη χώρα μας στηρίζοντας τις εδώ επενδύσεις τους.

Μια από τις μεγαλύτερες αλυσίδες ηλεκτρονικών ειδών, η Media Mark, τα ασφαλιστικά μεγαθήρια Allianz και Ergo και η γνωστή αλυσίδα Lidl παραμένουν και επεκτείνουν τις επενδύσεις τους.

Είναι γνωστό επίσης ότι μέσω των Δήμων και των Περιφερειών οι Γερμανοί μεθοδεύουν στα χρόνια του μνημονίου να βάλουν στο χέρι τα φιλέτα που αφορούν τη διαχείριση των απορριμμάτων – λυμάτων - βιολογικό καθαρισμό.

Ταυτόχρονα, κρατικοί γερμανικοί παράγοντες με γερμανούς επιχειρηματίες σχεδιάζουν μεγάλες «παρεμβάσεις» στον τομέα της ενέργειας.

Γενικότερα, δεκάδες γερμανικές επιχειρήσεις διαβουλεύονται και ετοιμάζονται να επενδύσουν στη χώρα μας.

Εξάλλου, τα μέτρα του προγράμματος της Θεσσαλονίκης ακόμα και αν εφαρμοστούν στο ακέραιο –πράγμα που ούτε η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ, ούτε και τα στελέχη του δεν το πιστεύουν– δεν θα επηρεάσουν αρνητικά τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες.

Συνολικά οι πολιτικοί εκπρόσωποι του μεγάλου κεφαλαίου, των μονοπωλίων και των επιχειρηματικών ομίλων της ιμπεριαλιστικής ΕΕ και ιδιαίτερα του γερμανικού ιμπεριαλισμού, έχουν εγκλωβίσει τη χώρα στα ασφυκτικά πλαίσια των ευρωπαϊκών συμβάσεων, έχουν ρίξει τη χώρα στα μνημόνια και τα δάνεια και την έχουν κάνει μια ιδιότυπη ευρωπαϊκή μπανανία.

Η εκπαίδευση και ο αγώνας για κοινωνική χειραφέτηση στην εποχή της κρίσης

Των Γιώργου Γρόλλιου, Τάσου Λιάμπα, Περικλή Παυλίδη

Το κείμενο είναι η εισαγωγή στα Πρακτικά του 4ου Διεθνούς Συνεδρίου Κριτικής Εκπαίδευσης

Η σύγχρονη οικονομική κρίση δεν είναι πρωτίστως χρηματοπιστωτική ή κρίση χρέους ή κρίση η οποία προκαλείται από την ανεπαρκή ζήτηση ή (σύμφωνα με μια πιο απλοϊκή ερμηνεία) κρίση διαφθοράς. Πρωταρχική αιτία της κρίσης είναι η πτώση του μέσου ποσοστού κέρδους. Με βάση το νόμο της αξίας, η παραγωγή στον καπιταλισμό θεμελιώνεται στην απόσπαση υπεραξίας από την εργατική δύναμη, δηλαδή πρόσθετης αξίας από εκείνη που απαιτείται για την αναπαραγωγή της. Συνεπώς, η (εκμεταλλευτική) σχέση εργασίας-κεφαλαίου προσδιορίζει τη διαδικασία κυκλοφορίας του κεφαλαίου. Βασικό πρόβλημα του κεφαλαίου είναι ότι ο εκσυγχρονισμός των μέσων παραγωγής από τη μια μεριά αυξάνει την παραγωγικότητα της εργασίας αλλά, από την άλλη, μειώνει την αξία της εργατικής δύναμης η οποία, όμως, είναι εκείνη που παράγει υπεραξία σε σχέση με το σταθερό κεφάλαιο (εγκαταστάσεις, πρώτες ύλες κλπ). Αυτή η αντίφαση αποτελεί την αιτία της πτωτικής τάσης του μέσου ποσοστού κέρδους. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι σε σχέση με τις δεκαετίες του 1950 και του 1960, στην πρώτη πενταετία του 2000 τα ποσοστά κέρδους στις Η.Π.Α. ήταν κατά 1/3 μικρότερα, ενώ είχαν ακόμη μεγαλύτερη πτώση στη Γερμανία και στην Ιαπωνία. Απότοκα της πτώσης του μέσου ποσοστού κέρδους είναι α) η περαιτέρω συγκεντροποίηση του κεφαλαίου υπό τον έλεγχο μιας μερίδας του με σκοπό να αντέξει την πτώση, β) η απαξίωση άλλων μερίδων του, γ) φαινόμενα υπερσυσσώρευσης (για τα οποία ευθύνονται και η ανεπάρκεια της ζήτησης από τη μεριά των μισθωτών λόγω της μετατροπής τους σε ανέργους ή της μείωσης των μισθών τους για να αντισταθμιστεί η πτώση), δ) η ενίσχυση των οικονομικών και γεωπολιτικών αντιθέσεων μεταξύ των ιμπεριαλιστικών κρατών και ε) η μετατόπιση κεφαλαίου στο χρηματοπιστωτικό τομέα (Ρούσης, 2012).

Η νεοφιλελεύθερη – νεοσυντηρητική αναδιάρθρωση, λοιπόν, μπορεί να γίνει κατανοητή πρωταρχικά ως η απάντηση ισχυρών μερίδων του κεφαλαίου στην καπιταλιστική κρίση της δεκαετίας του 1970, πρωταρχική αιτία της οποίας, όπως και της σημερινής, ήταν η πτώση του μέσου ποσοστού κέρδους.

Πριν από εκείνη την κρίση, η πλειονότητα των χωρών της Δυτικής Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής είχε ζήσει τα λεγόμενα «τριάντα ένδοξα χρόνια» (1945-1975) του συνδυασμού της οικονομικής ανάπτυξης με την καθιέρωση του κράτους πρόνοιας. Ήταν ένας συνδυασμός ο οποίος έθεσε τα υλικά θεμέλια για να εξασφαλιστεί η κοινωνική και πολιτική συναίνεση που ήταν αναγκαία, ώστε οι λαοί αυτών των χωρών να κρατηθούν μακριά από την επιρροή των ιδεών τις οποίες ενσάρκωνε ο τότε σοσιαλισμός στην Ανατολική Ευρώπη και την Κίνα. Όμως, στη διάρκεια της δεκαετίας του 1960 η ευφορία της μεταπολεμικής οικονομικής ανάπτυξης τέθηκε υπό αμφισβήτηση από κοινωνικά κινήματα στο εσωτερικό των ίδιων χωρών και από τα εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα στην Ασία, την Αφρική και τη Λατινική Αμερική.

Η κοινωνικοπολιτική αμφισβήτηση του καπιταλισμού του τέλους της περιόδου των τριάντα ένδοξων χρόνων αποτέλεσε βασικό επιχείρημα που χρησιμοποιήθηκε για να ενδυναμωθεί και τελικά να επιβληθεί η επιρροή του νεοφιλελευθερισμού στην πολιτική των κυρίαρχων κοινωνικών τάξεων. Οι μεγάλες αμερικάνικες επιχειρήσεις και τράπεζες άρχισαν να υποστηρίζουν ενεργητικά τις νεοφιλελεύθερες ιδέες στα μέσα της δεκαετίας του 1970, στρέφοντας τη χρηματοδότησή τους προς ιδεολογικά ομόλογες δεξαμενές σκέψης, ινστιτούτα, περιοδικά, εφημερίδες, διανοούμενους, δημοσιογράφους και πολιτικούς (Peet, 2010). Μετά την εκλογική επικράτηση της Margaret Thatcher στη Βρετανία το 1979 και του Ronald Reagan στις Η.Π.Α. το 1980, οι οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές συνταγές του νεοφιλελευθερισμού, έχοντας ήδη εφαρμοστεί από τη στρατιωτική χούντα του Augusto Pinochet ως αιματηρό πείραμα στη Χιλή μετά το 1973, εξαπλώθηκαν διεθνώς. Στην εφαρμογή τους στην Ευρώπη έπαιξαν ενεργητικό ρόλο με διαφορετικούς τρόπους και σε διαφορετικούς βαθμούς, εκτός από τις συντηρητικές

πολιτικές δυνάμεις, τα Σοσιαλδημοκρατικά, τα Ευρωκομμουνιστικά και τα Πράσινα κόμματα (Ροτ & Παπαδημητρίου, 2013). Ο νεοφιλελευθερισμός δεν γεννήθηκε ως αποτέλεσμα των διαθέσεων κάποιων «μαθητευόμενων μάγων» και δεν επικράτησε λόγω του υποκειμενισμού μιας κάστας πολιτικών «Φρανκεστάιν», αλλά «είναι κάτι πολύ περισσότερο: είναι έκφραση της δομικής ανάγκης του κεφαλαίου να απαντήσει στην πτώση του μέσου ποσοστού κέρδους μέσω της επέκτασής του σε κάθε δραστηριότητα και σε κάθε τομέα» (Μπογιόπουλος, 2011, σ.75). Όπως αργότερα παραδέχθηκε ο Alan Budd, βασικός οικονομικός σύμβουλος της Thatcher, «οι πολιτικές της δεκαετίας του 1980 για τη μείωση του πληθωρισμού μέσω της συμπίεσης της οικονομίας και των δημόσιων δαπανών αποτελούσαν το μανδύα του χτυπήματος των εργαζομένων» για να δημιουργηθεί ένας βιομηχανικός εφεδρικός στρατός, ώστε να υποβαθμιστεί η δύναμη της εργασίας και να αυξήσουν τα κέρδη τους οι καπιταλιστές (Harvey, 2010).

Γίνεται φανερό, λοιπόν, ότι αν και οι κρίσεις οφείλονται πρωταρχικά στις ενδογενείς αντιφάσεις του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής και, πιο συγκεκριμένα, στην πτώση του μέσου ποσοστού κέρδους, σημαντικό ρόλο στην εκδήλωσή τους παίζει (σε κάθε συγκυρία) η έκβαση των κοινωνικών και πολιτικών συγκρούσεων, όπως φαίνεται από όσα προαναφέρθηκαν με σύντομο τρόπο -κάθε κρίση διαμορφώνεται από αυτές τις συγκρούσεις αλλά και αποτελεί έδαφος διεξαγωγής νέων, πρώτα απ΄ όλα για την κατανομή των συνεπειών της. Στη συνέχεια θα αναφερθούμε, επίσης με σύντομο τρόπο, σε ορισμένες πλευρές της σύγχρονης καπιταλιστικής κρίσης, οι οποίες σχετίζονται, κυρίως, με την κατανομή των συνεπειών της ανάμεσα στις κοινωνικές τάξεις και ανάμεσα στα κράτη, ιδιαίτερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Από τη δεκαετία του 1980 και μετά, οι κάθε είδους ανισότητες αυξήθηκαν κατακόρυφα, γεγονός που αναγνωρίστηκε ακόμα και από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο το 2007. Η συμβολή του νεοφιλελευθερισμού στη μεγέθυνση των ανισοτήτων είναι εμφανής και συνεχίζει να υλοποιείται με την επίθεση εναντίον κάθε μορφής προστασίας της εργασίας, με την υποχώρηση της προοδευτικότητας των φόρων, με τη συνεχή πτώση του μεριδίου των μισθών στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν των χωρών, με την αύξηση του χρόνου εργασίας, με την εξοντωτική εκμετάλλευση των παράνομων μεταναστών και με την αύξηση των κερδών. Για παράδειγμα, το 1976 στις Η.Π.Α. το 1% των πιο πλούσιων εισέπραττε το 9% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ). Το 2008, το ίδιο ποσοστό πλουσίων του πληθυσμού εισέπραττε το 23,5% του ΑΕΠ της ίδιας χώρας (Κοτζιάς, 2012, Νεγρεπόντη – Δελιβάνη, 2010, Τσαφογιάννης, 2010).

Η τιτλοποίηση, τα δάνεια με εγγύηση χρεών (CDO) και τα συμβόλαια ανταλλαγής πιστωτικού κινδύνου (CDS), δηλαδή τα λεγόμενα παράγωγα, αυξήθηκαν υπέρμετρα. Τα CDS έφτασαν το 2009 στα 636,4 τρις, ποσό δεκαπλάσιο της παγκόσμιας παραγωγής, ενώ το 2000 ήταν μόνο 100 τρις δολάρια. Το 2010 η αξία των παντός είδους χρηματοπιστωτικών παραγώγων έφτασε τα 1020 τρις δολάρια ενώ το παγκόσμιο ΑΕΠ ανερχόταν μόλις σε 62 τρις δολάρια. Η ανεξέλεγκτη χρηματοπιστωτική κερδοσκοπία συγκρότησε μια εικονική, χάρτινη οικονομία των συναλλαγών στα χρηματιστήρια αξιών και παραγώγων, στα χρηματιστήρια εμπορευμάτων και στις αγορές συναλλάγματος. Έτσι, η έκρηξη της φούσκας των ακινήτων στις Η.Π.Α. το 2007 είχε καταστρεπτικές συνέπειες: οι ζημιές των αμερικάνικων εταιρειών έφτασαν τα 14,5 τρισεκατομμύρια δολάρια, 5,5 εκατομμύρια άνθρωποι έχασαν τη δουλειά τους, κάθε νοικοκυριό έχασε κατά μέσο όρο 5.800 δολάρια, η αξία των ακινήτων από 13 τρισεκατομμύρια δολάρια το 2006 έπεσε στα 8,8 το 2008, ενώ τα αποταμιευτικά και επενδυτικά στοιχεία των συντάξεων μειώθηκαν κατά 1,2 τρισεκατομμύρια, με αποτέλεσμα η παρούσα κρίση να συγκρίνεται με εκείνη του 1929. Μάλιστα, σύμφωνα με ορισμένους αναλυτές, η σύγχρονη κρίση είναι βαθύτερη, αφού η πτώση της παγκόσμιας παραγωγής, ιδίως της βιομηχανικής, υπερβαίνει την αντίστοιχη της πρώτης φάσης της κρίσης του 1929, φτάνοντας το 42%, ενώ οι χρηματιστηριακές απώλειες ανέρχονται στο 50%.

Εκατομμύρια εργαζομένων καλούνται να πληρώσουν τις συνέπειες της κατίσχυσης των νεοφιλελεύθερων δογμάτων, της συνεχούς συρρίκνωσης του προνοιακού και επενδυτικού ρόλου του κράτους, των αναρίθμητων απελευθερώσεων και απορυθμίσεων, ενώ οι πραγματικοί υπεύθυνοι επιβραβεύονται με τεράστιες επιδοτήσεις. Έτσι, στην περίοδο της κρίσης, όσοι διαθέτουν πάνω από ένα εκατομμύριο δολάρια (υπολογίζονται ότι είναι 11 εκατομμύρια άτομα) κατέχουν ιδιοκτησία 42,7 τρισεκατομμυρίων δολαρίων, δηλαδή το 1/6.600 του παγκόσμιου πληθυσμού διαθέτει σχεδόν το 1/10 του παγκόσμιου πλούτου (Αντωνοπούλου, 2008, Βατικιώτης, 2010, Βεργόπουλος, 2011,

Κοτζιάς, 2012, Μελάς, 2011, Παπακωνσταντίνου, 2013, Τόλιος, 2011).

Η άνοδος του χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου συνδυάστηκε με τη μετακίνηση της παραγωγής προς την Ασία λόγω της ίδρυσης βιομηχανικών μονάδων των πολυεθνικών εταιρειών. Σημαντικές ποσότητες ευρωπαϊκού, αμερικάνικου και ιαπωνικού βιομηχανικού κεφαλαίου μετανάστευσαν σε ασιατικές (κυρίως) χώρες, αναζητώντας φτηνή εργασία και ευνοϊκά φορολογικά καθεστώτα. Ένδειξη της οικονομικής ανόδου της Ασίας, η οποία συνδυάστηκε με την αύξηση της άνισης κατανομής του πλούτου, είναι η μεγέθυνση του αριθμού των εκατομμυριούχων της που έφτασαν τα τρία εκατομμύρια, κατέχοντας περιουσία 9,7 τρισεκατομμυρίων δολαρίων και ξεπερνώντας για πρώτη φορά εκείνη της Ευρώπης (9,5 τρισεκατομμύρια δολάρια). Η πλειονότητα των χωρών της Δυτικής Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής μετατράπηκαν σε οικονομίες με διογκωμένους τομείς υπηρεσιών και εμπορίου (στις Η.Π.Α. πάνω από το 50% του πληθυσμού δεν ασχολείται με την παραγωγή αγαθών), δομικής ανεργίας και κατανάλωσης η οποία στηρίζεται σε δάνεια. Εξαίρεση αποτελεί η Γερμανία που, έχοντας περιορίσει το κόστος εργασίας, αντέχει στο διεθνή ανταγωνισμό, παράγοντας ακριβότερα αλλά ποιοτικά προϊόντα και ελέγχοντας σε μεγάλο βαθμό την ισοτιμία του ευρώ ανάλογα με τις δικές της ανάγκες. Αντίθετα, σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες η παραγωγή μειώνεται, αφού τα προϊόντα τους δεν μπορούν να είναι ανταγωνιστικά έναντι των ποιοτικότερων γερμανικών ή των φτηνότερων κινεζικών. Επίσης, παρά το ότι το 86% των γερμανικών πλεονασμάτων προέρχεται από τις εμπορικές ανταλλαγές εντός της ευρωζώνης, η Γερμανία εμφανίζεται ως βασικός υποστηρικτής της λιτότητας, οδηγώντας στην ύφεση τις ευρωπαϊκές οικονομίες, προτιμώντας να αποθησαυρίζει τα πλεονάσματα και επιβάλλοντας την αυξανόμενη απόκλιση αντί της σύγκλισης στη γηραιά ήπειρο (Αντωνοπούλου, 2008, Βεργόπουλος, 2011, Νεγρεπόντη – Δελιβάνη, 2011, Τσαφογιάννης, 2010).

Στο έδαφος της σύγχρονης οικονομικής κρίσης, η διαδικασία της ευρωπαϊκής ενοποίησης έχει πλέον μετατραπεί σε διαδικασία οικοδόμησης μιας ένωσης χωρών υπό την πρωτοκαθεδρία της Γερμανίας. Η συνθήκη του Μάαστριχτ, επιβάλλοντας στις χώρες-μέλη τους ίδιους στόχους, δεν οδήγησε στην υπερεθνική σύγκλιση. Η οικονομική και νομισματική ενοποίηση, αναγορεύοντας σε δόγμα την αντιπληθωριστική πολιτική και την πτώση των επιτοκίων, καθώς και τον περιορισμό των ελλειμμάτων και του χρέους του δημοσίου, συνεπάγεται την ονομαστική και μόνο, όχι την πραγματική σύγκλιση των οικονομιών, αφού η σταθερότητα των συναλλαγματικών ισοτιμιών σε χώρες με διαφορετική δομή οικονομιών και διαφορετική ανταγωνιστικότητα οδηγεί σε απόκλιση των πραγματικών ισοτιμιών. Για τα τμήματα του κεφαλαίου που διέθεταν μειωμένη ανταγωνιστικότητα στις διεθνείς αγορές, το αντάλλαγμα για να διατηρηθεί η ενότητα του κεφαλαίου σε ευρωπαϊκό επίπεδο ήταν η λιτότητα δίχως χρονικά όρια. Η Γερμανία δεν επιδιώκει σήμερα να ενισχύσει τη συνοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά να ενισχύσει τη δική της οικονομία, διολισθαίνοντας σε μια παραλλαγή του παραδοσιακού εθνικισμού. Ουσιαστικά, χρησιμοποιώντας την κρίση, η κυρίαρχη τάξη της Γερμανίας αναδιατάσσει τη γεωμετρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης προωθώντας πιο αποφασιστικά την ιδέα της Ευρώπης των πολλών ταχυτήτων (χαρακτηριστικό είναι ότι οι μηχανισμοί διαχείρισης της κρίσης - EMSF και EFSF- δεν λειτουργούν όπως οι άλλοι θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης με βάση την τυπική ισοτιμία όλων των κρατών-μελών, αλλά υπό την κυριαρχία εκείνων που έχουν τον υψηλότερο βαθμό αξιολόγησης της πιστολητπτικής τους ικανότητας). Τα κοινοτικά όργανα επιβεβαιώνουν κατά κανόνα προειλημμένες αποφάσεις του γαλλογερμανικού άξονα, στον οποίο πρωτεύοντα ρόλο παίζει η Γερμανία, που επιβάλλει συστηματικά τους βασικούς κανόνες της νεοφιλελεύθερης ορθοδοξίας. Επιθυμεί να ελέγχει τη συμμόρφωση των υπόλοιπων χωρών στις δικές της οικονομικές και πολιτικές επιλογές, προωθώντας την ελεγχόμενη υποβάθμιση των ελλειμματικών χωρών της ευρωπαϊκής περιφέρειας και απειλώντας τες με το φάσμα της χρεοκοπίας. Με αυτό τον τρόπο πιέζει τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ακολουθήσουν το δρόμο που ακολούθησε η δική της κυρίαρχη τάξη, δηλαδή το δρόμο της ριζικής μείωσης των μισθών και των συντάξεων, της αύξησης των ορίων συνταξιοδότησης, της υποβάθμισης της παιδείας και της προώθησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων απόκτησης δεξιοτήτων (Κοτζιάς, 2012, 2013, Νεγρεπόντη – Δελιβάνη, 2011).

Παράλληλα με τη διαδικασία μετατροπής των σχέσεων ανάμεσα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που σκιαγραφήθηκε προηγουμένως, στο εσωτερικό τους η δημοκρατία συρρικνώνεται όλο και περισσότερο. Πρόκειται για μια γενική τάση η οποία αφορά την πλειονότητα των χωρών της Δυτικής Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής στην περίοδο της νεοφιλελεύθερης-συντηρητικής αναδιάρθρωσης. Βασικά χαρακτηριστικά αυτής της τάσης, που ενισχύεται στο έδαφος της σύγχρονης κρίσης, είναι α) η ριζική μείωση της συμμετοχής των πολιτών τόσο στις κεντρικές πολιτικές διαδικασίες (κομματικές και κοινοβουλευτικές), όσο και σε εκείνες οι οποίες αφορούν την άσκηση συλλογικών δικαιωμάτων (διαδήλωση, απεργία κλπ), β) η άσκηση πολιτικής από τεχνοκράτες, ειδικούς της επικοινωνίας και διοικητικά στελέχη, γ) η αποδυνάμωση της εργατικής τάξης ως παράγοντα άσκησης κοινωνικής επιρροής με αποτέλεσμα την απώλεια δικαιωμάτων και κατακτήσεών της, δ) η αποδοχή του νεοφιλελευθερισμού ως μονόδρομου από το σύνολο των κυβερνητικών κομμάτων, ε) η απώλεια της αξιοπιστίας της πολιτικής και η μετατροπή της σε διαχειριστικό έργο, ζ) η υποκατάσταση της στράτευσης για την κοινωνική δικαιοσύνη από κινήματα ταυτότητας και μη κυβερνητικές οργανώσεις και η) η καταστροφή της έννοιας του «γενικού συμφέροντος» και η εξάπλωση της διαφθοράς (Μπελαντής, 2014).

Η νεοφιλελεύθερη-νεοσυντηρητική επίθεση και η κριτική εκπαίδευση

Εδώ και τρεις δεκαετίες, όλες οι βαθμίδες της εκπαίδευσης, από την προσχολική μέχρι την ανώτατη, βρίσκονται στη δίνη της νεοφιλελεύθερης-νεοσυντηρητικής αναδιάρθρωσης. Εφαρμόζονται νεοφιλελεύθερες πολιτικές και εγχαράσσεται ένα νεοσυντηρητικό σύστημα αξιών που υπάγονται στον έλεγχο και την επιρροή των κυρίαρχων μερίδων της καπιταλιστικής εξουσίας, με σκοπό να υπηρετηθεί η μεγέθυνση της κερδοφορίας του κεφαλαίου. Οι νεοφιλελεύθερες- νεοσυντηρητικές πολιτικές ενισχύουν τον ταξικό χαρακτήρα της εκπαίδευσης, καθώς τη μετατρέπουν σε κοινό εμπόρευμα, στη βάση της προσφοράς και της ζήτησης, του κόστους και του οφέλους. Πλέον, ό,τι συμβαίνει στην εκπαίδευση, από την οργάνωση και τη λειτουργία της έως το μορφωτικό της αποτέλεσμα, αποτιμάται σε χρήμα.

Οι επιπτώσεις της κοινωνικής λειτουργίας του σχολείου στον καπιταλισμό αποτυπώνονται με σαφήνεια στα χαρακτηριστικά της σχολικής σταδιοδρομίας των πιο αδύναμων στις επιδόσεις μαθητών, κυρίως γόνων της εργατικής τάξης. Αποτυπώνονται είτε στο ύψος των επιδόσεων και στις εκφάνσεις της εκπαιδευτικής ανισότητας που βιώνουν (σχολική διαρροή, σχολική αποτυχία, περιστασιακή φοίτηση), είτε στην κατ᾽ αποκλειστικότητα, αυτονόητη επιλογή εκ μέρους τους χαμηλού κοινωνικού κύρους εκπαιδευτικών διαδρομών (τεχνική εκπαίδευση, κλάδοι πρώιμης επαγγελματικής εξειδίκευσης), οι οποίες τους οδηγούν σε χαμηλά αμειβόμενα και επισφαλή επαγγέλματα της αγοράς εργασίας.

Ο νεοφιλελευθερισμός στις μέρες μας δεν αρκείται στη μετατροπή των εκπαιδευομένων σε «ανθρώπινο κεφάλαιο» αλλά, επιπλέον, αποζητά και τη μετατροπή κάθε πτυχής της προσωπικότητας σε «πάγιο κεφάλαιο». Επιδιώκει το σύνολο της ανθρώπινης ύπαρξης να υπόκειται στην εκμετάλλευση της αγοράς, δηλαδή την καθιστά εμπόρευμα με ανταλλακτική αξία. Σήμερα, οι δυνάμεις του κεφαλαίου δεν επικεντρώνουν την προσοχή τους μόνο στην εκμετάλλευση των πλευρών της εργατικής δύναμης αυτής καθαυτής, αλλά στην εκμετάλλευση της ολότητας της υποκειμενικότητας του ατόμου. Αποσκοπούν στην εκμετάλλευση της «γενικής διάνοιας» που ενυπάρχει σε κάθε άτομο, η οποία συγκροτείται από τη διάχυτη κοινωνική γνώση (γλώσσες, κώδικες συμπεριφορών και συμβολικά συστήματα) και από τις υποκειμενικές ικανότητες (επικοινωνία, δημιουργικότητα, σωματική, καλλιτεχνική και διανοητική έκφραση, αισθαντικότητα). Το κεφάλαιο εκμεταλλεύεται κάθε πτυχή της προσωπικότητας του ατόμου και δεν υπάρχει τίποτα που να συμβαίνει έξω από αυτό, καθώς ενσωματώνει όλες τις σχέσεις, μετατρέποντάς τες σε εμπόρευμα (Read, 2013). Συνεπώς, η παραγωγή της νεοφιλελεύθερης υποκειμενικότητας πραγματοποιείται τόσο εντός της σφαίρας της παραγωγής των αγαθών, όσο και εντός του πλέγματος των ποικίλων κοινωνικών σχέσεων της κοινωνικής και πολιτισμικής σφαίρας. Η παραγωγική προσωπικότητα, ως υποχείριο της αγοράς, διαπλάθεται από το κεφάλαιο, το οποίο επεμβαίνει με τις πολιτικές του στο σχολείο και στην οικογένεια.

Ειδικότερα, εξετάζοντας την καθημερινότητα του σχολείου διαπιστώνουμε ότι οι νεοφιλελεύθερες-νεοσυντηρητικές πολιτικές προωθούν την επιχειρηματικοποίησή του, το συνδέουν άμεσα με τις ανάγκες της αγοράς, περικόπτουν τις δημόσιες δαπάνες και αντικαθιστούν το πρόταγμα της ισότητας με το κυνήγι της αποτελεσματικότητας. Επιβάλλουν τυποποιημένες μετρήσεις και εθνικά πρότυπα, μάνατζμεντ και λογοδοσία, μαζί με το τρίπτυχο αριστεία, επιτυχία και πειθαρχία. Πριμοδοτούν τον ανταγωνισμό των ιδρυμάτων, καθώς και τον ανταγωνισμό και τον ατομικισμό των εκπαιδευτικών και των μαθητών. Έτσι, διευρύνουν το μορφωτικό χάσμα μεταξύ των κυρίαρχων και των εκμεταλλευόμενων και καταπιεζόμενων κοινωνικών τάξεων και στρωμάτων και «φυσικοποιούν» τις εκπαιδευτικές ανισότητες. Παράλληλα, υποβαθμίζουν το έργο των εκπαιδευτικών, καθώς εμπεδώνουν το διαχωρισμό της σύλληψης από την εκτέλεση της εργασίας στο σχολείο, καθιστώντας τους εκπαιδευτικούς εκτελεστικά όργανα και ενοχοποιώντας τους για τη σχολική αποτυχία.

Οι νεοφιλελεύθερες-νεοσυντηρητικές πολιτικές στην εκπαίδευση δεν είναι απλά ένα εργαλείο άσκησης εξουσίας στη βάση των κανονιστικών αρχών και των δογμάτων της ελεύθερης αγοράς, που όπως έχει αποδειχθεί συμβάλλουν στην κοινωνική αναπαραγωγή υπέρ των κυρίαρχων και ενισχύουν την ανισότητα, αλλά, επιπλέον, ενισχύουν τον ρόλο του σχολείου ως μηχανισμού πειθαρχικής εξουσίας και ελέγχου. Συγκεκριμένα, οι συντηρητικές διδακτικές πρακτικές, η ποσοτικοποιημένη, πραγμοποιημένη και κατακερματισμένη γνώση, τα τεχνοκρατικά δομημένα αναλυτικά προγράμματα, η μηχανοποίηση και ο αυτοματισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας και η εμμονή στην αποτελεσματικότητα, η μονοδιάστατη και παθητική μάθηση, η τεχνολογία των ανταγωνιστικών εξετάσεων, η εργαλειοποίηση των ικανοτήτων, οι σχέσεις αυθεντίας και ιεραρχίας, η ακαμψία των σχολικών κανόνων και απαιτήσεων, τελικά το σύνολο της σχολικής κουλτούρας, διαπερνώνται και ανασυγκροτούνται από αγοραίες λογικές. Οι νεοφιλελεύθερες-νεοσυντηρητικές πολιτικές επιχειρούν να διαμορφώσουν ολοκληρωτικά, στην παραμικρή λεπτομέρεια, την προσωπικότητα των μαθητών και των εκπαιδευτικών, ώστε να αποδέχονται την προπαγάνδα των κυρίαρχων κοινωνικών τάξεων, κομβικά σημεία της οποίας είναι ότι α) η κατοχή του πλούτου αποτελεί ζήτημα δικαιοσύνης και αξιοκρατίας και εκείνοι που αξίζουν τον κατέχουν δίκαια, γεγονός που θα επιφέρει πρόοδο και ανάπτυξη και, συνεπώς, τίθεται ως αναγκαιότητα ο έλεγχος και η ιδιοκτησία των δημόσιων αγαθών από ιδιώτες και β) ο παραγόμενος πλούτος θα διαχυθεί από πάνω προς τα κάτω και θα φέρει ασφάλεια, ευημερία και ευκαιρίες στη μεσαία και την εργατική τάξη.

Με αυτούς τους τρόπους, η εκπαίδευση μετατρέπεται σε πράγμα και γίνεται «τραπεζική» μεταβίβαση γνώσης. Απογυμνώνεται από το ανθρωπιστικό της περιεχόμενο και από την ανάπτυξη ζωντανής σχέσης με τους μαθητές, καθώς ταυτίζει το είναι με το έχειν. Πρόκειται για μια εκπαιδευτική νεκροφιλία, που σκοπό έχει να διαπαιδαγωγηθεί το άτομο με βάση τη λογική και τις αξίες της επιχείρησης. Ένα σχολείο τέτοιου είδους διαπλάθει το διαχειρίσιμο άνθρωπο, ο οποίος μαθαίνει να βρίσκεται σε επαγρύπνηση και υπό συνεχή επιτήρηση, γίνεται κενός από υποκειμενικότητα και απανθρωπισμένος, υπάκουος και μονίμως έτοιμος να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τις απαιτήσεις του κεφαλαίου.

Οι κριτικοί εκπαιδευτικοί είναι ανάγκη να αντιπαρατεθούν και να δράσουν, έχοντας κατά νου ότι οι σχέσεις εκπαίδευσης και κοινωνίας δεν είναι σχέσεις μηχανικής αντιστοιχίας, αλλά διαλεκτικές, ιστορικές και αντιφατικές. Επομένως, οφείλουν να κατανοήσουν ότι η αναπαραγωγή της κοινωνικής ιεραρχίας μέσω της εκπαίδευσης και η διαμόρφωση της προσωπικότητας των μαθητών δεν είναι διαδικασίες που εκτελούνται αποκλειστικά βάσει των προδιαγραφών των σχολικών προγραμμάτων, αλλά εμπεριέχουν συγκρούσεις και αντιστάσεις και, επιπλέον, να συνειδητοποιήσουν ότι η εκπαίδευση στον καπιταλισμό δεν μπορεί να αποτελέσει όργανο ριζικού κοινωνικοπολιτικού μετασχηματισμού.

Οι κριτικοί εκπαιδευτικοί, αντλώντας έμπνευση και αρχές από την απελευθερωτική παιδαγωγική του Paulo Freire και από οπτικές της κριτικής παιδαγωγικής που αξιοποιούν την παράδοση του Μαρξισμού, χωρίς να χάνουν το κουράγιο τους, χρειάζεται να αγωνιστούν για να διατηρήσει η εκπαίδευση το δημόσιο και δωρεάν χαρακτήρα της, αλλά και να αποκτήσει ένα ολιστικό και ανθρωπιστικό περιεχόμενο, που συνδυάζει τη θεωρητική με την πρακτική μάθηση. Να εργαστούν για να δημιουργήσουν ή να ενισχύσουν τους δεσμούς τους με εναλλακτικά εκπαιδευτικά δίκτυα. Να αναγνωρίσουν την αξία του βιωμένου κόσμου των μαθητών που προέρχονται από τις εκμεταλλευόμενες και καταπιεζόμενες κοινωνικές τάξεις, να τον κατανοούν ιστορικά και κοινωνικά και να τον αξιοποιούν στη διδασκαλία τους, η οποία περιλαμβάνει αλληλένδετα τη θεωρητική γνώση, τη γνώση της πρακτικής και την κριτική κατανόηση και επεκτείνεται στην εκμάθηση τεχνικών μελέτης, τρόπων μάθησης και σκέψης, καθώς και στην άσκηση κριτικής στην εξουσία. Οι κριτικοί εκπαιδευτικοί είναι ανάγκη να αποτελούν καθοδηγητές των μαθητών τους, ανοίγοντας ορίζοντες μόρφωσης, αγώνα και πολιτικής χειραφέτησης.

Οι κριτικοί εκπαιδευτικοί ως επαναστάτες, χρειάζεται να έχουν επίγνωση της πλευράς που έχουν επιλέξει ως οργανικοί διανοούμενοι, την πλευρά της εργατικής τάξης. Και αυτό γίνεται όταν μέσα από τη συνειδητοποίηση των δικών τους θεμελιωδών κοινωνικών συμφερόντων ως μέρους των στρατηγικών συμφερόντων της μισθωτής εργασίας, αγωνίζονται για τη χειραφέτησή της και για τη χειραφέτηση του συνόλου της κοινωνίας. Όταν στρέφονται στη θεωρία του Marx, εμβαθύνουν στην υλιστική αντίληψη της ιστορίας και συμβάλλουν ώστε να αναδειχθεί η ριζοσπαστικότητα της εργατικής δύναμης και να ιδωθεί η εκπαίδευση ως συνειδητή και σκόπιμη παραγωγική εργασία ανάπτυξης δυνατοτήτων και οικοδόμησης ανθρώπινων ικανοτήτων μέσα από την κατανόηση των ταξικών συγκρούσεων. Τότε κάνουν ένα ουσιαστικό και αποφασιστικό βήμα για να αμφισβητηθεί το κυρίαρχο αφήγημα για το τέλος της ιστορίας και να συγκροτηθεί η δράση για την ανατροπή του καπιταλισμού.

Στα πλαίσια της αντι-ηγεμονικής τους παιδαγωγικής, οι κριτικοί εκπαιδευτικοί ως οργανικοί διανοούμενοι των καταπιεζόμενων και εκμεταλλευόμενων εξανθρωπίζουν την παιδαγωγική σχέση, αποκαλύπτουν τον κανονιστικό λόγο του σχολείου, ο οποίος εμπεριέχεται στην κουλτούρα του σχολικού μηχανισμού, δηλαδή στη σχολική γνώση, στις παιδαγωγικές πρακτικές, στις συμπεριφορές, στις χειρονομίες, στις σκέψεις, στους ρητούς και άρρητους κανόνες, στα έθιμα, στις εξουσίες, στο σχεδιασμό του σχολικού κτηρίου, παράγοντας σχέσεις κυριαρχίας και υπακοής, σχέσεις ανταγωνιστικές και ατομικιστικές, σχολική ανισότητα και εκπαιδευτικό αποκλεισμό. Έτσι, οι μαθητές διαμορφώνονται διαλεκτικά από κριτικούς εκ-

παιδευτικούς διανοούμενους ως επαναστατικά υποκείμενα, όταν οικοδομούν αφενός την ταξική τους συνείδηση μέσα από την ανάπτυξη της επίγνωσης για την ταξική τους θέση, τις κυρίαρχες σχέσεις και ιδέες και, αφετέρου, όταν αποκτούν επίγνωση των ποικίλων ανταγωνισμών στην καπιταλιστική κοινωνία και των εκφάνσεών τους στη καθημερινή ζωή, καθώς και των δυνατοτήτων παρέμβασης και δράσης με σκοπό το ριζικό μετασχηματισμό των κοινωνικών σχέσεων.

Οι κριτικοί εκπαιδευτικοί παρεμβαίνουν και δρουν στα συνδικάτα των εργαζόμενων στην εκπαίδευση και στις οργανώσεις της εργατικής τάξης, στους γονείς και στους μαθητές, εστιάζοντας στην εκπαίδευση των εκμεταλλευόμενων και καταπιεζόμενων κοινωνικών τάξεων, τόσο μέσα όσο και έξω από τα σχολεία και τα πανεπιστήμια, σε ποικίλες σφαίρες της κοινωνικής ζωής και δράσης. Ειδικότερα, οι κριτικοί εκπαιδευτικοί αγωνίζονται για να αναιρούν την επιβολή της καπιταλιστικής εξουσίας, των πατερναλιστικών και ιεραρχικών σχέσεων και αναπτύσσουν την ιδεολογική κριτική στις πρακτικές που συμβάλλουν στην κοινωνική αναπαραγωγή. Η ολόπλευρη ανάπτυξη του δυναμικού των μαθητών, το άκουσμα των φωνών τους, αλλά και το άκουσμα των φωνών των εκπαιδευτικών που υπερασπίζονται τις θεμελιώδεις ανάγκες τους, είναι το πρώτο τους μέλημα. Επίσης, ενισχύουν τις σχέσεις τους με τις κοινότητες για τη διασφάλιση του δημόσιου χαρακτήρα των κοινωνικών αγαθών, όπως και για τη δημοκρατική λειτουργία του σχολείου με τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών, των γονέων και των μαθητών.

Προς αναζήτηση χειραφετικών προοπτικών για την εκπαίδευση

Στις συνθήκες ταξικής διάσπασης της ανθρωπότητας και κυριαρχίας σχέσεων εκμετάλλευσης του κόσμου της μισθωτής εργασίας από το κεφάλαιο, η αναζήτηση χειραφετικών προοπτικών για την εκπαίδευση συνιστά οργανικό στοιχείο του στοχασμού σχετικά με την προοπτική και τα χαρακτηριστικά της χειραφετημένης σοσιαλιστικής κοινωνίας. Σε μια τέτοια κοινωνία, οι άνθρωποι θα μπορέσουν να οικειοποιηθούν τις αλλοτριωμένες δυνάμεις τους, να καταστήσουν τα επιτεύγματα της κοινωνικής εργασίας συλλογικό τους πλούτο και την ελεύθερη ανάπτυξη κάθε προσωπικότητας προϋπόθεση της ελεύθερης ανάπτυξης όλων.

Η τεράστια σημασία της εκπαίδευσης για τη χειραφέτηση της ανθρωπότητας μπορεί να αποκαλυφθεί μόνο μετά την κατάργηση των κεφαλαιοκρατικών και ευρύτερα ταξικών σχέσεων παραγωγής, δηλαδή μόνο σε μια σοσιαλιστική κοινωνία, στην οποία κυριαρχεί η κοινωνική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής και η συλλογική διαχείρισή τους από τους εργαζόμενους. Με άλλα λόγια, η σημασία της εκπαίδευσης για τη θεμελιώδη ανάπτυξη των ανθρώπων, των δημιουργικών πτυχών και δυνατοτήτων τους, συνδέεται αποφασιστικά με την κατάργηση των σχέσεων ιδιοκτησίας που αναπαράγουν την αλλοτρίωση των εργαζομένων, καθώς και με τη διαδικασία, τα μέσα και το αποτέλεσμα της εργασιακής τους δραστηριότητας. Η εκπαίδευση αποκτά πρωτόγνωρη σπουδαιότητα για το μετασχηματισμό της κοινωνίας όταν οι εργαζόμενοι, έχοντας ενώσει τις παραγωγικές δυνάμεις της κοινωνίας, καθίστανται τα υποκείμενα της διαχείρισης-διεύθυνσής τους.

Ακριβώς αυτή είναι η εξαιρετικής σημασίας προοπτική, η χειραφέτηση της εργασίας. Είναι η ριζική αλλαγή της θέσης και του ρόλου των εργαζόμενων στο σύστημα της υλικής παραγωγής, που καθιστά επιτακτική την ανάγκη ενίσχυσης- ανάπτυξης της προσωπικότητάς τους. Αλλαγή που απαιτεί τη ριζική αναβάθμιση της εκπαίδευσής τους ως σκόπιμης, μεθοδικά οργανωμένης, συστηματικής και κλιμακούμενης διαδικασίας μετάδοσης και παραγωγής γνώσεων, διαμόρφωσης ικανοτήτων και καλλιέργειας της προσωπικότητας στις ουσιαστικότερες πτυχές της. Η αναγκαιότητα ριζικής αναβάθμισης της εκπαίδευσης σε μια σοσιαλιστική κοινωνία απορρέει πρωτίστως από το γεγονός ότι μόνο εξαιρετικά αναπτυγμένοι και συνειδητοποιημένοι εργαζόμενοι μπορούν να θέσουν υπό το συλλογικό έλεγχό τους τις παραγωγικές δυνάμεις που εμφανίστηκαν στην καπιταλιστική κοινωνία με την είσοδό της στο στάδιο της βιομηχανικής και, σήμερα πλέον, της επιστημονικοτεχνικής επανάστασης. Όπως σημείωναν στην εποχή τους οι Μαρξ και Ένγκελς, οι δυνάμεις αυτές είναι τόσο ισχυρές και πολύπλοκες, ώστε «μόνο άτομα που αναπτύσσονται ολόπλευρα μπορούν να τις αφομοιώσουν, δηλαδή μπορούν να τις κάνουν ελεύθερη δραστηριότητα της ζωής τους» (Μαρξ & Ενγκελς, 1979: 189).

Συνεπώς, η εκπαίδευση της χειραφετημένης κοινωνίας θα πρέπει να εμπεριέχει το οργανικό συνταίριασμα της φυσικής κουλτούρας με την απόκτηση θεμελιωδών γνώσεων για τη φύση, την τεχνολογία και την κοινωνία, την καλλιέργεια της ικανότητας διαλεκτικής σκέψης, την ηθική και αισθητική αγωγή, καθώς και την ανάπτυξη της φιλοσοφικής μορφής της συνείδησης. Σήμερα, η παραγωγική δραστηριότητα κατατείνει σε αυτό που ο Μαρξ όριζε ως τάση εξόδου του ανθρώπου από την άμεση συμμετοχή στις παραγωγικές διαδικασίες με βάση τις φυσικές-σωματικές του δυνάμεις, καθώς και την ανάδυση της γενικής διάνοιας, δηλαδή των γνώσεων και των διανοητικών ικανοτήτων των εργαζόμενων ως βασικής παραγωγικής δύναμης (Μαρξ, 1990). Έτσι, η ικανότητα των σύγχρονων εργαζόμενων να αναλάβουν τη συλλογική διεύθυνση των παραγωγικών δυνάμεων της κοινωνίας θα εξαρτάται ολοένα και περισσότερο από την κατοχή επιστημονικών γνώσεων, τόσο αυτών που αφορούν στις γενικές επιστημονικές θεωρίες όσο και εκείνων που αφορούν στις τεχνολογικές εφαρμογές τους.

Η καθολική και ευρεία εξοικείωση των ανθρώπων με τα σύγχρονα επιτεύγματα της τεχνολογίας αποτελεί προϋπόθεση για να κατανοήσουν τις χειραφετικές δυνατότητες, αλλά και τις προκλήσεις που χαρακτηρίζουν τις σύγχρονες παραγωγικές δυνάμεις και να συμμετέχουν στη συλλογι-

κή-κοινωνική διαχείρισή τους. Αυτή όμως η εξοικείωση αποκτά σήμερα περισσότερο θεωρητικό χαρακτήρα, παρά άμεσα πρακτικό-εμπειρικό. Όσον αφορά τη σημασία της εργασιακής αγωγής με την έννοια της χειρωνακτικής δραστηριότητας των νέων για την άσκηση και ανάπτυξη των πρακτικών τους ικανοτήτων, αυτή, σε συνθήκες διευρυνόμενης διανοητικοποίησης της εργασίας, παίρνει αναπόφευκτα τη μορφή της ποικιλόμορφης χειροτεχνικής-καλλιτεχνικής εκπαίδευσης.

Επομένως, η μετατροπή της επιστήμης σε άμεση παραγωγική δύναμη και ο αγώνας για τη χειραφέτηση της εργασίας με τη μετατροπή των εργαζομένων σε αυθεντικούς διαχειριστές των παραγωγικών δυνάμεων και διαδικασιών της κοινωνίας, μάς υποχρεώνει να αντιλαμβανόμαστε τη μόρφωση στο σχολείο του μέλλοντος ως διαδικασία όχι μόνο απόκτησης γνώσεων, αλλά και διαμόρφωσης των θεμελιωδών διανοητικών ικανοτήτων των ανθρώπων. Παράλληλα βεβαίως, με την φυσική αγωγή του σώματος, όπου η φυσική αγωγή γίνεται αντιληπτή ως φυσική κουλτούρα, δηλαδή όχι μόνο ως εξάσκηση συγκεκριμένων σωματικών δυνάμεων, αλλά και ως σφαιρική βελτίωση της κινητικής δραστηριότητας του σώματος και της ψυχοφυσιολογικής του ευεξίας, ως καλλιέργεια ενός συνειδητά ενεργητικού-υγιούς τρόπου ζωής.

Αναφορικά με το κατεξοχήν διανοητικό μέρος της μόρφωσης, το σχολείο μιας χειραφετημένης κοινωνίας του μέλλοντος, όπως μπορεί κανείς να το αντιληφθεί και να το προτάξει στις σημερινές συνθήκες, δεν μπορεί παρά να μορφώνει τη νέα γενιά, περνώντας από την αυθόρμητη, αισθητήρια, εμπειρική γνώση στην επιστημονική θεωρητική σύλληψη του ανθρώπινου κόσμου. Η αυθόρμητη-εμπειρική γνώση του κόσμου κυριαρχούσε στο μεγαλύτερο μέρος της μέχρι τώρα ιστορικής εξέλιξης της ανθρωπότητας.

Προσφερόταν για κατ' εξοχήν επιδερμική επίγνωση, εγκλωβισμένη στη φαινομενικότητα των πραγμάτων, η οποία δεν επέτρεπε τη μετάβαση των ανθρώπων από την προσπάθεια προσαρμογής στην περιρρέουσα πραγματικότητα στο ριζικό μετασχηματισμό της. Όμως, η γνώση που συνάδει προς την προοπτική ανάδειξης των εργαζόμενων σε αυτενεργά συλλογικά υποκείμενα της παραγωγικής δραστηριότητας και του κοινωνικού μετασχηματισμού συνίσταται οπωσδήποτε στη θεωρητική-διαλεκτική σύλληψη των αντικειμένων, στην κατανόηση και εννοιακή αναπαράσταση των ουσιωδών αλληλεπιδράσεων-αντιφάσεων οι οποίες καθορίζουν τη γέννηση, διαμόρφωση, εξέλιξη και αλλαγή τους.

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η καλλιέργεια της διαλεκτικής-θεωρητικής σκέψης προϋποθέτει την ικανότητα κατανόησης των νόμων που διέπουν την ίδια τη γνωσιακή δραστηριότητα, δηλαδή την ικανότητα αναστοχασμού επί των ιδεών-εννοιών και των διαδικασιών σχηματισμού τους. Συνακόλουθα, η διδασκαλία με διαλεκτικό τρόπο της συσσωρευμένης γνώσης, σε συνάρτηση με την καλλιέργεια της ίδιας της ικανότητας προς διαλεκτική σκέψη, συνδέεται στενά με τον αναστοχασμό και τη διδασκαλία του ίδιου του γίγνεσθαι των γνώσεων, της γενικής πορείας της ανθρωπότητας. Εννοούμε τη μετάβαση από την αφετηριακή, αισθητηριακά συγκεκριμένη και συνάμα χαώδη-συγκεχυμένη σύλληψη του κόσμου, προς τη διάκριση διαφορετικών αντικειμένων και την ανάλυση των πτυχών τους, των επιμέρους σχέσεών τους και, στη συνέχεια, προς την προσπάθεια σύνθεσης και εννοιακής αναπαράστασης της ολότητας των διαλεκτικών σχέσεων οι οποίες διέπουν συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα και καθορίζουν την εξέλιξή τους.

Το σχολείο που συνάδει προς μια σοσιαλιστική κοινωνία συντροφικών-αλληλέγγυων σχέσεων δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο στη μετάδοση γνώσεων που αφορούν τα θεμελιώδη πεδία των επιστημών της φύσης, της τεχνολογίας και της κοινωνίας. Θα πρέπει να συμβάλλει αποφασιστικά και στην καλλιέργεια της συνείδησης, με τη στενή σημασία της λέξης, δηλαδή με τη σημασία της συνειδητοποίησης του εαυτού ως υποκειμένου στη σχέση του με τους άλλους ανθρώπους-υποκείμενα. Πρόκειται για τη συνειδητοποίηση του κοινωνικού δεσμού με τους άλλους ανθρώπους ως δεσμού ο οποίος, στο πλαίσιο των ιστορικά αντικειμενικών καθορισμών του, προϋποθέτει τη σκόπιμη δράση των ανθρώπων για τη διατήρηση και ανάπτυξή του. Η συνειδητοποίηση του εαυτού ως υποκειμένου αφορά στην καλλιέργεια της ηθικής, αισθητικής και φιλοσοφικής μορφής της συνείδησης. Στο πλαίσιο αυτών των μορφών συνείδησης, οι άνθρωποι καταπιάνονται με τα ζητήματα του νοήματος, των σκοπών και του ιδεώδους του βίου. Συνειδητοποιούν τις σχέσεις τους με τους άλλους, τον κοινωνικό τους δεσμό ως κάτι για το οποίο οι ίδιοι είναι υπεύθυνοι, δηλαδή ως κάτι που καθορίζεται όχι μόνο από αντικειμενικούς παράγοντες (από το γενικό χαρακτήρα της αλληλεπίδρασης ανθρώπων-φύσης, το γενικό επίπεδο ανάπτυξης της τεχνολογίας και του πολιτισμού, τις κυρίαρχες σχέσεις ιδιοκτησίας), αλλά και από τη σκόπιμη δράση τους ως υποκειμένων-φορέων συνείδησης.

Η ηθική, αισθητική και φιλοσοφική μορφή της συνείδησης αναπτύσσεται σε κάθε άνθρωπο διαμέσου όλου του φάσματος των κοινωνικών σχέσεων στις οποίες άμεσα ή έμ-

μεσα συμμετέχει, διαμέσου όλων των διαδικασιών αφομοίωσης των παραδόσεων της ανθρωπότητας στα πεδία της ηθικής, της αισθητικής και της φιλοσοφίας. Το σχολείο της χειραφετημένης κοινωνίας μπορεί να συμβάλει στη διαδικασία καλλιέργειας της συνείδησης στις παραπάνω μορφές της, πρωτίστως διαμέσου της προσφοράς στους νέους ανθρώπους συγκεκριμένης κοινωνικής-ηθικής εμπειρίας, αποτελώντας οργανωμένη κοινότητα με βάση τις αρχές της συντροφικότητας και της αλληλεγγύης μεταξύ των μελών της, αλλά και διαμέσου της διδασκαλίας και γνώσης των ανθρωπιστικών σπουδών, της τέχνης, της λογοτεχνίας και της φιλοσοφίας, οι οποίες αποτυπώνουν την εξέλιξη της αυτογνωσίας των ανθρώπων, την αλλαγή των αντιλήψεών τους για το νόημα και το ιδεώδες του βίου κατά την ιστορική πορεία της ανθρωπότητας.

Στο σχολείο μιας χειραφετημένης κοινωνίας του μέλλοντος, αποφασιστικός παράγοντας για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου, πέραν της διασφάλισης των καλύτερων υλικών συνθηκών για την εκπαίδευση των νέων ανθρώπων, θα είναι οπωσδήποτε η φροντίδα για τη διαρκή και πολύπλευρη ανάπτυξη της συνείδησης και της προσωπικότητας των εκπαιδευτικών, εφόσον η μόρφωση ως σκόπιμη, συστηματική και κλιμακούμενη εκπαιδευτική δραστηριότητα συνδέεται οπωσδήποτε με τον ρόλο της διδασκαλίας και το έργο τους. Μόνο εκπαιδευτικοί που απολαμβάνουν το έργο τους και αναπτύσσονται εντός αυτού (από ηθική, αισθητική και νοητική σκοπιά) μπορούν πραγματικά να συμβάλλουν αποφασιστικά στην ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών.

Το έργο των εκπαιδευτικών είναι εξαιρετικής σημασίας, διότι είναι αυτό που επιτρέπει στους μαθητές να γνωρίσουν όλα όσα υπερβαίνουν τα όρια της καθημερινής τους εμπειρίας, όλα όσα βρίσκονται πέραν αυτών που οι μαθητές μπορούν μόνοι τους να αντιληφθούν. Η αναγκαιότητα και σημασία της διδασκαλίας συνίσταται στο γεγονός ότι οι επιστημονικές θεωρητικές γνώσεις, οι καλλιτεχνικές παραδόσεις και τεχνοτροπίες, οι φιλοσοφικές ιδέες και εν γένει τα συσσωρευμένα πολιτισμικά επιτεύγματα της ανθρωπότητας μπορούν να μεταδοθούν στη νέα γενιά μόνο διαμέσου της οργανωμένης και συστηματικής παιδαγωγικής σχέσης με άλλους ανθρώπους. Εκτός αυτού, το έργο των εκπαιδευτικών είναι αναγκαίο διότι διαμέσου της δικής τους διανοητικής δραστηριότητας, κατά τη διδασκαλία μαθημάτων και υπό την καθοδήγησή τους, οι μαθητές μυούνται στη διαδικασία της ανάλυσης και κριτικής εξέτασης ιδεών, μαθαίνουν δηλαδή να σκέπτονται δημιουργικά. Οι εκπαιδευτικοί διδάσκουν πραγματικά όταν σκέπτονται και δημιουργούν καταστάσεις διανοητικής δραστηριότητας στις οποίες εμπλέκονται οι μαθητές, όταν καλλιεργούν στους μαθητές κίνητρα και στόχους μόρφωσης, γνωσιακό ενδιαφέρον, όπως και ευρύτερους σκοπούς και ιδανικά του βίου. Επομένως, ας μη μας διαφεύγει το γεγονός ότι οι εκπαιδευτικοί διδάσκουν όχι μόνο με τη σκέψη τους αλλά και με το σύνολο της προσωπικότητάς τους, με τις ηθικές αρχές, τις αισθητικές αντιλήψεις, τις φιλοσοφικές κοσμοθεωρίες, τη στάση ζωής και τα ιδανικά που τους διακρίνουν.

Βέβαια, εάν η πλέον κρίσιμη διάσταση της σκέψης αφορά στην κριτική εξέταση της ανθρώπινης κατάστασης και στην αναζήτηση δυνατοτήτων και προοπτικών βελτίωσης-χειραφέτησής της, τότε η πιθανότητα εντός των σημερινών κυρίαρχων συνθηκών να σταθούν οι εκπαιδευτικοί στο ύψος της κοινωνικής σημασίας του έργου τους συνδέεται στενά με την στράτευσή τους στην υπόθεση του κριτικού αναστοχασμού, καθώς και στην υπόθεση του θεωρητικού-ιδεολογικού και πρακτικού-πολιτικού αγώνα για τη χειραφέτηση της κοινωνίας και της εκπαίδευσης.

Βιβλιογραφία

Αντωνοπούλου, Σ. 2008. Σύγχρονος Καπιταλισμός και Παγκοσμιοποίηση. Αθήνα: Εξάντας.

Βατικιώτης, Λ. 2010. «Η μετάσταση στην Ελλάδα μιας χρόνιας και δομικής κρίσης» στο Ο Χάρτης της Κρίσης. Το Τέλος της Αυταπάτης. Αθήνα: Τόπος.

Βεργόπουλος, Κ. 2011. Μετά το Τέλος. Η Οικονομία της Καταστροφής και η Επόμενη Μέρα. Αθήνα: Λιβάνης.

Κοτζιάς, Ν. 2012. Η Πολιτική Σωτηρίας Ενάντια στην Τρόϊκα. Κρίση Κυριαρχίας και Δημοκρατίας – Κοινωνία και Πολιτική Διέξοδος. Αθήνα: Λιβάνης.

Κοτζιάς, Κ. 2013. Ελλάδα Αποικία Χρέους. Ευρωπαϊκή Αυτοκρατορία και Γερμανική Πρωτοκαθεδρία. Αθήνα: Πατάκης.

Μαρξ, Κ. 1990. Βασικές γραμμές της κριτικής της πολιτικής οικονομίας, τ.2. Αθήνα: Στοχαστής.

Μαρξ, Κ. & Ένγκελς, Φ. 1979. Η γερμανική ιδεολογία, τ.2. Αθήνα: Gutenberg.

Μελάς. Κ. 2011. Οι Σύγχρονες Κρίσεις του Παγκόσμιου Χρηματοπιστωτικού Συστήματος (1974-2008). Αθήνα: Λιβάνης.

Μπελαντής, Δ. 2014. Αριστερά και Εξουσία. Ο «Δημοκρατικός Δρόμος» προς τον Σοσιαλισμό. Αθήνα: Τόπος.

Μπογιόπουλος, Ν. 2011. «Είναι ο Καπιταλισμός, Ηλίθιε». Οι Υπαίτιοι της Κρίσης και το «Χρέος» της Ανατροπής τους – Μια Ευγενική Απάντηση στους Πραιτωριανούς των Μνημονίων». Αθήνα: Λιβάνης.

Νεγρεπόντη-Δελιβάνη, Μ. 2010. Η Φονική Κρίση και η Ελληνική Τραγωδία. Αθήνα: Λιβάνης.

Νεγρεπόντη-Δελιβάνη, Μ. 2011. Όλη η Αλήθεια για Χρέος και Ελλείμματα και Πώς θα Σωθούμε. Θεσσαλονίκη: Ιανός.

Ρούσης, Γ. 2012. Από την Κρίση στην Επανάσταση. Πόλεμος Θέσεων. Αθήνα: Γκοβόστης.

Παπακωνσταντίνου, Π. 2013. Η Κρίση, η Αριστερά, η Εξουσία. Η Μεγάλη Πρόκληση. Αθήνα: Λιβάνης.

Peet, R. 2010. Ανόσια Τριάδα. Το ΔΝΤ, η Παγκόσμια Τράπεζα και ο ΠΟΕ. Μτφρ Χ. Καψάλης. Αθήνα: Λιβάνης.

Read, J. 2013. Αντίσταση στο παρόν: προς μια κριτική του νεοφιλελευθερισμού. Εκτός Γραμμής, τ. 32. (ανακτήθηκε 21-10-14, http://ektosgrammis.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=1937...)

Ροτ, Κ.Χ. & Παπαδημητρίου, Ζ. 2013 Να Εμποδίσουμε την Καταστροφή. Μανιφέστο για μια Ευρώπη της Ισότητας. Αθήνα: Νησίδες.

Τόλιος, Γ. 2011. Κρίση, «Απεχθές» Χρέος και Αθέτηση Πληρωμών. Το Ελληνικό Δίλημμα. Αθήνα: Τόπος.

Τσαφογιάννης, Γ. 2010. Η Καπιταλιστική Κρίση και η Επιστροφή του Ιμπεριαλισμού. Η Ελλάδα ως Προτεκτοράτο. Αθήνα: Ο Κήπος με τις Λέξεις.

Στον καιρό της Δημοκρατίας: Λίγο από το όνειρο της ισότητας ευκαιριών και τη δημοκρατική διοίκηση του σχολείου

γράφει ο Άγγελος Χατζηνικολάου

Μια προοδευτική έξοδος από τη σημερινή κρίση διέρχεται αναγκαστικά μέσα από τη ριζική αμφισβήτηση και την ανατροπή πολλών κυρίαρχων αυτονόητων. Τα ερωτήματα που τίθενται στην πρόταση είναι πρωτίστως κοινωνικοπολιτικά. Θέλουμε ως εκπαιδευτικοί να οραματιστούμε μια δίκαιη κοινωνία. Για να συμβεί αυτό επιβάλλεται να τεθούν σε θεσμικά-νομικά πλαίσια όλες εκείνες οι πολιτικές πρωτοβουλίες. Αυτές είναι εκείνες που θα δώσουν ώθηση στις εξελίξεις για υπέρβαση και ανατροπή όλων των επιπτώσεων της κρίσης σε επίπεδο κοινωνίας, θεσμών, σχέσεων, αλλά και σε ατομικό επίπεδο. Το σύνθημα που ακουγόταν για χρόνια σε κινητοποιήσεις *«αυτοί μιλάνε για κέρδη και ζημιές και ΄μείς γι΄ ανθρώπινες ζωές»* συρρικνώνει με τον ποιο χαρακτηριστικό τρόπο την διαφοροποίηση της πολιτικής οπτικής για το ξεπέρασμα της κρίσης. Η διατύπωση μια τέτοιας θέσης έρχεται σε αντίθεση με την κατίσχυση – κυριάρχηση- της αγοραίας οικονομίας, όπως ετίθετο καθημερινά τα τελευταία χρόνια στο λόγο της μνημονιακής εξουσίας (ντόπιας και Ευρωπαϊκής). Ταυτόχρονα την τελευταία πενταετία καταγράφεται στο πλήθος των έντυπων και ηλεκτρονικών μέσω ενημέρωσης η αντίθεση κεφαλαίου εργασίας ως ανοικτός κοινωνικός πόλεμος, στον οποίο κάθε λαϊκή διεκδίκηση εκλαμβάνεται ως ανθελληνική στάση. Σ΄ αυτόν τον πόλεμο σε Ευρωπαϊκό επίπεδο καθίστανται χωρίς αμφιβολία οι εξελιγμένες κεφαλαιοκρατικές οικονομίες του Ευρωπαϊκού νότου ως ο πιο αδύνατος κρίκος του συστήματος. Σ΄ αυτόν τον πόλεμο η κατίσχυση της οικονομίας της αγοράς επί της πολιτικής και της κοινωνίας γίνεται με την επιβολή μέτρων και μνημονίων. Επακόλουθο όλων αυτών των πολιτικών, που εφαρμόστηκαν στα πλαίσια των μνημονίων είναι η εξουθένωση των λαϊκών κοινωνικών στρωμάτων, η διολίσθησή τους σε ποικίλες μορφές αποκλεισμού και η διεύρυνση της φτώχειας. Ταυτόχρονα άρρητος βασικός στόχος των μνημονίων είναι η συρρίκνωση του κοινωνικού κράτους μέρος του οποίου είναι και η εκπαίδευση.

Ο έλεγχος και η συρρίκνωση των εκπαιδευτικών δαπανών ως στόχοι των μνημονιακών πολιτικών πρέπει να γίνουν κατανοητοί σε συνάφεια με τις πολιτικές ιδεολογικής χειραγώγησης της κοινωνίας και ταυτόχρονη συρρίκνωση της ιδιότητας του πολίτη. Κρίνεται λοιπόν αναγκαίο σε μια προσπάθεια αποκατάστασης της κοινωνικής ευημερίας των λαϊκών στρωμάτων να τεθούν ως πολιτική προτεραιότητα η ενίσχυση των προνοιακών θεσμών της υγείας, της παιδείας της εργασίας και της οικονομικής ενίσχυσης των φτωχών κοινωνικών στρωμάτων.

Η αποκατάσταση, επανόρθωση και επαναπροσδιορισμός των δομών της εκπαίδευσης με προοδευτικό πρόσημο σε επίπεδο εκπαιδευτικής πολιτικής κρίνεται ως αναγκαιότητα από το σύνολο της εκπαιδευτικής κοινότητας. Αν και η χρήση της έννοιας της προοδευτικότητας τα τελευταία χρόνια έχει μεταλλαχτεί, κρίνεται ως πρώτη αναγκαιότητα η αποκατάσταση αυτής της παιδαγωγικής πρότασης και η απόδοση των κοινωνικών και πολιτικών διαστάσεων της έννοιας, όπως τέθηκε και διαμορφώθηκε ιστορικά στη λογική της ισότητας, της δικαιοσύνης και του ενδιαφέροντος για τη σχολική επιτυχία όλων των παιδιών. Κατά δεύτερο λόγο, στην προοδευτική πρόταση πρέπει να γίνει κατανοητό ότι η εκπαίδευση μπορεί και πρέπει να αποτελέσει τον κύριο πυλώνα της κοινωνικής συνειδητοποίησης -με τη Φρεϊριανή έννοια- των παιδιών, εφήβων και των νέων ως εν δυνάμει πολιτών του μέλλοντος και των εκπαιδευτικών (δασκάλων και καθηγητών) ως διανοουμένων του λαού κατά Γκράμσι[1]. Αυτοί/ες (εκπαιδευτικοί, μαθητές/τριες γονείς) θα πρωτοστατήσουν στην ανατροπή της κοινωνικής τελμάτωσης, της εκμετάλλευσης και της κοινωνικής αδικίας, που επιβάλλουν τα μνημόνια και οι χρόνιες συντηρητικές πολιτικές.

Η συνειδητοποίηση ως πολιτική εξανθρωπισμού (Φρέιρε. ο.π. σημ1) μέσω της εκπαίδευσης θέτει για προτάγματα τη διαμόρφωση στόχων όπως:

1. Αποκατάσταση των θυμάτων (μαθητών –εκπαιδευτικών και πολιτών) των μνημονιακών πολιτικών.

2. Αποκατάσταση αρχών του κράτους πρόνοιας.

3. Αποκατάσταση της κοινωνικής δικαιοσύνης και του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας[2].

---

[1] Η συνειδητοποίηση κατά τον Φρέιρε σε όλο του έργο αλλά και την πολιτική του δράση αποτυπώνεται κυρίως στα δυο του έργα: «Αγωγή του Καταπιεζομένου» και «Πολιτιστική δράση για την κατάκτηση της ελευθερίας». Για το Φρέιρε η συνειδητοποίηση είναι η κοινωνική διαδικασία μέσα στην οποία οι ανθρώπινες υπάρξεις όχι ως απλοί αποδέκτες, αλλά ως υποκείμενα ενσυνείδητα κατορθώνουν να μετασχηματίσουν την πραγματικότητα, που επηρεάζει και δίνει μορφή στη ζωή τους. Επιπλέον σημαίνει ακόμη ότι μαθαίνεις να αντιμετωπίζεις με κριτική διάθεση τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές συνθήκες με πρόθεση να μεταβάλεις θεσμούς, συνθήκες και τη ζωή των φτωχών και καταπιεζόμενων ανθρώπων. Ταυτόχρονα με την συνειδητοποίηση απελευθερώνεται ο άνθρωπος.

Επιπλέον υιοθετώντας από τον Γκράμσι: *«οι μαχητές δεν μπορούν και δεν πρέπει να ελεεινολογούν τη μοίρα τους επειδή πάλεψαν όχι γιατί τους εξανάγκασε κανείς, αλλά γιατί το θέλησαν οι ίδιοι συνειδητά»* όπως αποτυπώνεται στο εξώφυλλο της ελληνικής μετάφρασης: «Οι διανοούμενοι των εκδόσεων στοχαστής».

[2] Ο Μαρξ στο σύνολο του έργου του μιλά για την αλλοτρίωση του ανθρώπου και την αποκοπή από τα δημιουργήματα της εργασίας του. ο αείμνηστος καθηγητής της νομικής της Θεσσαλονίκης Μανωλεδάκης σε ένα δημοσίευμά του με τον προκλητικό τίτλο «Ανθρώπινη αξιοπρέπεια, έννομο αγαθό ή απόλυτο όριο στην άσκηση εξουσίας» θα περιγράψει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια ως: την αποδιδόμενη αξία στον άνθρωπο ως υπόκείμενο και όχι αντικείμενο της ιστορίας του. (Μανωλεδάκης 1997)

4. Αποκατάσταση των σχέσεων του ανθρώπου με τους φυσικούς πόρους από σχέση υπερ-εκμετάλλευσης και καταστροφής σε σχέση σεβασμού.

5. Αποκατάσταση του σεβασμού του κράτους και των θεσμών προς τους πολίτες και όλους τους ανθρώπους.

6. Συνειδητοποίηση της διαδικασίας της πορείας προς την κοινωνία δικαίου, ισονομίας ισότητας, οικονομικής ευμάρειας όλων των πολιτών και κοινωνικής δικαιοσύνης.

Μια προοδευτική πολιτική θεώρηση για την εκπαίδευσης θέτει αυτόματα και το ζήτημα της αποκατάστασης του περιεχομένου των αξιών και της σχέσης τους με τις μορφωτικές και εκπαιδευτικές διαδικασίες. Οι αξίες ως προτάγματα, προθέσεις, εκπαιδευτικοί σκοποί και στόχοι συνδέονται με την κατανόηση του πραγματικού κόσμου (=κοινωνικές-πολιτικές και οικονομικές συνθήκες εξαρτήσεων, αδικιών, εκμετάλλευσης κλπ) και τις καθημερινές ανάγκες. Σ' αυτή τη συζήτηση περί αξιών, το πρωταρχικό ερώτημα που τίθεται είναι πως κατανοούμε τον κόσμο. Όχι τον οποιοδήποτε κόσμο, αλλά το σημερινό. Το πολιτικό πλάνο αυτής τη τοποθέτησης (της πρότασης, όπως και κάθε πρότασης) θα είναι λειψό, αν δεν προστεθεί και το ερώτημα: τι κόσμο επιθυμούμε. Άρα η εκπαίδευση έρχεται ως βασικός θεσμός συνειδητοποίησης των μελλών όλης της κοινωνίας και προτείνει καθημερινές κοινωνικές αλλαγές και όχι μόνο ερμηνείες. Έτσι η κοινωνική συμμετοχή προκύπτει ως αδιαμφισβήτητη πολιτική και κοινωνική διαδικασία: όλοι οι πολίτες θα συνδιαμορφώνουν τις μορφωτικές απαιτήσεις ως διαδικασίες προσωπικής ολοκλήρωσης τους[3].

Στη βάση των παραπάνω κρίνεται πλέον ως αναγκαιότητα η διεύρυνση της δημοκρατίας στην εκπαίδευση. Αυτή πρέπει -επιτακτικά- να υλοποιηθεί άμεσα ως αντίδοτο στα υποτιθέμενα μεταρρυθμιστικά μέτρα των μνημονίων τόσο στη διοίκηση του κύτταρου της εκπαιδευτικής διαδικασίας –το ΣΧΟΛΕΙΟ- όσο και στο περιεχόμενο σπουδών (Για αυτό το τελευταίο δεν θα μιλήσουμε στην παρούσα).

Εκπαιδευτικές ανισότητες: παρουσίαση εκπαιδευτικών συνθηκών άμεσης παρέμβασης

Η διεύρυνση της δημοκρατίας στο σχολείο προκύπτει ως πολιτική αναγκαιότητα πρώτα-πρώτα εξαιτίας των διαχρονικών εκπαιδευτικών ανισοτήτων, οι οποίες οξύνθηκαν με την επιβολή των μνημονιακών πολιτικών και ταυτόχρονα απέκτησαν νέες διαστάσεις. Επιβάλλεται η παρουσίαση ορισμένων από τις πολλές διαστάσεις των εκπαιδευτικών ανισοτήτων προκειμένου να αναδειχθεί η σοβαρότητα της σημερινής εκπαιδευτικής εκτροπής. Αυτή εντοπίζεται στην: αύξηση της σχολικής διαρροής και της σχολικής αποτυχίας με την ταυτόχρονη αύξηση του αριθμού των παιδιών που οδηγούνται σε φτωχοποίηση. Μετρήσεις θεσμών όπως: 1. του Συνηγόρου του Πολίτη του 2013 (30.000 παιδιά ηλικίας 15-16 ετών εγκατέλειψαν το σχολείο για να εργαστούν, να συμβάλλουν στον οικογενειακό προϋπολογισμό: http://www.0-18.gr/gia-paidia). 2. της Unicef το 2014 (550000 παιδιά σε έρευνα κάτω από τα όρια της φτώχειας, της απόλυτης φτώχειας και ανέχειας (http://www.kanep-gsee.gr/content/i-shesi-ton-koinonikon-parohon-me-tin-paidiki-ftoheia-stin-ellada). Αυτά είναι τα δυο πιο σημαντικά ποσοτικά ερευνητικά δεδομένα ανισότητας, που καταγράφονται τα τελευταία 5 χρόνια από δυο θεσμούς κύρους. Τα ποσοτικά στοιχεία από μόνα τους διαμορφώνουν το πλαίσιο συνταγματικής εκτροπής. Σε κοινωνικό και εκπαιδευτικό επίπεδο η συνταγματική εκτροπή -της αδικίας και της πολιτικής ανισότητας- διαμορφώνει το πλαίσιο των συνθηκών εκείνων, οι οποίες είναι οι γενεσιουργές αιτίες νέων και ποικίλων μορφών του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτωχοποίησης της κοινωνίας. Επιπλέον για πολλές ομάδες πληθυσμού καταγράφονται στοιχεία ανέχειας. Ειδικότερα για πολλές από αυτές τις ομάδες δεν μιλάμε πλέον για συνθήκες διαβίωσης, αλλά για συνθήκες στα όρια της επιβίωσης. Αυτές οι διαδικασίες κατασκευάζουν το πλέγμα της συρρίκνωσης της Δημοκρατίας. Κρίνεται αυτονόητη η συσχέτιση των συνθηκών ζωής με τις εκπαιδευτικές δυνατότητες, τη σχολική διαρροή και τη σχολική αποτυχία.

Σημαντικό γεγονός το οποίο διαμόρφωσε αξεπέραστες θεσμικές διαστάσεις αποκλεισμών από την εκπαίδευση εξαιτίας των μνημονιακών πολιτικών είναι η κατάργηση κατευθύνσεων και θέσεων εκπαιδευτικών στην τεχνική εκπαίδευση το 2012. Αποτέλεσμα ο αυτόματος αποκλεισμός –διώξιμο– από τη δημόσια εκπαίδευση χιλιάδων παιδιών κυρίως φτωχών οικογενειών. όπως καταγράφηκαν σε ανακοινώσεις στα ετήσια συνέδρια της ΟΛΜΕ το 2012 και 2013. Έτσι απλά το κράτος αποποιήθηκε-ξεφορτώθηκε την οικονομική ευθύνη της εκπαίδευσης για χιλιάδες παιδιά, φορτώνοντας ταυτόχρονα στις οικογένειές τους τη δαπάνη εκπαίδευσής τους, αναζητώντας προοπτικές στην αγορά (ιδιωτικά ΙΕΚ κλπ). Επιπλέον οι ίδιες οι οικογένειες εξακολουθούσαν να τροφοδοτούν μέσω της φορολόγησής τους τις ήδη μειωμένες δαπάνες του κράτους για την εκπαίδευση. Έτσι η όποια ανταποδοτική διαδικασία μέσω της φορολόγησης επιτείνει τις διαδικασίες κοινωνικής αδικίας. Η αποκατάσταση λειτουργίας της τεχνικής εκπαίδευσης με την επαναπρόσληψη και δικαίωση των διωγμένων εκπαιδευτικών δεν αφορά μόνο τους απολυθέντες εκπαιδευτικούς, αλλά κυρίως αφορά τη δικαίωση των χιλιάδων παιδιών των φτωχών οικογενειών, που δεν έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης και την απόκτηση κάποιου επαγγελματικού τίτλου ή ακόμη και ολοκλήρωση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Προφανώς σε αυτούς τους αριθμούς οφείλουμε να συμπεριλάβουμε τη δομική ανισότητα του εκπαιδευτικού συστήματος, η οποία οδηγεί εδώ και δεκαετίες χιλιάδες παιδιά εκτός διαδικασίας πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση κάθε χρόνο. Για παράδειγμα έχει σημασία να διαβάσουμε κάτω από άλλο πρίσμα τον αριθμό των μαθητών/τριών που θα συμμετέχουν φέτος στη διαδικασία των πανελλαδικών εξετάσεων. Κατά εκτιμήσεις ο αριθμός ανέρχεται στις 70-75 χιλ παιδιά (για 69χιλ. περίπου θέσεις στα ΑΕΙ και ΤΕΙ). Αν μεταφερθούμε χρονικά στο 2002 (12 χρόνια πριν), θα δούμε ότι τότε εγγράφηκαν στην

[3] στην 11 θέση για τον Φοϋερμπαχ ο Μαρξ θα τονίσει: *«Οι φιλόσοφοι εξηγούσαν μόνο τον κόσμο με διαφόρους τρόπους. Το ζήτημα είναι να τον μεταβάλουμε»* ενώ στη 3 θέση *«.....ξεχνάει πως οι περιστάσεις αλλάζουν ίσα-ίσα από τους ανθρώπους και πως ο παιδαγωγός πρέπει να διαπαιδαγωγηθεί.....»*

πρώτη δημοτικού περίπου 105 χιλιάδες παιδιά. Εύλογα ανακύπτει το ερώτημα από τη διαφορά: Που χάθηκαν τα περίπου 25-30 χιλ. παιδιά; Γιατί στερήθηκαν τη δυνατότητα πρόσβασης στην ανώτατη εκπαίδευση; Το γεγονός αυτό επαναλαμβάνεται για δεκαετίες.

Αυτή η διαδικασία ενώ πρόκειται για οργανωμένο θεσμικό πλαίσιο, που οδηγεί σε αποκλεισμό από την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, μεταλλάσσεται και εκλαμβάνεται από την κοινωνία ως φυσιολογική διαδικασία ανικανότητας των παιδιών. Για τους συνειδητοποιημένους πολιτικά εκπαιδευτικούς πρέπει να αποτελέσει αυτή η ιδεολογική εκτροπή μέλημα ανάδειξης και αποκατάστασης. Για μια αριστερή εκπαιδευτική πρόταση κρίνεται απαραίτητη –ως πρόταγμα– η διαμόρφωση πολιτικών ιδεολογικής ανατροπής των αποκλεισμών, που προκύπτουν από θεσμικές διαδικασίες, πχ σχολική αποτυχία, αναλφαβητισμός, αξιολόγηση των παιδιών, διαδικασίες δήθεν αντικειμενικών εξετάσεων κλπ. Με άλλα λόγια οι συνθήκες ισότητας πρόσβασης και θετικών αποτελεσμάτων κυρίως από τα φτωχά παιδιά και η απρόσκοπτη πρόσβαση όλων των παιδιών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι κριτήριο μια αριστερής εκπαιδευτικής πολιτικής.

Στις κατηγορίες των φτωχών παιδιών, που δεν είναι απλοί αριθμοί, αλλά συγκεκριμένοι/ες νέοι/ες πρέπει να προστεθούν και οι ιδιαίτερες κατηγορίες του μαθητικού πληθυσμού: Τα παιδιά μεταναστών, Ρομά και άλλων μειονοτήτων γλωσσικών και πολιτισμικών. Αυτά βιώνουν καθημερινά στην κοινωνία και στο σχολείο μια ποικιλία μορφών κοινωνικών αποκλεισμών και ρατσισμών. Έτσι ο μαθητικός αριθμός των σχολικά αποτυχόντων και των αποκλεισμένων αποκτά διαστάσεις ενός σύγχρονου πολιτικού, κοινωνικού και εκπαιδευτικού σκανδάλου, για το οποίο κανείς δεν λογοδοτεί. Για χρόνια αρθρώνεται ένα καλοστημένο πλαίσιο λόγου, ο οποίος κάτω από το πρόσχημα επιστημοσύνης και εγκυρότητας χρησιμοποιείται στα επιχειρήματα του πολιτικού και δημοσιογραφικού λόγου προκειμένου να διαμορφώσει ερμηνείες πολιτικής ανευθυνότητα της πολιτείας και των εκπαιδευτικών θεσμών. Μοναδικό επιχείρημα- επωδός– είναι η προσωπική ευθύνη των νέων και των παιδιών που αποτυγχάνουν ή είναι πρόβλημα για το σχολείο με το πρόσχημα ότι είναι η αιτία της πτώσης του μορφωτικού επιπέδου.

Όλα αυτά τα πρόχειρα στοιχεία, που παρουσιάστηκαν, καταγράφουν και καταδεικνύουν τη συρρίκνωση της δημοκρατίας. Για μας κανένα παιδί και κανένας/καμιά έφηβος/η δεν είναι περίσσιος/α στο σχολείο. «ούτε ένας λιγότερος», αν δανειστώ το τίτλο της γνωστής ταινίας. Κανένα παιδί (μεταναστόπουλο. Ρομά, παιδί άλλων μειονοτήτων και παιδί ΑμεΑ) στο σχολείο δεν είναι πρόβλημα, αλλά αντιθέτως είναι πλούτος. Η συμμετοχή και η συμβολή του κάθε παιδιού στην εκπαιδευτική διαδικασία είναι καθημερινή πρόκληση διεύρυνσης της Δημοκρατίας. Όλα τα παιδιά έχουν δικαίωμα στη μόρφωση και η πολιτεία με τους θεσμούς της οφείλει να την εξασφαλίσει στο καθένα ξεχωριστά, όπως τουλάχιστον η Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού ορίζει. Άλλωστε η σύμβαση ως νομικό κείμενο, που επικύρωσε η ελληνική βουλή, αποτελεί πρόταγμα του Ελληνικού Συντάγματος.

Την κατάσταση, που περιέγραψα, οφείλουμε -έχουμε χρέος- οι εκπαιδευτικοί σήμερα να την αναδείξουμε στην κοινωνία και να διεκδικήσουμε την αποκατάσταση της δικαιοσύνης. Σε πρώτη φάση επιβάλλεται -και οφείλουμε να δεσμευόμαστε οι εκπαιδευτικοί- να αποτελέσει αντικείμενο κοινωνικής συνειδητοποίησης για έναν επιπλέον λόγο: έναντι της ιστορικά διαμορφωμένης παιδαγωγικής ευθύνης, η οποία στην παρούσα κατάσταση συμπίπτει με αυτήν της συνταγματικής ευθύνης –του καθενός και της καθεμιάς– όπως προκύπτει από το ακροτελεύτιο άρθρο του συντάγματος (120 άρθρο). *« Η τήρηση του παρόντος Συντάγματος επαφίεται στον πατριωτισμό των Ελλήνων.....».* Έχουμε την συνταγματική πατριωτική ευθύνη για τη διεκδίκηση της διεύρυνσης της δημοκρατίας στο σχολείο, η οποία θα έχει ως στόχο τη διαμόρφωση των συνθηκών της σχολικής επιτυχίας όλων των παιδιών. Είναι η πρώτη σημαντική πρωτοβουλία προς αυτήν την κατεύθυνση, αν θέλουμε να οραματιζόμαστε καθημερινά μια κοινωνία ισότητας και δικαιοσύνης. Χρησιμοποιούμε τη πρακτική της καθημερινότητας του σχολείου, γιατί σε αυτό το πεδίο είναι κυρίως όπου εφαρμόζεται η Δημοκρατία και αυτή δεν είναι μια κατάσταση άπαξ καθοριζόμενη με ισχύ δια παντός, αλλά είναι μια καθημερινή διαδικασία διεύρυνσης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου με στόχο τη προσωπική και κοινωνική χειραφέτηση των ανθρώπων στη βάση του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Δημοκρατική διεύρυνση της διοίκησης του σχολείου

Η δεύτερη διάσταση διεύρυνσης της δημοκρατίας στην εκπαίδευση (Α& Β/άθμια), η οποία αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο διασφάλισης της όποιας προοπτικής ισότητας όχι μόνο στις ευκαιρίες αλλά ισότητα στα αποτελέσματα από όλα τα παιδιά -δηλαδή στη σχολική επιτυχία όλων- έχει να κάνει με την διεύρυνση της δημοκρατίας στη διοίκηση της σχολικής μονάδας. Η αναφορά στα ιστορικά προφανή για το σχολείο δεν γίνεται τυχαία, μιας και τα τελευταία χρόνια έχουν μεταλλαχτεί οι δομές της εκπαίδευσης σε λογιστικά μεγέθη εισροών και εκροών. Η αποκατάσταση των ιστορικών ρόλων της εκπαιδευτικής πολιτικής στο πλαίσιο του κράτους δικαίου και πρόνοιας είναι ιστορική προτεραιότητα. Τα προφανή της εκπαίδευσης οφείλουμε εμείς οι εκπαιδευτικοί να τα αποκαταστήσουμε: Προφανώς για μας το σχολείο είναι το κύτταρο της εκπαίδευσης. Προφανώς η εκπαίδευση είναι σύμμαχος της δημοκρατίας, του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ειρήνης και της ελπίδας. Ταυτόχρονα η εκπαίδευση είναι ταυτόσημη με μια διαχρονική υπόσχεση ελπίδας -πολλές φορές ανεκπλήρωτη- για «έναν κόσμο καλύτερο μέσω της μόρφωσης» (Τσιάκαλος 2001). Η εκπαίδευση υπόσχεται και οφείλουν οι πολιτικά συνειδητοποιημένοι εκπαιδευτικοί να διεκδικούν από το σχολείο να υλοποιεί την σχολική επιτυχία όλων των παιδιών.

Αυτή η πολύπλευρη διάσταση μπορεί και «πρέπει» να υλοποιείται μέσα από μια δημοκρατική εκπαιδευτική ζωή της κάθε σχολικής μονάδας, του κύτταρου της μορφωτικής διαδικασίας του κάθε χωριού και της κάθε γειτονιάς των μικρο-μεγαλοαστικών κέντρων. Κυρίαρχο λοιπόν όργανο της **συλλογικής διοίκησης** της σχολικής μονάδας, που θα καθορίζει την εκπαιδευτική πολιτική σε επίπεδο σχολείου **επιβάλλεται να είναι ο Σύλλογος Διδασκόντων**. Πέρα από την υλοποίηση των αναλυτικών προγραμμάτων εκπαίδευσης, τα μέλη του συλλόγου, οι εκπαιδευτικοί – δάσκαλοι/ες, γνωρίζουν (και οφείλουν να γνωρίζουν) τις ανάγκες της σχολικής περιφέρειας. Μπορούν να υλοποιούν (και σε πολλές περιπτώσεις το κάνουν) στο πλαίσιο της παιδαγωγικής ευθύνης μορφωτικές, παιδαγωγικές και εκπαιδευτικές παρεμβάσεις, που θα προκύπτουν από την κοινωνική πραγματικότητα της σχολικής κοινότητας και της σχολικής περιφέρειας. Όλα τα παραπάνω έχουν αξία και πρέπει να τονιστεί ότι οι ανάγκες, οι αποτυχίες και δυσκολίες πολλών παιδιών στο σχολείο δεν είναι αποκομμένες από τις ευρύτερες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες που βιώνουν (όπως παρουσιάστηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο). Έτσι η διεκδίκηση κοινωνικής δικαιοσύνης μπορεί να αποκτά διαστάσεις ειδικού καθημερινού αναλυτικού προγράμματος και παιδαγωγικού προτάγματος της σχολικής κοινότητας.

Ο σύλλογος διδασκόντων σε μηνιαίες και ετήσιες συνεδρίες μπορεί να διαμορφώνει και να αναπροσαρμόζει τις προοπτικές και τις διαστάσεις της τοπικής σχολικής εκπαιδευτικής πολιτικής. Ταυτόχρονα σε ειδικές συνεδρίες θα προβαίνει σε κοινωνική λογοδοσία στην σχολική κοινότητα (γονείς, μαθητές σύλλογος διδασκόντων σχολικό συμβούλιο), αλλά και σε άλλους φορείς κοινωνικούς πολιτικούς, διαδίκτυο, επιστημονικά περιοδικά κλπ. Κάθε σχολείο έχει τη δική του ιστορία και μπορούν οι δάσκαλοι/ες να βρουν μια συναρπαστική γλώσσα για να μιλήσουν γι΄ αυτήν, για να τη διηγηθούν. Αυτό εξαρτάται από τη σαφήνεια της επιλογής των κοινωνικών και πολιτικών όρων, με τους οποίους θα περιγράψουν τα ιστορικά γεγονότα της σχολικής μονάδας. Το παράδειγμα του 132 Δημ Σχολ. Αθηνών (στην περιοχή της Γκράβας): η καταγραφή της ιστορίας του, η συζήτηση για τις πρακτικές και τις πρωτοβουλίες του συλλόγου διδασκόντων και η συμβολή του στα εκπαιδευτικά δρώμενα είναι μια σημαντική πρόταση για συζήτηση (Πρωτονοταρίου, κ.α. 2008).

Η δημοκρατία στο σχολείο περνά και από την αναθεώρηση όλων των ρόλων στη σχολική μονάδα. Στο χρονικό των ΕΛΜΕ Θεσσαλονίκης 1974-1981 διαβάζουμε: «*Επείγει λοιπόν να παρθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα, ώστε να αποκτήσει η εκπαίδευση ουσιαστικό περιεχόμενο να χάσει τον αυταρχικό της χαρακτήρα και να γίνει ουσία η πρόβλεψη του συντάγματος ότι η εκπαίδευση έχει στόχο να δημιουργεί ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες*» (Κουτσούρης, 2003:155). Και λίγο παρακάτω προτείνοντας τη διεύρυνση της δημοκρατίας στην εκπαίδευση διαβάζουμε: *«Η δημοκρατική διοίκηση των σχολείων από τους συλλόγους των καθηγητών είναι αυτή που θα συμβάλει στην αποδοτικότερη λειτουργία των σχολείων, στην εξουδετέρωση της ευθυνοφοβίας των προϊσταμένων και στην ανάπτυξη αγαθών σχέσεων και πνεύματος συνεργασίας ανάμεσα στους καθηγητές. Προτείνουμε: Α. Τα σχολεία να διοικούνται δημοκρατικά από τους συλλόγους των καθηγητών. Να αποσαφηνιστούν και να ενισχυθούν οι αρμοδιότητές τους. Β. Ο διευθυντής του σχολείου να εκλέγεται από το σύλλογο διδασκόντων και να είναι εκτελεστικό όργανο των αποφάσεών του...»* (Κουτσούρης, ο.π: 157). Φαίνεται –κρίνεται επιτακτική ανάγκη οι εκπαιδευτικοί να ξανακατακτήσουμε το παρελθόν της ιστορικής πορείας των δημοκρατικών διεκδικήσεων του εκπαιδευτικού κινήματος. Θέσεις σαν την παραπάνω διαμορφωνόταν μετά την πτώση της εφτάχρονης δικτατορίας κατά την οποία κάθε έννοια συζήτησης για δημοκρατία σε ένα «σχολείο στο γύψο» συνεπαγόταν με διώξεις και φυλακίσεις. Η αυτονόητη αποκατάσταση των δημοκρατικών διαδικασιών και η ταύτιση της εκπαίδευσης με τη δημοκρατία απέναντι στον αυταρχισμό πολλών διευθυντών και των τότε επιθεωρητών συνοδευόταν επιτακτικά με την δημοκρατική εκλογή των διευθυντών από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς. Οι θέσεις της ΕΛΜΕ Θεσσαλονίκης είναι η απάντηση σε όλους/ες εκείνους, οι οποίοι/ες τις τελευταίες μέρες από θεσμικούς εξουσιαστικούς ρόλους με παρεμβάσεις τους προσπαθούν να λοιδορήσουν την πρόταση της αιρετής διοίκησης στα σχολεία. Πριν μερικά χρόνια μέσω της αξιολόγησης (μας) κατασυκοφάντησαν τους/τις εκπαιδευτικούς υιοθετώντας ακραίους χαρακτηρισμούς (ανίκανους, τεμπέληδες κλπ). Στην πραγματικότητα προσπαθούσαν να τους (μας) τρομοκρατήσουν με στόχο την χειραγώγηση και την υποταγή στις μνημονιακές πολιτικές. Σήμερα πολιτικοί –νοσταλγοί των μνημονιακών μέτρων κατά της εκπαίδευσης στο άκουσμα της αιρετής διοίκησης τροποποιούν το συκοφαντικό λόγο τους θεωρώντας (μας) τους εκπαιδευτικούς ανάξιους για επιλογή των κατάλληλων διευθυντών, για παραγοντισμό, για συνδιαλλαγή κλπ.[4]. Φαίνεται πως αγνοούν τις συνδιαλλαγές των υπηρεσιακών συμβουλίων στις διαδικασίες επιλογής στελεχών, οι οποίες κατέληγαν στη δικαιοσύνη. Επιπλέον ξέχασαν πολύ γρήγορα ότι μέχρι πριν τρεις μήνες πολλοί από αυτούς κατείχαν αιρετές θέσεις στα Πανεπιστήμια ή οι ίδιοι/ες συμμετείχαν ως πανεπιστημιακοί δάσκαλοι/ες σε διαδικασίες εκλογής των πρυτανικών αρχών με τις όποιες κουτσουρεμένες διαδικασίες. Αλήθεια είναι ικανοί οι πανεπιστημιακοί δάσκαλοι να εκλέγουν τις διοικήσεις των πανεπιστημίων και ανίκανοι οι δάσκαλοι των άλλων βαθμίδων; Ένα ερώτημα που για να απαντηθεί θα πρέπει να τεθούν και πάλι τα ζητήματα των σχέσεων της Δημοκρατίας με την παιδεία και την εκπαίδευση.

Σε όλους αυτούς/ες αλλά και σε κείνους που πίσω από ψευδοϊδεολογήματα[5] περί προσόντων και εξισώσεων προς τα κάτω θέλουν διατηρήσουν τις συντηρητικού τύπου μικροφιλοδοξίες και μικροεξουσίες τους η απάντηση έρχεται από έναν σημαντικό ιστορικό, τον Plumb: *«Ορισμένα, αν όχι τα σημαντικότερα από*

[4] Μια ματιά στις ανακοινώσεις και δηλώσεις των τομεαρχών των μνημονιακών κομμάτων για την εκπαίδευση επαληθεύει τη συνέχιση της κατασυκοφάντησης των εκπαιδευτικών. **http://pekp.gr/?p=59440**, **http://www.pasok.gr** (διότι δεν επιλέγεται ο ικανός αλλά ο αρεστός), http://www.esos.gr/arthra/37514/deigmata-metarrythmiseon-stin-paideia**,** http://www.esos.gr/arthra/37508/ti-eipan-sto-esos-oi-tomearhes-paideias-ton-kommaton-gia-neo-systima-epilogis**"**

τα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η κοινωνία δεν είναι καινούργια: υπάρχουν ομοιότητες με το παρελθόν. Κάθε διαδικασία που αυξάνει την αυτογνωσία του ανθρώπου, που ενισχύει την ικανότητά του να ελέγχει τον εαυτό του και το περιβάλλον του, αξίζει να αναπτυχθεί» (Plumb, 2007, 50). Σήμερα πολλοί/ές στέκονται επιφυλακτικά στην αναδυόμενη εκπαιδευτική πρόταση της δημοκρατικής διεύρυνσης του σχολείου. Ωρίμασαν πλέον οι συνθήκες (πολιτικές, κοινωνικές, εκπαιδευτικές) της αιρετής διοίκησης της σχολικής μονάδας (αίτημα της ΕΛΜΕ Θεσσαλονίκης από το 1975). Έτσι με την αποδοχή της ιστορικά διαμορφωμένης πρότασης της ΕΛΜΕ της Θεσσαλονίκης μπορούμε και επιβάλλεται να διδαχθούμε να διαπαιδαγωγηθούμε κι εμείς οι εκπαιδευτικοί, όπως θα έλεγε και ο Μαρξ στην 3η Θέση για τον Φοϋερμπαχ (Ένγκελς, ο.π.). Μέσα από τη γνώση των διαστάσεων και τη συνειδητοποίηση του αιτήματος της διεύρυνσης της δημοκρατίας θα διαπιστώσουμε λοιπόν οι εκπαιδευτικοί όπως και οι ιστορικοί την απελευθέρωση των εκπαιδευτικών από την ευθυνοφοβία και την εξουσία της γραφειοκρατίας και την ανάδειξη της παιδαγωγικής ευθύνης έναντι των μαθητών μας, γιατί η γνώση και η κατανόηση της δημοκρατίας στο σχολείο δεν θα οδηγήσουν σε στατικές διαδικασίες αλλά σε δράση (Plumb, ο.π. 136)

Οι μνημονιακές νομικές παρεμβάσεις στην εκπαίδευση έχουν συρρικνώσει το ρόλο του συλλόγου διδασκόντων. Το πολιτικό πλαίσιο επέβαλε στη λειτουργία της σχολικής μονάδας σχέσεις υποταγής. Οι σχέσεις αυτές συρρίκνωσαν την εκπαιδευτική αυτονομία του εκπαιδευτικού με τις ειδικές νομικές παρεμβάσεις της αυτοαξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και την πληθώρα των αξιολογικών παραμέτρων της ουδέτερης δήθεν αξιολόγησης των εκπαιδευτικών ως υπαλλήλων. Όλες αυτές οι παρεμβάσεις διαμόρφωσαν ανταγωνιστικές συνθήκες, εξαρτήσεων χειραγωγήσεων με στόχους την εξαφάνιση κάθε μορφής αλληλεγγύης, συνεργασίας και χειραφέτησης σε επίπεδο σχολείου (δ/ντή διδασκόντων και διδασκόντων μεταξύ τους). Το μνημονιακό νομοθετικό πλαίσιο διαμόρφωσε επιπλέον ισχυρές υποτακτικές δομές σε επίπεδο σχέσεων διδασκόντων με τη διοίκηση (σχολικούς συμβούλους και προϊσταμένους εκπαίδευσης) μιας και συνδέθηκε με αυτό η όποια μισθολογική και βαθμολογική εξέλιξη του/της εκπαιδευτικού. Έτσι πίσω από δήθεν δημοκρατικές διαδικασίες η όποια δημοκρατική και ελεύθερη παιδαγωγική – εκπαιδευτική πράξη και παρέμβαση περνούσε μέσα από τα φίλτρα της δήθεν ουδέτερης αξιολογικής διαδικασίας (συνεχής υποβολή προγραμμάτων και εγκρίσεις από συμβούλους, από υπευθύνους προγραμμάτων κλπ).[6] Οι μνημονιακοί εκπαιδευτικοί νόμοι στην ουσία έχουν μεταλλάξει το ρόλο του διευθυντή από δάσκαλο-εκπαιδευτικό σε αφεντικό και μάνατζερ –πωλητή προγραμμάτων προς πελάτες γονείς και μαθητές από τη μια και σε διευθυντή- αξιολογητή του υπαλλήλου εκπαιδευτικού από την άλλη. Ο/η διευθυντής/ντρια και υποδντης/ντρια θεωρείται αυτονόητο στην πρόταση ότι θα εκλέγονται από το σύλλογο διδασκόντων. Έχει σημασία η συνειδητοποίηση σε πρώτη φάση της πρότασης από τους ίδιους/ες τους/τις εκπαιδευτικούς. Ζητήματα όπως: 1. Θητεία διετής ή τριετής (προτιμότερη η πρώτη λόγω μεταθέσεων και αποσπάσεων). 2. Χρόνια υπηρεσίας για το δικαίωμα υποψηφιότητας. 3. Κάλυψη θέσεων δντών απομακρυσμένων περιοχών, καθώς και πολλά άλλα ερωτήματα, όπως αυτά διατυπώθηκαν στο διαδίκτυο, μπορούν να επιλυθούν στο πλαίσιο διαβούλευσης[7].

Η διεύρυνση της δημοκρατίας στην εκπαίδευση προφανώς και δεν αφορά μόνο τους/τις εκπαιδευτικούς αλλά την κοινωνία ολόκληρη, γι' αυτό σε επόμενη φάση θα πρέπει να τεθούν ζητήματα όπως η συμμετοχή των γονέων μέσω αντιπροσώπων πχ του προέδρου του συλλόγου γονέων, του μόνιμου σχολικού φύλακα, της μόνιμης καθαρίστριας (θέσεις με μόνιμο προσωπικό και αναγκαίες σε κάθε σχολική μονάδα), της/του γραμματέα όπου υπάρχει και φυσικά κάποιου ή κάποιων εκπροσώπων μαθητών για τα γυμνάσια-λύκεια.

Η δημοκρατία στην εκπαίδευση σταματά μόνο στο σχολείο; Αποτελεί πρόκληση η διεύρυνση της αιρετής διοίκηση και σε επίπεδο προϊσταμένων διευθύνσεων εκπαίδευσης. Φαίνεται όμως ότι στην παρούσα φάση δεν έχουν ωριμάσει οι συνθήκες ενός τέτοιου αιτήματος.

Κομμάτι όμως της εκπαίδευσης είναι ο θεσμός του σχολικού συμβούλου, ο οποίος καθιερώθηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1980 ως αντίδοτο στην αυταρχικότητα του επιθεωρητισμού. Η μετάλλαξη του ρόλου από σύμβουλο σε αξιολογητή, επιβάλλει την άμεση πολιτική παρέμβαση για επαναφορά του στον ρόλο που απορρέει από τον τίτλο «σύμβουλος». Η πολυετής θητεία των ίδιων προσώπων στη θέση και η απουσία από την καθημερινή όσμωση της διδακτικής πράξης στην τάξη απέκοψαν το ρόλο από τις πραγματικές διαστάσεις. Αυτό, σε συνδυασμό με το θεσμικό πλαίσιο των τελευταίων πέντε χρόνων, το οποίο φαίνεται ότι το αποδέχτηκαν στο σύνολό

[5] Χαρακτηριστικό παράδειγμα η ανακοίνωση του Πανελληνίου συλλόγου δντων, ενός σωματείου δήθεν επιστημονικού, αλλά στην πραγματικότητα διεκδίκησης των συμφερόντων των μελλών του δντών σχολείων, όπως και η Πανελλήνια Ένωση σχολικών συμβούλων. Με το πρόσχημα των προσόντων και των πάσης φύσεων επιμορφώσεων των διάφορων επιμορφωτικών σεμιναρίων πολλών μικρομάγαζων των πανεπιστημίων, θέλουν στην πραγματικότητα να επιβάλλουν τις μικροεξουσιαστικές τους φιλοδοξίες για δια βίου κατάληψη των θέσεων των δντων. Επιχείρημά τους η εξίσωση προς τα κάτω. Ερώτημα: Μόνο ως δντές σχολείων μπορούν να ξεδιπλώσουν την υπεραξία των προσόντων τους; Ως δάσκαλοι; Τι τους εμποδίζει;. Τα έωλα επιχειρήματα της ανακοίνωσής τους έχουν μόνο ένα στόχο την κατάληψη της θέσης και της διαμεσολάβησής τους ανάμεσα στο σχολικό θεσμό και τις κάθε λογής εξουσίες.

[6] Χιλιάδες προγράμματα. ετήσια, τριμηνιαία, μηνιαία κλπ. Υπήρξε σχολείο στη Δ. Θεσσαλονίκη που κατέθεσε 150 προγράμματα. Αν η διατύπωση στόχων, δράσεων, η επιλογή ύλης κλπ του κάθε προγράμματος ανέρχονταν σε 10 σελίδες (σύνολο 1500 σελίδες), πότε ο δντής ή ο σχολικός σύμβουλος, και ο υπεύθυνος δράσεων της δνσης τα μελέτησαν; Οργάνωσαν τις δικές τους παρατηρήσεις τους για τόσο όγκο ενός μόνο σχολείου; Αν υπολογιστεί ότι κατά μέσο όρο περίπου σε κάθε σχολική μονάδα υποβάλλονταν περίπου από 30-40 προγράμματα πότε η/ο σχολική/ος σύμβουλος πρόλαβε να μελετήσει και να εκφράσει την άποψή της/του κλπ πολύ δε περισσότερο ο/η υπεύθυνος των πολιτιστικών προγραμμάτων και της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Με άλλα λόγια πίσω από αυτόν τον μηχανισμό των προγραμμάτων και την ποσότητα, η οποία βαφτίστηκε και ως εκπαιδευτική ποιότητα υπήρχε πάντα η αποδοχή και η υποταγή των εκπαιδευτικών σε μια αόρατη εξουσία που πιθανόν τους ελέγχει και αυτό δημιουργεί φόβους και άγχος. Ο γράφων συνειδητά για τους παραπάνω λόγους δεν κατέθεσε σε αυτή την λογική ούτε ένα πρόγραμμα για έγκριση όλα αυτά τα χρόνια.

[7] http://www.esos.gr/arthra/37532/deka-erotimata-gia-plaisio-epilogis-dieythynton-apo-syllogo-didaskonton**:** Δέκα ερωτήματα για το πλαίσιο επιλογής Διευθυντών από το Σύλλογο διδασκόντων

τους οι σχολικοί σύμβουλοι (κάποιοι από αυτούς/ες υποστήριξαν με πάθος τις αξιολογικές διαδικασίες και τις μνημονιακές εκπαιδευτικές πολιτικές των απολύσεων, καταργήσεων κατευθύνσεων στην τεχνική εκπαίδευση και τις συγχωνεύσεις των σχολείων) επέβαλε εξουσίες στο ρόλο του συμβούλου μεταλλαγμένου σύγχρονου επιθεωρητισμού. Αυτή η μετάλλαξη έχει κλονίσει την εμπιστοσύνη του θεσμού στην εκπαιδευτική κοινότητα και βρίσκεται σε διαδικασίες ρήξης[8].

Πρόταση: Α. Επαναφορά στο ρόλο που πηγάζει από τον τίτλο ως συναδέλφου εκπαιδευτικού και επιστημονικού συνεργάτη της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η αναθεώρηση του νόμου περί σχολικών Συμβούλων με την ταυτόχρονη διαγραφή όρων και εννοιών από άρθρα του νομικού κειμένου που παραπέμπουν ή υπονοούν ζητήματα εξουσίας του ρόλου του σχολικού συμβούλου μπορεί να είναι το πρώτο βήμα της θεσμικής αποκατάστασης του συμβούλου ως παιδαγωγικού θεσμού..

Β. Κάθε σχολικός σύμβουλος να έχει στην περιφέρεια ευθύνης του το πολύ 10 σχολεία (για την Α/Βαθμια εκπαίδευση), τα οποία θα καθοδηγεί επιστημονικά και θα συνεργάζεται με όντες και δασκάλους/ες στα ποικίλα εκπαιδευτικά ζητήματα. (Τα τεχνικής φύσεως του αριθμού σχολείων –η συναδέλφων ειδικοτήτων στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση μπορούν να επιλυθούν αντίστοιχα)

Γ. Υποχρεωτικά ο σχολικός σύμβουλος θα έχει άμεση επαφή με την καθημερινή διδακτική διαδικασία 10 ώρες τουλάχιστον την εβδομάδα: Θα οργανώνει και θα υλοποιεί διδασκαλίες (όχι υποδειγματικές ή δειγματικές, αλλά διδασκαλίες καθημερινής τριβής) σε συνεργασία με τους/τις δασκάλους/ες. Έτσι αφενός θα ανατροφοδοτείται η προσωπική του/της επιστημονική κατάρτιση και αφετέρου η επαφή με το δάσκαλο/α και την τάξη θα διαμορφώνει σχέσεις εμπιστοσύνης για την ανάδειξη όλων των εκπαιδευτικών αντιφάσεων και προοπτικών της τάξης (από τον αιθεροβάμονα σχολικό σύμβουλο, στο δάσκαλο σχολικό σύμβουλο).

Δ. Η θητεία του συμβούλου δεν μπορεί

να υπερβαίνει τις δυο συνεχόμενες θητείες (τρία χρόνια η θητεία). Μετά από τριετή επιστροφή στην τάξη ως δάσκαλος/α θα έχει το δικαίωμα της υποβολής αίτησης για επανεπιλογή στη θέση του συμβούλου.

Ε. Δικαίωμα υποβολής αίτησης για επιλογή σχολικών συμβούλων θα έχουν οι εκπαιδευτικοί, που έχουν συμπληρώσει 10 τουλάχιστον χρόνια πραγματικής πλήρους διδακτικής θητείας στην τάξη. Οι περισσότεροι/ες σύμβουλοι κατέχουν τη θέση πάνω από 8 χρόνια, άρα δικαίωμα συμμετοχής αιτήσεων στην παρούσα φάση θα έχουν μόνο όσοι/ες επιλέχτηκαν την τελευταία τετραετία.

Εν κατακλείδι

Η δημόσια εκπαίδευση δέχτηκε βαριά πλήγματα από την πολιτική των μνημονίων. Η μετατροπή της εκπαίδευσης από δημόσιο κοινωνικό αγαθό και υποχρέωση του κράτους σε εμπόρευμα, ήταν βασική απόρροια αυτής της πολιτικής. Προωθήθηκε τα τελευταία χρόνια η πλήρης αποδόμηση της δημόσιας εκπαίδευσης, συρρικνώνοντας στο ελάχιστο την κρατική χρηματοδότηση στα δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα όλων των βαθμίδων, έτσι ώστε μαθητές και σπουδαστές να εξωθηθούν να γίνουν πελάτες των εκπαιδευτικών αγορών.. Οι δε εκπαιδευτικοί εξαναγκάστηκαν να αποδεχθούν επαχθείς όρους εργασίας χειραγώγησης.

Κάθε πρόταση στην εκπαιδευτική διαδικασία διαμορφώνεται πάντα από ένα πλαίσιο βιωμάτων και αρχών φιλοσοφικών, επιστημονικών και πολιτικών. Αυτό το πολύπλοκο πλαίσιο με τη σειρά του διαμορφώνει και τις στάσεις ζωής και τα οράματα του/της γράφοντος μια πρόταση για το σχολείο του μέλλοντος. Επιπλέον ο/η κάθε δάσκαλος/α στην εκπαιδευτική του πορεία βρίσκεται αντιμέτωπος καθημερινά με ιδεολογήματα, θεωρίες και πρακτικές, οι οποίες πολλές φορές έχουν ως επωδό τη σχέση της δημοκρατίας με το σχολείο. Σπάνιες είναι οι φορές που τέθηκαν τα πραγματικά πλαίσια της δημοκρατίας στην εκπαίδευση. Το σχολείο δυστυχώς για χρόνια κυρίως μιλά για τη δημοκρατία και λιγότερο τη βιώνει. Ο Τσομσκι θα γράψει: Κάθε σχολείο που πρέπει να επιβάλει τη διδασκαλία της δημοκρατίας είναι εξ υπαρχής ύποπτο. Όσο λιγότερο δημοκρατικά είναι τα σχολεία τόσο πιο αναγκαίο είναι για αυτά να μιλούν και να διδάσκουν για τα δημοκρατικά ιδανικά προκειμένου να θολώνουν τα νερά. Αν τα σχολεία ήταν πραγματικά δημοκρατικά με την έννοια ότι πρόσφεραν στα μέλη της σχολικής κοινότητας τις δυνατότητες να βιώσουν τη δημοκρατία μέσω της έμπρακτης εφαρμογής της, δεν θα υπήρχε η ανάγκη για προσηλυτισμό με κοινοτοπίες σχετικά με τη δημοκρατία (Τσόμσκι. 2002, 62-63).

Βιβλιογραφία

Γκραμσι Αντ. (1972). Οι διανοούμενοι. Παπαδόπουλος Θ.(μετ). 3η έκδ. Αθήνα. Στοχαστής.

Ένγκελς Φ (1976). Λουδοβίκος Φόϋερμπαχ και το τέλος της κλασσικής Γερμανικής Φιλοσοφίας. Καρλ Μαρξ. Θέσεις για τον Φόϋερμπαχ. Αθήνα. Θεμέλιο.

Κουτσούρης Αρχέλαος (2003) επιμ.. Το χρονικό της ΕΛΜΕ Θεσσαλονίκης 1974-1982.. Θεσσαλονίκη.Κώδικας.

Plumb J.H (2007). Ο θάνατος του παρελθόντος. Κιουπκολής Αλέξ. (μετ). Αθήνα Μεταίχμιο.

Πρωτονοταρίου Στ, Χαραβιτσίδης Π, κ.α.(2008). Παιδαγωγικές δράσεις και διδακτικές προτάσεις σε πολυπολιτισμικό περιβάλλον. Αθήνα. Ντουτούμη.

Μανωλεδάκης Ιωάννης (1997). Ανθρώπινη αξιοπρέπεια έννομο αγαθό ή απόλυτο όριο στην άσκηση εξουσίας. Στο: Μανωλεδάκης Ι., Prittwitz, C. Η ποινική προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Ελληνογερμανικό συμπόσιο. Θεσσαλονίκη. Σάκκουλα. σ.9- 20

Τσιάκαλος Γ. (2001). Η υπόσχεση της Παιδαγωγικής. Θεσσαλονίκη. Παρατηρητής.

Τσόμσκι Ν (2002). Εκπαίδευση χωρίς ελευθερία και κρίση. Ντονάλντο Μασέντο επιμέλεια. Κοτζιάς Ν (προλ). Αθήνα. Καστανιώτης

Φρέιρε Π (1977 α.). Η αγωγή του καταπιεζομένου. Κριτικός Γ (μετ). Θ Γέρου (εισαγωγή) Αθήνα. Ράππα.

Φρέιρε Π. (1977 β). Πολιτιστική δράση για την κατάκτηση της ελευθερίας. Μπαλής Ν (επιμ.Μετ.) Αθήνα Καστανιώτης.

***Ο Α. Χατζηνικολάου, δάσκαλος, δρ παιδαγωγικής πτδε/απθ**

8. Μια ματιά στην ασάφεια των αιτημάτων του ΔΣ της ΠΕΣΣ για συναντήσεις με τη ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας και το περιεχόμενο των δελτίων τύπου από την ίδια, που εκδίδονταν μετά τις συναντήσεις τα τελευταία χρόνια κατανοεί: πρώτον τη διάσταση από την ιδεολογική διάσταση και διαφοροποίηση από τους δυο βασικούς εκφραστές (ΔΟΕ ΟΛΜΕ). Δεύτερον κατανοεί εύκολα την αποδοχή της μετάλλαξης του ρόλου του σχολικού συμβούλου σε ρόλο αξιολογητή με όλες τις εξουσιαστικές σχέσεις που περικλείει αυτός ο ρόλος. Έχει επέλθει ρήγμα στις σχέσεις από συναδελφικές και συνεργατικές διαμορφώθηκαν σε καθαρά σχέσεις επιθεωρητισμού με περιεχόμενο όλες τις επαναφορές της ιστορικής μνήμης των δασκάλων http://www.pess.gr/nea/anakoinwseis-ds.html.

Paulo Freire(1977) *[μετφ.Κρητικός Γιάννης, Αθήνα, εκδ. Ράππα]*

Η αγωγή του καταπιεζόμενου

γράφει η Ελισάβετ Παπασυμεών

Ο συγγραφέας στην αρχή του έργου του αναφέρεται στην αναγκαιότητα της αγωγής των καταπιεζομένων, χαρακτηρίζοντας το φαινόμενο της καταπίεσης ως κορυφαία έκφραση αλλοτρίωσης των σύγχρονων κοινωνιών. ΆποψηΗ του είναι ότι προορισμός του ανθρώπου είναι η αρτίωσή του, η ενανθρώπισηΗ του, έκφραση του οποίου αποτελεί η αγάπη του για τη ζωή, τους συνανθρώπους του, η απαίτηση να γίνει κύριος της ζωής του, το υποκείμενο της ανθρώπινης ιστορίας, επιδιώξεις που δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν σε συνθήκες καταπίεσης. Οι δυνάστες δεν είναι σε θέση ν' αναλάβουν το έργο της αρτίωσης των ανθρώπων, διότι αλλοτριωμένοι και απάνθρωποι καθώς είναι, προσπαθούν να επιβάλουν στο λαό την δική τους γωνία θέασης της κοινωνίας, από την οποία γίνονται ορατοί οι μύθοι που αιτιολογούν την αναγκαιότητα της δυναστευτικής τους παρουσίας. Έτσι το έργο της αποκατάστασης της ανθρωπιάς και των δύο αναλαμβάνουν οι καταπιεσμένοι μέσω της πάλης τους για εξάλειψη του φαινομένου της καταπίεσης και την γέννηση του καινούργιου ανθρώπου που δεν θα είναι ούτε καταπιεστής ούτε καταπιεζόμενος.

Η επίτευξη του σκοπού αυτού αποτελεί το κύριο περιεχόμενο του παρόντος βιβλίου όπως καταμαρτυρεί και ο τίτλος του. Η διαδικασία αγωγής του καταπιεζομένου περιλαμβάνει τρία βασικά βήματα: α) Βοηθιέται να σκεφτεί την κατάστασή του και να αναγνωρίσει τις αιτίες της. β) Να ενταχθεί στον αγώνα για την απελευθέρωσή του. γ) Ανατροφοδοτεί αυτή την αγωγή προκειμένου να επεκτείνει συνεχώς το αντιληπτικό του πεδίο και να γίνεται πιο αποτελεσματική η απελευθερωτική του δράση.

Η αναγνώριση της κατάστασης της καταπίεσης απαιτεί τη συνειδητοποίηση εκ μέρους του καταπιεζομένου της παθητικότητάς του που έχει ως αποτέλεσμα την εξάρτησή του από το δυνάστη του. Ακόμη θα πρέπει να συνειδητοποιήσει ότι έχει εσωτερικεύσει το δυνάστη, ότι βλέπει με τα μάτια του, σκέφτεται με τον ίδιο με αυτόν τρόπο, αντιλαμβάνεται τον κόσμο όπως αυτός, δηλαδή, όχι σπάνια, καταντά να θαυμάζει τον δυνάστη του και να υποτιμά τον εαυτό του. Έτσι κινδυνεύει στην προσπάθειά του ν' απαλλαγεί από αυτόν, τελικά να τον αντικαταστήσει.

Ο άνθρωπος είναι σκεπτόμενο ον και ως τέτοιο αποκτά αντίληψη του ιδίου και του κοινωνικού περιβάλλοντος. Κινδυνεύει όμως να είναι πράγμα όταν η άποψη που έχει για τον ίδιο και το εξωτερικό περιβάλλον επιβάλλεται από εξωγενείς παράγοντες και πιο συγκεκριμένα από την κυρίαρχη ιδεολογία. Η προσέγγιση της πραγματικότητας, ως ζητούμενο της αντιληπτικής ικανότητας των καταπιεζομένων πρέπει να είναι διαδικασία αντικειμενικά επαληθεύσιμη. Έτσι αναγκαστικά περιλαμβάνει ενέργειες επέμβασης σε αυτή την πραγματικότητα, που κινούνται στην κατεύθυνση της κατάργησης της καταπίεσης. Συνεπώς, η σκέψη και η δράση είναι όροι απαραίτητοι της δραστηριότητας των ανθρώπων, που αποσκοπεί στην απόκτηση της ελευθερίας της συνείδησής τους και ικανοποιητικών υλικών συνθηκών διαβίωσής για όλους. Σκέψη χωρίς δράση είναι βερμπαλισμός και δράση χωρίς σκέψη ακτιβισμός. Έτσι χαρακτηρίζεται αφελής στοχαστής αυτός ο οποίος έχει προσαρμοστεί στο «τακτοποιημένο» σήμερα και κριτικός στοχαστής εκείνος που επιδιώκει την αλλαγή της πραγματικότητας χάριν της εξανθρώπισης των ανθρώπων. Η υπάρχουσα πραγματικότητα περιέχει οριακές καταστάσεις, οι οποίες οριοθετούν την κατεστημένη αντίληψη. Το ξεπέρασμα των καταστάσεων αυτών και συνεπώς η αλλαγή της πραγματικότητας απαιτεί οριακές ενέργειες.

Η ύπαρξη του ανθρώπου, σύμφωνα με τα παραπάνω, συναρτάται από τον τρόπο που αυτός επηρεάζει το περιβάλλον του, κάτι όμως που εξαρτάται απόλυτα από την άποψη που έχει γι' αυτό. Άρα, το να υπάρχεις σαν άνθρωπος είναι το ίδιο με το να ονοματίζεις τον κόσμο, που ισοδυναμεί με το ν' αλλάζεις ανάλογα τον κόσμο. Η απόδοση ονόματος σε κάτι σημαίνει αναγνώριση, κατανόηση αυτού του κάτι και ο διάλογος μεταξύ των ανθρώπων βοηθά καθοριστικά αυτή τη διαδικασία. Έτσι ο διάλογος αναδεικνύεται σε υπαρξιακή αναγκαιότητα. Επίσης ο διάλογος για να είναι ουσιαστικός θα πρέπει να γίνεται μεταξύ ίσων ανθρώπων που ο ένας σέβεται τον άλλον.

Η εκπαίδευση υποφέρει από την αρρώστια της αφήγησης, σκοπός της οποίας είναι να γεμίσει τους μαθητές με το ανάλογο γνωστικό υλικό. Οι μαθητές με τον τρόπο αυτό μετατρέπονται σε δοχεία τα οποία γεμίζει ο δάσκαλος. Αυτή είναι η τραπεζική αντίληψη της εκπαίδευσης, όταν δηλαδή ο δάσκαλος εκδίδει ανακοινώσεις και κάνει καταθέσεις.

Η αντίφαση δάσκαλος – μαθητής εδραιώνεται με συγκεκριμένες τακτικές που αντανακλούν την καταπιεστική κοινωνία. Έτσι ο δάσκαλος διδάσκει ενώ ο μαθητής διδάσκεται, ο πρώτος τα ξέρει όλα, παρουσιάζεται ως η αυθεντία της γνώσης, ενώ ο μαθητής τα αγνοεί, ο δάσκαλος σκέφτεται και ομιλεί, ενώ ο μαθητής είναι το αντικείμενο της σκέψης του δασκάλου και κυρίως ακούει.

Οι μαθητές όσο πληρέστερα αποδέχονται τον παθητικό ρόλο που τους επιβάλλεται τόσο πιο ευπροσάρμοστοι γίνονται. Ελαχιστοποιείται η δημιουργική τους δύναμη και ενισχύεται η ευκολοπιστία τους. Ακόμη, αποφεύγεται η κριτική συνειδητοποίηση των μαθητών οι οποίοι στο μέλλον θα γίνουν το ίδιο μορφωμένοι με τους παιδαγωγούς τους, δηλαδή προσαρμοσμένοι, ιδανικοί κολίγοι, που θα φροντίζουν να μην διαταραχθεί η γαλήνη των καταπιεστών τους. Οι δάσκαλοι συνεπώς που εφαρμόζουν την τραπεζική μέθοδο απανθρωπίζουν τους μαθητές.

Στον αντίποδα της παραπάνω μεθόδου βρίσκεται η προτεινόμενη από το συγγραφέα προβληματίζουσα εκπαίδευση. Με την εφαρμογή της οι άνθρωποι αναπτύσσουν την ικανότητά τους ν' αντιλαμβάνονται κριτικά τον τρόπο με τον οποίο υπάρχουν στον κόσμο. Ο δάσκαλος παύει να είναι αφηγητής και γίνεται φορέας γνώσεων μέσω του διαλόγου. Έχει εμπιστοσύνη στις δημιουργικές δυνάμεις των ανθρώπων και αναπτύσσει συντροφικές σχέσεις με τους μαθητές. Οι άνθρωποι αλληλοδιδάσκονται, αλληλοσυνδεόμενοι με τον κόσμο που τους περιβάλλει. Έτσι ενώ η τραπεζική αντίληψη είναι η αγωγή της παθητικότητας και της αύξησης του φόβου της ελευθερίας, η προβληματίζουσα αντίληψη της εκπαίδευσης είναι η αγωγή της ελευθερίας και της χειραφέτησης των ανθρώπων.

Η άποψη του Π. Φρέιρε σχετικά με το φαινόμενο της καταπίεσης και συνεπώς της εκμετάλλευσης είναι ιδιαιτέρως ενδιαφέρουσα, καθώς χαρακτηρίζει ανελεύθερους και αλλοτριωμένους όχι μόνο τους καταπιεζόμενους αλλά και τους καταπιεστές. Ο ολόπλευρα αναπτυγμένος άνθρωπος – όπως θα έλεγε ο Ε. Φρομ– είναι αυτός που είναι ψυχικά και συναισθηματικά ισορροπημένος και η αντιληπτική του δυνατότητα ξεπερνά τους δογματισμούς και τις προκα-

ταλήψεις της εποχής του. Όταν ο άνθρωπος αγγίξει ένα σημείο ωριμότητας, τότε το ένα χαρακτηριστικό αν υφίσταται σε ικανοποιητικό βαθμό βοηθά να ενισχυθεί και το άλλο και αντίστροφα, με αποτέλεσμα το άτομο να διευρύνει συνεχώς την προσωπικότητά του. Αντίθετα αν είναι μακριά από αυτό το σημείο, τότε η έλλειψη του ενός χαρακτηριστικού αποτελεί τροχοπέδη για την ανάπτυξη του άλλου και αντίστροφα, με αποτέλεσμα την καθήλωση του ατόμου. Οι καταπιεστές επιδίδονται σε μία συνεχή, ίσως και αγωνιώδη προσπάθεια διατήρησης της προνομιακής κοινωνικής τους θέσης, που νεκρώνει την ανάγκη της ολόπλευρης αρτίωσής τους ως ανθρώπινα όντα.

Ιδιαίτερη, επίσης, σπουδαιότητα αποδίδει στη δράση σαν απαραίτητη συνέχεια της σκέψης. Αυτό είναι προφανώς αναγκαίο για να έχει κανείς διαλεκτική σχέση με το κοινωνικό του περιβάλλον. Από αυτό παίρνει τα δεδομένα της σκέψης του και ανάλογα με το πόσο σωστά τα αντιλαμβάνεται και πόσο αποτελεσματικά μπορεί να σκεφτεί, αυτοαξιολογεί το αποτέλεσμα της δράσης του, για να επαναληφθεί το ίδιο κάθε φορά που αυτό δεν είναι το επιθυμητό. Με τον παραπάνω τρόπο βελτιώνεται η αντίληψη του κοινωνικού περιβάλλοντος και η σκεπτική ικανότητα. Η συγκεκριμένη σκέψη του Φρέιρε κατεβάζει το δάκτυλο των σύγχρονων κυρίως στοχαστών, πίσω από το οποίο προσπαθούν να κρύψουν την έλλειψη θάρρους που τους χαρακτηρίζει και ευθύνεται για την πνευματική ξηρασία της εποχής μας, διότι όπως μας διαφωτίζει ο Καντ η αιτία αυτής της ανηλικότητας δεν υπάρχει στην έλλειψη λογικού, αλλά στη έλλειψη αποφασιστικότητας και θάρρους (Josef Rattner:174). Ενώ με οξύνοια εντοπίζουν τα φαινόμενα εκμετάλλευσης, βίας, αυταρχισμού, ανελευθερίας όχι μόνο δεν δρουν στην κατεύθυνση της άρσης των παραπάνω φαινομένων, αλλά συνήθως δεν κατονομάζουν καν τις αιτίες που τα προκαλούν.

Με εξαιρετική οξύνοια περιγράφει την τραπεζική αντίληψη της εκπαίδευσης και τις συνέπειές της στη συνείδηση και την κριτική ικανότητα των μαθητών. Εντυπωσιάζει ο συγγραφέας με την προσήλωσή του στην ανάγκη της ισότιμης συμμετοχής των ανθρώπων στο μεταξύ τους διάλογο, που έχει σκοπό την αρτίωση και την εξανθρώπισή τους και κατ' επέκταση της ανθρώπινης κοινωνίας. Θυμίζει αρκετά τη σχετική αναφορά του Πλάτωνα για την χρησιμοκρατική παιδεία και την αρετή τού να είναι κανείς δίκαιος. Ως προς τούτο κρίνεται η αληθινή ικανότητα του άνδρα ή η μπδαμινότητά του και η ανανδρία του. Γιατί η γνώση τούτου είναι σοφία και αληθινή αρετή, ενώ η άγνοιά του αμάθεια και ολοφάνερη κακία. Τα υπόλοιπα που θεωρούνται ικανότητες και πνευματικές δυνάμεις ως προς την πολιτική εξουσία αποβαίνουν χυδαία, ενώ ως προς τα επαγγέλματα βάναυσα (Θεαίτητος :176 C).

Βιβλιογραφία

- *Πλάτων Θεαίτητος:176C,εκδ. Κάκτος, πρώτη έκδοση 1993, μτφρ. φιλολογική ομάδα Κάκτου.*
- *Josef Rattner (1969). Ψυχολογία του βάθους και ανθρωπισμός, Αθήνα, Μπουκουμάνη, σ :174.*

337% περισσότεροι φόροι στους φτωχότερους Έλληνες

Μελέτη του Ιδρύματος Hans Böckler

Δραματικά μεγάλωσε το χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών στην Ελλάδα της κρίσης, σύμφωνα με έρευνα του Ιδρύματος Hans Böckler, καθώς οι φτωχότεροι επιβαρύνθηκαν φορολογικά κατά 337% ενώ οι εύποροι μόνο κατά 9%.

«Ελλάδα. Αλληλεγγύη και προσαρμογή στα χρόνια της κρίσης» είναι ο τίτλος μακροσκελούς έρευνας που εκπόνησαν ο ομότιμος καθηγητής Οικονομικών του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και πρώην υπουργός Τάσος Γιαννίτσης, μαζί με τον αναπληρωτή καθηγητή Αγροτικής Οικονομίας στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών Σταύρο Ζωγραφάκη, για λογαριασμό του γερμανικού Ιδρύματος Μακροοικονομικών Μελετών Hans Böckler.

Στόχος της έρευνας ήταν η μελέτη της επίδρασης της κρίσης και των πολιτικών αντιμετώπισής της στη μείωση των εισοδημάτων, καθώς επίσης στην όξυνση των φορολογικών και γενικότερα οικονομικών ανισοτήτων στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με την έρευνα, εξαιρετικά σημαντικές ήταν οι διαφοροποιήσεις ως προς τις φορολογικές επιβαρύνσεις που επιβλήθησαν κατά την περίοδο της κρίσης μεταξύ πλουσιότερων και φτωχότερων κοινωνικών στρωμάτων.

Τα σκληρά μέτρα λιτότητας που επιβλήθηκαν στη χώρα, είχαν ως αποτέλεσμα την απότομη αύξηση της φτώχειας. Όπως αναφέρει η έρευνα, το ονομαστικό ακαθάριστο προϊόν των μέσων ελληνικών νοικοκυριών μειώθηκε συνολικά μεταξύ 2008 και 2012 έως και κατά ένα τέταρτο, ενώ οι μεγάλες αυτές μειώσεις οφείλονται κατά το ήμισυ στις περικοπές μισθών.

Ιδιαίτερα επιβαρυμένα παρουσιάζονται, τα μεσαία και χαμηλά εισοδήματα, τα οποία αναγκάστηκαν να σηκώσουν το μεγαλύτερο φορολογικό βάρος κατά την περίοδο της κρίσης.

Ειδικότερα, τα χαμηλότερα στρώματα αναγκάστηκαν να υποστούν φορολογικές επιβαρύνσεις που αυξήθηκαν έως και 337% σε σχέση με το παρελθόν. Αντίθετα, τα ανώτερα οικονομικά στρώματα υπέστησαν περαιτέρω επιβαρύνσεις της τάξεως μόλις του 9%. Σε απόλυτους αριθμούς, αν και η φορολογική επιβάρυνση στα μη προνομιούχα νοικοκυριά αυξήθηκε μόνο κατά κάποιες εκατοντάδες ευρώ, εντούτοις συνοδεύτηκε από τις μαζικές μειώσεις σε μισθούς, αλλά και την αύξηση της ανεργίας.

Η έρευνα πηγαίνει όμως και ένα βήμα παραπέρα, υπογραμμίζοντας ότι οι περικοπές που επιβλήθηκαν ήταν πολύ πιο εκτεταμένες από ό,τι χρειαζόταν στην πραγματικότητα για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας σε διεθνές επίπεδο.

Επιπλέον, αναφορικά με τις μειώσεις μισθών, η έρευνα σημειώνει ότι αυτές ήταν πολύ πιο επίπονες στον ιδιωτικό τομέα σε σχέση με το δημόσιο. Σε πολλές μάλιστα περιπτώσεις οι μειώσεις που αποφασίσθηκαν για μισθούς του δημοσίου είτε δεν εφαρμόστηκαν ποτέ στην πράξη, είτε αποσύρθηκαν, εν μέρει, λόγω δικαστικών αποφάσεων.

Η έρευνα αναφέρει επίσης ότι το 2012 ένα στα τρία ελληνικά νοικοκυριά έπρεπε να αντεπεξέλθει στις οικονομικές του υποχρεώσεις με ετήσιο εισόδημα περί τα 7.000 ευρώ. Εντύπωση, τέλος, προκαλεί το γεγονός ότι τα μη προνομιούχα νοικοκυριά έχασαν μέσα στην κρίση το 86% του συνολικού τους εισοδήματος, ενώ οι πιο εύποροι οικογένειες μόλις το 16% με 20%.

Ας σημειωθεί ότι στην έρευνα για λογαριασμό του Ιδρύματος Hans Böckler αναλύθηκαν στοιχεία που αφορούσαν 260.000 ελληνικά νοικοκυριά.

Πηγή: Deutsche Welle

Δισεκατομμύρια ευρώ στο μινώταυρο των χρηματαγορών

του **Ernst Wolff***

μετάφραση-επιμέλεια: Παναγιώτης Γαβανάς

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες της ευρωζώνης ξεκίνησαν τη δεύτερη βδομάδα του Μαρτίου με την αγορά κρατικών ομολόγων. Μέχρι το Σεπτέμβριο του 2016 θα πρέπει μ΄ αυτό τον τρόπο να εισρέουν κάθε μήνα 60 δισεκατομμύρια ευρώ στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, δηλαδή συνολικά 1,1 τρισεκατομμύρια ευρώ.

Η ΕΚΤ ακολουθεί έτσι το παράδειγμα της κεντρικής τράπεζας των ΗΠΑ Federal Reserve [FED], η οποία σε τρεις διαδοχικούς γύρους «ποσοτικής χαλάρωσης»[1] έριξε συνολικά στο αμερικανικό νομισματικό σύστημα 4,5 τρισεκατομμύρια δολάρια, και το παράδειγμα της Ιαπωνίας, η κεντρική τράπεζα της οποίας αύξησε την ποσότητα χρημάτων της χώρας από το 2008 περίπου κατά 600%.

Επισήμως λέγεται ότι η στασιμότητα της οικονομίας στην ευρωζώνη θα πρέπει να αναζωπυρωθεί με τη δημιουργία ρευστότητας, οι αποπληθωριστικές τάσεις θα πρέπει να καταπολεμηθούν και ότι θα πρέπει να επέλθει ένας μικρός πληθωρισμός της τάξης του 2%. Ο στόχος αυτός μολαταύτα δεν μπορεί να αντιστοιχεί στη πραγματικότητα, επειδή ούτε στις ΗΠΑ, αλλά ούτε και στην Ιαπωνία, η έκπτωση τεράστιων χρηματικών ποσών (διότι περί αυτού πρόκειται) δεν οδήγησε σε επιτυχία. Και στις δυό χώρες η οικονομία παραμένει στάσιμη όπως πριν, ο αποπληθωρισμός[2] και ο πληθωρισμός[3] διατηρούν την ισορροπία.

Για ποιο λόγο η ΕΚΤ λαμβάνει παρ΄ όλα αυτά ένα τέτοιο μέτρο; Η απάντηση είναι απλή: Γιατί δεν έχει άλλη επιλογή, επειδή αλλιώς το σύστημα απειλείται με κατάρρευση. Τόσο οι πολιτικοί όσο και ο χρηματοπιστωτικός κάδος κάθονται πάνω σ΄ ένα ιστορικά πρωτοφανή βουνό από χρέη. Οι χώρες της ευρωζώνης αυτό το διάστημα είναι καταχρεωμένες με 9,6 τρισεκατομμύρια ευρώ, που αντιστοιχούν στο 94% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος, οι τράπεζες της ευρωζώνης με 20 δισεκατομμύρια ευρώ, όπου εδώ ο τομέας της σκιώδους οικονομίας[4], ο οποίος είναι κατά πολύ μεγαλύτερος από αυτόν του επίσημου τραπεζικού τομέα, δεν έχει ληφθεί καν υπόψη. Αυτά τα οφειλόμενα ποσά των τρισεκατομμυρίων απαιτούν μέρα με τη μέρα την πληρωμή τόκων και ανατοκισμών. Για να μπορούν να πληρωθούν, τόσο τα κράτη όσο και οι τράπεζες χρειάζονται συνεχώς φρέσκο χρήμα, το οποίο τώρα παρέχεται από την ΕΚΤ.

Πως θα χρησιμοποιηθούν αυτά τα χρήματα; Τα κράτη θα τα χρησιμοποιήσουν για να πληρώσουν τα χρέη τους, δηλαδή θα εξοφλήσουν τους τόκους τους. Τα ίδια τα χρέη τους μολαταύτα δεν μπορούν να μειωθούν, επειδή μια εξόφληση θα ήταν δυνατή αν υπήρχε οικονομική ανάπτυξη και αύξηση των φορολογικών εσόδων που απορρέει από δω. Δηλαδή: παρά τις τρέχουσες πληρωμές, τα τεράστια κρατικά χρέη θα συνεχίσουν να αυξάνονται. Επομένως, σε κρατικό επίπεδο δεν πλησιάζουμε στη λύση του βασικού προβλήματος της υπερχρέωσης, αλλά απομακρυνόμαστε περισσότερο από αυτήν.

Και οι τράπεζες; Αυτές θα χρησιμοποιήσουν επίσης ένα μέρος των χρημάτων για να πληρώσουν τους τόκους και τους ανατοκισμούς για τα χρέη τους. Ένα άλλο μέρος θα το χρησιμοποιήσουν για την «ανακεφαλαιοποίηση», δηλαδή θα αυξήσουν το ίδιον κεφάλαιό τους (το οποίο σε πολλές περιπτώσεις βρίσκεται μόνο στο 3% του ποσού με το οποίο λειτουργεί μια τράπεζα). Τη μερίδα του λέοντος των χρημάτων ωστόσο, δεν θα τη δώσουν παραπέρα στην οικονομία με τη μορφή πιστώσεων ώστε να αναζωπυρωθεί η οικονομία, όπως υποσχέθηκαν οι πολιτικοί. Αντ΄ αυτού θα κερδοσκοπήσουν στις χρηματαγορές, επειδή εκεί αναμένουν γρηγορότερα κέρδη και υψηλότερες αποδόσεις κεφαλαίου.

Έτσι, θα προωθήσουν παραπέρα το σχηματισμό φουσκών –π.χ. στην αγορά μετοχών και ακινήτων- και θα αυξήσουν τον κίνδυνο μιας κατάρρευσης του συστήματος. Με άλλα λόγια: Η ΕΚΤ με την αγορά της των κρατικών ομολόγων συνεισφέρει ακριβώς στην αναζωπύρωση του μηχανισμού, ο οποίος το 2007/2008 οδήγησε το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα στα πρόθυρα της κατάρρευσης. Μάλιστα, προχωρά ακόμη παραπέρα επειδή σήμερα πρόκειται για ποσά μεγαλύτερα απ΄ ότι πριν από 8 χρόνια.

Εδώ, η ΕΚΤ ενεργεί μόνο σύμφωνα με τις αρχές της εμπορικής λογικής, επειδή σε ό,τι αφορά το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα πρόκειται για έναν αυτόνομο και όχι πλέον ελέγξιμο μηχανισμό, ο οποίος ζητά συνεχώς νέα χρήματα. Αιτία αυτού του εκτροχιασμού είναι η νεοφιλελεύθερη πο-

---

1. Ως *ποσοτική χαλάρωση* στην αστική οικονομία χαρακτηρίζεται μια νομισματική πολιτική κατά την οποία η κεντρική τράπεζα διευρύνει τη χρηματική βάση (τυπώνεται χρήμα), ώστε να αγοράσει ιδιωτικά και/ή κρατικά ομόλογα. Το αποτέλεσμα είναι η αύξηση του συνολικού ισολογισμού (ενεργητικού / παθητικού) της κεντρικής τράπεζας. Μέσω της μεγαλύτερης προσφοράς χρήματος, όπως λέγεται, στόχος είναι να μειωθούν τα πραγματικά επιτόκια ώστε να αυξηθούν οι επενδύσεις, επομένως η οικονομική δραστηριότητα και η οικονομική άνοδος. Κατά την ποσοτική χαλάρωση η κεντρική τράπεζα πρέπει να ελέγχει ώστε να μην υπερβαίνεται ο στόχος / το όριο που έχει τεθεί για τον πληθωρισμό. Εδώ πρόκειται ασφαλώς για την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Αυτά σε ό,τι αφορά τη θεωρία. Στη πράξη όμως η κατάσταση είναι διαφορετική. Ο λόγος είναι απλός: Αφενός ένα μέρος των χρημάτων χρησιμοποιείται για την αποπληρωμή τόκων και ανατοκισμών και αφετέρου, ένα άλλο τζογάρεται στα χρηματιστήρια. Τα χρήματα που ρέουν στη «πραγματική οικονομία» είναι ελάχιστα.

2. Γενικά, *αποπληθωρισμός* είναι μια σημαντική και σταθερή /συνεχής μείωση του επιπέδου των τιμών για τα εμπορεύματα και τις υπηρεσίες. Αποπληθωρισμός μπορεί να προκύψει όταν η συνολική οικονομική ζήτηση είναι μικρότερη από τη συνολική οικονομική προσφορά. Συνήθως εμφανίζεται με την καπιταλιστική κρίση, όμως αυτό δεν είναι δεδομένο. Είναι δυνατό να υπάρχει οικονομική κρίση, με όλες της τις συνέπειες (π.χ. ανεργία, χαμηλοί μισθοί κτλ), και παρ΄ όλα αυτά οι τιμές στα εμπορεύματα και τις υπηρεσίες να παραμένουν οι ίδιες όπως και πριν, ή σε κάποιες περιπτώσεις ακόμη και να αυξάνουν. Αυτό έχει παρατηρηθεί ιδιαίτερα στις καπιταλιστικές κρίσεις των τελευταίων δεκαετιών.

3. *Πληθωρισμός* είναι μια γενική και σταθερή /συνεχής αύξηση των τιμών των εμπορευμάτων, που ισοδυναμεί με τη μείωση της αγοραστικής δύναμης του χρήματος, επομένως και της τιμής του εμπορεύματος εργατική δύναμη. Ο εργαζόμενος αγοράζει λιγότερα εμπορεύματα, δαπανώντας την ίδια ποσότητα εργατικής δύναμης.

4. Στη *σκιώδη οικονομία* υπολογίζονται συνήθως η μαύρη εργασία, η απάτη, το λαθρεμπόριο, το εμπόριο ναρκωτικών, η αποδοχή και η διάθεση προϊόντων εγκλήματος κτλ.

λιτική της απελευθέρωσης και της απορρύθμισης των χρηματαγορών, η οποία ξεκίνησε τη δεκαετία του εβδομήντα, οξύνθηκε δραστικά τη δεκαετία του ογδόντα επί Ρόναλντ Ρήγκαν και Μάργκαρετ Θάτσερ και από τότε προωθήθηκε από τους διαδόχους τους με όλες τους τις δυνάμεις. Η νομική άρση όλων των περιορισμών στους οποίους ήταν παλιότερα υποταγμένος ο χρηματοπιστωτικός τομέας (όπως για παράδειγμα η κατάργηση του νόμου περί τραπεζικού διαχωρισμού στις ΗΠΑ [ΠΓ: δηλαδή ο διαχωρισμός στις συναλλαγές μεταξύ των τραπεζικών καταθέσεων, των πιστώσεων και των αξιόγραφων]), συνέβαλε, ώστε η χρηματοπιστωτική οικονομία, που παλιότερα εξυπηρετούσε την πραγματική οικονομία με χορήγηση πιστώσεων, να κατορθώσει να αποσπαστεί από αυτήν και να αναπτύξει μια εντελώς ανεξάρτητη δική της οντότητα.

Αυτή η αγορά των χρηματοπιστωτικών προϊόντων, αποκαλούμενα και ως παράγωγα[5] (από τη λατινική λέξη derivare= παράγω), από τη δεκαετία του ενενήντα έχει μάλιστα εκτιναχτεί στα ύψη. Σύμφωνα με την Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών ο όγκος τους το έτος 2000 κυμαινόταν στα 95 τρισεκατομμύρια δολάρια και μέχρι το 2010 αυξήθηκε στα 601 τρισεκατομμύρια δολάρια. Αυτό το διάστημα [έτος] υπολογίζεται ότι είναι δεκαπλάσιος απ᾽ ότι το παγκόσμιο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (δηλαδή του αθροίσματος όλων των παραχθέντων εμπορευμάτων και των παρεχόμενων υπηρεσιών), που ανέρχονται περίπου στα 72 τρισεκατομμύρια δολάρια. Τα προϊόντα του ονομάζονται Swaps[6], Options[7] ή Futures[8] και είναι οι λεγόμενες OTC's (Over The Counter συναλλαγές[9]), των οποίων προεξέχουσα ιδιότητά τους είναι να μην εμφανίζονται σε κανέναν τραπεζικό ισολογισμό.

Αυτή η αγορά των παραγώγων λειτουργεί ουσιαστικά όπως ένα μεγάλο καζίνο: Μπορεί να στοιχηματίσει κανείς στην αυξανόμενη ή την πτωτική τρέχουσα τιμή των μετοχών, στις νομισματικές διακυμάνσεις, στις ελκυστικές ή στις πτωτικές τιμές του πετρελαίου ή επίσης στις επικείμενες χρεωκοπίες και πτωχεύσεις και να αποκομίσει υψηλά κέρδη, αλλά –στη περίπτωση ενός χρηματιστηριακού κραχ– να έχει και μεγάλες απώλειες. Το πιο σημαντικό όμως είναι: Τα κέρδη ρέουν γρήγορα και δεν απαιτούν παρά μόνο το πάτημα ενός πλήκτρου στον υπολογιστή. Όσο μεγαλύτερη είναι η πίεση κάτω απ᾽ την οποία βρίσκονται οι οικονομικοί διευθυντές σε όλο τον κόσμο, για να μπορούν να χειριστούν τα τεράστια βάρη από τους τόκους των τραπεζών τους, τόσο πιο μεγάλη είναι επομένως και η πιθανότητα να τοποθετήσουν τα χρήματά τους στον τομέα των παραγώγων αντί στην πραγματική οικονομία.

Μετά την κρίση του 2007/2008 η αγορά αυτή, που παρά τη μεγάλη σημασία της για το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα γίνεται πολύ σπάνια αναφορά σ᾽ αυτήν από τα κυρίαρχα μέσα ενημέρωσης, βρέθηκε για μικρό χρονικό διάστημα στο επίκεντρο της δημοσιότητας. Εκείνη την εποχή οι πολιτικοί και οι κεντρικοί τραπεζίτες διαβεβαίωναν συνέχεια ότι η αγορά αυτή πρέπει να περιοριστεί και να γίνει ελέγξιμη. Τη δήλωση των προθέσεών τους ωστόσο δεν την ακολούθησαν πράξεις. Ουσιαστικά αυτό θα ήταν και αδύνατο επειδή αυτή η αγορά δε μπορεί και δεν πρόκειται ποτέ να ρυθμιστεί.

Ακόμη κι αν μία ή και περισσότερες κυβερνήσεις είχαν τη σοβαρή πρόθεση να την περιορίσουν, αυτό θα ήταν καταδικασμένη προσπάθεια, επειδή το διεθνές κεφάλαιο θα πήγαινε αμέσως σε άλλες χώρες που δεν θα επέβαλαν τέτοιους περιορισμούς ή θα του πρόσφεραν ακόμη και επιπρόσθετα προνόμια. Διαφορετικά ειπωμένο: Όσο διάστημα υπάρχουν εθνικά κράτη τα οποία θα μπορούν να ψηφίζουν διαφορετικούς χρηματο-οικονομικούς κανονισμούς ή νόμους, δε μπορεί και δε θα υπάρξει φραγμός της αγοράς παραγώγων.

Από αυτή την πικρή αλήθεια προκύπτει μια, ακόμη πιο πικρή: Χωρίς έναν τέτοιο φραγμό δεν θα υπάρξει πλέον ανάκαμψη της πραγματικής οικονομίας. Το σύστημα με τον τομέα των παραγώγων έχει παραγάγει ένα παράσιτο, το οποίο δεν πρόκειται πλέον να το αποβάλλει, με το ρυθμό μιας βδέλλας θα του αφαιρεί συνεχώς κεφάλαιο και με αδυσώπητη συνέπεια θα καταρρεύσει μαζί μ᾽ αυτό. Ωστόσο, μέχρι το τέλος του, η χρηματοπιστωτική οικονομία και η πολιτική, θα συνεχίσουν να πράττουν αυτό που έπρατταν μέχρι τώρα και αυτό που πράττουν εκ νέου με την ένεση της ρευστότητας: Να διατηρούν το σύστημα στη ζωή με κάθε τρόπο.

Σύμφωνα με την Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών υπάρχουν αυτή τη στιγμή 26,45 τρισεκατομμύρια δολάρια σε παράγωγα συναλλάγματος τα οποία συνδέονται άμεσα με την αξία του ευρώ. Τα 1,1 τρισεκατομμύρια ευρώ, που παρέχονται τώρα στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τους μεγάλους επενδυτές, φαίνονται σχεδόν πενιχρά. Για την πλειοψηφία των εργαζομένων, ωστόσο, στην Ευρώπη, που είναι καταδικασμένοι από την πολιτική να συνεισφέρουν στη σταθεροποίηση του συστήματος μέσω των προγραμμάτων λιτότητας, ένα τέτοιο μέτρο πρέπει να επιδρά σαν βάναυσο χτύπημα στο πρόσωπο.

Ενόσω το βιοτικό τους επίπεδο έπεσε μέσω των υψηλότερων φόρων, των χαμηλότερων μισθών και των συντάξεων, των κοινωνικών παροχών που περικόπηκαν και των συνεχώς νέων μέτρων λιτότητας, ρίχνοντάς τους εν μέρει στη φτώχεια και στερώντας τους κάθε ελπίδα για ένα καλύτερο μέλλον, υποχρεώνονται τώρα να βλέπουν, πώς 1,1 τρισεκατομμύρια ευρώ δεν θα δαπανηθούν για παράδειγμα, για την ανακούφιση της ζωής τους ή για την οικοδόμηση σχολείων, νηπιαγωγείων, νοσοκομείων και γηροκομείων, αλλά για τη διατήρηση ενός συστήματος, για το οποίο όλοι γνωρίζουμε ότι οι μέρες του είναι ήδη μετρημένες.

Σημείωση: Το παρόν κείμενο έχει αρχικό τίτλο «Ένα δισεκατομμύριο ευρώ για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, αντί για τα νοσοκομεία, τα σχολεία και τα νηπιαγωγεία». Δημοσιεύτηκε σε πολλές γερμανικές ιστοσελίδες καθώς και σε αυτή του Γερμανικού Κ. Κ. (15/03/2015) απ᾽ όπου και έχει ληφθεί.

Ο Ernst Wolff είναι ελεύθερος επαγγελματίας δημοσιογράφος.

---

5. Το *παράγωγο* είναι μια αμοιβαία σύμβαση η οποία αντλεί την οικονομική του αξία από την τρέχουσα αξία που διευθετείται με βάση ένα μέγεθος συσχετιζόμενο με την αγορά. Το μέγεθος αυτό χαρακτηρίζεται ως βασικό μέγεθος. Βασικά μεγέθη μπορεί να είναι αξιόγραφα (μετοχές, ομόλογα κτλ), οικονομικοί δείκτες (επιτόκια, πιστοληπτική ικανότητα με βάση την πιστοληπτική αξιολόγηση κτλ) ή είδη εμπορίου (πρώτες ύλες ή και συνάλλαγμα κτλ).

6. Το *Swap* (αγγλ: ανταλλαγή) αποτελεί από οικονομική άποψη έναν γενικό όρο για τα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα, που κοινό τους στοιχείο είναι η ανταλλαγή ροής πληρωμών (δηλαδή η ποσότητα των πληρωμών που παρέχουν κατά τη διάρκεια της ισχύος τους). Η συμφωνία ορίζει πώς γίνονται και πότε είναι ληξιπρόθεσμες οι πληρωμές.

7. Η *Option* [δικαίωμα επιλογής] στην οικονομία χαρακτηρίζει ένα δικαίωμα να αγοράζεται ή να πωλείται ένα συγκεκριμένο πράγμα σε μια μεταγενέστερη ημερομηνία και σε μια προσυμφωνημένη τιμή. Γι᾽ αυτό χαρακτηρίζεται και ως υπό όρους προθεσμιακή πράξη.

8. Σε γενικές γραμμές, το *Future* ή συμβόλαιο προθεσμιακής εκπλήρωσης αποτελεί μια μορφή χρηματιστηριακής διαπραγμάτευσης. Όταν η μορφή αυτή δεν διαπραγματεύεται μέσω του χρηματιστηρίου τότε ονομάζεται Forward.

9. Οι συναλλαγές *Over The Counter*, μεταξύ αυτών που συναλλάσσονται στην αγορά, δεν διεκπεραιώνονται μέσω του χρηματιστηρίου. Αυτό γίνεται σήμερα συνήθως με ηλεκτρονικά μέσα.

Ποιος χρειάζεται την Ευρωπαϊκή Ένωση;

Καταστροφή η ένταξη, σωτηρία η αποδέσμευση

Μια σημαντική μελέτη και ανάλυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της διαδικασίας καπιταλιστικής ολοκλήρωσης στην Ευρώπη, σε όλα τα επίπεδα.

Ένα βιβλίο με κείμενα ερευνητών, δημοσιογράφων, πολιτικών επιστημόνων, οικονομολόγων, συνδικαλιστών και αγωνιστών του κινήματος που φέρνουν στο φως τις σύγχρονες αντιδραστικές τομές που συντελούνται στην ΕΕ, στο φόντο της καπιταλιστικής κρίσης.
Οι αντιδημοκρατικές πολιτικές της Ευρώπης-φρούριο, οι αντιδραστικές αλλαγές στην εργασία και την κοινωνία που οδηγούν στην εξαθλίωση τους λαούς και τους εργαζομένους για να αναταχθούν τα κέρδη των ισχυρών και των ευρωπαϊκών πολυεθνικών.
Ο ρόλος της ΕΚΤ, της Κομισιόν, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του ευρώ και των μηχανισμών του. Τα δημοσιονομικά σύμφωνα και οι νέες συμφωνίες.
Σκοπός της δημιουργίας της ΕΕ και στόχος της παραμένουν: Η οικονομική και πολιτική κυριαρχία των ισχυρών του ευρωπαϊκού καπιταλισμού και η επιβολή των συμφερόντων τους πάνω στους λαούς και στην κοινωνική πλειοψηφία της Ευρώπης.

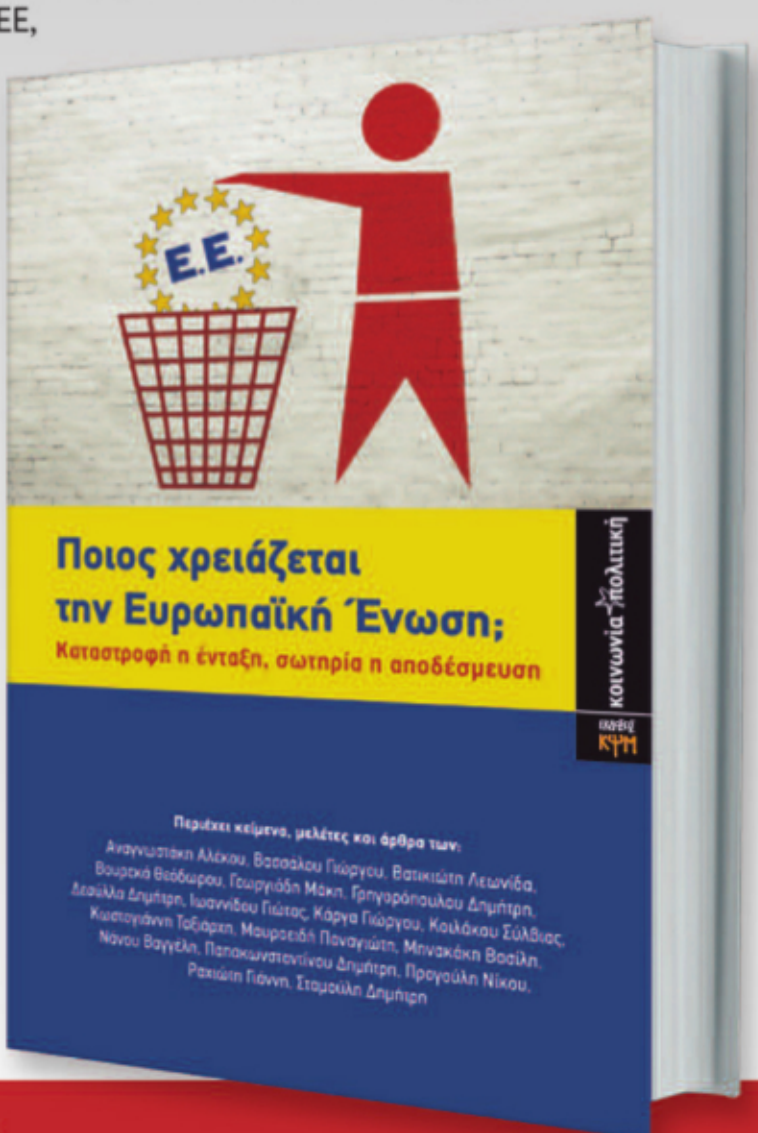

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΨΜ
ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ ΥΨΗΛΟΥ ΡΙΣΚΟΥ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:
Ζωοδ. Πηγής 55-57, Αθήνα | τηλ.: 210 381 3838, 210 3839711
Fax: 210 38 39 713 | e-mail: info@kapsimi.gr | www.kapsimi.gr

"Σμαριάζανε οι νεκροί μας στα βράχια, στις ακτές (...)
Οι ομωγές κι ο θρήνος τα πελαγίσια κάλυψαν νερά,
ώσπου άνοιξαν της νύχτας τα ερεβώδη μάτια
κι όλα τα σκοτεινιάσανε."

Αισχύλου Πέρσες